

BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

IZVJEŠĆE

O STANJU U PROSTORU

BRODSKO-POSAVSKE

ŽUPANIJE 2014.-2020. G.

SLAVONSKI **Slavonski Brod, listopad 2021.**

**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU
BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE
2014. – 2020. GODINE**

Izrađivač:

**JAVNA USTANOVA
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE**

Ravnatelj:

MATEJ BADROV, mag. ing. aedif.

Stručni tim na izradi Izvješća:

BLAŽENKA VESELINOVIĆ, dipl. ing. arh.

MATEJ BADROV, mag. ing. aedif.

VERONIKA GALOVIĆ, mag. ing. arch.

DOMINIK MIŠČANČUK, mag. geogr.

IVAN RAJKOVIĆ, dipl. iur.

REZA BRAJKOVIĆ, arh. teh.

ZDRAVKO SANDAK, građ. teh.

Slavonski Brod, listopad 2021. god.

SADRŽAJ**Stranica**

I. POLAZIŠTA	12
I.1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA	12
I.2. ZAKONODAVNO-INSTITUCIONALNI OKVIR	12
I.3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	13
I.3.1. Fizičkogeografska obilježja	13
I.3.2. Upravno-teritorijalna podjela	15
I.3.3. Demografska obilježja	16
I.3.4. Socijalno-gospodarska obilježja	24
I.4. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA DRŽAVE	27
II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA	31
II.1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	31
II.2. SUSTAV NASELJA	34
II.2.1. Naselja i prostorni/razvojni koridori	34
II.2.2. Sustav središnjih naselja	34
II.2.3. Prostor za razvoj naselja	37
II.2.4. Društvena suprastruktura	44
II.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI	51
II.3.1. Poljoprivreda	51
II.3.2. Šumarstvo	57
II.3.3. Ribarstvo	60
II.3.4. Vodnogospodarski sustavi	62
II.3.5. Proizvodnja, poduzetništvo, trgovina i obrt	78
II.3.6. Iskorištavanje mineralnih sirovina	87
II.3.7. Turizam	88
II.4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM OD ZNAČAJA ZA ŽUPANIJU	91
II.4.1. Prometna infrastruktura	91
II.4.2. Energetski sustavi	98
II.4.3. Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda	104
II.4.4. Gospodarenje otpadom	108
II.5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA	115
II.5.1. Zaštićene prirodne vrijednosti	115
II.5.2. Zaštita i očuvanje okoliša	122
II.5.3. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara	125
II.6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI	127
III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA	132
III.1. IZRADA PROSTORNIH PLANOVA	132
III.1.1. Dokumenti prostornog uređenja i prostorni planovi državne razine	136
III.1.2. Prostorni planovi županijske razine	149
III.1.3. Prostorni planovi lokalne razine	154
III.1.4. Prostorni planovi u postupku izrade i donošenja	166
III.1.5. Informacijski sustav prostornog uređenja	168
III.2. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA	171
III.2.1. Provedba prostornih planova državne razine	171

III.2.2. Provedba Prostornog plana Brodsko-posavske županije	171
III.2.3. Provedba prostornih planova lokalne razine	172
III.2.4. Nadzor dokumenata prostornog uređenja	173
III.2.5. Izdavanje akata za provedbu prostornih planova	174
III.2.6. Nezakonita gradnja	176
III.3. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA U ODNOSU NA DRUGE STRATEŠKE, RAZVOJNE I PROGRAMSKE DOKUMENTE	180
III.4. PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU	181
III.4.1. Smjernice izrade novih dokumenata prostornog uređenja	182
III.4.2. Smjernice izrade izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije	183
III.4.3. Smjernice, preporuke izrade studija i analiza u nadležnosti Županije	186
III.4.4. Smjernice, preporuke, mjere - opće mjere od značaja za prostor	187
IV. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE	191
IV.1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG PROSTORNOG RAZVOJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE	191
IV.2. OCJENA POTREBE IZRADA NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA, DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	192
IV.2.1. Potreba izrade studija i stručnih podloga potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije	195
IV.3. PREPORUKA MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA	196
V. IZVORI PODATAKA	201

POPIS TABLICA**Stranica**

1.	Osnovni pokazatelji iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine	16
2.	Migracije stanovništva Brodsko-posavske županije 2014.-2019. godine	20
3.	Prostorna struktura korištenja površina prema PPUG/O, stanje 2013. i 2019. godine	32
4.	Prostorna struktura korištenja površina prema stanju zemljišnog pokrova	33
5.	Sustav središnjih naselja Brodsko-posavske županije	35
6.	Građevinska područja naselja po jedinicama lokalne samouprave 2019. godine	38
7.	Građevinska područja naselja	39
8.	Struktura izdvojenih površina za razvoj izvan naselja – građevinska područja izvan naselja	43
9.	Poljoprivredno zemljište Brodsko-posavske županije prema kategorijama	52
10.	Kategorije poljoprivrednog zemljišta po jedinicama lokalne samouprave	53
11.	Analiza šumskog zemljišta po Prostornom planu BPŽ	58
12.	Analiza šumskog zemljišta po prostornim planovima uređenja gradova/općina	58
13.	Površine ribnjaka po jedinicama lokalne samouprave	61
14.	Površine zaštitnih zona izvorišta	67
15.	Potencijal zemljišta za navodnjavanje prema kategorijama	68
16.	Aktivnosti zaštite od poplava (predviđene i/ili u tijeku)	74
17.	Bruto domaći proizvod po županijama, tekuće cijene, u mil. HRK	79
18.	Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama, u HRK	80
19.	Kretanje broja zaposlenih po djelatnostima na području Županije	82
20.	Kretanje broja poduzetnika po veličini tvrtke	83
21.	Ukupna površina gospodarskih zona u Brodsko-posavskoj županiji	85
22.	Broj poljoprivrednih gospodarstava u Brodsko-posavskoj županiji prema tipu	86
23.	Struktura poljoprivrednih gospodarstava u Brodsko-posavskoj županiji prema površini	86

24.	Kamenolomi na području Brodsko-posavske županije	88
25.	Eksploatacija šljunka i pijeska na području Brodsko-posavske županije	88
26.	Turistički resursi na području Brodsko-posavske županije	89
27.	Dolasci i noćenja turista na području pet slavonskih županija 2016.-2018.	89
28.	Turistički proizvodi Slavonije prema sektorima	91
29.	Pregled duljine željezničke mreže na području Brodsko-posavske županije	95
30.	Elektronička komunikacijska infrastruktura na području Brodsko-posavske županije	98
31.	Duljina nadzemnih vodova 110 kV i 220 kV na području Brodsko-posavske županije	100
32.	Najmanja širina zaštićenog pojasa dalekovoda	100
33.	Elektroenergetski objekti u nadležnosti HEP ODS-a na području Brodsko-posavske županije	101
34.	Duljina cjevovoda u vlasništvu INA d.d. na području Brodsko-posavske županije	102
35.	Duljina postojećeg cjevovoda Jadranskog naftovoda (JANAF) na području Brodsko-posavske županije	103
36.	Duljina postojećih magistralnih plinovoda na području Brodsko-posavske županije	103
37.	Duljina vodoopskrbne mreže na području Brodsko-posavske županije 2018. godine	105
38.	Duljina kanalizacijske mreže na području Brodsko-posavske županije	107
39.	Lokacije građevina za gospodarenje otpadom	109
40.	Odlagališta otpada u Brodsko-posavskoj županiji	113
41.	Proizvedeni i odloženi biorazgradivi komunalni otpad 2014.-2018.	114
42.	Pokrivenost jedinica lokalne samouprave	114
43.	Popis zaštićenih područja Brodsko-posavske županije	116
44.	Popis zaštićenih i preventivno zaštićenih područja Brodsko-posavske županije	117
45.	Popis područja ekološke mreže na prostoru Brodsko-posavske županije	120

46.	Površine zaštićene temeljem Zakona o zaštiti prirode za Brodsko-posavsku županiju	121
47.	Analiza zaštićenih područja za Brodsko-posavsku županiju u odnosu na Republiku Hrvatsku	121
48.	Kategorizacija zraka po godinama	124
49.	Kulturna dobra po JLS u Brodsko-posavskoj županiji	126
50.	Obvezni prostorni pokazatelji	127
51.	Kontaktna područja kanala „Dunav-Sava“	149
52.	Važeći Prostorni plan Brodsko-posavske županije	150
53.	Lokacija, rang i status građevina gospodarenja otpadom	152
54.	Prikaz prostornih planova uređenja gradova (PPUG) na području Brodsko-posavske županije	155
55.	Prikaz prostornih planova uređenja općina na području Brodsko-posavske županije	155
56.	Generalni urbanistički planovi na području Brodsko-posavske županije	161
57.	Urbanistički planovi uređenja (UPU) za gradove na području Brodsko-posavske županije	161
58.	Urbanistički planovi uređenja (UPU) za općine na području Brodsko-posavske županije	162
59.	Detaljni planovi uređenja (DPU) na području Brodsko-posavske županije	163
60.	Detaljni planovi uređenja (DPU) stavljeni van snage u promatranom razdoblju	165
61.	Provedbeni urbanističkih planovi (PUP) za Grad Slavonski Brod	165
62.	Prostorni planovi u postupku donošenja koji se odnose na prostor Brodsko-posavske županije	167
63.	Pregled usvojenih planova i izdanih suglasnosti/mišljenja 2014.-2021.	173
64.	Struktura i broj akata čije se izdavanje temelji na odredbama ZPU	175
65.	Broj zahtjeva za ozakonjenje nezakonito izgrađene zgrade temeljene na odredbama Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama	177

66.	Provedba mjera iz Poglavlja IV.2. prethodnog Izvješća o stanju u prostoru BPŽ- Prostorni plan županije	183
67.	Provedba mjera iz Poglavlja IV.2. prethodnog Izvješća o stanju u prostoru BPŽ-Prostorni planovi područja posebnih obilježja	184
68.	Potreba izrade novih i/ili izmjena i dopuna postojećih dokumenata prostornoga uređenja na razini županije – ostali dokumenti prostornog uređenja	185
69.	Provedba mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru – Dokumenti prostornog uređenja – studije i analize	186
70.	Provedba mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru – Opće mjere od značaja za prostor, izradu i donošenje prostornih planova	187
71.	Potreba izrade novog i/ili izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije	193
72.	Potreba izrade urbanističkih planova uređenja županijskog značaja	194
73.	Potreba izrade studija i stručnih podloga	195
74.	Preporuke mjera i aktivnosti za unapređenje prostornog razvoja Brodsko-posavske županije	200

POPIS KARTOGRAMA*Stranica*

1. Reljef Brodsko-posavske županije	14
2. Upravno-teritorijalna podjela Brodsko-posavske županije	15
3. Gustoća naseljenosti po jedinicama lokalne samouprave 2011. godine	17
4. Indeks prirodne promjene broja stanovnika po gradovima i općinama 2011.-2019. godine	18
5. Vitalni indeks po gradovima i općinama 2019. godine	19
6. Indeks migracijske promjene broja stanovnika 2011.-2019. godine	21
7. Indeks ukupne promjene broja stanovnika Popis 2011. - Procjena 2019.	23
8. Županije po indeksu razvijenosti	25
9. Općine i gradovi Brodsko-posavske županije po indeksu razvijenosti	25
10. Područja posebne državne skrbi u Brodsko-posavskoj županiji	26
11. Potpomognuta područja u Brodsko-posavskoj županiji	26
12. Stanje korištenja površina	31
13. Urbano područje Slavonski Brod	36
14. Uređenje zemljišta	56
15. Šumsko zemljište	57
16. Ribnjaci u Brodsko-posavskoj županiji	61
17. Stanje podzemnih voda u 2018. godini	64
18. Strateške zalihe podzemnih voda	65
19. Vodozaštitna područja prema Prostornom planu BPŽ	66
20. Zaštite izvorišta voda	66
21. Vodonosno područje prema Prostornom plan u BPŽ	66
22. Sustav javnog navodnjavanja Biđ	67
23. Pogodnosti navodnjavanja prostora Brodsko-posavske županije	68
24. Potencijal zemljišta za navodnjavanje	69
25. Sliv rijeke Save unutar sliva rijeke Dunav	71

26. Područja s potencijalno značajnim rizicima od poplava	73
27. Područja po vjerojatnosti pojavljivanja poplava	73
28. Poplavno područje/branjeno područje	74
29. Lokacije programa zaštite od štetnog djelovanja voda	75
30. Uređenje bujičara i erozija	75
31. Obuhvat istraživanja klizišta na području Grada Slavonskog Broda u odnosu na tlo podložno eroziji na prostoru Brodsko-posavske županije	76
32. Prikaz IV. kategorije zemljišta (klizište) na području Brodskog Brda	76
33. Melioracijska odvodnja na području BPŽ prema PP BPŽ	77
34. Melioracijska odvodnja na području BPŽ	78
35. Gospodarske zone veće od 10 ha	84
36. Eksploatacija mineralnih sirovina na području Brodsko-posavske županije	87
37. Ključne turističke atrakcije u Slavoniji	90
38. Europski prometni koridori na području Hrvatske	92
39. Cestovni promet na području Brodsko-posavske županije	93
40. Željeznički promet na području Brodsko-posavske županije	95
41. Riječni promet na području Brodsko-posavske županije	96
42. Zračni promet na području Brodsko-posavske županije	97
43. Obrada skladištenje i odlaganje otpada na području Brodsko-posavske županije	109
44. Zaštićena područja u Brodsko-posavskoj županiji	115
45. Područja zaštićena i predložena za zaštitu	117
46. Prostorni raspored područja ekološke mreže Natura 2000 na prostoru Brodsko-posavske županije	119
47. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 1.6. Strateške zalihe podzemnih voda	138

48. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 2.16. Jače gradske regije i prostorno-prometni koridori	139
49. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.5. Cestovni promet	140
50. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.6. Željeznički promet	141
51. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.7. Pomorski i riječni promet	141
52. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.8. Zračni promet	142
53. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.9. Osnovni elementi elektro-energetskog sustava	143
54. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.10. Transport ugljikovodika	143
55. Izrada Državnog plana prostornog razvoja-podatci BPŽ	145
56. Područja pod PPPPO u Brodsko-posavskoj županiji	145
57. Posljednje izmjene i dopune PPUG/O na području Brodsko-posavske županije	159
58. ISPU aplikacija Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine	169
59. Prostorni planovi Brodsko-posavske županije Zavod za PU BPŽ	170
60. WEB/GIS za područje Brodsko-posavske županije	170
61. Sučelje modula eDozvola	175
62. Izvodi iz Pilot projekta sanacije nezakonite gradnje za zonu Strmac, Općina Cernik	179

POPIS GRAFIKONA*Stranica*

1. Prirodno kretanje broja stanovnika Brodsko-posavske županije 2011.-2019. godine	18
2. Vitalni indeks Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske 2011.-2019. godine	19
3. Saldo ukupne migracije Brodsko-posavske županije 2011.-2019. godine	20
4. Procjena broja stanovnika Brodsko-posavske županije 2014.-2019. godine	22
5. Dobna struktura stanovništva Brodsko-posavske županije	22
6. Procjena broja stanovnika Brodsko-posavske županije 2014.-2019. godine	23
7. Stanje korištenja površina 1980.-2018.	32
8. Izgrađeni i neizgrađeni dijelovi građevinskih područja naselja	40
9. Bruto gustoća stanovanja po jedinicama lokalne samouprave	40
10. Građevinsko područje izvan naselja prema namjeni	42
11. Kategorije poljoprivrednog zemljišta BPŽ 2012. i 2019.	54
12. Promjena šumskog zemljišta 2012. -2019. godine	59
13. Šumske zajednice u Brodsko-posavskoj županiji	60
14. Zasijane poljoprivredne površine po kulturama, 2015. - 2019., u ha	86
15. Odnos noćenja domaćih i stranih turista na području pet slavonskih županija 2018.	90
16. Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.4. Učinkovita upotreba prostora	140
17. Dinamika donošenja PPUG/O po godina	158
18. Dinamika donošenja UPU-a po godina	166

I. POLAZIŠTA

I.1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA

Izvješće o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije (u daljnjem tekstu: Izvješće) je dokument praćenja stanja u prostoru kojim se izvješćuje o prostornom razvoju u Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju od 2014. do 2020. godine.

Za izradu Izvješća koriste se podaci prostornih planova iz sustava GIS i web portala Zavoda za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije, podaci iz Informacijskog sustava prostornog uređenja, službeno objavljeni i dostupni podaci nadležnih tijela i ustanova, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određenih posebnim propisima, podaci iz usvojenih i objavljenih pojedinih sektorskih strateških, razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata i drugi koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru.

Izvješće daje uvid u procese koji koriste lokalne potencijale i pridonose ravnomjernijem razvoju, odnosno smanjenju razlika razvijenosti pojedinih prostornih cjelina. U okviru Izvješća utvrđuje se učinkovitost planskih mjera iz Prostornog plana Brodsko-posavske županije i daju smjernice za eventualnu izmjenu i dopunu navedenog dokumenta, izradu novih prostornih planova i drugih pratećih dokumenata/strategija.

Izvješće se izrađuje u odnosu na:

- Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 106/17.);
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske od 26.06.2013. i izmjena i dopuna Programa („Narodne novine“, br. 84/13.), koji je na snazi do donošenja Državnog plana prostornog razvoja;
- Izvješće o stanju u prostoru RH 2013.-2019. (prihvaćeno na sjednici Sabora RH, 23.04.2021. god.);
- Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/08., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst);
- važeće prostorne planove uređenja općina i gradova i ostale prostorne planove nižeg reda;
- Strategiju razvoja Brodsko-posavske županije do 2020. godine i druge dokumente.

I.2. ZAKONODAVNO-INSTITUCIONALNI OKVIR

Odredbom članaka 39., 40. i 41. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13., 65/17., 114/18., 39/19. i 98/19.; u daljnjem tekstu ZPU) utvrđena je obveza izrade četverogodišnjeg Izvješća o stanju u prostoru. Za Brodsko-posavsku županiju Izvješće izrađuje Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije, a donosi ga Skupština Brodsko-posavske županije. Zaključak o razmatranju Izvješća objavljuje se u Službenom vjesniku Brodsko-posavske županije.

Sadržaj i obvezni pokazatelji Izvješća propisani su Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, br. 48/14. i 19/15.).

Izvješće sadrži:

- polazišta (ciljevi izrade i osnovna prostorna obilježja)
- analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja (prostorna struktura korištenja i namjene površina, sustav naselja, gospodarske djelatnosti, opremljenost infrastrukturom, zaštita i korištenje prostora od posebnog značaja i obvezni pokazatelji)
- analiza provedbe prostornih planova i drugih dokumenata (izrada i provedba prostornih planova, provedba drugih dokumenata i provođenje smjernica, preporuka i aktivnosti iz prethodnog Izvješća)
- preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioriternih aktivnosti (potrebe, mogućnosti i ograničenja održivog razvoja)

U izvještajnom razdoblju zabilježene su značajne promjene legislative. Pretežiti je dio izmjena zakona i podzakonskih akata nastao zbog pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji (dalje: EU) te obveze uključivanja europskih stečevina u hrvatski pravni sustav, a manji redovitom potrebom da taj sustav slijedi i regulira društveno-gospodarsku dinamiku (od ZPU-a, Zakona o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13., 20/17. i 39/19.) i drugih vezanih zakona iz područja prostornog uređenje, zakoni iz područja zaštite okoliša i prirode i sva ostala zakonska regulativa)

1.3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Brodsko-posavska županija nalazi se u južnom dijelu Slavonske nizine, na prostoru između planina Psunj, Požeške gore i Dilj gore na sjeveru te rijeke Save na jugu, koja je ujedno i državna granica prema BiH u dužini od 163 km. Unutar Republike Hrvatske graniči na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom, na sjeveru s Požeško-slavonskom i Osječko-baranjskom županijom, a na istoku s Vukovarsko-srijemskom županijom. Brodsko-posavska županija je prostorno izdužena na pravcu zapad-istok, 117 km zračne dužine, a širina teritorija se kreće od samo 7 km (u predjelu rijeke Orljave) do 27 km (udaljenost Psunj-Sava).

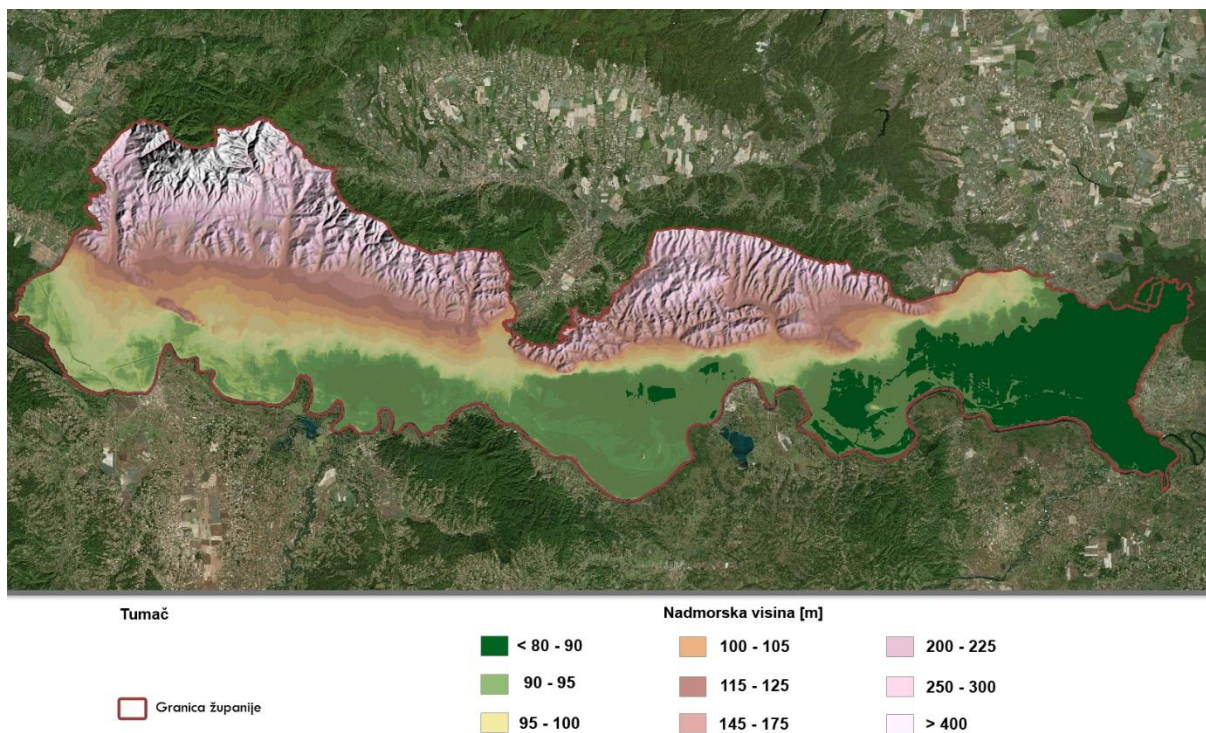
Područje Županije prostire se na 2 034,06 km², što čini 3,59 % ukupne površine Republike Hrvatske i zauzima 14. mjesto među županijama po površini. Na tom prostoru, prema rezultatima Popisa stanovništva, kućanstva i stanova u Republici Hrvatskoj iz 2011. godine, živi 158 575 stanovnika, s prosječnom gustoćom naseljenosti 77,96 stanovnika po km².

I.3.1. Fizičkogeografska obilježja

I.3.1.1. Reljef

Na prostoru Brodsko-posavske županije izdvajaju se dvije osnovne reljefne cjeline: prigorski pojas na sjeveru i nizinski dio uz rijeku Savu.

Kartogram 1. - Reljef Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Prigorski pojas na sjeveru Županije čine uski brdsko-planinski pojas uz samu sjevernu granicu te širi prigorski pojas koji se pruža do dodira s nizinskim prostorom. Brdsko-planinski pojas čine Psunj, s najvišim vrhom Brezovo polje (985 m), Požeška gora, s najvišim vrhom Kapavac (618 m) i Dilj-gora, s najvišim vrhovima Cinkovac i Degman (oba 461 m). Između Požeške i Dilj-gore je nešto niže Kasonja-brdo s vrhom od 352 m. To su pretežito šumska i nenaseljena područja. Prigorski prostori se pružaju u nizu od zapadnih ogranaka Psunja pa do istočnih obronaka Dilja. To su reljefno blago razvijeni prostori, pogodni za razvoj naselja, ali i ostalih gospodarskih funkcija. Nizinski dio uz rijeku Savu čini oko 50% prostora Županije. To je nisko zaravnjeno zemljište uz rijeku Savu, veće vlažnosti i još uvijek ne potpuno zaštićeno od visokih voda Save. Najniža točka županije je na 83 m.n.m. (Gundinci).

I.3.1.2. Klima

Ukupne klimatske karakteristike područja Brodsko-posavske županije, kao dijela šireg područja Istočne Hrvatske, odlikuju osobine umjereno tople kišne klime (prema Köppenovoj klasifikaciji Cfb). Ovu klimu karakteriziraju srednje mjesečne temperature više od 10°C tijekom više od četiri mjeseca godišnje, srednje temperature najtoplijeg mjeseca ispod 22°C, te

prosječna godišnja količina oborina od 700-800 mm. Klimatske prilike ovog prostora odlikuje homogenost klimatskih prilika, a određena odstupanja javljaju se uslijed reljefnih osobina prostora. Klimatske prilike su također određene i pripadnošću i položajem ovog područja širem prostoru Panonske nizine te se može generalno konstatirati da se u klimatskom smislu ovo područje nalazi na prijelazu između vlažnijih osobina kontinentalne klime na zapadu i sušnijih područja na istoku. Uz opće klimatske prilike na prostoru Županije, potrebno je ukazati i na pojavu lokalne klime koja dolazi do izražaja uslijed reljefne raznolikosti područja te se razlikuje lokalna klima prigorskog područja od lokalne klime prisavske nizine.

1.3.1.3. Vodne površine i vodotoci

Na području Brodsko-posavske županije od vodnih površina u smislu Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obvezatnim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova („Narodne novine“, br. 106/98., 39/04., 45/04. i 163/04.) zastupljeni su: vodotoci, akumulacije i ribnjaci, dok jezera i retencija nema. Prostor Brodsko-posavske županije može se podijeliti na tri vodna i slivna područja: sliv Šumetlica-Crnac, sliv Jelas i sliv Biđ. Ukupno je na prostoru Županije pod vodnim površinama 6.955 ha, odnosno 3,4 % cjelokupnog prostora.

1.3.2. Upravno-teritorijalna podjela

Prikaz teritorijalnog ustroja Brodsko-posavske županije dan je na osnovi Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 86/06., 125/06., 16/07., 95/08., 46/10., 145/10., 37/13., 44/13., 45/13. i 110/15.). Brodsko-posavska županija sa sjedištem u gradu Slavskom Brodu utvrđena je u članku 3., pod rednim brojem XII.

Kartogram 2. - Upravno-teritorijalna podjela Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

U sastavu Brodsko-posavske županije nalazi se 28 jedinica lokalne samouprave: 2 grada (Nova Gradiška i Slavonski Brod) i 26 općina (Berbina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Cernik, Davor, Donji Andrijevići, Dragalić, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogičevci, Gundinci, Klakar, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Rešetari, Sibinj, Sikirevci, Slavonski šamac, Stara Gradiška, Staro Petrovo Selo, Velika Kopanica, Vrbje i Vrbpolje) s ukupno 185 naselja.

I.3.3. Demografska obilježja

Posljednji popis stanovništva, kućanstava i stanova proveden je 2011. godine pa je relevantnost podataka iz tog popisa već dosta niska, a i ti podatci su već detaljnije obrađeni u prethodnom Izvješću te će se u ovom Izvješću samo ukratko obraditi osnovni podatci iz tog popisa. Malo detaljnije će se obraditi demografski pokazatelji koji se prate na godišnjoj razini – prirodno i migracijsko kretanje broja stanovnika te procjena broja stanovnika.

Tablica 1. - Osnovni pokazatelji iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine

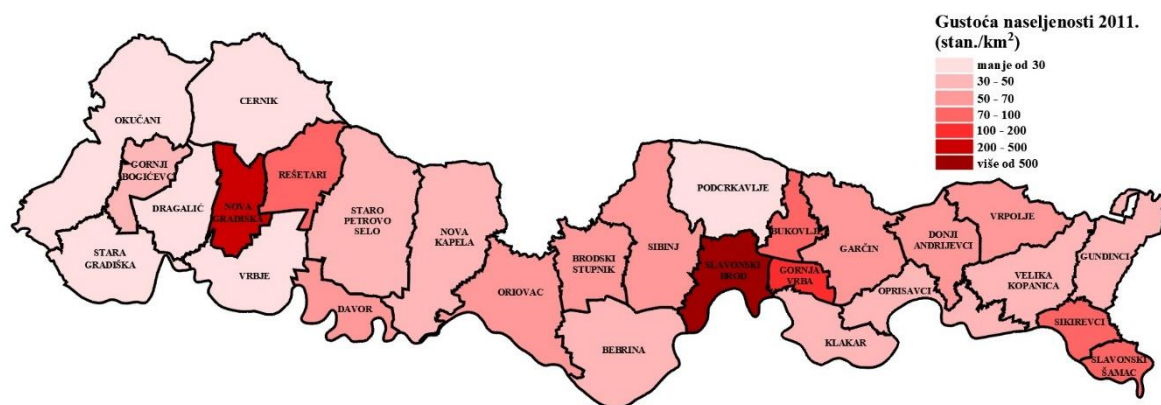
Jedinica lokalne samouprave	Broj stanovnika	Indeks promjene 2011./2001.	Gustoća (stan./km ²)	Prosječna starost	Indeks starenja
Bebrina	3252	91,84	32,20	37,9	66,41
Brodski Stupnik	3036	86,10	51,86	40,4	92,48
Bukovlje	3108	103,43	98,64	38,6	73,93
Cernik	3640	85,95	28,54	41,7	107,67
Davor	3015	92,51	70,76	39,6	87,58
Donji Andrijevići	3709	84,43	65,24	40,4	94,93
Dragalić	1361	106,16	22,94	41,7	108,90
Garčin	4806	90,34	54,93	40,5	95,92
Gornja Vrba	2512	98,16	124,60	37,4	65,21
Gornji Bogićevci	1975	85,17	44,86	41,6	105,27
Godini	2027	88,36	33,96	35,8	53,97
Klakar	2319	95,95	43,75	39,0	79,53
Nova Gradiška	14229	89,87	287,05	41,8	110,12
Nova Kapela	4227	82,59	32,79	42,6	121,17
Okučani	3447	81,61	21,64	42,8	123,92
Oprisavci	2508	95,14	38,84	39,6	86,36
Oriovac	5824	88,79	58,79	41,0	104,19
Podcrkavlje	2553	95,15	26,92	39,6	87,82
Rešetari	4753	91,92	79,99	40,4	90,88
Sibinj	6895	91,34	66,06	40,1	90,50
Sikirevci	2476	91,47	85,06	36,7	60,54
Slavonski Brod	59141	91,53	1088,95	40,8	100,89
Slavonski Šamac	2169	81,88	96,27	39,6	86,76
Stara Gradiška	1363	79,38	17,75	43,5	120,97
Staro Petrovo Selo	5186	81,64	36,75	42,2	108,72
Velika Kopanica	3308	85,35	48,15	39,4	84,72
Vrbje	2215	76,22	28,01	43,1	123,09
Vrpolje	3521	87,52	58,17	38,5	74,14
Brodsko-posavska županija	158575	89,71	77,96	40,6	96,54
Republika Hrvatska	4284889	96,56	75,71	41,7	115,03

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine

Brodsko-posavska županija imala je prema Popisu iz 2011. godine 158 575 stanovnika što je smanjenje za oko 10% u odnosu na prethodni popis (za usporedbu stanovništvo cijele Hrvatske palo je za oko 4,5%). Pad broja stanovnika zabilježen je u 26 jedinica lokalne samouprave, dok su samo dvije, općine Dragalić i Bukovlje, imale pozitivnu promjenu broja stanovnika. Prosječna starost bila je 40,6 godina, nešto niža od državnog prosjeka od 41,7 godina. Od jedinica lokalne samouprave, prosječna starost bila je najniža u Općini Gundinci (35,8 godina), dok je najviša bila u Općini Stara Gradiška (43,54 godina). Gledano prostorno, primjetno je da je prosječna starost viša u općinama i gradu u zapadnom dijelu Županije, dok je najniža u najistočnijim općinama.

Indeks starenja Brodsko-posavske županije niži je od državnog prosjeka (96,54 za Županiju naspram 115,03 za Državu). Također, za razliku od Države, indeks je manji od 100 što pokazuje da je u Brodsko-posavskoj županiji živjelo više mladog, nego starog stanovništva iako razlika nije velika. Slično kao i s prosječnom starosti, najmanji indeks starosti, tj. najpovoljniji omjer mladog i starog stanovništva imaju istočnije općine (Gundinci 53,97, Sikirevci 60,54), dok je indeks starosti najveći u zapadnijim općinama (Okučani 123,92 i Vrbje 123,09).

Kartogram 3. - Gustoća naseljenosti po jedinicama lokalne samouprave 2011. godine

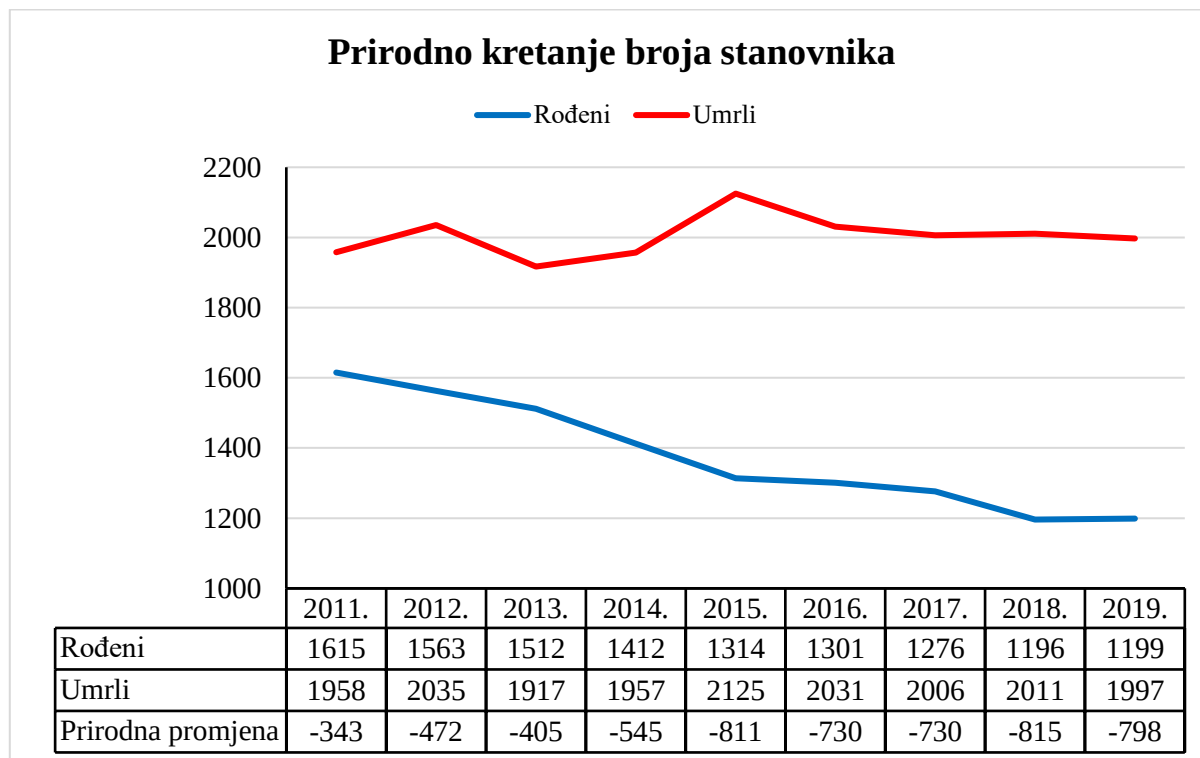
Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine

Gustoća naseljenost iznosila je 77,96 stan./km², malo više od državnog prosjeka. Očekivano najgušće su naseljeni gradovi Slavonski Brod (1088,95 stan./km²) i Nova Gradiška (287,05 stan./km²) te općine neposredno oko Slavonskog Broda (Gornja Vrba i Bukovlje), a najrjeđe općine Okučani (21,64 stan./km²) i Stara Gradiška (17,75 stan./km²). Općine u zapadnom dijelu Županije i po ovom kriteriju imaju lošije pokazatelje od onih u istočnom dijelu, ali treba napomenuti da prostorno razmješta gustoće naseljenosti nije toliko primjetan kao kod ranije spomenutih podataka.

I.3.3.1. Prirodno kretanje

Podatci o broju rođenih i umrlih se objavljuju na godišnjoj razini pa im je relevantnost puno veća te će biti malo detaljnije obrađeni.

Grafikon 1. - Prirodno kretanje broja stanovnika Brodsko-posavske županije 2011.-2019. godine

Izvor podataka: DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.1.

Prirodna promjena broja stanovnika nastavlja biti negativna - u razdoblju 2011.-2019., Brodsko-posavska županija je tim putem izgubila 5649 stanovnika. Posebno je zabrinjavajuće da broj rođenih nastavlja padati te je u 2019. bio za više od četvrtinu manji nego 2011. (1615 rođenih u 2011. nasuprot 1199 rođenih 2019.). Pozitivnim pomakom se može smatrati što je u 2019. zabilježeno više rođenih nego u prethodnoj godini, ali razlika je minorna, svega troje rođenih više pa treba pričekati podatke za sljedeće godine prije bilo kakvih zaključaka. Broj umrlih je u promatranom razdoblju ostao relativno stabilan, 1958 umrlih u 2011. nasuprot 1997 zabilježenih u 2019., što je donekle pozitivno, iako je to i dalje dosta viši od broja rođenih.

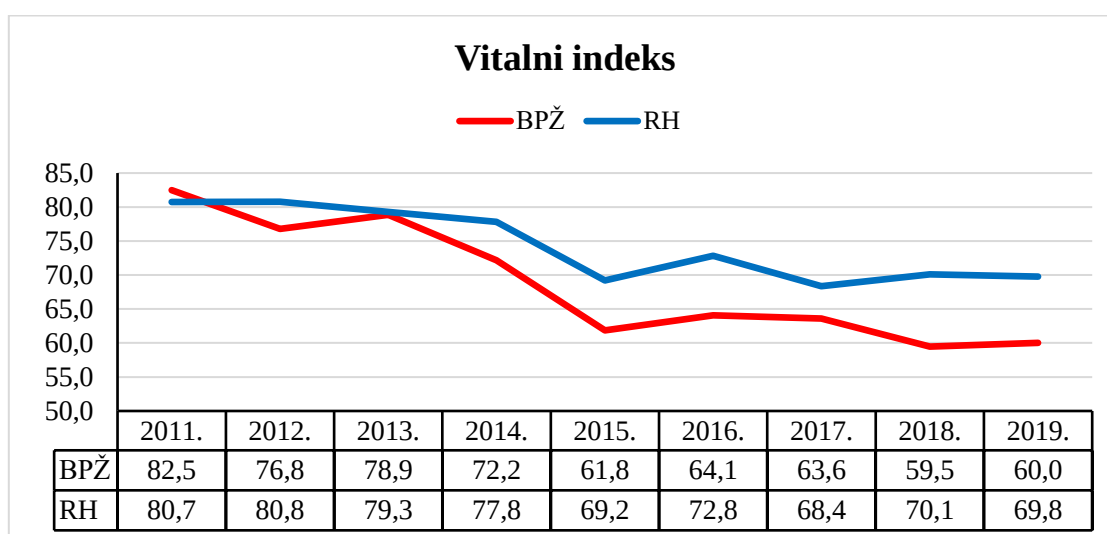
Kartogram 4. - Indeks prirodne promjene broja stanovnika po gradovima i općinama 2011.-2019. godine

Izvor podataka: DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.1.

Svi gradovi i općine imaju pad broja stanovnika kroz prirodno kretanje. Tek rijetke općine imaju pozitivnu prirodnu promjenu u pojedinim godinama, ali i takvi pozitivni pomaci postaju sve rjeđi. Gradovi Slavonski Brod i Nova Gradiška imaju najviše rođenih (4643 u Slavonskom Brodu i 1103 u Novoj Gradiški) i umrlih te najveću prirodnu promjenu u razdoblju od 2011. do 2019., što je i očekivano budući da imaju i najviše stanovnika. Uzevši u obzir broj stanovnika, najveći pad zabilježen je u općinama Stara Gradiška (prirodni pad od -9,76%) i Nova Kapela (-8,28%), dok je pad bio najmanji u općinama Bebrina (-0,34%) i Sikirevci (-0,65%). Opet je vidljiva određena prostorna diferencijacija, općine u zapadnom dijelu Županije imaju negativnija prirodna kretanja od istočnih općina (uz već spomenutu iznimku Grada Nove Gradiške).

Grafikon 2. - Vitalni indeks Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske 2011.-2019. godine

Izvor podataka: DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.1.

Dobar pokazatelj prirodnog kretanja je i vitalni indeks (broj živorođene djece na 100 umrlih osoba). Očekivano, vitalni indeks Brodsko-posavske županije pada u promatranom razdoblju. Također, vitalni indeks Županije je lošiji od državnog prosjeka te je među nižima u odnosu na ostale županije.

Kartogram 5. - Vitalni indeks po gradovima i općinama 2019. godine

Izvor podataka: DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.1.

Vitalni indeks dosta varira po gradovima i općinama, 2019. najviši je bio u Općini Gornja Vrba (127,8), dok je u Općina Stara Gradiška iznosio svega 10,0. Za razliku od ranije spomenutih pokazatelja, vitalni indeks gradova i općina ne pokazuje značajniju diferencijaciju u prostoru.

I.3.3.2. Migracijsko kretanje

Migracijska kretanja, kao i prirodna kretanja, objavljuju se na godišnjoj razini, a nažalost slična su s njima i po tendencijama kretanja. Svaka godina od Popisa stanovništva iz 2011. ima negativan migracijski saldo te je ukupan pad broja stanovnika Brodsko-posavske županije kroz iseljavanje u razdoblju od 2011. do 2019. iznosio -14 127 stanovnika što je gotovo 9% ukupnog stanovništva popisanog 2011. godine.

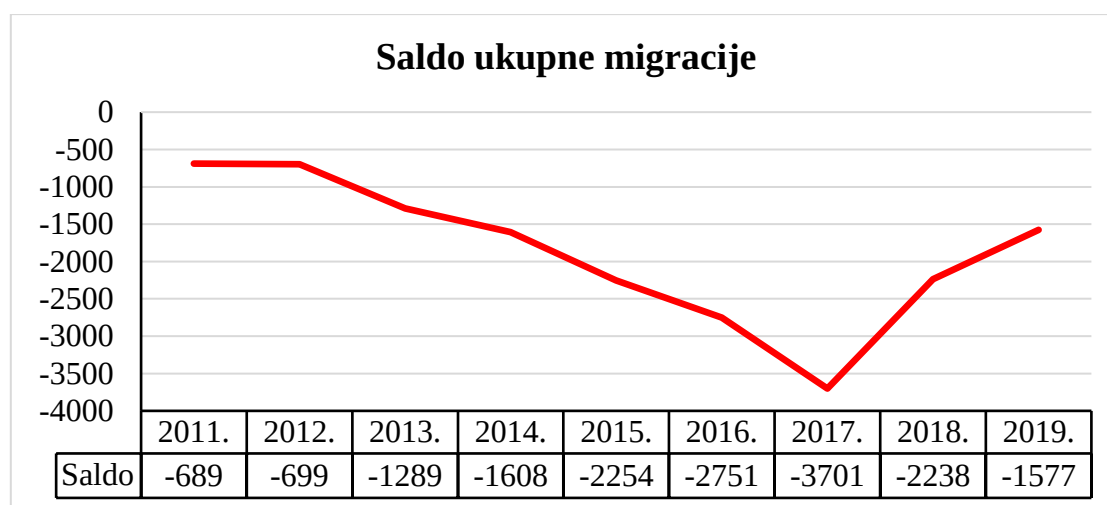
Tablica 2. – Migracije stanovništva Brodsko-posavske županije 2014.-2019. godine

Godina	Ukupno doseljeno stanovništvo	Ukupno odseljeno stanovništvo	Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom	Saldo ukupne migracije
2014.	2470	4078	-906	-702	-1608
2015.	2257	4511	-983	-1271	-2254
2016.	2414	5165	-872	-1879	-2751
2017.	2137	5838	-778	-2923	-3701
2018.	2549	4787	-787	-1451	-2238
2019.	3049	4626	-688	-889	-1577

Izvor podataka: DZS, Migracije stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.2.

Primjetno je da se stanovnici Brodsko-posavske županije dosta više iseljavaju u inozemstvo, nego u druge županije što je vjerojatno posljedica članstva Hrvatske u Europskoj uniji, posebno ako se uzme u obzir da je suprotan trend bio prisutan u 2014. godini.

Grafikon 3. - Saldo ukupne migracije Brodsko-posavske županije 2011.-2019. godine

Izvor podataka: DZS, Migracije stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.2.

Pozitivno je što je vrhunac iseljavanja zabilježen 2017. te se u 2019. vratio na slične vrijednosti kao 2014., ali treba pričekati podatke za još nekoliko godina prije nego što se može jasnije odrediti trend migracija.

Kartogram 6. - Indeks migracijske promjene broja stanovnika 2011.-2019. godine

Izvor podataka: DZS, Migracije stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.2.

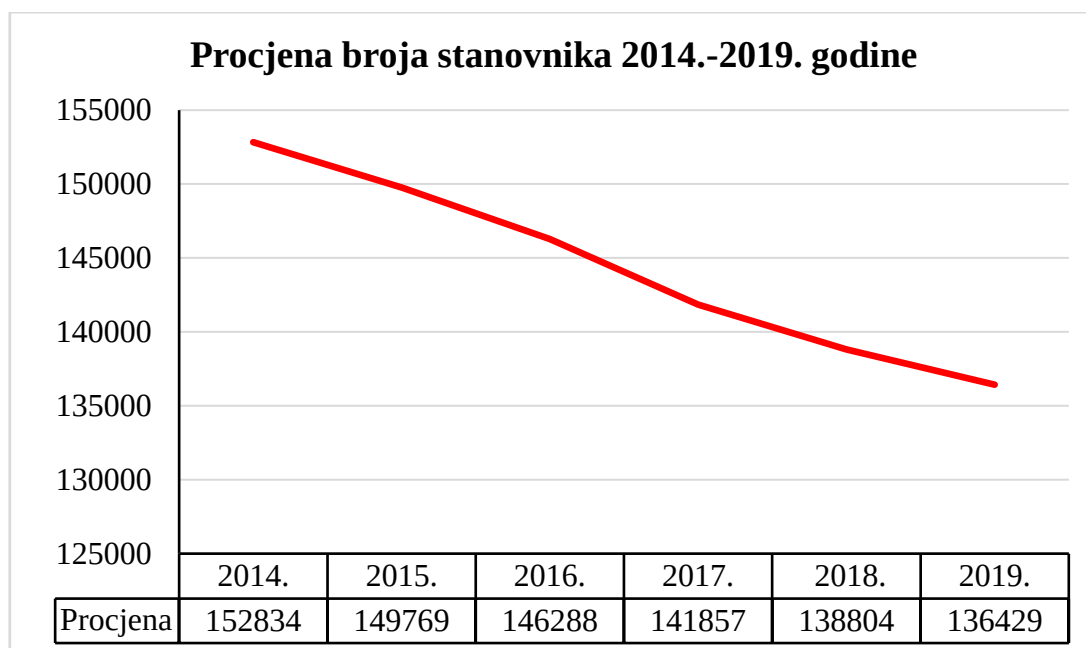
Ponovno, slično kao i prirodno kretanje, migracije su negativne u svakoj jedinici lokalne samouprave Brodsko-posavske županije. Gledano za cijeli razdoblje 2011.-2019., najveću promjenu imala je Općina Stara Gradiška koja je kroz migracije izgubila više od četvrtine (-26,19%) svoga stanovništva u odnosu na Popis 2011., dok je najmanje negativna promjena zabilježena u Općini Bukovlje (-4,31%). Najmanje iseljavanje bilježe općine oko Slavanskog Broda (Bukovlje, Gornja Vrba, Klakar, Podcrkavlje) i gradovi što potvrđuje privlačnu snagu gradova, ali pokazuje i tendencije suburbanizacije koje će se vjerojatno povećavati u budućnosti. Iseljavanje je najjače u najzapadnijim (Stara Gradiška, Okučani, Gornji Bogićevci i Dragalić) i najistočnijim općinama (Slavonski Šamac, Sikirevci i Gundinci) što dodatno potvrđuje važnost gradskih središta u migracijskim procesima budući da su upravo te općine najudaljenije od gradova.

1.3.3.3. Procjena broja stanovnika

Na temelju podataka Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011., prirodnoga kretanja i migracijskog salda, Državni zavod za statistiku daje procjenu ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske na razini županija.

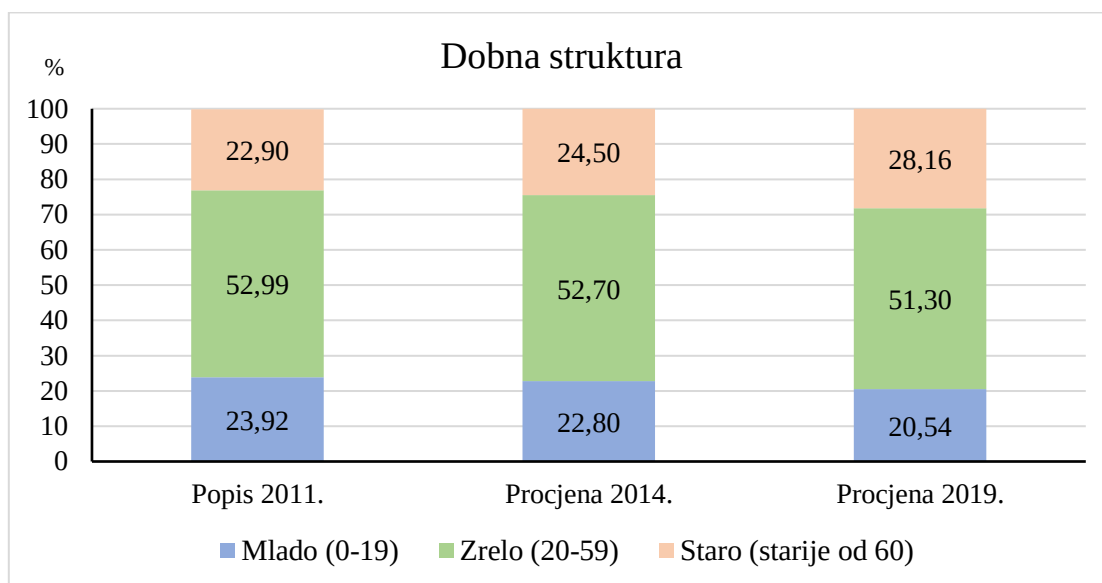
Uzevši u obzir ranije navedene negativne trendove prirodne i migracijske promjene te negativnu promjenu ukupnog stanovništva u međupopisnom razdoblju 2001.-2011., jasno je da procjene broja stanovnika Brodsko-posavske županije procjenjuju nastavak smanjenja broja stanovnika u razdoblju do 2019. godine. Državni zavod za statistiku procjenjuje da se do 2019. stanovništvo Županije smanjilo za više od 10% te da iznosi 136 429 stanovnika. Slični trendovi se procjenjuju i za Hrvatsku u cijelosti (procjenjuje se smanjenje za oko 5%), kao i za sve ostale županije, osim Grada Zagreba i Istarske županije (iako se i u njima procjenjuje minimalan porast broja stanovnika).

Grafikon 4. - Procjena broja stanovnika Brodsko-posavske županije 2014.-2019. godine

Izvor podatak: DZS, Procjena stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.4.

Grafikon 5. - Dobna struktura stanovništva Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine; DZS, Procjena stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.4.

Uz smanjenje ukupnog broja stanovnika, procjenjuje se i da je između 2011. i 2019. i dobna struktura postala negativnija – udio starog stanovništva se povećao, dok se udio mladog i zrelog smanjio. Ovakva promjena će u budućnosti vjerojatno ubrzati i dodatno pojačati negativne demografske trendove.

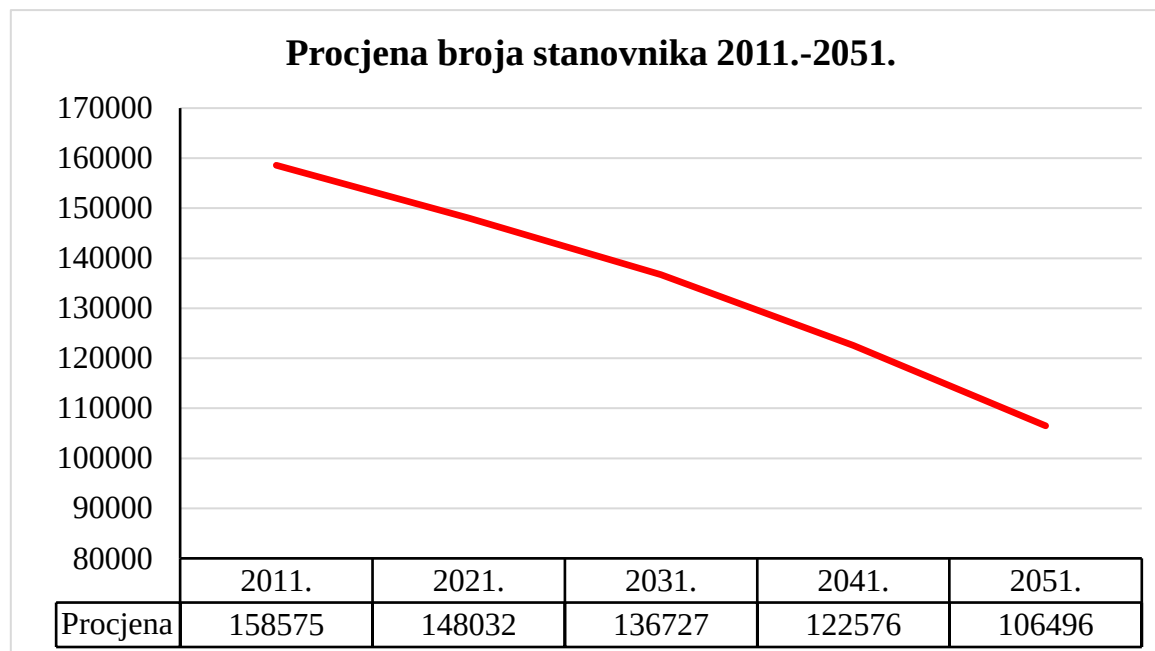
Kartogram 7. - Indeks ukupne promjene broja stanovnika Popis 2011. - Procjena 2019.

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine; DZS, Procjena stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.4.

Gledano po jedinicama lokalne samouprave, procjena broja stanovnika za 2019. pokazuje sličan trend kao i ranije navedeni podatci. Iako se smanjenje broja stanovnika procjenjuje u svim gradovima i općinama, ono je značajno niže u općinama u urbanom području Slavonskog Broda (za Općinu Bukovlje se procjenjuje da u 2019. ima 94,5% stanovništva s Popisa iz 2011., Općina Gornja Vrba 92,4%, a Grad Slavonski Brod 89,76%), dok se najveće smanjenje procjenjuje u najzapadnijim općinama (Stara Gradiška 64,71%, Okučani 68,49%, Gornji Bogićevci 73,32% stanovništva s Popisa 2011.).

Grafikon 6. - Procjena broja stanovnika Brodsko-posavske županije 2014.-2019. godine

Izvor podatak: HGK, Županije – razvojna raznolikost i gospodarski potencijali

Pad broja stanovnika Brodsko-posavske županije će se najvjerojatnije nastaviti i u razdoblju nakon 2019. godine. Prema procjenama Hrvatske gospodarske komore, Brodsko-posavska županija će do 2051. izgubiti trećinu stanovnika u odnosu na Popis iz 2011. što će, ako se ostvari, uvelike utjecati na promjene u prostoru.

I.3.3.4. Zaključno

Demografski trendovi Brodsko-posavske županije su negativni, uz negativnu ukupnu promjenu broja stanovnika u međupopisnom razdoblju 2001.-2011., zabilježeno je negativno i prirodno i migracijsko kretanje broja stanovnika u razdoblju 2011.-2019. te se zbog toga procjenjuje da će broj stanovnika nastaviti opadati te će stanovništvo postajati sve starije.

Negativne demografske trendove te njihovo stalno pogoršavanje najbolje oslikava usporedba sadašnjeg stanja s procjenom broja stanovnika iz Prostornog plana Brodsko-posavske županije (poglavlje 2.2.1.2. Demografska predviđanja i procjena prostornog razmještaja) u kojem se na temelju podataka sa zaključno 1998., procjenjuje da bi Brodsko-posavska županija do 2015. mogla imati stalni rast broja stanovnika te bi broj stanovnika za tu godinu iznosio 234 300 stanovnika. Uzevši u obzir da je to drastično više stanovnika nego što ih je zabilježeno na Popisu iz 2011. godine i daleko od recentnih procjena za 2015. godinu, jasno je vidljivo demografska regresija Županije.

U posljednjih nekoliko godina su doduše zabilježene određene pozitivne promjene ili barem smanjivanje negativnih kroz smanjenje iseljavanja i barem stabilizaciju broja rođenih, ali treba uzeti u obzir da su takve promjene još uvijek dosta slabe i nedovoljne za značajnije poboljšanje demografske slike (pod uvjetom da se zaista i nastave u budućnosti). Značajan problem je i neravnomjeran raspored naseljenosti unutar Županije, a posebice značajna razlika u trendovima između pojedinih jedinica lokalne samouprave. To se posebice odnosi na iznimno negativne trendove najzapadnijih općina, posebice Stare Gradiške i Okučana. Općine u istočnom dijelu županije imaju nešto bolje, odnosno manje negativne trendove, posebice općine u urbanom području Slavonskog Broda te gradovi Nova Gradiška i Slavonski Brod.

Neravnomjeran raspored naseljenosti i razlike u trendovima su gotovo sigurno vidljive i na razini naselja unutar pojedinih jedinica lokalne samouprave. Razina naselja nije obrađena u ovom Izvješću pa bi bilo dobro da se ta tematika obradi u izvješćima pojedinih gradova i općina

Gledano generalno, ukoliko uskoro ne dođe do značajnijih promjena u demografskim trendovima, može se očekivati daljnje smanjenje broja stanovnika u cijeloj Županiji, posebice u već spomenutim najzapadnijim općinama, ali i pojačavanje negativnih gospodarskih, društvenih i prostornih trendova vezanih za promjene demografskih struktura i obilježja.

I.3.4. Socijalno-gospodarska obilježja

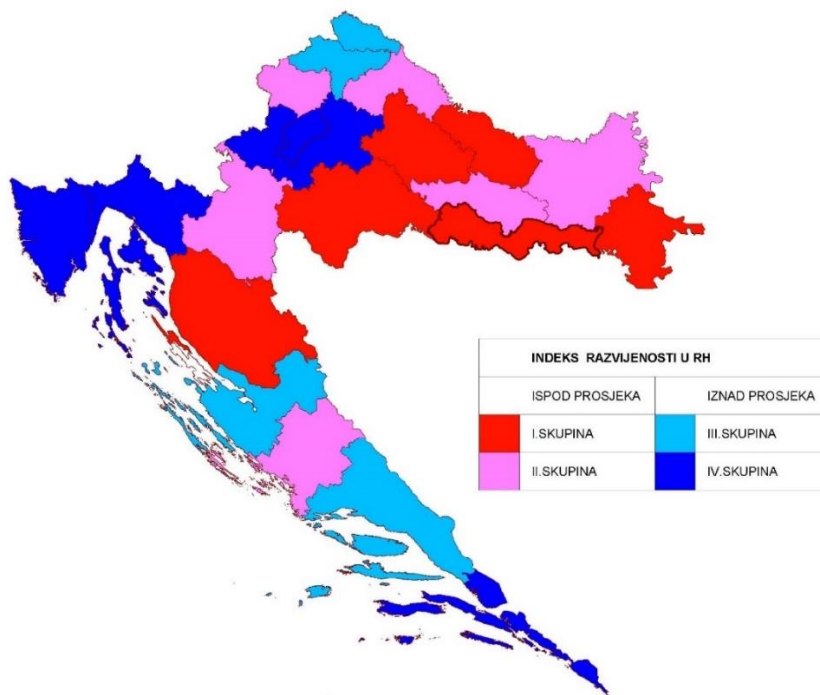
U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 147/14., 123/17. i 118/18.) i Uredbom o indeksu razvijenosti („Narodne novine“, broj 131/17), indeksa razvijenosti se izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja: stope nezaposlenosti, dohotka po stanovnika, proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku, općega kretanja stanovništva, stope obrazovanosti te indeksa starenja.

Jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se u četiri skupine: dvije ispodprosječne (I. i II. skupina) i dvije iznadprosječne (III. i IV. skupina).

Jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se u osam skupina: četiri ispodprosječne (I.-IV. skupina) i četiri iznadprosječne (V.-VIII. skupina).

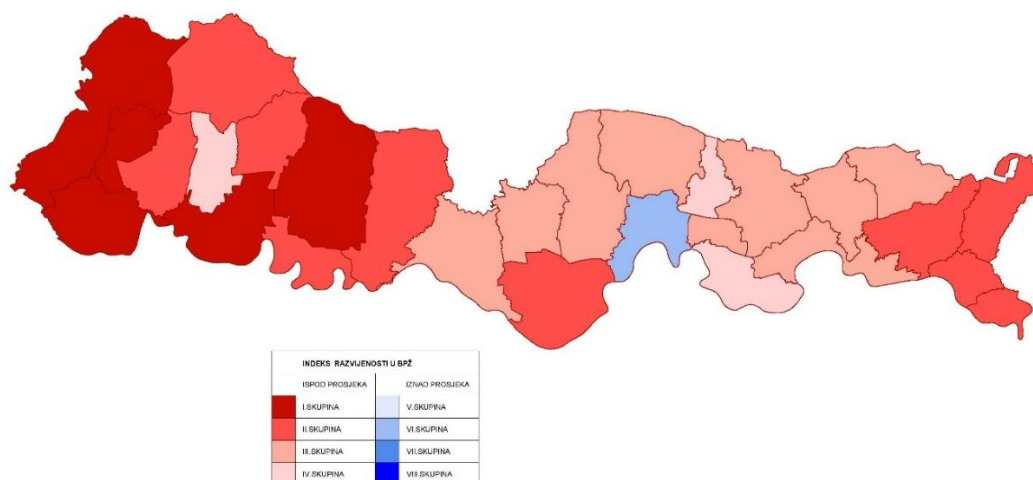
Sukladno navedenim dokumentima Brodsko-posavska županija je u I. skupini jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave.

Kartogram 8. - Županije po indeksu razvijenosti

Izvor podataka: Studija: evaluacija postojećeg i prijedlog novog modela za izračun indeksa te izračun novog indeksa razvijenosti jedinica lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj; Centar za lokalni ekonomski razvoj, Ekonomskog fakulteta u Rijeci, 2017.godine i Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 147/14., 123/17. i 118/18.)

Kartogram 9. - Općine i gradovi Brodsko-posavske županije po indeksu razvijenosti

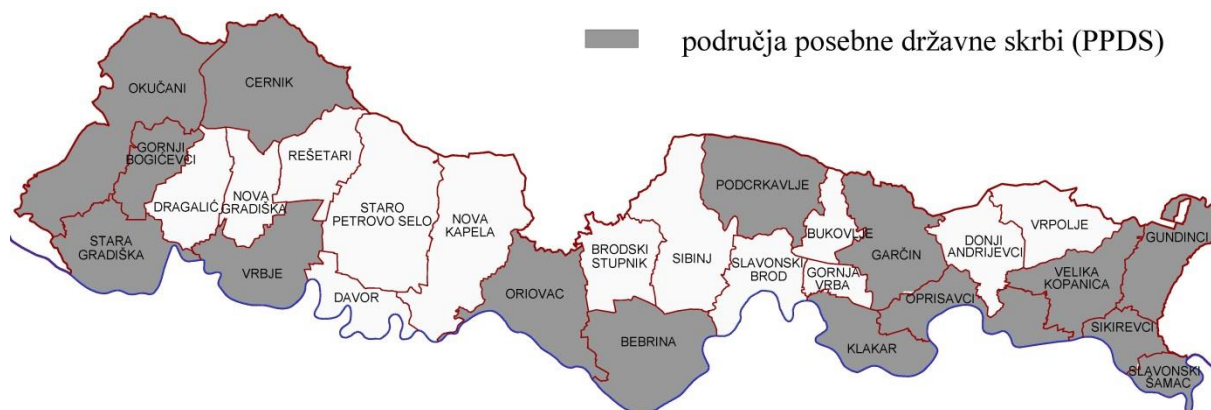

Izvor podataka: Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 147/14., 123/17. i 118/18.)

Grad Slavonski Brod jedina je JLS iznad državnog prosjeka, dok su sve ostale ispod prosjeka.

Za potrebe izračuna potpora u prethodnom periodu slijedom Zakona o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, br. 86/08., 57/11., 51/13., 148/13., 76/14., 147/14. i 18/15., na snazi od 26.02.2015. do 31.12.2018.) definiraju se slijedeća područja:

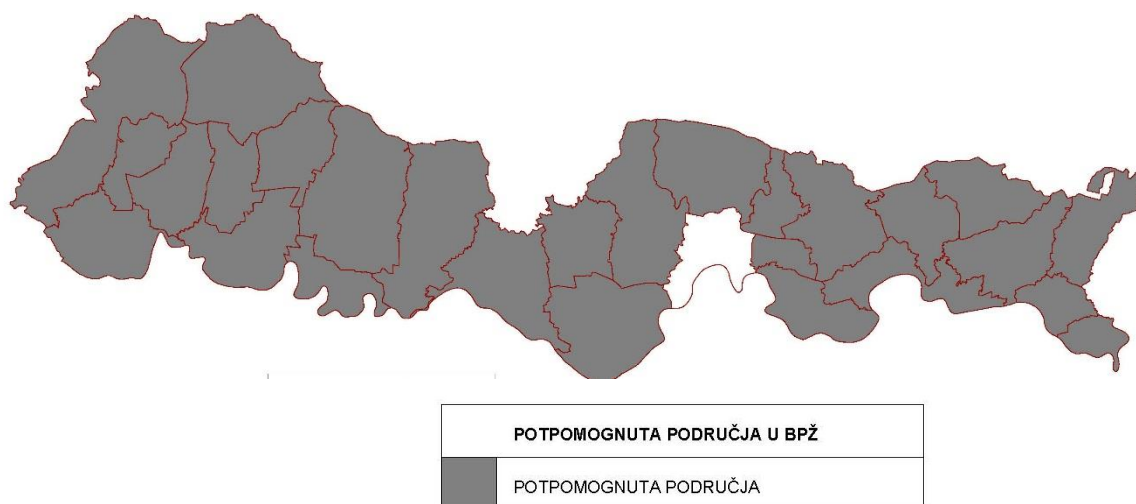
Kartogram 10. - Područja posebne državne skrbi u Brodsko-posavskoj županiji

Izvor podataka: Zakon o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, br. 86/08., 57/11., 51/13., 148/13., 76/14., 147/14., 18/15. i 106/18.)

U skladu s čl. 36. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 147/14, 123/17 i 118/18) **status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti Republike Hrvatske**, odnosno I.-IV. skupina jedinica lokalne samouprave i I.-II. skupina jedinica područne (regionalne) samouprave.

Kartogram 11. - Potpomognuta područja u Brodsko-posavskoj županiji

Izvor podataka: Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 147/14., 123/17. i 118/18.)

Potreba za kreiranjem indeksa razvijenosti definiranjem razvojnih skupina vezana je za politiku regionalnog razvoja te njezine mjere i aktivnosti u užem smislu i koristi se kao ulazni podatak u definiranju ostalih komplementarnih javnih politika, a posebno onih koje se odnose na sustav fiskalnog izravnjanja. U prethodnom periodu nije bilo značajnih izmjena na nivou razvijenosti

Županije i jedinica lokalne samouprave, izuzev generalnog povećanja broja potpomognutih područja na razini Županije i Države u odnosu na prethodno valorizirana područja posebne državne skrbi.

Zaostajanje u razvoju, kako županije, tako i jedinica lokalne samouprave u izravnoj je vezi s njihovom slabom populacijskom osnovom, odnosno malom gustoćom naseljenosti, nepovoljnom demografskom i obrazovnom strukturom stanovništva, ekonomskom nemoći i manjkom sredstava za razvoj i dr. Evidentno je zaostajanje Brodsko-posavske županije kao posljedice nedostatka jasne strategije razvoja gospodarstva niti višegodišnja mikroekonomska politika nije dosljedno razvojna.

1.4. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA DRŽAVE

U proteklom razdoblju, od prihvatanja Izvješća o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije 2009.- 2013. godine do početka izrade novog Izvješća doneseni su novi propisi koji se odnose na prostorno uređenje, kao i ostale prateće zakone koji se odnose na gradnju, zaštitu okoliša i prirode.

ZPU uređuje sustav prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj, nadležnost tijela državne vlasti i tijela područne (regionalne) i lokalne samouprave u upravnim i drugim postupcima te upravni nadzor. Sustav prostornog uređenja čine subjekti, dokumenti, akti i postupci kojima se osigurava praćenje stanja u prostoru, određivanje uvjeta i načina izrade, donošenja i provedbe prostornih planova te uređenja građevinskog zemljišta.

U proteklom razdoblju, a temeljem članka 64. st. 4. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 76/07., 38/09., 55/11., 90/11., 50/12., 80/13., 78/15.; u daljnjem tekstu ZPUIG) započela je izrada Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, a ista je usvojena temeljem članka 52. ZPU-a u 2017. godini („Narodne novine“, br. 106/17.). Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, temeljni je državni dokument za usmjeravanje razvoja u prostoru. Njime je, na temelju utvrđenih uporišnih vrijednosti hrvatskog prostora i sustava upravljanja prostornim razvojem te utvrđenog stanja i procesa u prostoru, utvrđen opći cilj (vizija) prostornog razvoja do 2030. godine s razvojnim polazištima te s prioritetima, usmjerenjima i okvirom za provedbu. Strategija je usmjeravajući dokument koji se planski operacionalizira uz pomoć sustava prostornog planiranja na tri razine: državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj.

ZPU je odredio ciljeve prostornog uređenja, a među ostalim naglašeni su: ravnomjeran prostorni razvoj usklađen s gospodarskim, društvenim i okolišnim polazištima; prostorna održivost u odnosu na racionalno korištenje i očuvanje kapaciteta prostora na kopnu, moru i u podmorju radi učinkovite zaštite prostora; povezivanje državnog teritorija s europskim sustavima prostornog uređenja te njegovanje i razvijanje regionalnih prostornih osobitosti.

ZPU je donio promjene u hijerarhiji, vrsti i sadržaju prostornih planova. Na državnoj razini propisuje nove planove: Državni plan prostornog razvoja i UPU državnog značaja, a zadržava

prostorni plan područja posebnih obilježja. Na regionalnoj razini, osim ranije propisanoga županijskog Plana, propisuje UPU županijskog značaja, a na lokalnoj razini i dalje je propisana izrada PPUG/O, GUP-a i UPU-a, ali se ukida detaljni plan uređenja (DPU). ZPU samo načelno određuje što trebaju odrediti/propisati Državni plan i županijski Plan i definiciju prepušta uredbi ili pravilniku. U novom sustavu prostornih planova, svi prostorni planovi su provedbeni.

Dokument prostornog uređenja užega područja mora biti usklađen s dokumentom prostornog uređenja širega područja, a prostorni planovi lokalne razine moraju biti usklađeni s dokumentom prostornog uređenja državne odnosno prostornim planom područne (regionalne) razine.

Slijedom ZPU definirani su slijedeći prostorni planovi po razinama:

Prostorni planovi državne razine su:

- Državni plan prostornog razvoja,
- prostorni plan područja posebnih obilježja (prostorni plan zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa RH, prostorni plan epikontinentalnog pojasa RH, prostorni plan nacionalnog parka, prostorni plan parka prirode i prostorni plan područja posebnih obilježja čija je obveza donošenja propisana Državnim planom prostornog razvoja
- urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu državnog značaja.

Prostorni planovi područne (regionalne) razine su:

- prostorni plan županije,
- prostorni plan Grada Zagreba i
- urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu županijskog značaja.

Prostorni planovi lokalne razine su:

- prostorni plan uređenja grada, odnosno općine,
- generalni urbanistički plan i
- urbanistički plan uređenja lokalnog značaja

Do izmjene i dopune ZPU u 2019. godini novi sustav prostornih planova regionalne i lokalne razine mogao se raditi samo nakon donošenja Državnog plana prostornog razvoja. U tijeku je izrada Državnog plana prostornog razvoja i slijedom zakonske regulative do ove godine nisu se mogli izrađivati prostorni planovi nove generacije. Postojeći prostorni planovi temeljem prethodnog ZPUIG ostali su na snazi i mogu se mijenjati i dopunjavati.

Za područje Brodsko-posavske županije trenutno važeći prostorni planovi i dokumenti prostornog uređenja u nadležnosti Republike Hrvatske sa svojim izmjenama i dopunama:

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 106/17.)
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 50/99. i 76/13.) - do donošenja Državnog plana prostornog razvoja

- Prostorni plan Parka prirode Lonjsko polje („Narodne novine“, br. 37/10.)
- Prostorni plan područja posebnih obilježja višenamjenskog kanala Dunav-Sava („Narodne novine“, br. 121/11.)

Na županijskoj razini u okviru djelatnosti prostornog uređenja sudjeluje župan kao izvršno tijelo Županije, Županijska skupština kao predstavničko tijelo Županije, Upravni odjel za graditeljstvo, infrastrukturu i zaštitu okoliša kao upravno tijelo Županije i Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije kao stručno tijelo Županije. Župan sudjeluje u prostornom uređenju Županije utvrđivanjem prijedloga i konačnih prijedloga prostornih planova županijske razine te donošenjem ostalih akata koji utječu na djelatnost prostornog uređenja na području Županije. Županijska skupština sudjeluje u prostornom uređenju donošenjem odluka o izradi i odluka o donošenju prostornih planova županijske razine, odnosno odluka o njihovom stavljanju izvan snage, razmatranjem i usvajanjem Izvješća o stanju u prostoru Županije te ostalih akata koji utječu na djelatnost prostornog uređenja na području Županije. Upravni odjel za graditeljstvo, infrastrukturu i zaštitu okoliša obavlja poslove izdavanja akata prostornog uređenja i gradnje u Županiji za koje je nadležan temeljem ZPU-a i Zakona o gradnji. Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije obavlja stručne poslove prostornog uređenja za Županiju koji obuhvaćaju:

- izradu, odnosno koordinaciju izrade i praćenje provedbe prostornih planova područne (regionalne) razine,
- izradu izvješća o stanju u prostoru
- vođenje informacijskog sustava prostornog uređenja i upravlja upravljanje njime u okviru njegovih ovlasti
- pripremu polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova užih područja
- pružanje stručne savjetodavne pomoći u izradi prostornih planova lokalne razine
- druge poslove u skladu s ovim Zakonom i Statutom Zavoda.
- izrada prostornog plana područja posebnih obilježja i prostornog plana uređenja grada i općine, generalnog urbanističkog plana, urbanističkog plana uređenja od značaja za Državu, odnosno Županiju te obavljanje stručnih analitičkih poslova iz područja prostornog uređenja, ako to zatraži Ministarstvo ili župan.

Temeljne prostorno planske jedinice za provođenje Prostornog plana Brodsko-posavske županije su općine i gradovi. Plan se provodi kroz prostorne planove uređenja općina i gradova, a iznimno se provodi i neposredno za zahvate u prostoru od važnosti za Državu i Županiju.

Temeljna načela organizacije definiraju se Prostornim planom Brodsko-posavske županije:

- Prostornim planom Županije se na temelju spoznaja o prostoru, i analize pretežitosti pojava, naslijeđa, korištenja, zaposjednutosti i djelatnosti u prostoru utvrđuje osnovna namjena prostora.

- Plan teži pomirenju različitih interesa kompromisnim rješenjima, usklađujući razvojne potrebe i zaštitu prirodne i kulturno-povijesne osnove. Osnovnom namjenom prostora određuju se i osiguravaju površine za daljnji razvoj naselja, djelatnosti i infrastrukturnih sustava, usuglašavajući potrebe za daljnji razvoj naselja, djelatnosti i infrastrukturnih sustava, usuglašavajući potrebe raznih korisnika, uz nastojanje da se očuvaju prirodna i kulturno-povijesna obilježja i što manje naruši prirodna ravnoteža.
- Određeni dijelovi prostora s obzirom na svoje prirodne značajke sadrže u sebi predisponiranost za korištenje, odnosno predodređenost za određenu namjenu (kvalitetno tlo - poljoprivreda, brdski predjeli - šume, vodonosnik - vodoopskrba, vode - rekreacija i sl.).
- Osnovnu namjenu prostora određuje i formiranost postojećih struktura (naselja, infrastruktura, gospodarstvo).
- U većem dijelu područja Brodsko-posavske županije namjena površina raspodijeljena je između mnogo korisnika i na mnogo površina, te područje Županije karakterizira mozaičnost i mješovitost, kako namjena tako i površina.

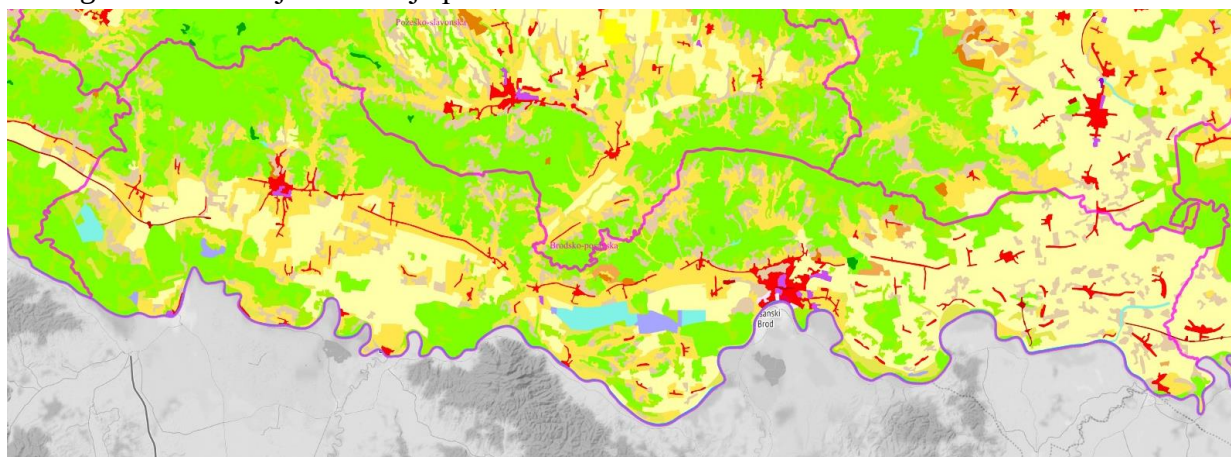
II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II.1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Prostornu strukturu korištenja i namjene površina Brodsko-posavske županije moguće je pratiti sagledavajući kroz:

- digitalnu bazu podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta Republike Hrvatske pod nazivom CORINE (COoRdination of INformation on the Environment).
- promatrajući kroz plansku kategoriju prostorne strukture koja se temelji na podacima iz prostornih planova gradova i općina,

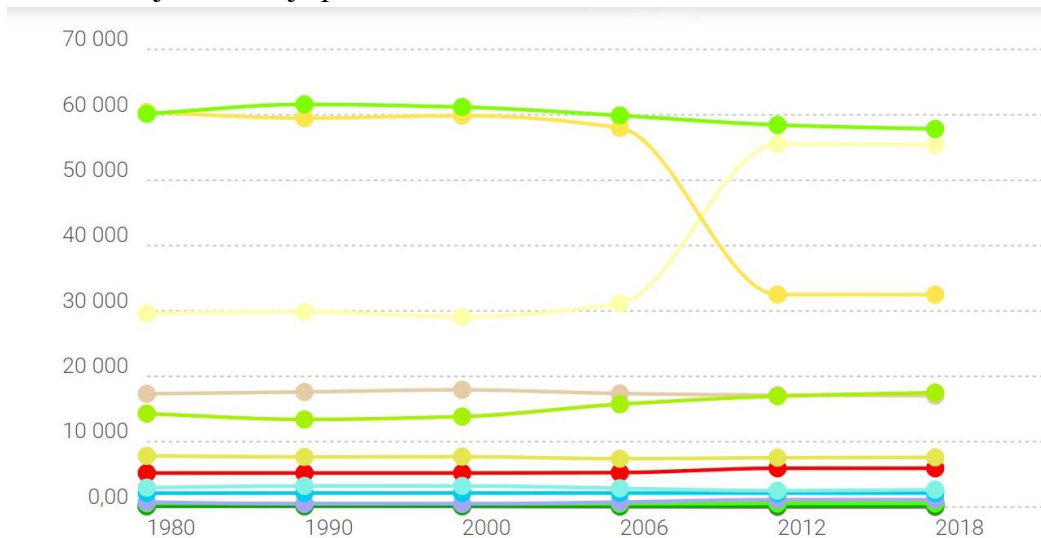
Kartogram 12. - Stanje korištenja površina

111	Cjelovita gradska područja	243	Pretežno poljoprivredno zemljište, sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova
112	Nepovezana gradska područja	311	Bjelogorična šuma
121	Industrijski ili komercijalni objekti	312	Ornogorična šuma
122	Cestovna i željeznička mreža i pripadajuće zemljište	313	Mješovita šuma
142	Športsko rekreacijske površine	324	Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)
211	Nenavodnjavano obradivo zemljište	411	Kopnene močvare
221	Vinogradi	511	Vodotoci
222	Voćnjaci	512	Vodna tijela
231	Pašnjaci		
242	Mozaik poljoprivrednih površina		

Izvor podataka: <http://corine.haop.hr/map-page>

Grafikon 7. - Stanje korištenja površina 1980.-2018.

Izvor podataka: CORINE, <http://corine.haop.hr/dash-county/12>

Snimak stanja zemljišnih površina prema načinu stvarnog korištenja u Brodsko-posavskoj županiji u naravi je identičan izvoru CORINE, a evidentni su slijedeći trendovi slijedom kartograma 12.:

- povećanje poljoprivrednih površina u sustavu navodnjavanja
- manje smanjenje površina pod bjelogoričnom šumom, a istodobno povećanje zemljišta u zarastanju
- povećanje tkz. umjetnih površina (građevinska područja koja se definiraju kao cjelovita gradska područja i nepovezana gradska područja, industrijski kompleksi, športske površine i infrastruktura unutar i izvan građevinskih područja).

Tablica 3. - Prostorna struktura korištenja površina prema PPUG/O, stanje 2013. i 2019. godine

Struktura površina	Stanje 2013. godine		Stanje 2019. godine.	
	ha	%	ha	%
Izgrađeni dio GP naselja	8 716,35	4,3	10 046,27	4,96
Izgrađene strukture izvan GP naselja	3 161,15	1,56	990,89	0,49
Ostale neizgrađene površine	5 839,18	2,88	9 821,52	4,85
Poljoprivredne površine isključive namjene	84 949,64	41,91	80 165,47	39,55
Šumske površine isključive	87 069,20	42,95	83 866,89	41,37
Vodne površine	7 237,26	3,57	7 237,26	3,57
Ostale površine	5 730,20	2,83	10 574,68	5,22
Brodsko-posavska županija	202 702,98	100	202 702,98	100

Izvor podataka: PPUG/O, Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Napomena: Podaci za 2013. god. preuzeti su iz tekstualnih dijelova planova, dok su podaci iz 2019. god. izračunati iz grafičkih dijelova. Nadalje, došlo je i do promjene u određivanju kategorija. Zbog svega toga, došlo je i do razlikovanja podataka za 2013. i 2019. god.

Tablica 4. - Prostorna struktura korištenja površina prema stanju zemljišnog pokrova

Red. broj	Tip područja	Površina područja		G r u p a	Naziv grupe	Površina grupe	
		ha	%			ha	%
1.	Cjelovita gradska područja	42,10	0,02	1.	Umjetne površine	7 078,38	3,49
2.	Nepovezana gradska područja	5 943,79	2,93				
3.	Industrijski ili komercijalni objekti	534,62	0,26				
4.	Cestovna i željeznička mreža i pripadajuće zemljište	431,46	0,21				
5.	Športsko rekreacijske površine	126,41	0,06				
6.	Nenavodnjavano obradivo zemljište	55 426,30	27,34	2.	Poljoprivredno područja	113 658,11	56,06
7.	Vinogradi	306,24	0,15				
8.	Voćnjaci	770,62	0,38				
9.	Pašnjaci	7 611,15	3,75				
10.	Mozaik poljoprivrednih površina	32 506,00	16,03				
11.	Pretežno poljoprivredno zemljište, sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova	1 037,80	8,40	3.	Šume i poluprirodna područja	76 060,81	37,51
12.	Bjelogorična šuma	57 853,90	28,53				
13.	Crnogorična šuma	148,45	0,07				
14.	Mješovita šuma	549,16	0,27				
15.	Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)	17 509,30	8,64	4.	Vlažna područja	1 141,59	0,56
16.	Kopnene močvare	1 141,59	0,56				
17.	Vodotoci	2 155,54	1,06	5.	Vodene površine	4 822,27	2,38
18.	Vodna tijela	2 666,73	1,32				
	UKUPNO	202 761,16	100,00		UKUPNO	202 761,16	100,00

Izvor podataka: CORINE, <http://corine.haop.hr/map-page>

Analizirajući navedena dva izvora kroz petogodišnji period, primjećuje se stalan trend povećanja površina naselja, neovisno o kretanju broja stanovništva i razvoju gospodarstva. U tome su prevladala zemljišta za stambene potrebe i radne funkcije (industrija, turizam, trgovina, usluge). Rast površina naselja u promatranom razdoblju odvijao se skoro isključivo na teret poljoprivrednih površina. U povećanju površina za naselja i promet odlučujuće je pridonio proces suburbanizacije stanovništva i radnih mjesta, odnosno povećanje broja stanovnika i radnih mjesta u okolnim područjima gradova i aglomeracijskih područja, u kojima raste potražnja za površinama za potrebe naselja, posebno površina za poslovne prostore, unatoč opsežnim potencijalima unutar građevinskih područja gradskih naselja

II.2. SUSTAV NASELJA

II.2.1. Naselja i prostorni/razvojni koridori

Naselja i prostorni koridori obuhvaćaju područja više gustoće naseljenosti i ubrajaju se u prostore dinamičkog karaktera. Oni povezuju aglomeracijske prostore s najboljom i najučinkovitijom infrastrukturom, koja ih približava međusobno, a čime se povećavaju i njihove gospodarske prednosti.

U Hrvatskoj, pa tako i u Brodsko-posavskoj županiji primjetan je dugoročni trend napuštanja poljoprivredne djelatnosti i migracije ljudi prema gušćim aglomeracijama. Jedan od temeljnih ciljeva razvitka na području Županije jest osigurati održivi razvoj koji podrazumijeva, uz daljnji razvoj gradova, razvoj seoskih naselja, posebice općinskih središta koja su nositelji razvoja.

Opremljenost infrastrukturom uvjet je funkcionalnog korištenja prostora. Razina takve opremljenosti upućuje na potencijal prostora za različit intenzitet korištenja ili se prema planiranoj namjeni, uvjetuje i kapacitet opremanja prostora infrastrukturom. Dobri infrastrukturni sadržaji su važna pretpostavka za ujednačene razvojne mogućnosti i gospodarsku kompetitivnost.

II.2.2. Sustav središnjih naselja

Sustav središnjih naselja bitna je odrednica kvalitetnog prostornog uređenja i razvoja svake županije. Istim se usmjerava i/ili kontrolira prostorna raspodjela stanovništva te potiče razvoj optimalne mreže naselja. To se postiže usmjeravanjem gospodarskih djelatnosti i ostalih urbanotvornih sadržaja, a prioritetno podržava razvoj gradova i naselja koja imaju nužne preduvjete.

Izvornik Prostornog plana Brodsko-posavske županije izrađen je na temelju Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske iz 1997. godine koja kao jedan od ciljeva ističe policentričan razvoj Republike Hrvatske, temeljen na postojećoj strukturi i sustavu naselja. Politika policentričnog razvoja kao važnog preduvjeta teritorijalne kohezije znači zalaganje za optimalni razmještaj stanovnika, djelatnosti, središnjih i drugih funkcija te infrastrukturnih sustava. Prema tome, određena središta trebala bi se razvijati zajednički, međusobno povezano i usklađeno unutar metropolitanskih, odnosno aglomeracijskih područja, gradskih regija ili kao konurbacije, dijeleći međusobno funkcije svojstvene za odgovarajuće kategorije središnjih naselja te jačajući potrebne središnje funkcije, posebice društvenu infrastrukturu

Na području Županije trenutačno se nalazi 185 naselja razmještenih u 28 jedinica lokalne samouprave. Dva naselja su sjedišta gradova (Slavonski Brod i Nova Gradiška), a 26 naselja sjedišta općina.

U sustavu središnjih naselja Županije izdvajaju se Slavonski Brod, kao županijsko središte i grad s najvećim stupnjem razvijenosti središnjih i gospodarskih sadržaja te Nova Gradiška, kao drugi grad po veličini i razvijenosti.

Zbog izduženog oblika Županije i prostornog položaja Slavonskog Broda i Nove Gradiške, karakteristična je gravitacijska usmjerenost istočnog i središnjeg dijela Županije prema Slavonskom Brodu, a zapadnog dijela prema Novoj Gradišci.

Prema Prostornom planu Županije stupnjevana su razvojna središta od razine većeg regionalnog središta do razine lokalnog središta na slijedeći način:

- Slavonski Brod - veće regionalno središte (veće razvojno središte)
- Nova Gradiška - manje regionalno središte (manje razvojno središte jače razvijenosti)
- Okučani, Staro Petrovo Selo, Oriovac i Vrpolje - područna središta (mala razvojna središta)
- ostala općinska središta - lokalno središte (inicijalno razvojno središte)

Prostornim planom Županije se i razina „Lokalno središte“ detaljnije dijeli na podrazine – veće lokalno središte, lokalno središte i manje lokalno središte.

Tablica 5. - Sustav središnjih naselja Brodsko-posavske županije

Red. broj	Veće regionalno središte	Manje regionalno središte	Područno središte	Veće lokalno središte	Lokalno središte	Manje lokalno središte
1.	Slavonski Brod	Nova Gradiška	Okučani	Gornji Bogićevci	Ljupina	Vrbovljani
2.			Staro Petrovo Selo	Stara Gradiška	Vrbova	Mašić
3.			Oriovac	Dragalić	Batrina	Bodovaljci
4.			Vrpolje	Cernik	Lužani	Orubica
5.				Rešetari	Slavonski Kobaš	Štivilica
6.				Vrbje	Stari Slatinik	Malino
7.				Davor	Slobodnica	Gornji Andrijevići
8.				Nova Kapela	Stari Perkovići	Bartolovci
9.				Brodski Stupnik	Kruševica	Gromačnik
10.				Bebrina		Kaniža
11.				Sibinj		Šumeće
12.				Podcrkavlje		Donja Vrba
13.				Bukovlje		Gornja Bebrina
14.				Gornja Vrba		Klokočevik
15.				Klakar		Staro Topolje
16.				Garčin		Čajkovci
17.				Oprisavci		Beravci
18.				Donji Andrijevići		Jaruge

19.				Velika Kopanica		
20.				Gundinci		
21.				Sikirevci		
22.				Slavonski Šamac		

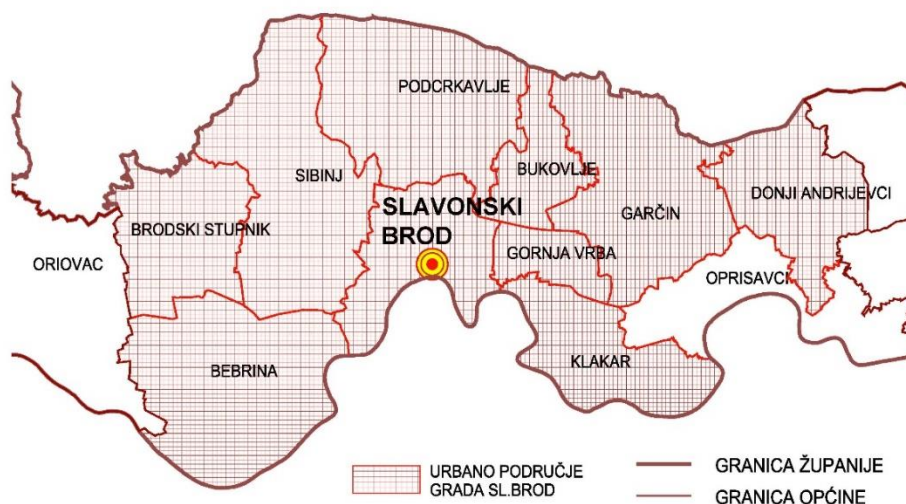
Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske uspostavio je novi programski i provedbeni okvir politike regionalnog razvoja u Republici Hrvatskoj koji uključuje njene urbane dimenzije, odnosno uvažava sustav definiranja urbanih područja, a isti je proizišao iz metodologije određivanja urbanih područja bazirane na dnevnim migracijama. Ovaj Zakon izdvaja tri tipa urbanih područja u Hrvatskoj:

- 4 urbane aglomeracije (sjedišta u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku)
- veća urbana područja - gradovi koji na razini jedinica lokalne samouprave imaju više od 35 000 stanovnika, a nisu uključeni u urbane aglomeracije
- manja urbana područja - gradovi koji imaju manje od 35 000 stanovnika, ali njihova središnja naselja imaju više od 10.000 stanovnika i/ili su sjedišta županija.

Slijedom navedenog Zakona Grad Slavonski Brod sa susjednim JLS formira veće urbano područje, a Nova Gradiška je manje urbano područje.

Kartogram 13. - Urbano područje Slavonski Brod

Izvor podataka: Strategija razvoja urbanog područja Slavonskog Broda do 2020., Urbanex 2017 godine

Temeljem sporazuma Grada Slavonskog Broda i devet susjednih općina (Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Donji Andrijevići, Garčin, Gornja Vrba, Klakar, Podcrkavlje i Sibinj) formirano je Urbano područje Slavonski Brod.

Jedna od najvažnijih javnih politika Europske unije je regionalna politika, usmjerena na smanjenje društvenih i gospodarskih razlika, uravnoteženje kvalitete života svih stanovnika država članica, odnosno regija u državama članicama. Regionalna politika ujedno je i glavna investicijska politika Europske unije, a s njima je postupno uveden dio ciljano usmjeren prema gradovima kroz mehanizam Integrirana teritorijalna ulaganja (ITU). Za područje Republike Hrvatske u ITU mehanizam pored urbanih aglomeracija definiranih Zakonom ušla su i urbana područja Pula, Slavonskog Broda i Zadra.

Kao posljedica utvrđenog sustava središnjih naselja i uspostave urbanih područja očekuje se pokretanje procesa navedenih i u Strategiji prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 106/17.) usmjerenih prema ciljevima:

- uravnoteženoj prostornoj raspodjeli stanovništva, radnih sadržaja i drugih funkcija na području Županije, u funkciji razvoja policentričnog modela
- smanjenu intenziteta dosadašnjih negativnih demografskih kretanja
- zadržavanje policentrične strukture naselja uz očuvanje vrijednosti prirodnih okružja gradova i identiteta manjih naselja.

II.2.3. Prostor za razvoj naselja

II.2.3.1. Građevinska područja naselja

ZPU definira građevinsko područje kao „područje određeno prostornim planom na kojemu je izgrađeno naselje i područje planirano za uređenje, razvoj i proširenje naselja, a sastoji se od građevinskog područja naselja, izdvojenog dijela građevinskog područja naselja i izdvojenog građevinskog područja izvan naselja“.

ZPU utvrđuje obvezu gradova i općina da u prostornim planovima uređenja detaljnije razluče neizgrađene i neuređene dijelove građevinskih područja od neizgrađenih i uređenih dijelova istih. Neuređenim dijelom građevinskog područja smatra se neizgrađeni dio građevinskog područja određen prostornim planom na kojemu nije izgrađena planirana osnovna infrastruktura (prometna površina preko koje se osigurava pristup do građevne čestice, odnosno zgrade i građevine za odvodnju otpadnih voda prema mjesnim prilikama određenim prostornim planom). Ukoliko podjela na uređene i neuređene dijelove nije provedena, svi utvrđeni neizgrađeni dijelovi građevinskih područja smatrat će se neuređenim. Ukoliko za te prostore nije donesen Urbanistički plan uređenja, na njima se neće moći izdavati akti za građenje novih građevina, čime će biti onemogućen daljnji razvoj naselja. U svrhu detektiranja provedbe gore navedene obveze, Zavod je u suradnji s općinama izradio usklađenje važećih PPUO sa ZPU-om vezano za utvrđivanje neuređenog i uređenog neizgrađenog građevinskog područja. Grad Nova Gradiška i Slavonski Brod su tijekom 2016. i 2017. godine izvršili usklađenje svojih PPUG sa ZPU-om vezano za utvrđivanje neuređenog i neizgrađenog građevinskog zemljišta kao i obveze izrade urbanističkih planova uređenja.

U prostornim planovima uređenja gradova i općina utvrđuju se i detaljno prikazuju granice građevinskih područja naselja. Građevinska područja naselja podijeljena su na izgrađeni i neizgrađeni dio. Izgrađeni dio predstavlja područje uređenja, rekonstrukcije i sanacije postojeće strukture naselja, a neizgrađeni dio predstavlja prostor rezerviran za daljnje širenje naselja novom izgradnjom.

Tablica 6. – Građevinska područja naselja po jedinicama lokalne samouprave 2019. godine

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA						GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA (uključivo izdvojeni dijelovi naselja i stambeno turističke zone)					
R. br.	Jedinica lokalne samouprave	Broj naselja	Površina	Broj stanovnika (2011.)	Gustoća naseljenosti	Izgrađeni dio GP	Neizgrađeni dio GP	Ukupno GP naselja	Udio GP u površini JLS	Udio izgrađenog GP u površini JLS	Udio neizgrađenog GP u ukupnom GP
		br.	ha	br.	st./km ²	ha	ha	ha	%	%	%
1.	Bebrina	7	10032	3252	32,42	303,17	400,57	703,74	7,01	3,02	56,92
2.	Brodski Stupnik	4	5854	3036	51,86	145,74	271,10	416,84	7,12	2,49	65,04
3.	Bukovlje	5	3169	3108	98,08	199,38	210,15	409,53	12,92	6,29	51,31
4.	Cernik	11	12756	3640	28,54	265,21	127,00	392,21	3,07	2,08	32,38
5.	Davor	2	4262	3015	70,74	108,77	123,65	232,42	5,45	2,55	53,20
6.	Donji Andrijevi	4	5713	3709	64,92	305,75	106,86	412,61	7,22	5,35	25,90
7.	Dragalić	6	5932	1361	22,94	184,43	128,73	313,16	5,28	3,11	41,11
8.	Garčin	8	8733	4806	55,03	653,72	150,51	804,23	9,21	7,49	18,71
9.	Gornja Vrba	2	2040	2512	123,14	179,86	228,46	408,32	20,02	8,82	55,95
10.	Gornji Bogičevci	6	4403	1975	44,86	181,73	86,97	268,70	6,10	4,13	32,37
11.	Gundinci	1	5968	2027	33,96	171,84	32,52	204,36	3,42	2,88	15,91
12.	Klakar	4	5371	2319	43,18	162,10	339,74	501,84	9,34	3,02	67,70
13.	Nova Gradiška	4	4897	14229	290,57	712,90	641,42	1354,32	27,66	14,56	47,36
14.	Nova Kapela	12	12894	4227	32,78	449,42	180,60	630,02	4,89	3,49	28,67
15.	Okučani	17	15931	3447	21,64	352,08	275,97	628,05	3,94	2,21	43,94
16.	Oprisavci	8	6457	2508	38,84	180,96	284,23	465,19	7,20	2,80	61,10
17.	Oriovac	10	9315	5824	62,52	401,59	740,43	1142,02	12,26	4,31	64,84
18.	Podcrkavlje	13	9484	2553	26,92	291,34	217,24	508,58	5,36	3,07	42,72
19.	Rešetari	7	5944	4753	79,96	354,40	467,56	821,96	13,83	5,96	56,88
20.	Sibinj	12	10345	6895	66,65	525,24	835,81	1361,05	13,16	5,08	61,41
21.	Sikirevci	2	2910	2476	85,09	99,21	240,26	339,47	11,67	3,41	70,78
22.	Slavonski Brod	3	5445	59141	1086,15	2259,72	634,90	2894,62	53,16	41,50	21,93
23.	Slavonski Šamac	2	2256	2169	96,14	170,04	170,84	340,88	15,11	7,54	50,12
24.	Stara Gradiška	7	7683	1363	17,74	120,24	66,62	186,86	2,43	1,57	35,65
25.	Staro Petrovo Selo	13	14111	5186	36,75	487,60	262,03	749,63	5,31	3,46	34,95
26.	Velika Kopanica	5	6870	3308	48,15	300,89	377,87	678,76	9,88	4,38	55,67
27.	Vrbje	7	7907	2215	28,01	212,68	306,02	518,70	6,56	2,69	59,00
27.	Vrpolje	3	6021	3521	58,48	295,15	260,88	556,03	9,23	4,90	46,92
	Brodsko-posavska županija	185	202703	158575	78,23	10075,16	8168,94	18244,10	9,00	4,97	44,78

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Do 1. siječnja 2014. godine u primjeni je bio ZPUIG kojim izgrađeno građevinsko područje čine izgrađene i uređene građevne čestice i druge površine privedene različitoj namjeni, kao i

neizgrađene i neuređene čestice zemljišta površine do 5 000 m² koje s izgrađenim dijelom građevinskog područja čine prostornu cjelinu. Neizgrađene i neuređene čestice zemljišta ukupne površine veće od 5 000 m² čine neizgrađeni dio građevinskog područja za koje je sukladno istom Zakonu bila propisana obveza donošenja provedbenih prostornih planova (UPU, DPU). Ovaj kriterij najčešće se koristio kod prostornih planova gradova, a posebice prostornih planova Slavonskog Broda.

Novim Zakonom o prostornom uređenju definirana je mogućnost proširenja građevinskih područja naselja samo do 30% ako je postojeće područje izgrađeno 50% ili više svoje površine. Kroz izmjene i dopune PPUG/O u promatranom periodu izvršena je ponovna revizija neizgrađenih građevinskih područja.

II.2.3.2. Osnovni podaci i pokazatelji o prostorima za razvoj naselja

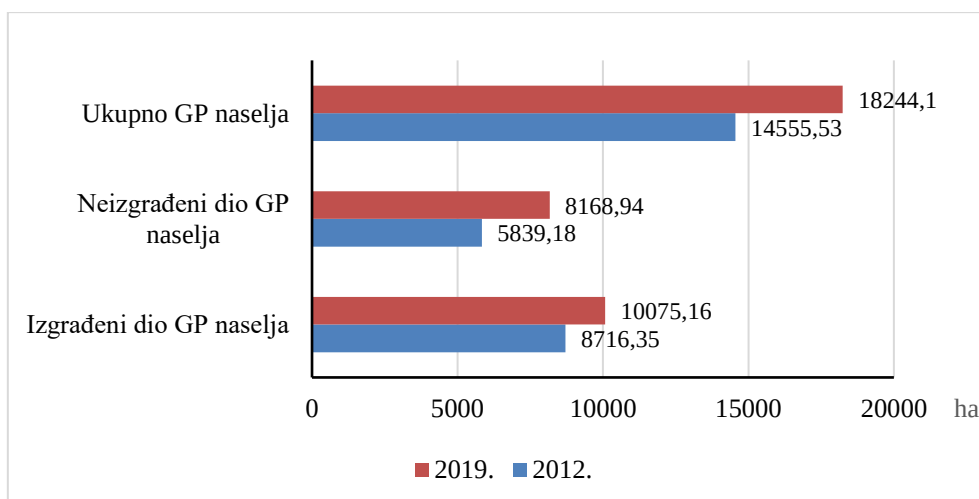
U sklopu pripreme za ovo Izvješće, Zavod je napravio analitičku obradu prostornih planova uređenja gradova/općina usvojenih do listopada 2019. godine. Izvršena je analiza građevinskih područja naselja u odnosu na podatke prethodnog Izvješća iz 2012. godine.

Tablica 7. - Građevinska područja naselja

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA (uključivo izdvojeni dijelovi naselja i stambeno turističke zone)					
	Izgrađeni dio GP naselja	Neizgrađeni dio GP naselja	Ukupno GP naselja	Udio GP u površini BPŽ	Udio izgrađenog GP u površini BPŽ	Udio neizgrađenog GP u površini BPŽ
	ha	ha	ha	%	%	%
2012.	8716,35	5839,18	14555,53	7,18	4,30	40,12
2019.	10075,16	8168,94	18244,10	9,00	4,97	44,78

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Grafikon 8. - Izgrađeni i neizgrađeni dijelovi građevinskih područja naselja

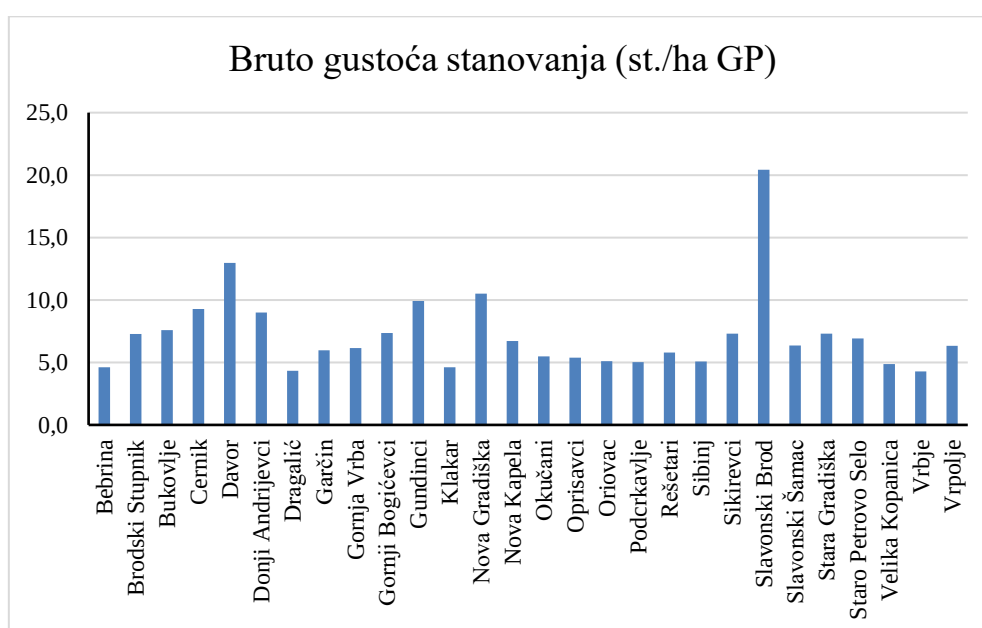
Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Evidentan je nastavak povećanja građevinskih područja naselja iako, uzimajući u obzir demografska kretanja i trendove, za time nema potrebe.

II.2.3.3. Veličina građevinskih područja naselja

Površinu građevinskih područja naselja prvenstveno čini stambena namjena, ali i sve druge prateće namjene kao što su javna i društvena, rekreacijska, infrastrukturna, gospodarska i dr., a koje služe za funkcioniranje naselja. U gradskim naseljima ti su prateći sadržaji izraženiji i brojniji, dok su u seoskim naseljima rjeđi ili ih uopće nema.

Grafikom 9. - Bruto gustoća stanovanja po jedinicama lokalne samouprave

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Izvršena je analiza odnosa broja stanovnika po ukupnoj površini građevinskog područja naselja. Uočljivo se izdvaja Grad Slavonski Brod, a što je i karakteristično za gradsko naselje, s većim zonama višestambene namjene i većim brojem etaža u odnosu na ruralna naselja u kojima prevladava tipologija obiteljskih zgrada s najviše dvije nadzemne etaže.

II.2.3.4. Izgrađene strukture izvan građevinskih područja naselja

Izgrađene strukture izvan građevinskih područja namijenjene su obavljanju djelatnosti koje po specifičnim prostornim zahtjevima nisu sukladne temeljnim funkcijama naselja ili uvjetuju specifično uređivanje prostora.

Izgrađene strukture izvan naselja su:

- a) izdvojeno građevinsko područje izvan naselja - područje određeno prostornim planom kao prostorna cjelina izvan građevinskog područja naselja planirana za sve namjene, osim za stambenu
- b) izvan građevinskog područja može se planirati izgradnja:
 - infrastrukture
 - građevina obrane
 - građevina namijenjenih poljoprivrednoj proizvodnji
 - građevina namijenjenih gospodarenju u šumarstvu i lovstvu
 - područja gospodarskog korištenja pomorskog dobra i uređenje plaža
 - istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina
 - reciklažnih dvorišta za građevinski otpad s pripadajućim postrojenjima, asfaltnih baza, betonara i drugih građevina u funkciji obrade mineralnih sirovina, unutar određenih eksploatacijskih polja
 - golf igrališta i drugih sportsko-rekreacijskih igrališta na otvorenom s pratećim zgradama
 - zahvata u prostoru za robinzonski smještaj smještajnog kapaciteta do 30 gostiju izvan prostora ograničenja, strogog rezervata, posebnog rezervata i nacionalnog parka
 - stambenih i pomoćnih građevina za vlastite (osobne) potrebe na građevnim česticama od 20 ha i više i za potrebe seoskog turizma na građevnim česticama od 2 ha i više
 - rekonstrukcija postojećih građevina.

Pored postojećih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja planiranih prostornim planovima lokalne razine (PPUG/O), ista se mogu planirati Državnim planom prostornog razvoja i Prostornim planom Županije za potrebe provedbe zahvata od značaja za državu ili Županiju. Nova izdvojena građevinska područja izvan naselja mogu se određivati prostornim planom grada, odnosno općine samo ako su postojeća izdvojena građevinska područja izvan naselja izgrađena 50% ili više svoje površine te se mogu povećati za najviše 30% trenutne površine..

Područja označena pod b) definiraju se označenom namjenom i površinom na kartografskim prikazima ili se omogućavaju kroz odredbe za provođenje izdavanje akata gradnje ili akta provedbe plana.

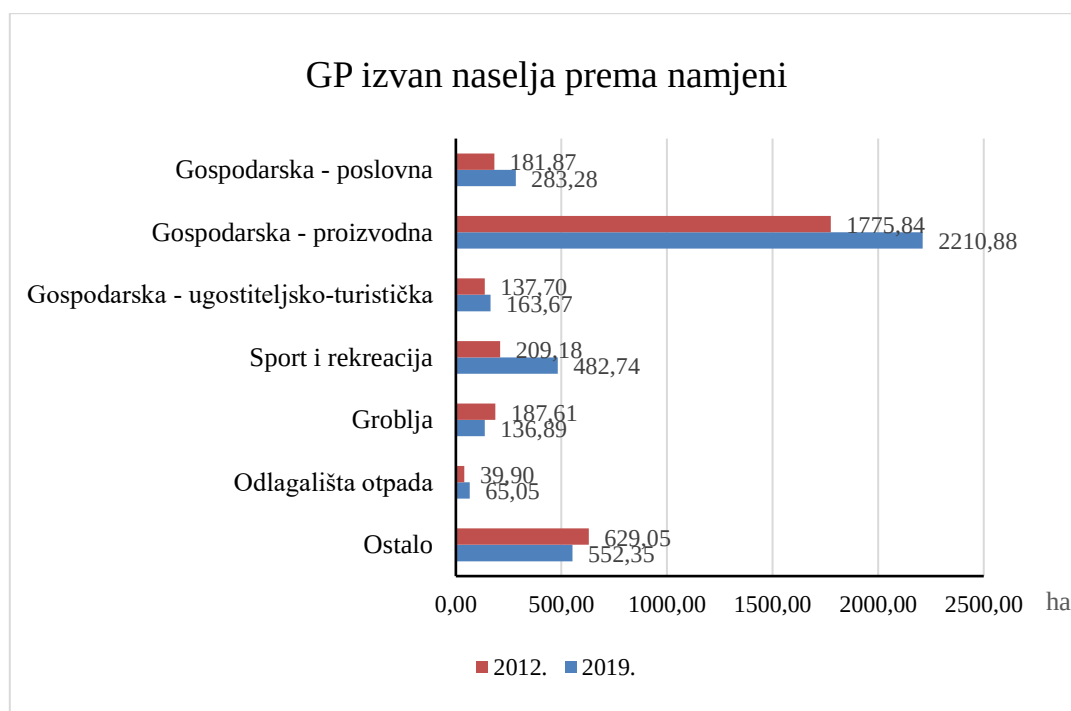
Gradnja izdvojenih struktura usitnjava resursni prostor, a urbana područja se proširuju, što otežava opremanje infrastrukturom i izrazito devastira krajobraz. Ova pojava jedan je od najozbiljnijih problema sadašnje prostorno planske prakse, koja ne nalazi zadovoljavajuće rješenje u odnosu na potrebu određivanja selektivnih kriterija na temelju kojih bi se moglo dozvoliti gradnja izvan građevinskog područja naselja.

Izvršena je analiza odnosa površina građevinskih područja izvan naselja po namjeni u odnosu na podatke iz prethodnog izvješća. Evidentno je povećanje GP proizvodne namjene iako su ista najvećim dijelom neizgrađena (izgrađenost manja od 30%). Važećim zakonom o prostornom uređenju propisan je slijedeći uvjet:

„Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja za koje u roku od sedam godina od dana njegova određivanja nije donesen urbanistički plan uređenja ili do kojega nije izgrađena osnovna infrastruktura, prestaje biti građevinsko područje“

Ukoliko se ne promijeni zakonska odredba, veći broj planiranih gospodarskih zona će se brisati iz građevinskih područja.

Grafikon 10. - Građevinsko područje izvan naselja prema namjeni

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

II.2.3.5. Zaključno

Brodsko-posavska županija nalazi se u skupini županija gdje je još uvijek prisutan trend povećanja građevinskog područja unatoč tome što izgrađeni dijelovi i oni još nedovršeni sadrže znatne prostorne rezerve za razvojne potrebe. Ta pojava rezultat je vlasništva i trgovine zemljištem s ciljem brzih komercijalnih učinaka, sve izraženije lokacijske vrijednosti zemljišta u gradskim zonama i uz prometnice s već izgrađenom infrastrukturom.

U gradovima i drugim naseljima osobito je važno očuvati neizgrađen prostor, posebno nekih urbanih ili prirodnih kategorija kao što su prometni i ostali infrastrukturni koridori, vrijedno poljoprivredno zemljište, vrijedne prirodne krajobrazne cjeline i sl. **Racionalno korištenje građevinskog zemljišta je nužnost unutarnje prostorne organizacije naselja.**

U brojnim izmjenama i dopunama prostornih planova uočljiv je trend nekritičkog povećanja građevinskog područja. Razlog tome je želja za ubrzanim razvojem i rezervacijom dovoljnog prostora za graditeljske aktivnosti. Istodobno, nisu uzete u obzir posljedice koje donosi neracionalno širenje građevinskih područja. Prvenstveno se to odnosi na uređenje zemljišta (priprema zemljišta te izgradnja komunalnih objekata i uređaja), koje iziskuje znatna materijalna sredstva u često vrlo malim proračunima jedinica lokalnih samouprava. Stihijska proširenja odnose se na najvrjednija poljoprivredna ili šumska zemljišta, vodozaštitna područja, vodozahvate, zemljišta uz državne i županijske ceste, zaštićene dijelove prirode i sl., ali i na nepodobna i nesigurna zemljišta, kao što su to klizišta.

II.2.4. Društvena suprastruktura

Strategija razvoja društvenih djelatnosti – javne službe (uprava, pravosuđe, prosvjeta, visoko školstvo i znanost, kultura, zdravstvo, socijalna skrb i sport), udruga građana, političkih stranaka, vjerskih zajednica i drugih organizacija u svezi s njihovim glavnim obilježjima i svojstvima, rezultat su prirodnih, gospodarskih, društvenih i kulturnih polazišta te njihovih strateških ciljeva u prostoru.

Mreža i sadržaj društvenih djelatnosti razmatrani su analizom važećeg zakonodavstva, prostorno planske dokumentacije, prostornih standarda, procjena, planova i odluka resornih ministarstava te pitanja važnih za dimenzioniranje pojedinih segmenata mreža. Analiza stanja je dana za glavne skupine pojedinih djelatnosti, iako se unutar tih skupina razlikuju brojne podskupine i još brojnije institucije raznih razina, nadležnosti i uslužnosti te njihov utjecaj u prostoru.

II.2.4.1. Ustanove javnih službi

Mreža javnih službi osigurava se u skladu s propisima za sadržaje državne uprave, područne (regionalne) i lokalne samouprave te ostale upravne službe i institucije, prostorne uvjete rada i razvoja.

Državne matice (rođenih, vjenčanih i umrlih) vode matični uredi, svaki za svoje matično područje kako je definirano Zakonom o državnim maticama („Narodne novine“, br. 96/93., 76/13. i 98/19.) i Uredbom o područjima matičnih ureda („Narodne novine“, br. 02/98.). za područje Brodsko-posavske županije ustrojani su sljedeći matični uredi:

- Slavonski Brod (za matična područja Slavonski Brod, Bebrina, Klakar i Podcrkavlje)
- Sibirj (za matična područja Sibirj i Brodsko Stupnik)
- Oriovac (za matična područja Oriovac, Lužani i Slavonski Kobaš)
- Garčin (za matična područja Garčin i Trnjani)
- Velika Kopanica (za matična područja Velika Kopanica i Gundinci)
- Vrpolje (za matično područje Vrpolje)
- Slavonski Šamac (za matična područja Slavonski Šamac i Sikirevci)
- Donji Andrijevi (za matična područja Donji Andrijevi, Svilaj i Oprisavci)
- Nova Gradiška (za matična područja Nova Gradiška i Davor)
- Staro Petrovo Selo (za matična područja Staro Petrovo Selo i Nova Kapela)
- Okučani (za matična područja Okučani, Stara Gradiška i Gornji Bogićevci).

II.2.4.2. Pravosuđe

Pravosuđe je organizirano kroz mrežu sudova, državnih odvjetnika, odvjetničkih ureda i javnih bilježnika.

Mreža sudova u Brodsko-posavskoj županiji organizirana je kroz¹:

- Županijski sud u Slavanskom Brodu i njegova stalna služba u Požegi,
- Općinski sud u Slavanskom Brodu i njegova stalna služba u Novoj Gradiški,
- Trgovački sud u Osijeku, Stalna služba u Slavanskom Brodu,
- Prekršajni sud u Slavanskom Brodu i njegova stalna služba u Novoj Gradiški.

Državno odvjetništvo, kao samostalno i neovisno pravosudno tijelo, na području Brodsko-posavske županije organizirano je kroz²:

- Županijsko državno odvjetništvo u Slavanskom Brodu,
- Općinsko državno odvjetništvo u Slavanskom Brodu.

Na području Brodsko-posavske županije, kroz odvjetnička društva, zajedničke odvjetničke urede i odvjetničke urede, djeluje 83 odvjetnika, od toga 67 u Slavanskom Brodu i 16 u Novoj Gradiški.³

1 Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa (<https://pravosudje.gov.hr/>)

2 Izvor podataka: Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (<http://www.dorh.hr/>)

3 Izvor podataka: Hrvatska odvjetnička komora (<https://www.hok-cba.eu/imenik/>)

U Brodsko-posavskoj županiji djeluje 7 javnih bilježnika - 5 u Slavonskom Brodu i 2 u Novoj Gradiški.⁴

II.2.4.3. Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja i osnovne škole⁵

Programe predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi djece predškolske dobi, obavljaju se u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama. Početkom pedagoške godine 2017./2018. u Brodsko-posavskoj županiji je bilo ukupno 20 vrtića i 11 drugih pravnih osoba koje ostvaruju program predškolskog odgoja s ukupno 2.961 djece.

Mreže ustanova sa predškolskim odgojem i obrazovanjem djece nalaze se u gradovima i u pojedinim središtima općina.

II.2.4.4. Osnovne škole

Sukladno odluci o donošenju mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa obrazovanja („Narodne novine“, br. 70/11., 62/17. i 86/18.), mreža osnovnih škola ustrojava se na način da zadovoljava iskazane potrebe utvrđene ustavnim praćenjem i predviđanjem demografskih, gospodarskih i urbanističkih kretanja na području županije, da udovoljava zahtjevima dostupnosti i racionalnog ustrojstva upisanih područja te ispunjava uvjete i mjerila propisana Državnim pedagoškim standardom osnovnog-školskog sustava odgoja i obrazovanja.

Na početku školske godine 2017./2018. obvezno osnovno školovanje provodi se u 118 redovitih osnovnih škola u kojima je bilo 11.780 učenika⁶.

U promatranom razdoblju od 2001. godine bilježi se smanjenje broja djece u osnovnoškolskom obrazovnom sustavu, što se između ostaloga može pripisati i iseljavanju stanovništva Brodsko-posavske županije.

II.2.4.5. Srednje škole⁷

Početkom školske godine 2017./2018. u Brodsko-posavskoj županiji ima 15 srednjih škola, u koje je upisano 5.877 učenika.

4 Izvor podataka: Hrvatska javnobilježnička komora (<http://www.hjk.hr>)

5 Izvor podataka: DZS – Priopćenje br. 8.1.8. Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, Početak ped. god. 2017./2018.

6 Izvor podataka: DZS – Priopćenje br. 8.1.2. Osnovne škole kraj šk. g. 2016./2017. i početak šk. g. 2017./2018.

7 Izvor podataka: DZS – Priopćenje br. 8.1.3. Srednje škole kraj šk. g. 2016./2017. i početak šk. g. 2017./2018.

Kao i kod osnovnoškolskog obrazovanja i srednjoškolsko obrazovanje bilježi kontinuirani pad upisanih učenika.

II.2.4.6. Ustanove visokog obrazovanja

Ustanove visokog obrazovanja u Brodsko-posavskoj županiji locirane su u dva grada - Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški. U Slavonskom Brodu djeluje Sveučilište u Slavonskom Brodu, formalno osnovano 2015. Zakonom o osnivanju Sveučilišta u Slavonskom Brodu („Narodne novine“, br. 110/15.), ali je s radom započelo 2020. upisom u sudski registar. Na Sveučilištu se izvode sljedeći programi:

- Preddiplomski i Diplomski sveučilišni studij Strojarsva,
- Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni Učiteljski studij
- Preddiplomski stručni studiji Bilinogojstva, Menadžmenta i Proizvodnog strojarstva
- Diplomski stručni studij Ekološke poljoprivrede i ruralnog razvoja, Energetike i Menadžmenta
- Poslijediplomski sveučilišni studij (doktorski) strojarstva.

U razdoblju prije 2020., navedeni studiji su se također izvodili, ali ih je izvodilo Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku kao dislocirane studije.

U Slavonskom Brodu se također izvodi i Diplomski sveučilišni studij sestrinstva kojeg izvodi Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku kao dislocirani studij u suradnji s Općom bolnicom „Dr. Josip Benčević“ Slavonski Brod.

U Novoj Gradiški izvodi se Preddiplomski sveučilišni studij sestrinstva kojeg izvodi Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku kao dislocirani studij.

Na sveučilištu u Slavonskom Brodu u akademskoj godini 2020./2021. bio je upisan 2 261 student, dok je u prethodnoj akademskoj godini 2019./2020. na svim visokim učilištima bilo upisano 4 822 studenta iz Brodsko-posavske županije.⁸

U Brodsko-posavskoj županiji postoji jedan studentski dom, u Slavonskom Brodu s ukupno 102 korisnika, koji je smješten u Slavonskom Brodu.⁹

⁸ Izvor podataka: DZS – Priopćenje br. 8.1.1666.. *Studenti u ak. G. 2019./20.*

⁹ Izvor podataka: DZS – Statistički izvještaj, Priopćenje br. 8.1.9. *Učenički i studentski domovi u šk./ak. god. 2019./2020.*

II.2.4.7. Kultura¹⁰

Brodsko-posavska županija za svaku fiskalnu godinu donosi Program javnih potreba u kulturi od zajedničkog interesa za općine i gradova na njezinom području te Županiju kao cjelinu, usklađuje interese i poduzima aktivnosti radi ravnomjernog kulturnog razvoja.

Najveći broj kulturnih ustanova nalazi se u Slavanskom Brodu kao središtu Brodsko-posavske županije. Na području Brodsko-posavske županije nalaze se amatersko kazalište i kazalište za djecu. Broj radiopostaja u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 6. Osim gradskih knjižnica u Slavanskom Brodu i Novoj Gradiški, knjižnom građom raspolažu 4 općinske narodne knjižnice (Narodna knjižnica Brodski Stupnik, Narodna knjižnica „Grigor Vitez“ Gornji Bogićevci, Narodna knjižnica i čitaonica Okučani te Narodna knjižnica Oriovac) te jedna čitaonica (Hrvatska čitaonica Vrpolje). Ostale knjižnice u BPŽ prema podacima Ministarstva kulture su školske knjižnice (39), visokoškolska (1) i specijalne knjižnice (3).

Muzejska i galerijska djelatnost Brodsko-posavske županije obuhvaća Muzej Brodskog Posavlja u Slavanskom Brodu, Galeriju umjetnina Grada Slavanskog Broda te Gradski muzej u Novoj Gradiški. Umjetnički značaj imaju Spomen galerija Ivana Meštrovića u Vrpolju, Kuća obitelji Brlić, Tvrđava Brod te Franjevački samostan u Slavanskom Brodu.

II.2.4.8. Sport¹¹

Na području Brodsko-posavske županije djeluje 354 sportske udruge, društva, saveza i zajednica i 37 sportskih strukovnih udruga različitih grana sportova, koji su organizirani u 17 županijskih i gradskih saveza. Osnovana su 22 sportska društva te 3 sportske zajednice.

II.2.4.9. Zdravstvene ustanove

Zdravstvena zaštita obuhvaća sustav društvenih, skupnih i individualnih mjera, usluga i aktivnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja, sprječavanje bolesti, rano otkrivanje bolesti, pravodobno liječenje te zdravstvenu njegu i rehabilitaciju, a odvija se na primarnoj i sekundarnoj razini.

II.2.4.9.1. Primarna zdravstvena zaštita

Primarna zdravstvena zaštita u Brodsko-posavskoj županiji obavlja se u domovima zdravlja, privatnom praksom temeljem koncesije, Županijskom zavodu za hitnu medicinu i Zavodu za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije.

10 Izvor podataka: *Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije do 2020.*

11 Izvor podataka: *Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije do 2020.*

Na području Brodsko-posavske županije postoje 2 doma zdravlja - Dom zdravlja Slavonski Brod i Dom zdravlja „Dr. Andrija Štampar“ u Novoj Gradišci te 10 ustanova za zdravstvenu njegu.

Dio primarne zdravstvene zaštite obavlja se temeljem koncesija. Koncesionari primarnu zdravstvenu zaštitu obavljaju u zakupljenim prostorima domova zdravlja i u privatnim prostorima.¹²

Županijski zavod za hitnu medicinu osnovan je 2010. godine, a provodi mjere hitne medicine na području Brodsko-posavske županije, osigurava suradnju u pružanju hitne medicine sa susjednim jedinicama područne (regionalne) samouprave, osigurava popunjavanje mreže timova na području županije i ostalo.

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije je zdravstvena ustanova za obavljanje stručnih i znanstvenoistraživačkih zdravstvenih djelatnosti iz okvira prava i dužnosti jedinica područne (regionalne) samouprave na području javnozdravstvenih djelatnosti. Zavod za javno zdravstvo ima važnu ulogu u provođenju preventivnih mjera zaštite stanovništva.

II.2.4.9.2. Sekundarna zdravstvena zaštita

U Brodsko-posavskoj županiji postoje 2 opće bolnice. Opća bolnica „Dr. Josip Benčević“ u Slavonskom Brodu i Opća bolnica Nova Gradiška.

Sekundarna zdravstvena zaštita odvija se još i kroz jednu specijalnu bolnicu („Sv. Rafael“ Strmac) i jednu polikliniku.

II.2.4.9.3. Ljekarnička djelatnost¹³

Na prostoru Brodsko-posavske županije ljekarničku djelatnost obavlja 40 ljekarni, od toga je 16 u Slavonskom Brodu, 5 u Novoj Gradišci. Ostale ljekarne nalaze se u nekim od općinskih središta.

II.2.4.10. Socijalne ustanove

Ustanove socijalne skrbi na području Brodsko-posavske županije čine centri za socijalnu skrb i domovi socijalne skrbi.

¹² Izvor podataka: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Brodsko-posavske županije

¹³ Izvor podataka: Hrvatska ljekarnička komora - Registar ljekarni RH (<http://www.hljk.hr/>)

Ustanove socijalne skrbi na području Županije¹⁴:

- Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod,
- Centar za socijalnu skrb Nova Gradiška,
- Dom za starije i nemoćne Slavonski Brod,
- „Kuća sretnih ciglica“ (Dom za djecu) Slavonski Brod,
- Zlatni cekin – poliklinika s tjednim smještajem i DV Cekin – Slavonski Brod,
- Dom za starije i nemoćne „Dragi bližnji“ Okučani,
- Dom za starije i nemoćne „Jadranka“,
- Obiteljski domovi (pružanje usluga socijalne skrbi smještaja starijih i nemoćnih):
 - Obiteljski dom „Lužani“, Lužani,
 - Obiteljski dom Slavonski Brod (Radoš),
 - Obiteljski dom Lazić, Slavonski Brod,
 - Obiteljski dom Slavonski Brod (Pripunić),
 - Obiteljski dom Slavonski Brod (Lesiv),
 - Obiteljski dom Novi Grad (Lončarević),
 - Obiteljski dom Janošević, Nova Gradiška,
 - Obiteljski dom Majanović, Rešetari,
 - Obiteljski dom „Gostinac-Akmačić“, Rešetari,
 - Obiteljski dom Tomičić, Štivica,
 - Obiteljski dom Luketić, Magić Mala,
 - Obiteljski dom Kelava, Podcrkavlje
 - Obiteljski dom Tomislav Lesiv, Slavonski Brod,
 - Obiteljski dom Šoljić, Cernik.
 - Obiteljski dom Martin Lončarević, Donji Andrijeveci,
 - Obiteljski dom „Nada“, Rešetari,
 - Udruga za Alzheimer i ostale demencije, Slavonski Brod,
 - Obiteljski dom za smještaj odraslih osoba s mentalnim oštećenjem, Bebrina

Smještaj starijih i nemoćnih osoba koji pružaju trgovačka društva¹⁵:

- Velika mama d.o.o., Rasulovica,
- Srdačni dom d.o.o., Slavonski Brod,
- Udomitelj d.o.o., Nova Gradiška,
- Vlanić d.o.o., Slavonski Brod,
- Ana Maria d.o.o., Štivica.

¹⁴ Izvor podataka: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Brodsko-posavske županije

¹⁵ Izvor podataka: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Brodsko-posavske županije

II.3.GOSPODARSKE DJELATNOSTI

II.3.1. Poljoprivreda

Poljoprivredno zemljište je prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18., 115/18. i 98/19.) dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu.

Poljoprivrednim zemljištem u smislu ovoga Zakona smatraju se poljoprivredne površine koje su po načinu uporabe u katastru opisane kao: oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji. Pojedino zemljište izvan građevinskog područja koje je po načinu uporabe u katastru opisano kao oranica, vrt, livada, pašnjak, voćnjak, maslinik, vinograd, trstik i močvara, a u naravi je zapušteno poljoprivredno zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji uz troškove koji su manji od tržišne vrijednosti ili ukupnog iznosa zakupnine kroz cijelo vrijeme trajanja zakupa toga zemljišta, a koje je dio šumskogospodarskog područja može se izdvojiti iz šumskogospodarskog područja sukladno posebnom propisu iz upravnog područja šumarstva.

Područje Brodsko-posavske županije predstavlja jedno od povoljnijih za poljoprivrednu proizvodnju u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj je, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 2 695 037 ha poljoprivrednih površina, a u Brodsko-posavskoj županiji 115.421 ha poljoprivrednih površina od kojih su 103.515 ha obradive površine što predstavlja 89,68% ukupnih poljoprivrednih površina. Ovaj odnos znatno je iznad državnog prosjeka koji iznosi 63,2%.

Ravničarski i valoviti tereni Županije imaju kote u rasponu od cca. 80 do 250 m.n.m. i uglavnom se koriste za poljoprivrednu proizvodnju na što ukazuje i značajan udjel poljoprivrednih površina u ukupnoj površini Županije.

Iznad 250 m nadmorske visine uvjeti za ratarstvo postaju sve nepovoljniji. Tu je zastupljena ekstenzivna oranična proizvodnja polušumskih zona na malom (seljačkom) posjedu.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu navodi: osobito vrijedno zemljište (P1) i vrijedno obradivo (P2) poljoprivredno zemljište. Mjerilo za utvrđivanje tih vrsta zemljišta trenutno je propisano Pravilnikom o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 23/19.). Pored P1 i P2 zemljišta, utvrđena su i ostala obradiva (P3) zemljišta i ostala poljoprivredna (PŠ) zemljišta. Osnovica za vrednovanje P1 i P2 zemljišta, ali i zemljišta niže bonitetne vrijednosti temelji se na vrijednostima tla, klime, reljefa i određenih ostalih prirodnih uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju.

Osobito vrijedno obradivo (P1) i vrijedno obradivo (P2) poljoprivredno zemljište ne može se koristiti u nepoljoprivredne svrhe, osim izuzetnih slučajeva definiranih Zakonom o poljoprivrednom zemljištu. Do sada nisu izrađene egzaktno bonitetne karte temeljem ovog pravilnika i navedenog mjerila, a prostorni planovi općina i gradova kao i Županije izrađeni prije donošenja Pravilnika koriste podatke o kategoriji zemljišta iz različitih izvora.

Za potrebe Prostornog plana Županije, Zavod za pedologiju Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu izradio je pedološku osnovu temeljem koje su projicirane smjernice za najracionalniji način korištenja u poljoprivredi. Na temelju pojedinačnih procjena definirani su skupni rezultati za višenamjensko korištenje u poljodjelstvu i to: za ratarstvo (što je istovjetno s obradom) te povrtlarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo i travnjake. Za izradu Prostornog plana Županije i potrebe određivanja zona koje su pogodne i nepogodne za poljoprivredu na priloženoj karti boniteta zemljišta za prostorno planiranje prikazana je prostorna distribucija tala po bonitetnim klasama s određenom kategorijom preporučenog načina korištenja u prostornom uređenju od P1, P2, P3 do Š1, Š2, Š3 i PŠ prostorne kategorije. Razina tih podataka dostatna je za osnovu i izradu Prostornog plana Županije, a vezano za razinu postojećih pedoloških podataka koji se izrađuje na podlozi 1:25000.

Tablica 9.- Poljoprivredno zemljište Brodsko-posavske županije prema kategorijama

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	Površina Županije	Poljoprivredno zemljište						
		Osobito vrijedno poljoprivredno zemljište P1	Vrijedno obradivo poljoprivredno zemljište P2	Ukupno P1+P2	Udio P1+P2 u površini Županije	Ostalo obradivo zemljište P3	Ukupno P1+P2+P3	Udio poljoprivrednog zemljišta u površini Županije
	ha	ha	ha	ha	%	ha	ha	%
	202703	27282,5	22155,48	49437,98	24,39	42163,31	91601,29	45,19

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Tablica 10. - Kategorije poljoprivrednog zemljišta po jedinicama lokalne samouprave

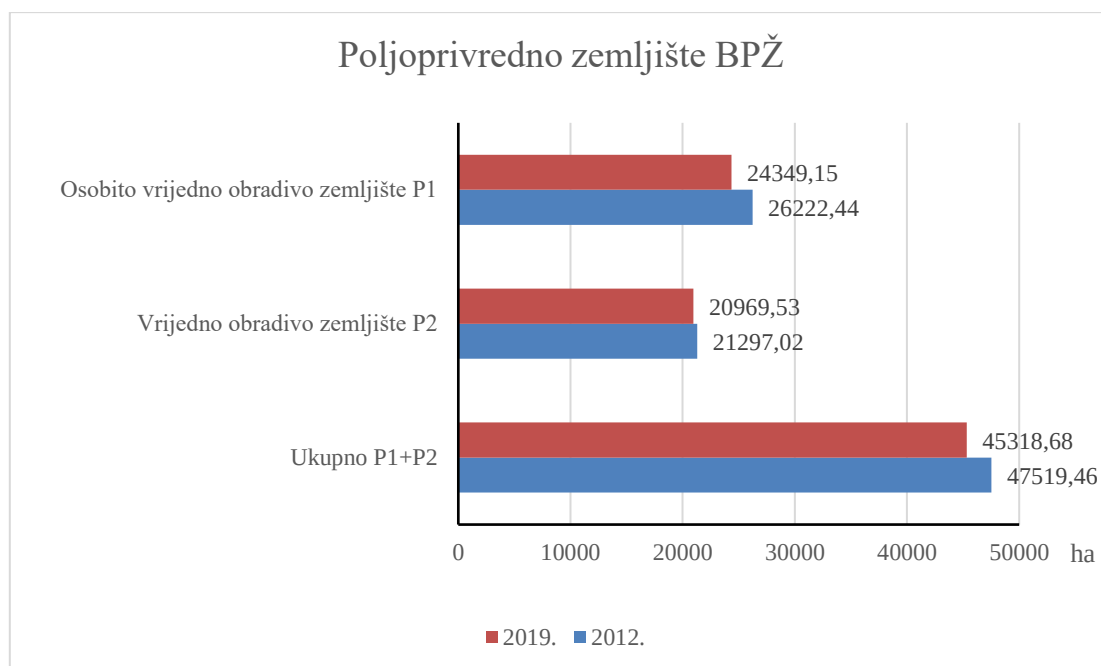
R. br.	Jedinica lokalne samouprave	Površina JLS	Poljoprivredno zemljište							
			Osobito vrijedno P1	Vrijedno obradivo P2	UKUPNO P1+P2	Udio P1+P2 u površin JLS	Udio P1+P2 JLS u P1+P2 Županije	Ostala obradivo P3	Ukupno P1+P2+P3	Udio poljoprivrednog zemljišta u površini JLS
		ha	ha	ha	ha	%	%	ha	ha	%
1.	Slavonski Brod	5445,00	137,87	599,38	737,25	13,54	1,63	37,58	774,83	14,23
2.	Nova Gradiška	4897,00	224,25	801,04	1025,29	20,94	2,26	1158,92	2184,21	44,60
3.	Bebrina	10032,00	2236,13	797,42	3033,55	30,24	6,69	1243,51	4277,06	42,63
4.	Brodski Stupnik	5854,00	212,46	422,10	634,56	10,84	1,40	1033,56	1668,12	28,50
5.	Bukovlje	3169,00	147,75	51,93	199,68	6,30	0,44	993,86	1193,54	37,66
6.	Cernik	12756,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1373,73	1373,73	10,77
7.	Davor	4262,00	1247,04	861,01	2108,05	49,46	4,65	263,60	2371,65	55,65
8.	Donji Andrijevci	5713,00	1044,21	1273,05	2317,26	40,56	5,11	1160,41	3477,67	60,87
9.	Dragalić	5932,00	138,45	1011,88	1150,33	19,39	2,54	2099,34	3249,67	54,78
10.	Garčin	8733,00	462,61	1256,50	1719,11	19,69	3,79	2446,92	4166,03	47,70
11.	Gornja Vrba	2040,00	242,95	502,31	745,26	36,53	1,64	332,91	1078,17	52,85
12.	Gornji Bogičevci	4403,00	194,97	294,00	488,97	11,11	1,08	1142,89	1631,86	37,06
13.	Gundinci	5968,00	1018,52	1694,70	2713,22	45,46	5,99	1211,57	3924,79	65,76
14.	Klakar	5371,00	2088,76	6,85	2095,61	39,02	4,62	1734,20	3829,81	71,31
15.	Nova Kapela	12894,00	179,48	1272,19	1451,67	11,26	3,20	3364,91	4816,58	37,36
16.	Okučani	15931,00	286,72	1258,30	1545,02	9,70	3,41	1226,88	2771,90	17,40
17.	Oprisavci	6457,00	2028,19	230,90	2259,09	34,99	4,98	754,00	3013,09	46,66
18.	Oriovac	9315,00	1627,13	513,54	2140,67	22,98	4,72	2449,02	4589,69	49,27
19.	Podcrkavlje	9484,00	245,00	0,00	245,00	2,58	0,54	2150,18	2395,18	25,25
20.	Rešetari	5944,00	0,00	659,03	659,03	11,09	1,45	523,75	1182,78	19,90
21.	Sibinj	10345,00	1459,73	924,53	2384,26	23,05	5,26	1730,50	4114,76	39,78
22.	Sikirevci	2910,00	949,52	78,10	1027,62	35,31	2,27	1023,71	2051,33	70,49
23.	Slavonski Šamac	2256,00	593,90	13,93	607,83	26,94	1,34	568,02	1175,85	52,12
24.	Stara Gradiška	7683,00	613,38	316,31	929,69	12,10	2,05	236,47	1166,16	15,18
25.	Staro Petrovo Selo	14111,00	2622,46	2320,03	4942,49	35,03	10,91	2757,93	7700,42	54,57
26.	Velika Kopanica	6870,00	1625,33	1775,74	3401,07	49,51	7,50	1770,60	5171,67	75,28
27.	Vrbje	7907,00	1742,23	159,91	1902,14	24,06	4,20	1377,10	3279,24	41,47
28.	Vrpolje	6021,00	980,11	1874,85	2854,96	47,42	6,30	1680,92	4535,88	75,33
	UKUPNO	202703,00	24349,15	20969,53	45318,68	100,00	100,00	37846,99	83165,67	41,03

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Evidentna razlika u podacima o poljoprivrednom tlu u odnosu na podatke Državnog zavoda za statistiku, a ista je proizašla iz činjenice:

- dio zemljišta u prostornim planovima vodi se kao ostalo zemljište
- dio zemljišta u prostornim planovima vodi se i koristi kao postojeći i planirani koridori infrastrukture
- dio zemljišta predviđeno kao građevinsko područje ili izdvojeno građevinsko područje, a koristi se u poljoprivredne svrhe do privođenja namjeni.

Grafikon 11. - Kategorije poljoprivrednog zemljišta BPŽ 2012. i 2019. godine

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Slijedom analize i ocjene stanja utvrđuje se:

1. Uvidom u izmjene i dopune prostornih planova jedinica lokalne samouprave (PPUG/O) uočena je tendencija prenamjene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko područje naselja i osnivanje novih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja određenih namjena ili proširenjem postojećih građevinskih područja, iako je postotak izgrađenosti postojećih oko 50% ili manji.
2. Zakonom o prostornom uređenju (ZPU) omogućena je izgradnja poljoprivrednih građevina izvan građevinskog područja:
 - infrastrukture
 - građevina obrane
 - građevina namijenjenih poljoprivrednoj proizvodnji
 - građevina namijenjenih gospodarenju u šumarstvu i lovstvu
 - područja gospodarskog korištenja pomorskog dobra i uređenje plaža
 - istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina
 - reciklažnih dvorišta za građevinski otpad s pripadajućim postrojenjima, asfaltnih baza, betonara i drugih građevina u funkciji obrade mineralnih sirovina, unutar određenih eksploatacijskih polja
 - golf igrališta i drugih sportsko-rekreacijskih igrališta na otvorenom s pratećim zgradama
 - zahvata u prostoru za robinzonski smještaj smještajnog kapaciteta do 30 gostiju izvan prostora ograničenja, strogog rezervata, posebnog rezervata i nacionalnog parka

- stambenih i pomoćnih građevina za vlastite (osobne) potrebe na građevnim česticama od 20 ha i više i za potrebe seoskog turizma na građevnim česticama od 2 ha i više
- rekonstrukcija postojećih građevina.
- Istraživanje ugljikovodika i geotermalne vode može se planirati na svim prostorima na kojima za to u prostornim planovima ne postoje zapreke.

Prostorni plan Županije nije usklađivan s ovim Zakonom i isti omogućava izgradnju slijedećih sadržaja izvan građevinskog područja:

1. Na posjedu primjerene veličine, izgradnja građevina u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti:
 - objekt/objekti za intenzivnu ratarsku djelatnost na posjedu minimalne veličine od 15 ha,
 - objekt/objekti za uzgoj voća i povrća na posjedu minimalne veličine od 5 ha,
 - objekt/objekti za uzgoj povrća na posjedu minimalne veličine od 3 ha,
 - objekt/objekti za uzgoj vinove loze na posjedu minimalne veličine od 4 ha,
 - objekt/objekti za uzgoj cvijeća na posjedu minimalne veličine od 1 ha.
 (PPŽ definira samo smjernice, kroz PPUG/O definirani su i manje površine posjeda)
2. Stočarsku i peradarsku proizvodnju iznad minimalnog broja uvjetnih grla.

Minimalni broj uvjetnih grla je 10, a udaljenost je definirana sukladno broju uvjetnih grla:

Broj uvjetnih grla	Minimalna udaljenost (m)
16-100	150
101-300	300
301-800	500

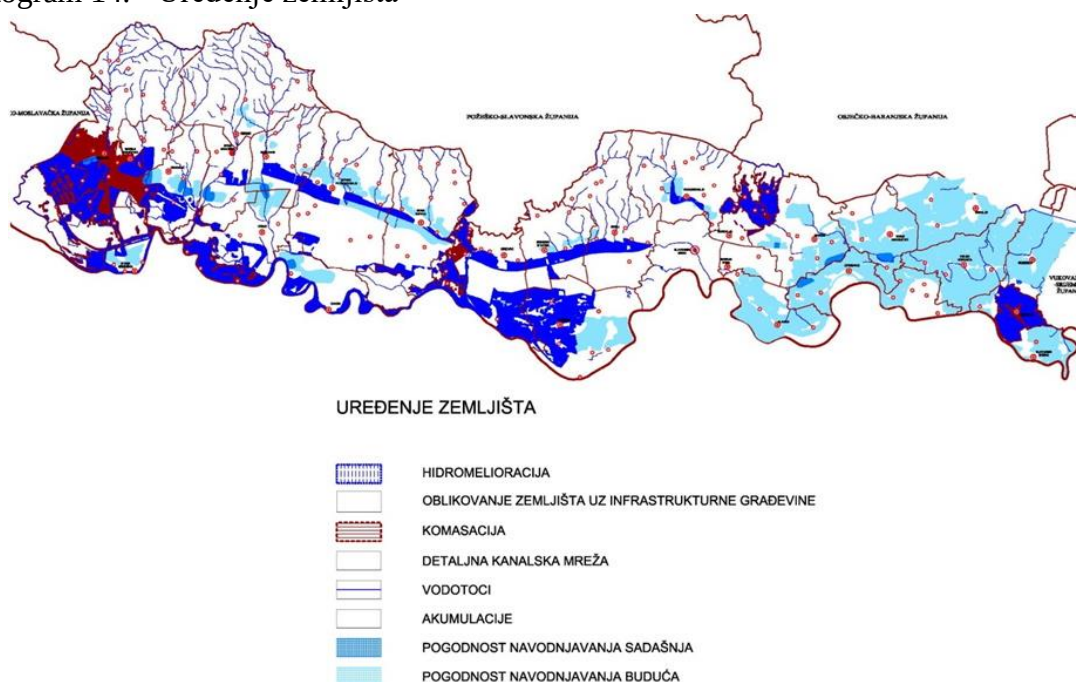
Kako su u Prostornom planu Županije dane samo smjernice/preporuke, kroz PPUG/O definirane su različite udaljenosti od građevinskih područja i uglavnom u smjeru smanjenja udaljenosti od građevinskog područja naselja, a u naseljima duž stambene građevine omogućen građevine za stočarsku i peradarsku proizvodnju od 10 do maksimalno 30 uvjetnih grla.

3. Stambenih i gospodarskih objekata za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma, ali isključivo u funkciji obavljanja primarne poljoprivredne djelatnosti. Mogu se graditi izvan građevinskog područja samo u okviru poljoprivrednog gospodarstva za obavljanje intenzivne poljoprivredne djelatnosti, a njihova neto površina ovisna je o neto površini svih izgrađenih zatvorenih gospodarskih zgrada (kojima se smatraju: skladišta poljoprivrednih proizvoda, garaže i radionice za poljoprivredne strojeve, sušare, zgrade za uzgoj stoke i sl.) i iznosi:
 - maksimalno 200 m² ako je površina gospodarskih zgrada do 1.000 m²,

- maksimalno 20 % od površine gospodarskih zgrada ako im površina prelazi 1.000 m².
4. Postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju, instalirane električne snage do uključivo 3 MW. Postrojenja snage do uključivo 3 MW, koja se mogu graditi kao samostalne cjeline u sastavu građevine za poljoprivrednu proizvodnju, plastenike, staklenike i farme su:
- postrojenja za kogeneraciju koja koriste otpadne tvari iz procesa proizvodnje za potrebe proizvodnje toplinske i električne energije,
 - kroz prostorne planove JLS omogućuje se i izgradnja postrojenja za korištenje obnovljivih izvora, instalirane električne snage do uključivo 3 MW, a točne lokacije i lokacijski uvjeti za navedena postrojenja definiraju se u kartografskim prikazima i odredbama za provođenje PPUG/O.
5. Na površinama manjim od preporučenih za voćnjake, vinograde i povrtnjake moguća je izgradnja klijeti i spremišta za voće samo unutar zona vikend-naselja ili hobi vrtova/vinograda/voćnjaka, pod uvjetom da je PPUG/O odredio prikladno područje, uvažavajući obveze zaštite okoliša i krajobraza te da je utvrdio propozicije načina gradnje (većina PPUG/O, a osobito oni koji se odnose na brdske dijelove koriste ove odredbe)
6. Ostale infrastrukturne građevine definirane Zakonom.

U Prostornom planu Županije analizirane su mogućnosti povećanja kvalitete zemljišta kroz mogućnosti uređenja:

Kartogram 14. - Uređenje zemljišta

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Kroz ovu tematiku analizirani su slijedeća područja koja utječu na razvoj poljoprivrede:

- suša
- problem suvišnih voda (hidromelioracija)
- usitnjenost posjeda.

Suše su sve češća pojava, a stanje dodatno pogoršava neadekvatno i nedovoljno razvijen sustav navodnjavanja. Na razini Županije izrađen je i Plan navodnjavanja (Službeni vjesnik BPŽ, broj. 23/07) i Program uređenja detaljne kanalske mreže.

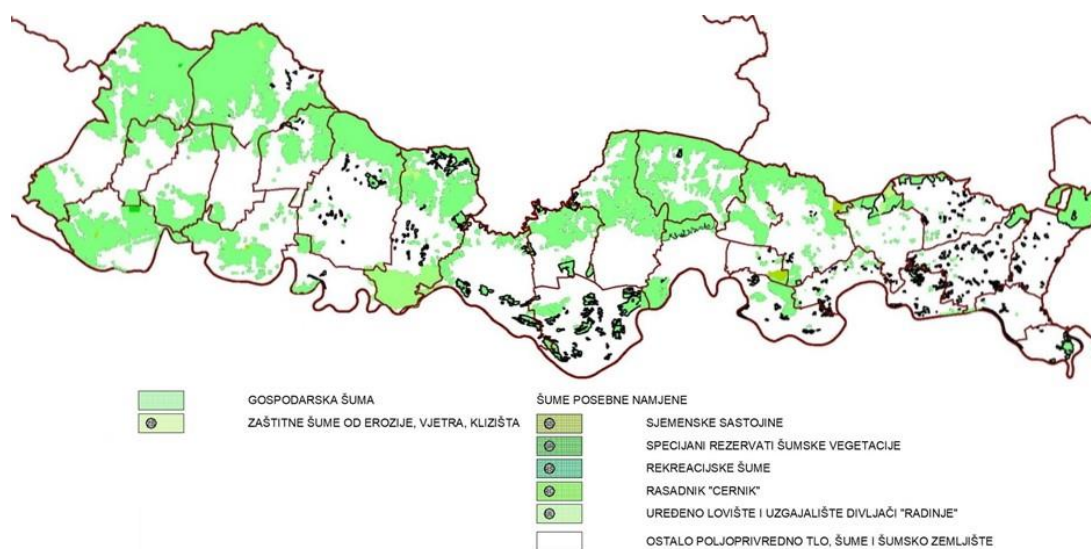
U partnerskom odnosu Brodsko-posavska županija i Hrvatske vode provode projekt sustava javnog navodnjavanja Orubica na području Općine Davor kojim se planira navodnjavati 326 ha poljoprivrednih površina vodom iz rijeke Save.

II.3.2. Šumarstvo

Sukladno Zakonu o šumama („Narodne novine“, br. 68/18., 115/18., 98/19., 32/20. i 145/20.) šume i šumska zemljišta dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu. Šume i šumska zemljišta specifično su prirodno bogatstvo te s općekorisnim i gospodarskim funkcijama šuma uvjetuju poseban način planiranja, gospodarenja i korištenja na načelu održivoga gospodarenja šumama.

Šumarstvo Hrvatske ima dvjesto pedeset godišnji kontinuitet gospodarenja šumama. Gotovo polovica kopnene površine Države je pod šumama i šumskim zemljištem pa se Hrvatsku ubraja u sam vrh europskih zemalja po pošumljenosti. Ujedno je i jedna od rijetkih europskih zemalja čije su šume gotovo u potpunosti prirodnog sastava (95%). Kombinacija prirodnih uvjeta i tradicionalno dobrog gospodarenja u šumskoj struci i znanosti, osigurala je visoku biološku i krajobraznu raznolikost naših šuma.

Kartogram 15. - Šumsko zemljište

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Slijedom podataka za područje Brodsko-posavske županije iz Prethodnom Izvešću, zadržava se tablica:

Tablica 11. - Analiza šumskog zemljišta po Prostornom planu BPŽ

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	Površina županije	Šumske površine					
		Gospodarske Š1	Zaštitne Š2	Posebne namjene Š3	Ukupno Š1+Š2+Š3	Udio Š1 u ukupno Š1+Š2+Š3	Udio Š1+Š2+Š3 u površini županije
	ha	ha	ha	ha	ha	%	%
	202703	57867	269	577	58713	98,56	28,97

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Tablica 12. - Analiza šumskog zemljišta po prostornim planovima uređenja gradova/općina

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA		Ukupna površina JLS	Šumske površine							
Redni broj	Jedinica lokalne samouprave		Gospodarske šume Š1	Zaštitne šume Š2	Šume posebne namjene Š3	Ukupno Š1+Š2+Š3	Udio Š1+Š2+Š3 u površini JLS	Udio Š1+Š2+Š3 u Š1+Š2+Š3 županije	Ostala polj. tla, šume, šum. zemljišta PŠ	Ukupno Š1+Š2+Š3+PŠ
		ha	ha	ha	ha	ha	%	%	ha	ha
1.	Slavonski Brod	5.445,00	551,58	812,78		1.364,36	25,06	2,09	127,96	1.492,32
2.	Nova Gradiška	4.897,00	941,24			941,24	19,22	1,44	243,42	1.184,66
3.	Bebrina	10.032,00	2.555,62		0,86	2.556,48	25,48	3,92	1596,46	4.152,94
4.	Brodski Stupnik	5.854,00	414,12	2.056,97		2.471,09	42,21	3,79	473,98	2.945,07
5.	Bukovlje	3.169,00	1.277,56			1.277,56	40,31	1,96	142,23	1.419,79
6.	Cernik	12.756,00	7.858,82		335,58	8.194,40	64,24	12,57	2317,98	10.512,38
7.	Davor	4.262,00	648,55			648,55	15,22	0,99	699,53	1.348,08
8.	Donji Andrijeveci	5.713,00	1.083,76	144,86		1.228,62	21,51	1,88	397,51	1.626,13
9.	Dragalić	5.932,00	1.937,18			1.937,18	32,66	2,97	197,94	2.135,12
10.	Garčin	8.733,00	2.611,96			2.611,96	29,91	4,01	678,90	3.290,86
11.	Gornja Vrba	2.040,00	252,52		137,93	390,45	19,14	0,60	85,70	476,15
12.	Gornji Bogičevci	4.403,00	1.415,38			1.415,38	32,15	2,17	688,49	2.103,87
13.	Gundinci	5.968,00	1.672,86	163,63		1.836,49	30,77	2,82		1.836,49
14.	Klakar	5.371,00	756,95			756,95	14,09	1,16		756,95
15.	Nova Kapela	12.894,00	5.750,47			5.750,47	44,60	8,82	1141,51	6.891,98
16.	Okučani	15.931,00	7.363,29			7.363,29	46,22	11,30	2645,77	10.009,06
17.	Oprisavci	6.457,00	491,40			491,40	7,61	0,75	1196,90	1.688,30
18.	Oriovac	9.315,00	1.652,17			1.652,17	17,74	2,53	736,84	2.389,01
19.	Podcrkavlje	9.484,00	5.165,04		31,77	5.196,81	54,80	7,97	1177,41	6.374,22
20.	Rešetari	5.944,00	1.822,16			1.822,16	30,66	2,80	1612,70	3.434,86
21.	Sibinj	10.345,00	2.147,18	97,00	1.204,56	3.448,74	33,34	5,29	502,16	3.950,90
22.	Sikirevci	2.910,00	115,55			115,55	3,97	0,18	36,11	151,66
23.	Slavonski Šamac	2.256,00	217,97			217,97	9,66	0,33	336,61	554,58
24.	Stara Gradiška	7.683,00	2.655,38		1.372,02	4.027,40	52,42	6,18	1651,09	5.678,49
25.	Staro Petrovo Selo	14.111,00	3.705,93	9,40		3.715,33	26,33	5,70	1494,99	5.210,32
26.	Velika Kopanica	6.870,00	791,74		2,18	793,92	11,56	1,22	203,32	997,24
27.	Vrboje	7.907,00	2.239,84			2.239,84	28,33	3,44	1221,40	3.461,24
28.	Vrpolje	6.021,00	691,47		31,59	723,06	12,01	1,11	187,65	910,71
UKUPNO		202.703,00	58.787,69	3.284,64	3.116,49	65.188,82	32,16	100,00	21.794,56	86.983,38

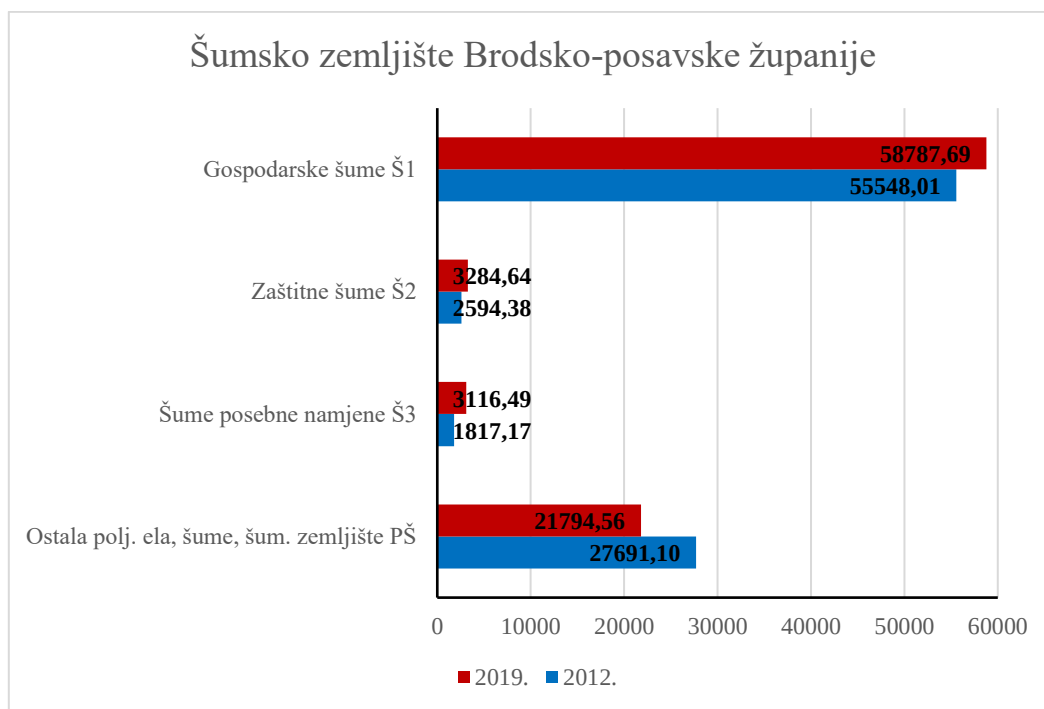
Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Razlika u podacima je proizašla iz mjerila prikaza, odnosno u Prostornom planu Županije ne prikazuju se manje šumske površine .

Izvršena je analiza ukupnog šumskog zemljišta u odnosu na prethodno izvješće, a razlike su prikazane u slijedećem grafikonu i proizlaze iz:

- izvršene su korekcije granica šumskog zemljišta sukladno podacima Hrvatskih šuma u PPUG/O, kroz izmjene i dopune u prethodnom periodu,
- površina šuma Š1-gospdarske šume je korigirana, a ukupna površina šumskog zemljišta na Š1, Š2 i Š3 štiti se nadležnim zakonom i povećana je ukupno za cca 5000 ha u odnosu na prethodno razdoblje,
- izmjene površina su na nivou ostalo poljoprivredno tlo koje je smanjeno za cca 6 300 ha u odnosu na prethodno izvješće.

Grafikon 12. - Promjena šumskog zemljišta 2012. -2019. godine

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Prema podacima Službe za gospodarstvo – Odsjek statistika površina privatnih šuma iznosi 9 587 ha (15,6%) što je ukupno 61 228,47 ha, odnosno šumovitost županije iznosi 33,3%, što je ispod državnog prosjeka koji iznosi 44%.

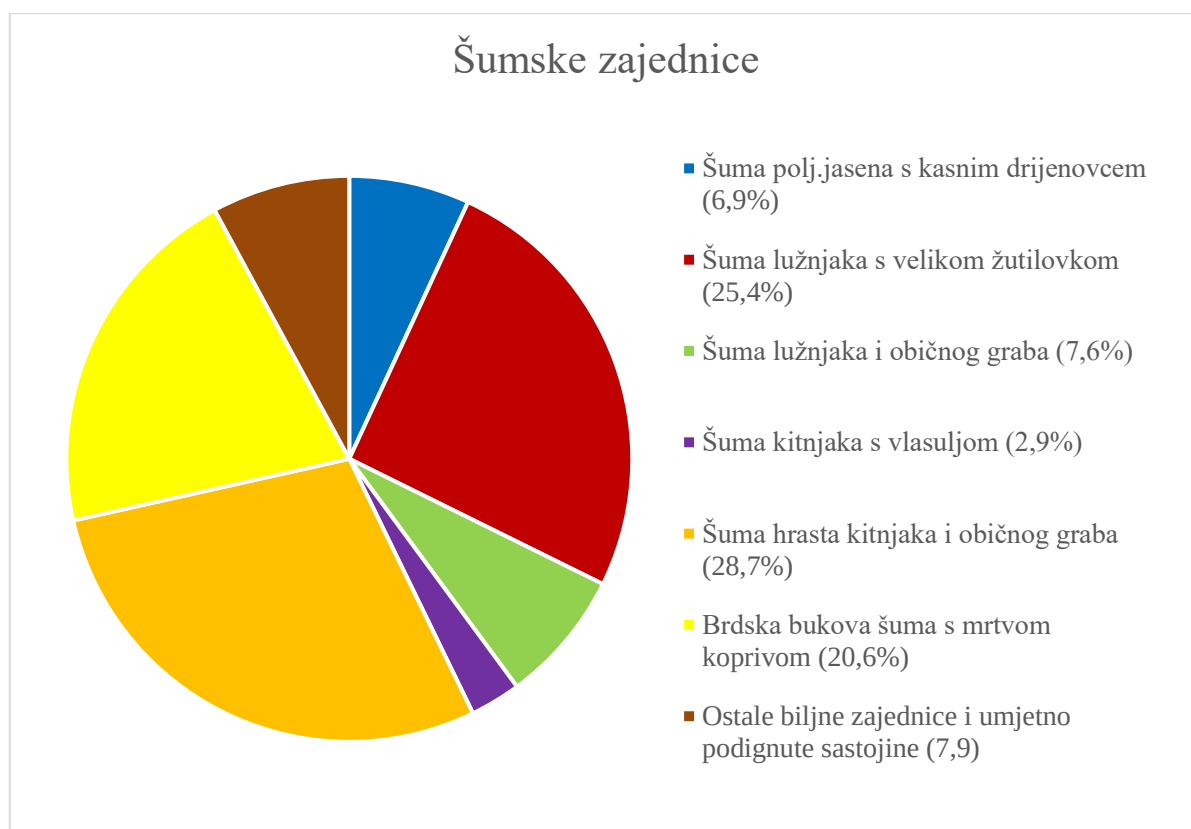
Temeljna načela hrvatskog šumarstva su održivo gospodarenje s očuvanjem prirodne strukture i raznolikosti šuma te trajno povećanje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma. Šumama i šumskim zemljištem u Republici Hrvatskoj gospodari se na temelju šumskogospodarskih osnova, koje se donose za razdoblje od 10 godina.

Vegetacijski, šume ovoga područja pripadaju europskoj subregiji eurosibirsko–sjevernoameričke regije. Zastupljene su biljne zajednice iz nizinskog, brežuljkasto i brdskog

vegetacijskog pojasa. Osim karakterističnih vrsta, u šumama promatranom području pridolaze alohtone crnogorične (obični bor, duglazija, američki borovac, obična smreka, ariš i dr.) i bjelogorične (euroameričke topole) vrste u umjetno podignutim sastojinama, uglavnom u državnom vlasništvu te bagrem, koji se kao invazivna vrsta širi sa zapuštenih poljoprivrednih površina.

Šumska vegetacija Županije je raznolika i mijenja se od šuma vrba i topola uz rijeku Savu i pritoke, preko nizinskih šuma crne johe, poljskog jasena hrasta lužnjaka i običnog graba, do šuma hrasta kitnjaka i bukve na obroncima slavonskog sredogorja.

Grafikon 13. - Šumske zajednice u Brodsko-posavskoj županiji

Izvor podataka: SPUO Nacrta V. izmjena i dopuna PP BPŽ, Šumskogospodarski planovi

II.3.3. Ribarstvo

Ribnjaci su proizvodni objekti koji su okruženi prirodnim ili umjetnim nasipima i hidrotehničkim objektima (upusti, ispusti, dovodno-odvodni kanali, izlovne jame i sl.) pomoću kojih se obavlja manipulacija vodom, ovisno o proizvodno-tehnološkim potrebama. Ribnjaci su sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu poljoprivredno zemljište.

Uzgoj slatkovodnih vrsta ribe (slatkovodna akvakultura) u Brodsko-posavskoj županiji obavlja se kao uzgoj toplovodnih (ciprinidnih, šaranskih) vrsta. Uzgoj šaranskih vrsta većinom podrazumijeva kontrolirani uzgoj šarana (*Cyprinus carpio*) u monokulturi ili polikulturi s drugim vrstama, od kojih su najzastupljenije bijeli amur (*Ctenopharyngodon idella*), sivi glavaš

(Hypophthalmichthys nobilis), bijeli glavaš (Hypophthalmichthys molitrix), som (Silurus glanis), smuđ (Stizostedion lucioperca), štika (Esox lucius) i linjak (Tinca tinca). Proizvodnja je u najvećoj mjeri poluintenzivna, a proizvodni ciklus u pravilu traje 3 godine.

Kartogram 16. - Ribnjaci u Brodsko-posavskoj županiji

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Tablica 13. - Površine ribnjaka po jedinicama lokalne samouprave

BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA		Ukupna površina JLS	Ribnjaci			
Redni broj	Jedinica lokalne samouprave		Jelas	Vrbovljani	Ukupno ribnjaci	Udio ribnjaka u površini JLS
		ha	ha	ha	ha	ha
1.	Bebrina	10032,00	658,20		658,20	6,56
2.	Brodski Stupnik	5854,00	464,78		464,78	7,94
3.	Okučani	15931,00		674,12	674,12	4,23
4.	Oriovac	9315,00	885,68		885,68	9,51
5.	Sibinj	10032,00	342,56		342,56	3,41
	UKUPNO	202703,00	2351,22	674,12	3025,34	1,49

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

U površini ribnjaka „Vrbovljani“ uračunata je postojeća površina ribnjaka i planirano proširenje.

Dio ribnjaka nalazi na području Jelas polja (77,7%), a dio na slivnom području Šumetlica – Crnac (22,3%). Na području Županije postoje tri velika ribnjaka („Novi ribnjak“ i „Stari ribnjak“ Jelas polja te „Ribnjak Vrbovljani“) i nekoliko manjih. „Novi ribnjak“ Jasinje s površinom proizvodnih površina od 1020 ha nalazi se na području općina Sibinj, Brodski

Stupnik i Bebrina te trenutno nije u funkciji (u tijeku je privođenje namjeni). Za vrijeme pogona ribnjak bi se napajao vodom iz rijeke Orljave pomoću zahvatne građevine i ustave locirane u mjestu Lužani, južno od autoceste, na lijevoj obali Orljave. „Ribnjak Vrbovljani“, površine 674,12 ha također nije u funkciji. U vrijeme pogona vodom se opskrbljuje iz vodotoka Slobošćina.

Prostornim planom Županije zaštićene su površine postojećih ribnjaka i omogućena je izgradnja novih ribnjaka na način:

- Izgradnja novih ribnjaka i pratećih objekata za uzgoj ribe moguća je isključivo na zemljištu katastarskih kultura: močvara, trstik, neplodno tlo te na napuštenim koritima i rukavcima rijeka.
- Na ostalom poljoprivrednom zemljištu, izuzev zemljišta koje se ne može prenamijeniti, izgradnja ribnjaka moguća je samo uz posebne dozvole i elaborate o ekonomskoj opravdanosti.
- Ribnjak mora biti u svezi s protočnom vodom odgovarajuće kvalitete koje mora biti dovoljno za sve potrebe ribnjaka u svim fazama uzgoja riba. Minimalna površina ribnjaka za uzgoj mlađi je 3 ha, a za uzgoj konzumne ribe je 5 ha, uz uvjet da se ta površina koristi isključivo za uzgoj ribe.
- Maksimalni iskop za ribnjak je iskop na dubinu do 2,5 m. Udaljenost ribnjaka od susjednih parcela mora biti takva da ne utječe na vodni režim susjednog obradivog zemljišta, a ovisi o strukturi tla.

II.3.4. Vodnogospodarski sustavi

Vode su opće dobro i imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske. Odredbama Zakona o vodama („Narodne novine“, br. 66/19.), uređuju se pravni status s voda, vodnoga dobra i vodnih građevina, upravljanje kakvoćom i količinom voda, zaštita od štetnog djelovanja voda, detaljna melioracijska odvodnja i navodnjavanje, posebne djelatnosti za potrebe upravljanja vodama, institucionalni ustroj obavljanja tih djelatnosti i druga pitanja vezana za vode i vodno dobro.

Ciljevi upravljanja vodama su:

- osiguranje dovoljnih količina zdravstveno ispravne vode za ljudsku potrošnju radi zaštite zdravlja ljudi
- osiguranje potrebnih količina vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske i osobne potrebe
- zaštita ljudi i njihove imovine od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda i
- postizanje i očuvanje dobrog stanja voda radi zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite njihove imovine, zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava.

Vodne građevine su građevine ili skupovi građevina zajedno s pripadajućim uređajima i opremom, koji čine tehničku odnosno tehnološku cjelinu, a služe za uređenje vodotoka i drugih površinskih voda, za zaštitu od štetnog djelovanja voda, za zahvaćanje voda radi njihova namjenskog korištenja i za zaštitu voda od onečišćenja.

Vodne građevine, s obzirom na njihovu namjenu:

1. regulacijske i zaštitne vodne građevine – nasipi, obaloutvrde, umjetna korita vodotoka, odteretni kanali, lateralni kanali, odvodni tuneli, brane s akumulacijama, ustave, retencije i druge pripadajuće im građevine, crpne stanice za obranu od poplava, vodne stepenice, slapišta, građevine za zaštitu od erozija i bujica i druge građevine pripadajuće ovim građevinama, (u vlasništvu RH)
2. komunalne vodne građevine:- vlasništvo se uređuje Zakonom o vodnim uslugama
 - građevine za javnu vodoopskrbu – akumulacije, vodozahvati (zdenci, kaptaže i druge zahvatne građevine na vodnim tijelima), uređaji za kondicioniranje vode, vodospreme, crpne stanice, glavni dovodni cjevovodi i vodoopskrbna mreža cjevovoda ,
 - građevine za javnu odvodnju – kanali za prikupljanje i odvodnju komunalnih otpadnih voda, kolektori, crpne stanice, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, građevine i oprema za gospodarenje otpadnim muljem nastalim u postupku pročišćavanja otpadnih voda, lagune, ispusti u prijamnik i druge građevine pripadajuće ovim građevinama, uključujući sekundarnu mrežu kanala,
3. vodne građevine za melioracije, vlasništvo osnovne mreže RH kojima upravljaju Hrvatske vode, detaljna melioracijska odvodnja u vlasništvu JLS
4. vodne građevine za proizvodnju električne energije – brane, akumulacije, retencije, strojarnica, vodna komora, crpne stanice, dovodni i odvodni kanali, dovodni i odvodni tuneli i druge građevine, uređaji i oprema pripadajući ovim građevinama , upravlja investitor
5. građevine za unutarnju plovidbu – objekti sigurnosti plovidbe na unutarnjim vodama i lučke građevine, sukladno posebnim propisima o plovidbi i lukama unutarnjih voda.

Voda nije komercijalni proizvod kao neki drugi proizvodi, nego je naslijeđe koje treba čuvati, štititi i mudro i racionalno koristiti. Vodama se upravlja prema načelu jedinstva vodnog sustava i načelu održivog razvitka kojim se zadovoljavaju potrebe sadašnje generacije i ne ugrožavaju pravo i mogućnost budućih generacija da to ostvare za sebe.

II.3.4.1. Korištenje voda

II.3.4.1.1. Korištenje voda za javnu opskrbu

Korištenjem voda, sukladno Zakonu o vodama, smatra se:

- zahvaćanje površinskih i podzemnih voda, uključujući izvorske, mineralne i geotermalne vode za različite namjene (za opskrbu vodom za piće, za stavljanje na tržište u izvornom ili prerađenom obliku u bocama ili drugoj ambalaži, sanitarne i tehnološke potrebe, zdravstvene i balneološke potrebe, grijanje, navodnjavanje i druge namjene)
- korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije i pogonske namjene
- korištenje kopnenih voda radi obavljanja djelatnosti akvakulture
- korištenje voda za plovidbu

- korištenje voda za splavarenje, uključujući i rafting, vožnju kanuima i drugim sličnim plovilima
- korištenje voda za šport, kupanje, rekreaciju i druge slične namjene i
- korištenje voda za postavljanje plutajućih ili plovećih objekata na vodama.

Korištenje voda za opskrbu stanovništva vodom za ljudsku potrošnju i sanitarne potrebe, za potrebe protupožarne zaštite i obrane ima prednost u odnosu na korištenje voda za ostale namjene.

Hrvatske vode će posebno identificirati na svakom vodnom području:

- sve vode za ljudsku potrošnju koje osiguravaju u prosjeku više od 10 m³ vode na dan ili kojima se opskrbljuje više od 50 ljudi i
- sva vodna tijela rezervirana za te namjene u budućnosti.

Na tijelima površinskih i podzemnih voda iz kojih se osigurava zahvaćanje više od 100 m³ dnevno obavlja se monitoring njihova stanja.

Kartogram 17. - Stanje podzemnih voda u 2018. godini

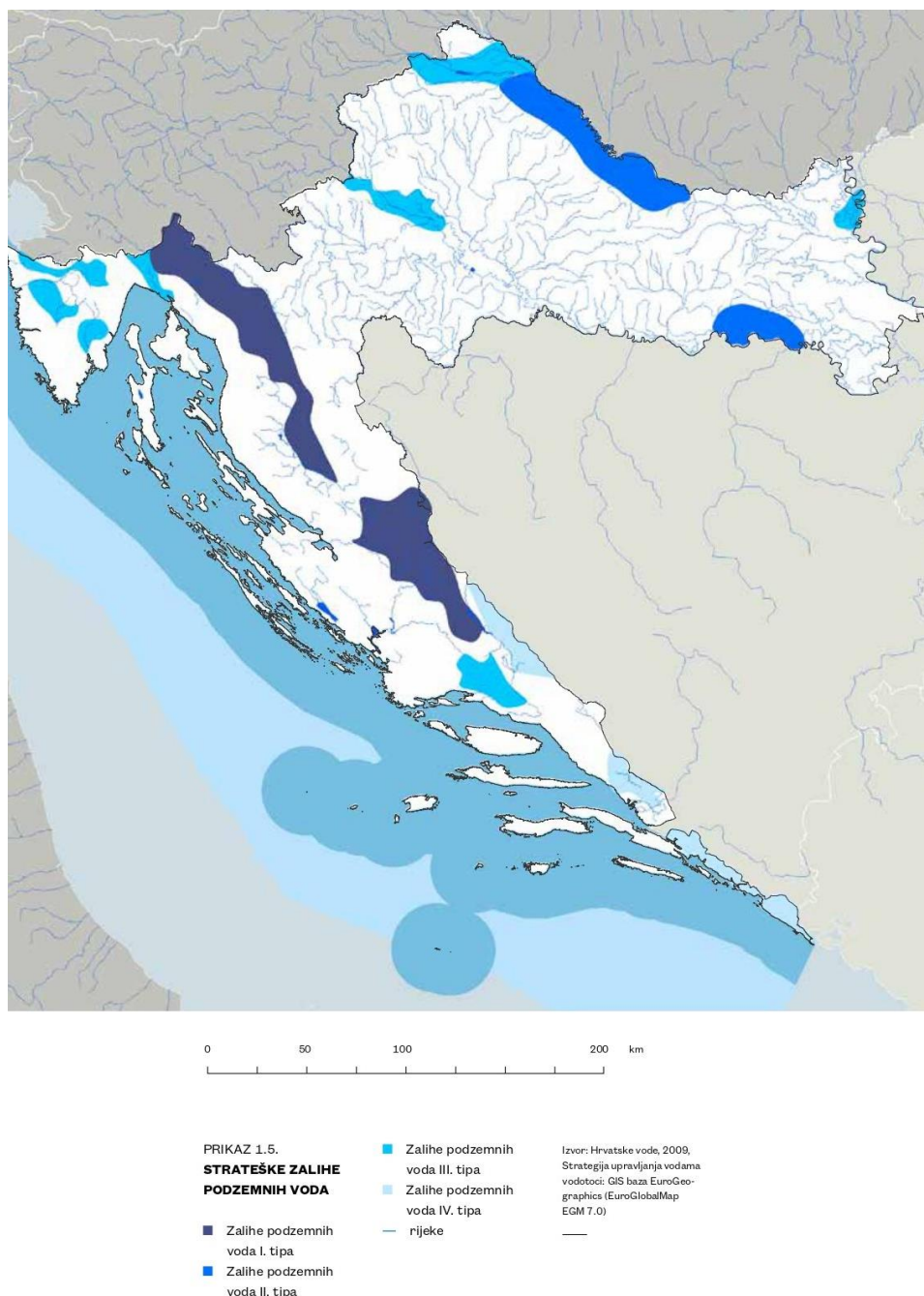
Izvor podataka: Izvješće o stanju podzemnih voda u 2018. godini

Važnost zaliha podzemnih voda naglašava i Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske:

„Određivanjem i zaštitom strateških zaliha podzemnih voda dugoročno će se osigurati potrebe javne vodoopskrbe za vodom na cjelokupnom području Hrvatske. Zbog toga su njihova zaštita

i korištenje prvorazredni nacionalni interes. Uključivanjem tih područja u prostorne planove i definiranjem njihove zaštite osigurat će se preduvjeti za odgovarajuće korištenje tih područja, kako u smislu svih vodnogospodarskih djelatnosti tako i svih drugih aktivnosti koje mogu ugroziti očuvanje ovoga vrlo važnog resursa.“

Kartogram 18. - Strateške zalihe podzemnih voda

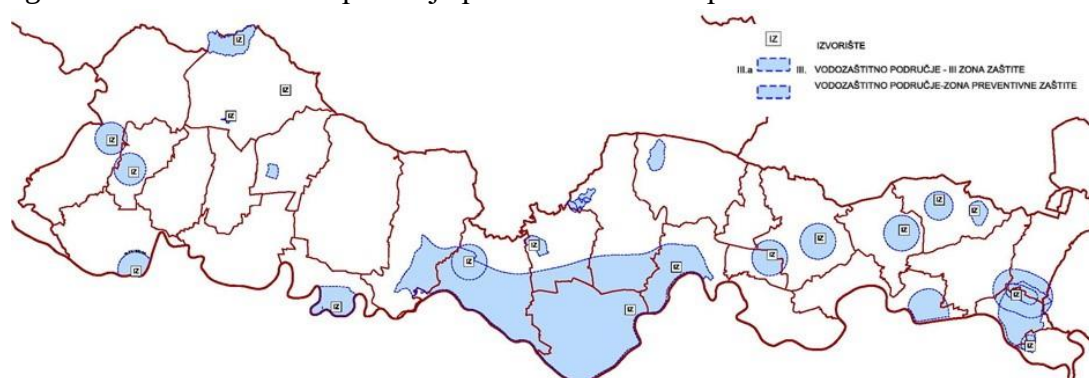
Izvor podataka: Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

Brodsko-posavska županija je izuzetno bogata obnovljivim zalihama podzemnih voda, koje s obzirom na količine i dobru kakvoću dijelom pripadaju i u strateške zalihe podzemnih voda Republike Hrvatske.

Do donošenja novog pravilnika primjenjuje se Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta („Narodne novine“, br. 66/11. i 47/13.), kojim se propisuju uvjeti za

utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta koja se koriste za javnu vodoopskrbu, mjere i ograničenja koja se u njima provode te rokovi i postupak donošenja odluka o zaštiti izvorišta. Zone sanitarne zaštite utvrđuju se temeljem provedenih vodoistražnih radova i elaborata zona sanitarne zaštite, na temelju čega se provodi rezervacija prostora za zone sanitarne zaštite u dokumentima prostornog uređenja radi usklađenja nasuprotnih potreba razvoja građevinskih područja i potreba zaštite vodonosnika. Potrebno je donijeti nove odluke o zaštitnim zonama vodocrpilišta.

Kartogram 19. - Vodozaštitna područja prema Prostornom planu BPŽ

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Kartogram 20. - Zaštite izvorišta voda

Izvor podataka: Sektor korištenja voda, Hrvatske vode, 2020. godina

Kartogram 21. - Vodonosno područje prema Prostornom plan u BPŽ

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Tablica 14. - Površine zaštitnih zona izvorišta

Brodsko-posavska županija	Ukupna površina Županije	Zaštitna zona izvorišta	
		Površina III. zone zaštite	Udio III. zone zaštite u površini Županije
	ha	ha	%
	202703,00	41447,31	20,45

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Za sva predložena izvorišta voda nisu izrađeni Elaborati zona sanitarne zaštite niti su usklađene Odluke o zaštiti izvorišta slijedom važećeg Pravilnika o uvjetima utvrđivanja zona sanitarne zaštite izvorišta.

Na području županije trenutno egzistira:

- vodoopskrbni sustav Istočne Slavonije- Slavonski Brod
- vodoopskrbni sustav Davor-Nova Gradiška.

II.3.4.1.2. Korištenje voda za navodnjavanje

Navodnjavanje kao melioracijska mjera ima cilj nadoknaditi nedostatak vode koji se javlja pri uzgoju poljoprivrednih kultura da bi se osigurao njihov biološki potencijal. Kako su za učinkovito navodnjavanje potrebne dostatne količine kvalitetne vode, nužno je uvažavanje interesa svih korisnika prostora, prvenstveno vodoopskrbe.

Kartogram 22. - Sustav javnog navodnjavanja Biđ

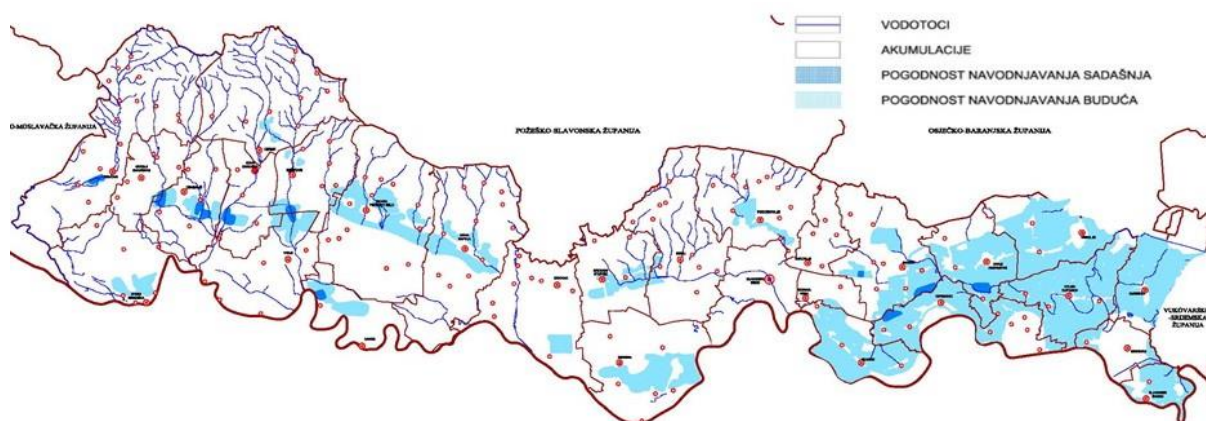
Slika 1-2: Smještaj SN Biđ-administrativno.

Izvor podataka: Sustav javnog navodnjavanja Biđ

Navodnjavanje se provodi temeljem Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj, planova i programa navodnjavanja jedinica područne (regionalne) samouprave te za zadovoljenje potreba za navodnjavanjem različitih korisnika za razne namjene.

Za prostor Brodsko-posavske županije izrađen je Plan navodnjavanja Brodsko-posavske županije i predinvesticijska studija za Sustav javnog navodnjavanja Biđ s površinom od 1083 ha.

Kartogram 23. - Pogodnosti navodnjavanja prostora Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Zone označene kao pogodne za navodnjavanja dobivene su analizom područja Županije uvažavajući namjenu prostora, pedološke karakteristike tla i mogućnosti budućeg uređenja tla, izgrađenosti sustava melioracijske odvodnje i raspoloživosti vode za navodnjavanje.

Od ukupnog poljoprivrednog zemljišta u Brodsko-posavskoj županiji samo je 5,0% trajno nepogodno za navodnjavanje. U tijeku je Projekt sustava javnog navodnjavanja Orubica koji u partnerskom odnosu provode Brodsko-posavska županija i Hrvatske vode na području Općine Davor kojim se planira navodnjavati 326 ha poljoprivrednih površina vodom iz rijeke Save. Predložene ukupne površine za navodnjavanje za BPŽ su 4884 ha, a predviđena realizacija iznosi oko 10% od ove površine.

Županije su na nacionalnoj razini rangirane u četiri skupine, gdje I skupina predstavlja županije s vrlo visokim prioritetom u navodnjavanju sa smanjenjem do IV skupine s normalnim prioritetom za navodnjavanje, a BPŽ ulazi u II skupinu prioriteta.

Tablica 15. Potencijal zemljišta za navodnjavanje prema kategorijama

Naziv	Potencijal zemljišta za navodnjavanje (ha)				
	Vrlo visok	Visok	Umjeren	Nizak	Vrlo nizak
Brodsko-posavska županija	-	34 818	67 123	7 216	7
Republika Hrvatska	5 977	478 048	979 175	363 270	54 544

Izvor podataka: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih građevina i građevina za melioracijske 2013.-2023.

Kartogram 24. - Potencijal zemljišta za navodnjavanje

Izvor podataka: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih građevina i građevina za melioracijske 2013.-2023.

Projekti navodnjavanja u Brodsko-posavskoj županiji u fazi projektiranja ili realizacije:

- Biđ-Bosutsko polje (površine 4 057 ha) - zahvat vode iz dovodnog melioracijskog kanala, crpne stanice, tlačna distribucijska mreža
- Jelas polje (površine 500 ha) - zahvat vode iz Save i Orljave (studijska dokumentacija će analizirati zahvat i moguće akumuliranje), crpne stanice, tlačna distribucijska mreža
- Orubica (površine 327 ha) - zahvat vode iz Save, crpne stanice, tlačna distribucijska mreža

II.3.4.1.3. Korištenje voda za sport i rekreaciju

Na području Brodsko-posavske županije pored rijeke Save i njenih pritoka nalaze dvije veće umjetne akumulacije - Bačica i Petnja te jedna manja - Ljeskove vode. Ljepote i mogućnosti korištenja voda za sport i rekreaciju nisu dovoljno iskorištene. Prostorni plan je definirao ove zone od značaja za županiju te za ove zone predviđa izrade urbanističkih planova uređenja.

II.3.4.1.4. Korištenje mineralnih i geotermalnih voda

Na prostoru Županije postoje duboka ležišta geotermalnih i slatkih voda ali se ne koriste u skladu s postojećim mogućnostima. Dosadašnjim radovima na istraživanju ugljikovodika indicirana je mogućnost da se na postojećim i eventualno novoizgrađenim bušotinama dobiva

geotermalna i slatka voda iz dubokih ležišta. Na temelju geološko geofizičkih istražnih radova uključujući 2D snimanja seizmičkih profila i 15 bušotina indiciraju se potencijalna ležišta geotermalne vode čiji se gradijent kreće iznad 40°C/km. Prema tome temperatura preko 60°C u potencijalnim ležištima-geotermalnim vodonosnicima mogu se očekivati dublje od 1200 m.

Povoljnije objekte za korištenje geotermalne energije trebat će definirati u dubljim dijelovima tercijarnih bazena na zapadu i istoku Županije. Posebno su interesantni rezervoari sa sekundarno razvijenim rezervoarskim prostorom u dubljim dijelovima tercijara i njegovoj podlozi na lokalitetu Visoka greda, jugoistočno od Garčina, u Općini Donji Andrijeveci i konačno kod Sikirevaca gdje su geotermalna istraživanja već vršena. Raspoloživa saznanja o prostiranju spomenutih ležišta geotermalne vode upućuju na mogućnost šireg korištenja ovog vida energije, uz znatna ulaganjima u istraživanje i izgradnju potrebnih bušotina i pratećih objekata.

Vrijednost ove energetske sirovine nije u direktnom priходу već u korištenju domaćeg energenta, inicijatora intenzivnije poljoprivrede, prerađivačke industrije, turizma i zadovoljenje energetskih potreba seoskih i gradskih cjelina.

Privođenju upotrebi ovih resursa omogućeno je u Prostornom planu Županije, a način korištenja treba analizirati kroz prostorne planove uređenja općina ili kroz plan višeg reda nove generacije.

II.3.4.2. Zaštita voda

Zaštita voda provodi se na temelju Zakona o vodama i niza ostalih propisa iz područja zaštite voda od onečišćenja, uz uvažavanje i drugih zakona, propisa i dokumenata, kao i potpisanih međunarodnih sporazuma. Poslovi zaštite voda namjenski se financiraju iz naknade za zaštitu voda, koja se plaća prema količini ispuštene otpadne vode i stupnju utjecaja na pogoršanje kakvoće i uporabljivosti vode. Jedna od najdjelotvornijih mjera zaštite vode jest ekonomska mjera, odnosno primjena načela "onečišćivač plaća"

Zakon o vodama proizlazi iz Okvirne Direktive o vodama 2000/60EU. Svrha ove Direktive je uspostavljanje okvira za zaštitu kopnenih površinskih voda, prijelaznih voda, priobalnih voda i podzemnih voda koja:

- sprečava daljnju degradaciju i štiti i uvršćuje stanje vodnih ekosustava kao , s obzirom na potrebe za vodom, kopnenih ekosustava i močvarnih područja direktno ovisnih o vodnim ekosustavima
- obećava održivo korištenje voda na osnovu dugoročne zaštite raspoloživih vodnih resursa
- ima za cilj bolju zaštitu i poboljšanje vodnog okoliša, među ostalim i putem specifičnih mjera za postupno smanjenje ispuštanja, emisije i rasipanja opasnih tvari s prioritetne liste, te prekid ili postupno eliminiranje ispuštanja, emisije ili rasipanja opasnih tvari s prioritetne liste
- osigurava progresivno smanjenje onečišćenja podzemnih voda i sprečava njihovo daljnje onečišćenje

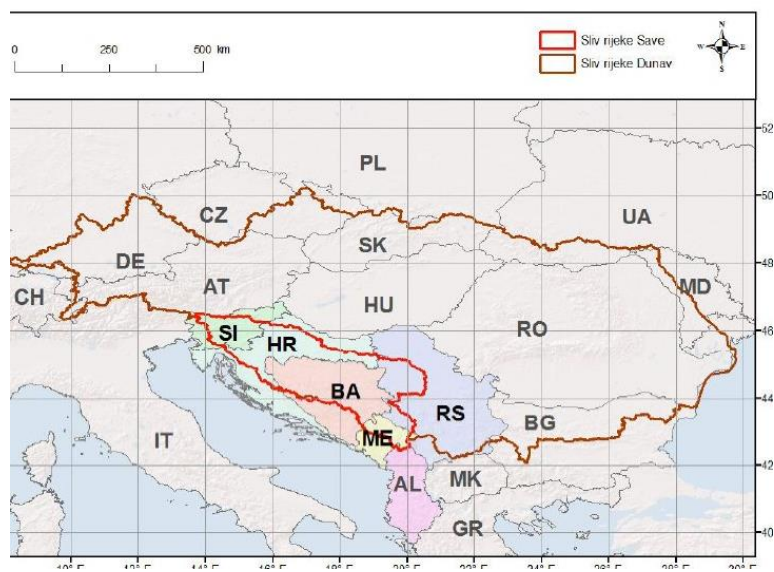
- doprinosi ublažavanju posljedica poplavi i suša.

II.3.4.3. Izvori onečišćenja voda

Polazište za planiranje mjera zaštite voda jest procjena utjecaja onečišćenja na vode iz točkastih i raspršenih izvora onečišćenja.

Područje u kojem se nalazi Brodsko-posavska županija pripada Savskom slivu i za onečišćenje treba promatrati šire područje:

Kartogram 25. - Sliv rijeke Save unutar sliva rijeke Dunav

Izvor podataka: Plan upravljanja slivom rijeke Save, Međunarodna komisija za sliv rijeke Save

U dokumentu Plana upravljanja slivom rijeke Save obrađeni su i analizirani izvori onečišćenja površinskih i podzemnih voda.

Površinske vode su pod rizikom onečišćenja:

- organsko onečišćenje (organsko onečišćenje komunalnim otpadnim vodama i industrijsko organsko onečišćenje)
- onečišćenje hranjivim tvarima
- onečišćenje opasnim tvarima.

Podzemne vode treba promatrati vezano za kemijski sastav kao i količinsko stanje podzemnih voda.

II.3.4.4. *Zaštita od poplava*

Uređenje voda i zaštita od štetnog djelovanja voda uključuje građenje i održavanje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, održavanje vodotoka i drugih voda i druge radove i mjere kojima se omogućuje kontrolirani i neškodljivi protok voda i njihovo namjensko korištenje.

Pojave i karakteristike velikih voda u slivu rijeke Save uglavnom su pod utjecajem terena i oblika sliva, geografske i sezonske raspodjele oborina, razina podzemnih voda koje utječu na infiltraciju vode iz rijeka, razlijevanja voda u prirodne inundacije i funkcioniranja sustava zaštite od poplava. Brodsko-posavska županija je u dijelu srednjeg sliva rijeke Save, gdje se i nalaze velike pritoke koje direktno utječu na količinu vode (desne pritoke: Kupa, Una sa Sanom, Vrbas, Ukrina i Bosna; lijeve pritoke: Lonja, Ilova i Orljava)

Iako povijesne poplave pokazuju da ravničarska područja uz lijeve pritoke rijeke Save u srednjem toku mogu pretrpjeti znatnu štetu, veće poplave sa značajnijim utjecajem na veći dio sliva uključuju poplavna područja, a uvjetovane su otjecanjima izazvanim obilnim oborinama i/ili naglim topljenjima snijega, koja nastaju u južnom planinskom području (slivovi rijeke Kupe, a posebno rijeka Une, Vrbasa i Bosne). Poplavni događaji izazvani velikim vodnim valovima u slivu rijeke Save obično se javljaju u jesen i proljeće. Jesenski vodni valovi obično su uzrokovani intenzivnim kišama kratkog trajanja i mogu rezultirati ekstremno visokim protocima. Proljetni poplavni valovi duljeg trajanja rezultat su topljenja snijega, dok su u posljednjih nekoliko godina vrlo česti i proljetni poplavni događaji izazvani intenzivnim kišama kratkog i dugog trajanja (npr. događaj iz svibnja 2014. godine).

Sustav obrane od poplave na ovom dijelu savskog sliva definiran je:

- Na desnoj obali rijeke Save u Bosni i Hercegovini, u dolinama Posavine i Semberije, nasipi predstavljaju glavne objekte zaštite od poplava, koji najčešće omogućavaju zaštitu od 100-godišnje velike vode s nadvišenjem do 1,2 m.
- Postojeći zaštitni sustavi u slivu rijeke Save u Hrvatskoj vrlo su složeni i obuhvaćaju veliki broj regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina. Sustav obrane od poplava Srednje Posavlje, sa ukupnom površinom od oko 304 000 ha i planiranim retencijskim kapacitetom od preko 1 800 milijuna m³, odnosno trenutno raspoloživim od oko 1 600 milijuna m³ ima važnu ulogu u zaštiti od poplava dionice rijeke Save nizvodno od Stare Gradiške. Dio zaštitnog sustava Srednje Posavlje čine prirodne retencije Lonjsko polje, Mokro polje, Odransko polje, Kupčina, Žutica, Zelenik, Trstik i Opeka, ustave Prevlaka, Palanjek i Trebež te tri odteretni kanala: Sava-Odra, Lonja-Strug i Kupa-Kupa, a imaju pozitivan utjecaj na režim poplava kako u Hrvatskoj, tako i državama nizvodno. Nasipima se štite u pravilu naselja i gradovi.

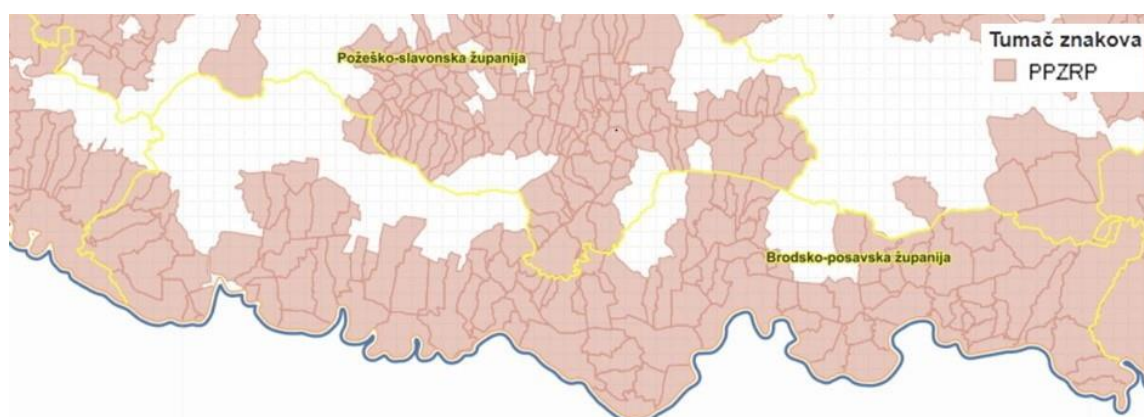
Umjesto parcijalnih rješenja, prednost se daje višenamjenskim sustavima uređenja i korištenja voda i zemljišta, koji su, u pravilu, gospodarski povoljniji i ekološki prihvatljivi. Njihov razvoj bio je osobito intenzivan u drugoj polovici dvadesetoga stoljeća, sve do početka devedesetih, a nastavljen iza poplave 2014. godine.

Rješenje obrane od poplava je kroz kombiniranu primjenu aktivnih i pasivnih mjera obrane. Aktivna obrana postiže se ostavljanjem rezervnih prostora u akumulacijskim bazenima za

prihvaćanje i ublažavanje poplavnih valova velikih voda. Pojam pasivne obrane uključuje zahvate kojima je cilj povećanje propusne sposobnosti korita pomoću regulacije vodotoka, izgradnju novih nasipa te rekonstrukciju i nadvišenja postojećih obrambenih nasipa i uglavnom se odnosi na prostor Županije.

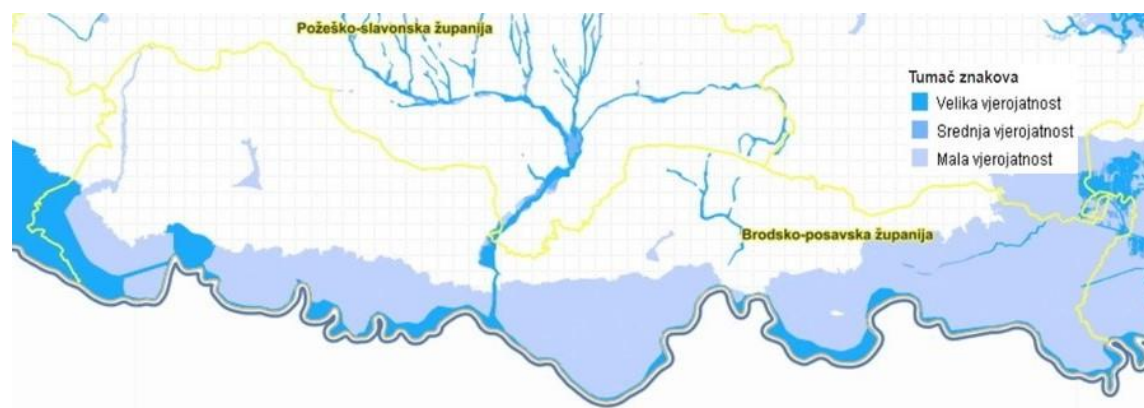
Hrvatske vode za svako vodno područje, a po potrebi i za njegove dijelove izrađuju prethodnu procjenu rizika od poplava, karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava i u konačnici Plan upravljanja rizicima od poplava kao sastavni dio Plana upravljanja vodnim područjima

Kartogram 26. - Područja s potencijalno značajnim rizicima od poplava

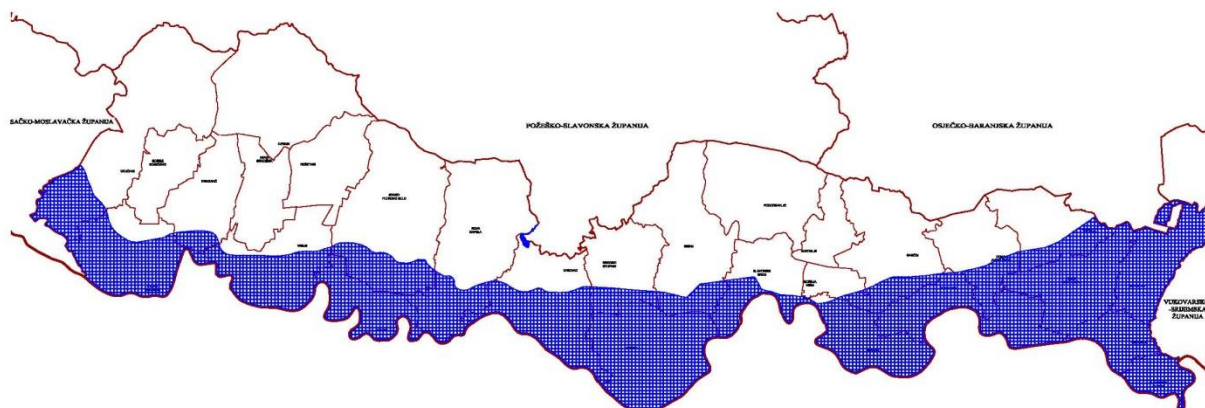
Izvor podataka: Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.

Kartogram 27. - Područja po vjerojatnosti pojavljivanja poplava

Izvor podataka: Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.

Kartogram 28. - Poplavno područje/branjeno područje

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Slijedom aktivnosti zaštite predviđene su i/ili u tijeku slijedeće aktivnosti:

Tablica 16. - Aktivnosti zaštite od poplava (predviđene i/ili u tijeku)

Naziv projekta	Prioritet	Kratki opis projekta
Izgradnja sustava zaštite od poplava grada Nove Gradiške	1	Izgradnja akumulacije Rešetarica, brane s pratećim građevinama, na vodotoku Rešetarica u cilju obrane od poplava, oplemenjivanju malih voda nizvodno i navodnjavanja
	1	Izgradnja preljevnog objekta u koritu vodotoka Šumetlica, mosta preko spojnog kanala Šumetlica-Rešetarica na cesti Cernik-Šumetlica i dovršenje iskopa spojnog kanala u dužini oko 150 m, u cilju prevođenja dijela voda Šumetlice u Rešetaricu zbog zaštite od poplava
	2	Regulacija vodotoka Rešetarica na dionici od km 2+749,40 do km 2+800,90 s izgradnjom mosta u km 2+749,00 na cesti Bačin Dol-Cernik
	2	Regulacija vodotoka Rešetarica u Rešetarima izgradnjom novog prokopa od km 12+870 do km 13+50
	2	Rekonstrukcija akumulacije Bačica u Cerniku namijenjene obrani od poplava i vodoopskrbi
	2	Uređenje korita potoka Laminac u Novoj Gradiški u srednjem i gornjem toku
Izgradnja sustava zaštite od poplava grada Slavonskog Broda	1	Izgradnja retencije Glogovica, brane s pratećim građevinama, na istoimenom vodotoku u Općini Podcrkavlje, u cilju obrane od poplave Slavonskog Broda
	1	Regulacija vodotoka Glogovica na dionici od km 2+347,35 do km 2+664,66 na području Grada Slavonskog Broda i Općine Podcrkavlje i regulacija Glogovice u dužini 4 km, od mosta na AC do Rastušja, s izgradnjom vodnih stuba
	1	Sanacija lijeve obale Save u Slavonskom Brodu izgradnjom obaloutvrde od km 363+100 do km 363+700 u cilju stabilizacije obale
	2	Izgradnja akumulacije Razliv, brane s pratećim građevinama, na vodotoku Razliv kraj Sl. Broda u cilju obrane od poplava i navodnjavanja (Brodski Stupnik)

Rekonstrukcija i izgradnja savskih nasipa i sanacija oštećenih obala	2	Izgradnja ustave i crpna stanice na potoku Glogova, te rekonstrukcija pripadajuće dionice savskog obrambenog nasipa u zoni Luke Brod
	2	Rekonstrukcija brane akumulacije Petnja i pratećih građevina
	1	Rekonstrukcija lijevoobalnog savskog zaštitnog nasipa od Oprisavaca do Svilaja u dužini oko 5 km
	2	Rekonstrukcija lijevog nasipa Davor-Pričac od km 6+250 do 15+550
Izgradnja objekata obrane od poplava u slivu Orljave	1	Regulacija rijeke Orljave od km 8+400 do km 9+450 na području Ciglenika i Bećica u Općini Oriovac s izgradnjom lijevoobalnog nasipa

Izvor podataka: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih građevina i građevina za melioracijske 2013.-2023.,

Kartogram 29. - Lokacije programa zaštite od štetnog djelovanja voda

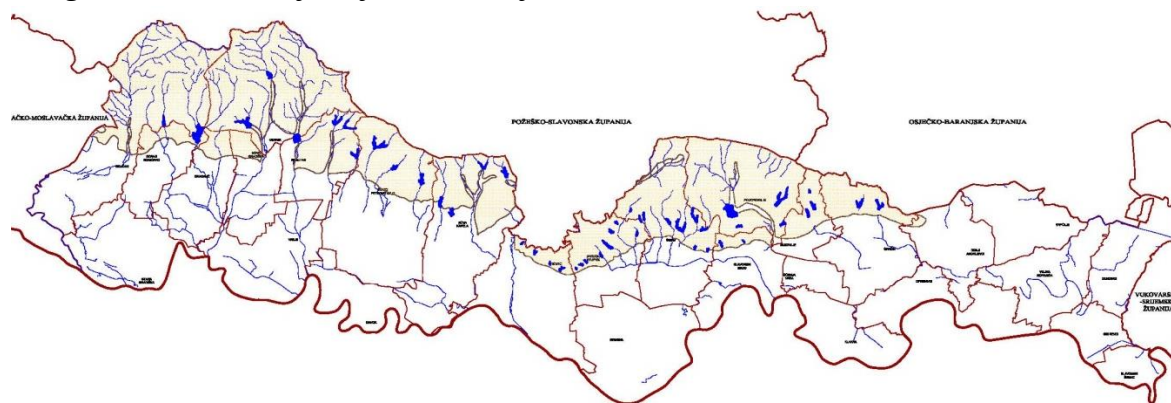

Izvor podataka: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih građevina i građevina za melioracijske 2013.-2023.

Brežuljkasti i brdski dio sliva zahvaćen je u prosjeku III. i IV. kategorijom erozije koja se javlja čak i na površinama pod šumama. (Izuzetno razorni procesi erozije označavaju se I. kategorijom, a vrlo slaba erozija V. kategorijom)

Posebni radovi za zaštitu od erozije u slivu Save nisu se izvodili već se primjenjivao klasični sustav prema kojem se zaštita od erozije provodi isključivo uređenjem bujica.

Kartogram 30. - Uređenje bujičara i erozija

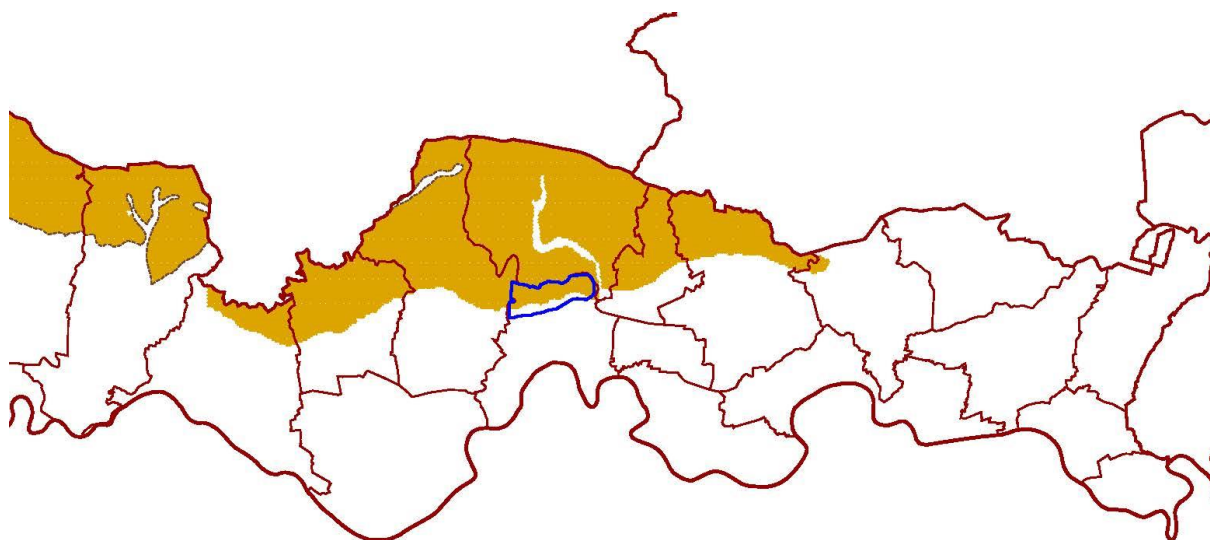

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Za potrebe PPUG Slavenskog Broda izrađena je I-faza „Geološka i inženjersko-geološka istraživanja područja Brodskog Brda“ za potrebe proširenja građevinskog područja na padinama podložnim eroziji/klizištima.

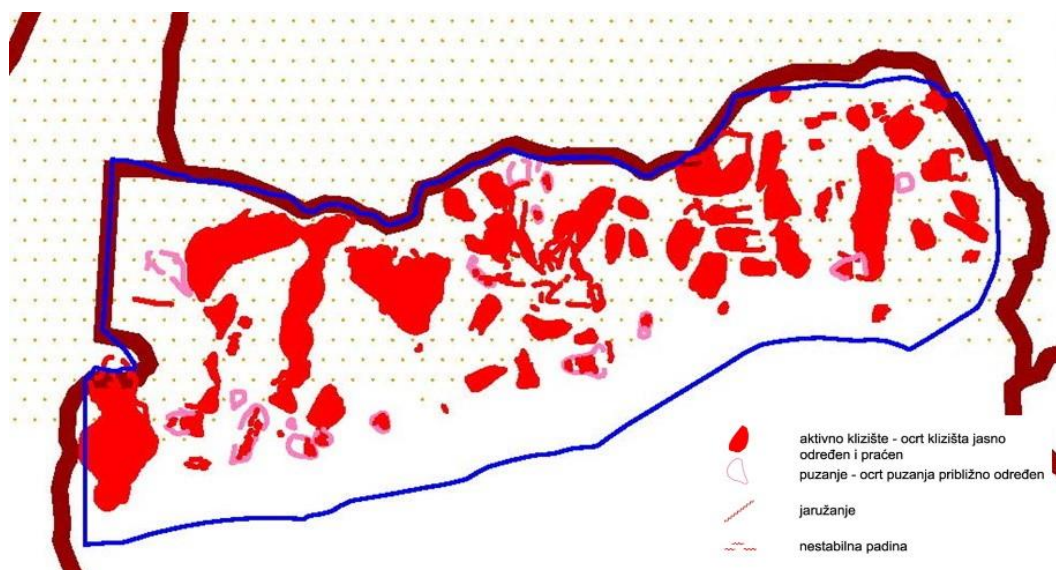
Na temelju navedenih istraživanja utvrđeno je da na području Brodskog brda nema I. kategorije (stabilni tereni), a sve zemljište je izuzev označenog kategorije II. (uvjetno stabilne-stabilne u prirodnim uvjetima) i III. (uvjetno nestabilne na kojima postoje prirodni uvjeti koji narušavaju stabilnost). IV. kategorija su Nestabilne padine, područja zahvaćena klizanjem terena u kojima postoje zone ili plohe sloma duž kojih su parametri posmične čvrstoće pali na rezidualne vrijednosti (aktivna i stara klizanja, ili evidentirane zone sloma u padini, tektonskog podrijetla).

Kartogram 31. - Obuhvat istraživanja klizišta na području Grada Slavenskog Broda u odnosu na tlo podložno eroziji na prostoru Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Geološka i inženjersko-geološka istraživanja područja Brodskog Brda, HGI, 2010.

Kartogram 32. - Prikaz IV. kategorije zemljišta (klizište) na području Brodskog Brda

Izvor podataka: Geološka i inženjersko-geološka istraživanja područja Brodskog Brda, HGI, 2010.

Za klizišta na području Brodskog Brda, može se reći da su razine podzemnih voda u pjeskovitim naslagama koje su između 7 i 8 m (iznimno ako su pijesci laminirani glinovito prašinstim proslojcem razina može biti manja). Klizišta u tim i takvim naslagama su sa dubokim kliznim plohama što implicira na veoma složena klizišta. Takva klizišta teško je sanirati i sanacija je veoma skupa.

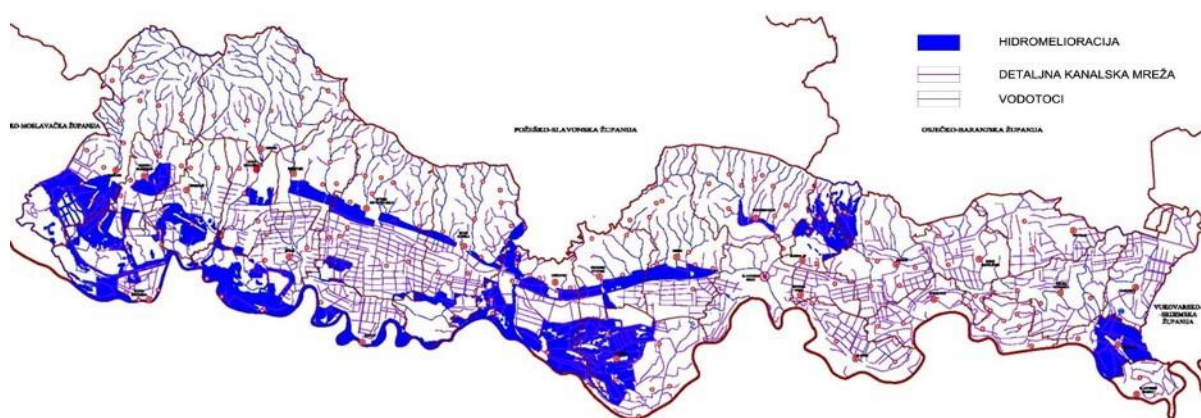
Veoma značajan fizičko - geološki proces je pojava erozije, koja je u uskoj vezi s pojavom klizišta. Pojava plošne erozije moguća je na svim mjestima gdje iskopi nisu zaštićeni od atmosferilija. Na čitavom području istraživanja najzastupljenija je dubinska erozija, a razlikujemo brazdastu, jaružastu i bujičnu.

Pod vodstvom Hrvatskog geološkog instituta, od 2014. do 2020. godine trajao je projekt SafEarth. Osnovni cilj projekta je zajednički rad svih uključenih partnera na rješavanju problema koja klizišta u regiji uzrokuju, s ciljem izrade karata podložnosti na klizanje (u sitnom i krupnom mjerilu) za projektna područja, za područje Zagrebačke, Sisačko-moslavačke i Brodsko-posavske županije. Ovaj projekt rezultirao je izradom interaktivni portala. Internetski portal korisnicima omogućuje da prijave potencijalne prijetnje od klizišta ili bujica s pomoću opisnih podataka i slika.

II.3.4.5. Melioracijska odvodnja

Sustavi melioracijske odvodnje izvide se zbog odvođenja suvišnih voda s poljoprivrednoga i drugog zemljišta putem odgovarajućih vodnih građevina i uređaja kojima se neposredno ili posredno omogućuje brže i pogodnije otjecanje površinskih ili podzemnih voda i osiguravaju povoljniji uvjeti korištenja zemljišta i obavljanja gospodarskih i drugih djelatnosti. Za zaštitu od suvišnih voda izgrađeni su sustavi za odvodnjavanje koji obuhvaćaju kanalsku mrežu, cijevnu drenažu, crpne stanice i objekte na kanalima.

Kartogram 33. - Melioracijska odvodnja na području BPŽ prema PP BPŽ

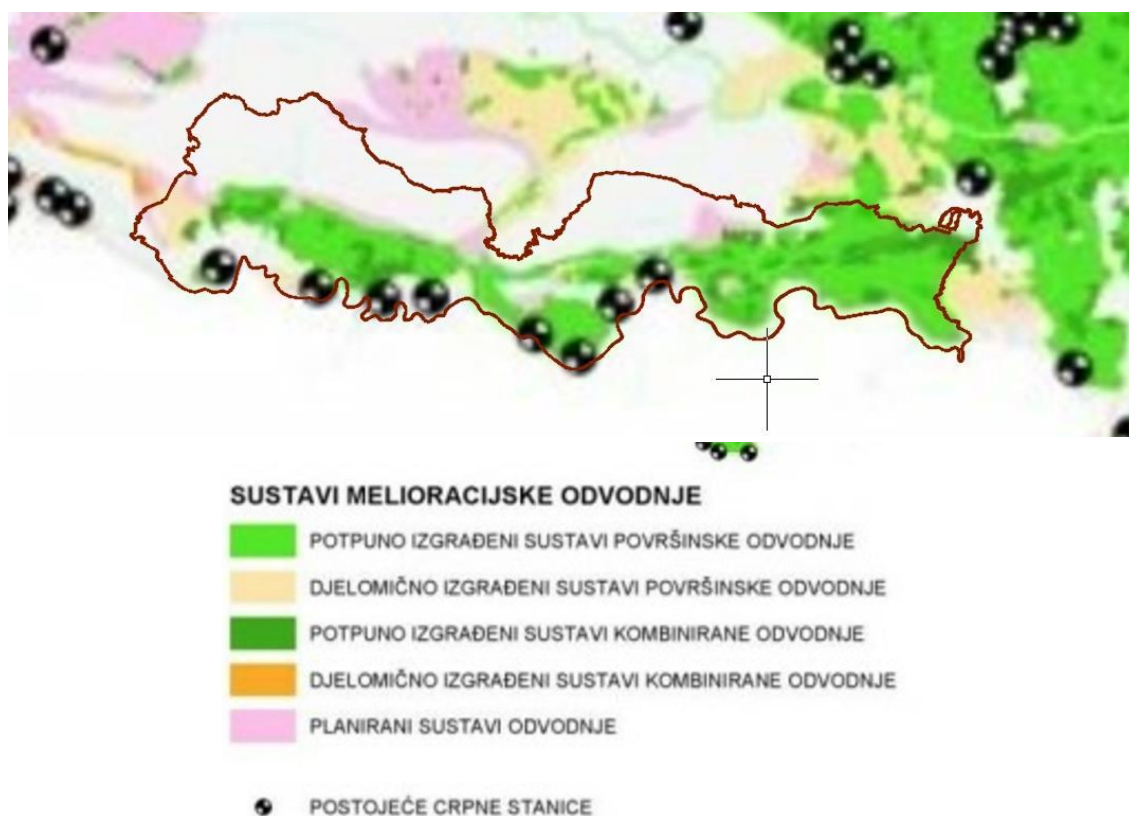
Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20 - pročišćeni tekst)

Veliki radovi te vrste realizirani su u razdoblju od 1975. do 1990. godine, kada je unaprijeđena zaštita od vanjskih voda i uređen režim unutarnjih voda na znatnom dijelu melioracijskih površina, uglavnom za potrebe tadašnjih poljoprivrednih kombinata.

Tijekom posljednjih nekoliko godina provode opsežne aktivnosti na obnovi funkcionalnosti detaljne kanalske mreže.

Hidromelioriranim tlo na području Županije, od strane vodnogospodarskih ispostava, smatraju se površine južno od državne ceste Lipovac-Zagreb i željezničke pruge Vinkovci-Zagreb-Ljubljana.

Kartogram 34. - Melioracijska odvodnja na području BPŽ

Izvor podataka: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih građevina i građevina za melioracijske 2013.-2023.

Melioracijska odvodnja je velikim dijelom izvedena za područje Brodsko-posavske županije, a planirane površine su dio višenamjenskog sustava (zaštita od poplave).

II.3.5. Proizvodnja, poduzetništvo, trgovina i obrt

Globalna ekonomska kriza kao i recesija koja je uslijedila od 2008. god., ostavile su dodatan pečat na gospodarstvo u Brodsko-posavskoj županiji koje nije prevladalo težak proces tranzicije gospodarstva prema gospodarstvu slobodnog tržišta.

Tablica 17. - Bruto domaći proizvod po županijama, tekuće cijene, u mil. HRK

Županija	2015.	2016.	2017.	Prosječna stopa rasta 2015. – 2017., u %
Republika Hrvatska	339.696	351.169	366.426	3,4
Kontinentalna Hrvatska	230.685	237.787	247.188	3,2
Grad Zagreb	115.731	119.096	125.020	3,6
Zagrebačka županija	19.397	19.949	21.034	3,8
Krapinsko-zagorska	6.596	6.985	7.324	4,6
Varaždinska	11.456	12.052	12.746	4,5
Koprivničko-križevačka	6.958	7.221	7.362	2,2
Međimurska	7.498	7.864	8.250	4,1
Bjelovarsko-bilogorska	6.156	6.438	6.504	2,6
Virovitičko-podravska	3.503	3.652	3.711	2,3
Požeško-slavonska	3.346	3.411	3.463	1,6
Brodsko-posavska	6.689	6.904	7.187	3,4
Osječko-baranjska	18.540	19.151	19.190	1,9
Vukovarsko-srijemska	7.847	8.096	8.322	3,0
Karlovačka	7.310	7.584	7.660	2,4
Sisačko-moslavačka	9.657	9.382	9.414	0,4
Jadranska Hrvatska	109.012	113.382	119.239	3,8
Primorsko-goranska	29.343	29.844	31.088	1,9
Ličko-senjska	2.952	3.024	3.181	3,2
Zadarska	10.999	11.500	12.424	5,3
Šibensko-kninska	6.566	6.802	7.353	4,2
Splitsko-dalmatinska	28.251	29.463	30.703	4,0
Istarska	20.903	22.185	23.092	4,3
Dubrovačko-neretvanska	9.997	10.563	11.398	5,9

Izvor: DZS; obrada: HGK

Izvor podataka: DZS, obrada HGK

Od 2014. godine nastupa oporavak na globalnom polju, kao i na području Hrvatske, dodatno ubrzan pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji. Republika Hrvatska je nakon šest godina pada bruto domaćeg proizvoda od 2015. godine zabilježila pozitivnu stopu gospodarskog rasta. Može se napraviti usporedba s Europskom unijom, a podaci za članice EU pokazuju da se razina njihove gospodarske razvijenosti kreće u rasponu između Luksemburga, koji je 2,6 puta razvijeniji od prosjeka Unije, do Bugarske koja se 2019. godine nalazila na 53 posto tog prosjeka. Najrazvijenija članica Europske unije približno je pet puta razvijenija od najnerazvijenije. Hrvatska, nažalost, zauzima pretposljednju poziciju, te se u 2019. godini nalazila na 65 posto prosjeka bruto domaćeg proizvoda Europske unije. Bruto domaći proizvod (BDP) je mjera vrijednosti proizvodnje roba i usluga u pojedinoj zemlji ili regiji tijekom jedne godine. Stoga što je vrijednost BDP-a veća, radi se o gospodarski snažnijem području, a stvarne vrijednosti BDP-a pokazuju velike razlike među ekonomskim grupacijama, zemljama ili regijama.

Tablica 18. - Bruto domaći proizvod po stanovniku po županijama, u HRK

Županija	2015.	2016.	2017.	Indeksi, RH=100, 2017.
Republika Hrvatska	80.726	84.164	88.726	100,0
Kontinentalna Hrvatska	82.102	85.485	89.984	101,4
Grad Zagreb	144.542	148.407	155.541	175,3
Zagrebačka	61.248	63.471	67.457	76,0
Krapinsko-zagorska	51.132	54.674	57.918	65,3
Varaždinska	66.587	70.663	75.514	85,1
Koprivničko-križevačka	61.905	65.077	67.363	75,9
Međimurska	66.578	70.198	74.280	83,7
Bjelovarsko-bilogorska	54.081	57.565	59.214	66,7
Virovitičko-podravska	43.407	46.186	48.080	54,2
Požeško-slavonska	45.458	47.479	49.604	55,9
Brodsko-posavska	44.213	46.638	49.885	56,2
Osječko-baranjska	62.934	66.082	67.657	76,3
Vukovarsko-srijemska	46.281	48.913	52.026	58,6
Karlovačka	59.855	63.012	64.668	72,9
Sisačko-moslavačka	60.138	59.749	61.593	69,4
Jadranska Hrvatska	77.962	81.521	86.227	97,2
Primorsko-goranska	100.531	103.106	108.365	122,1
Ličko-senjska	61.917	64.541	69.201	78,0
Zadarska	64.545	67.814	73.601	83,0
Šibensko-kninska	62.936	66.092	72.466	81,7
Splitsko-dalmatinska	62.291	65.180	68.226	76,9
Istarska	100.447	106.646	110.906	125,0
Dubrovačko-neretvanska	81.725	86.607	93.810	105,7

Izvor: DZS; obrada: HGK

Izvor podataka: DZS, obrada HGK

Razina razvijenosti županija RH kretala se u 2017. godini u nešto manjem rasponu u odnosu na Uniju. Najrazvijeniji Grad Zagreb bio je 1,75 puta razvijeniji od prosjeka Hrvatske, dok se najnerazvijenija Virovitičko-podravska županija nalazila na 54,2 posto tog prosjeka., a Brodsko-posavska županija na 56,2 % prosjeka, odnosno, najrazvijenija je regija bila gospodarski 3,2 puta razvijenija od najnerazvijenije. Za Hrvatsku je ipak karakteristična velika koncentracija gospodarskih aktivnosti u Gradu Zagrebu, tako da je prisutan velik utjecaj Grada Zagreba na prosječnu razinu razvijenosti Hrvatske. Osim toga, za Hrvatsku je karakteristična i niska razina razvijenosti jedne cijele šire regije, odnosno Slavonije. Četiri od pet slavonskih županija nalaze se na razini ispod 60 posto prosječne razine razvijenosti Države i zauzimaju četiri posljednja mjesta na ljestvici razvijenosti županija. U samo dvije županije, Virovitičko-podravskoj i Požeško-slavonskoj, je razina razvijenosti bila niža u 2017. u odnosu na 2008. godinu. S obzirom na to da je i kod preostale tri slavonske županije porast bio nizak te ujedno niži od onog na nacionalnoj razini, prosjek razine razvijenosti slavonskih županija pao je sa 65 posto prosjeka RH u 2008. na 60 posto u 2017. godini.

Slijedom navedenih analiza evidentno je zaostajanje šire regije Slavonija, za koju se razvija poseban projekt „Projekt Slavonija, Baranja i Srijem“, a koji je pokrenula Vlada Republike Hrvatske kako bi osigurala sredstva iz europskih fondova isključivo za projekte na području pet slavonskih županija.

II.3.5.1. Proizvodnja i poduzetništvo

U dokumentu: „Analiza stanja Brodsko-posavske županije“ za potrebe izrade Plana razvoja Županije za razdoblje 2021.-2027. godina, kao ključna obilježja poslovanja poduzetnika u Županiji za period od 2016 do 2019. godine izdvaja se:

Ukupni prihodi poduzetnika za 2019. godinu iznosili su 10,4 milijarde kuna, što je 23,8% više nego u 2016. godini. Za usporedbu, povećanje prihoda na nacionalnoj razini u istom je razdoblju iznosilo 25,7% pa se može zaključiti da je BPŽ ostvario nešto malo manju dinamiku rasta prihoda gospodarstva od nacionalne razine.

Dobit je u 2019. godini nakon oporezivanja iznosila 603,48 milijuna kuna, što je 65,8% više nego u 2016. godini. Udjel dobiti u prihodima poduzetnika u 2019. iznosio je 5,8%, dok je u 2016. iznosio 4,3%, što ukazuje na rastuću profitabilnost gospodarstva u razdoblju prije aktualne krize. Međutim, istovremeno su porasli i gubici, iako po nešto manjoj stopi. U 2019. ukupni gubici nakon oporezivanja iznosili su 351,44 milijun kuna, što je 58,1% više nego u 2016. Konsolidirana neto dobit poduzetnika iznosila je 252,45 milijuna kuna.

Broj zaposlenih među poduzetnicima na bazi sati rada iznosio je 18 712 u 2019., što je povećanje za 15,1% u odnosu na 2016.

Investicije u novu dugotrajnu imovinu iznosile su 237 milijuna kuna, što je smanjenje od 38,6% u odnosu na 2016. godinu kada su iznosile 386 milijuna kuna

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom iznosila je 5 154 kune, što je za 12,9% više od neto plaća u 2016. godini koja je iznosila 4 564 kune. To je vrlo slično povećanju na nacionalnoj razini koje je u istom razdoblju iznosilo 13,1%.

Brodsko-posavska županija u odnosu na druge županije je na 13. mjestu prema broju zaposlenih, a na 15. mjestu prema ukupnom prihodu. Prema produktivnosti rada - neto dobiti po zaposlenom, ekonomičnosti poslovanja i po neto dobiti nalazi se na 16. mjestu. Prema broju poduzetnika po stanovniku i prema produktivnosti rada mjereno ukupnim prihodom po zaposlenom bila je na 17. mjestu.

Za prostorno planiranje značajno je i kretanje broja zaposlenih po djelatnosti:

Tablica 19. - Kretanje broja zaposlenih po djelatnostima na području Županije

Red. br.	DJELATNOST	Broj zaposlenih 2011.	Broj zaposlenih 2018.	Indeks 2018./2011.	Udio u BPŽ u 2018.
1	A – poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	951	1.092	1,15	3,78
2	B – rudarstvo i vađenje	57	78	1,37	0,27
3	C – prerađivačka industrija	6.649	7.664	1,15	26,54
4	D – opskrba ele. Energijom, parom i klimatizacijom	394	369	0,94	1,28
5	E – opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	733	591	0,81	2,05
6	F – građevinarstvo	3098	2.539	0,82	8,79
7	G – trgovina	2814	2.961	1,05	10,25
8	H – prijevoz i skladištenje	1.204	1.135	0,94	3,93
9	I – djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	205	490	2,39	1,70
10	J – informiranje i komunikacija	302	555	1,84	1,92
11	K – financijske djelatnosti i osiguranja	556	423	0,76	1,46
12	L – poslovanje nekretninama	14	52	3,71	0,18
13	M – stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	701	997	1,42	3,45

14	N – administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	427	831	1,95	2,88
15	O – javna uprava i obrana i soc. Osiguranje	2469	2.352	0,95	8,14
16	P – obrazovanje	2.984	3.256	1,09	11,28
17	Q – djelatnost zdravstvene zaštite i soc. Skrbi	2.477	2.857	1,15	9,89
18	R – umjetnost, zabava i rekreacija	323	300	0,93	1,04
19	S – Ostale uslužne djelatnosti	261	335	1,28	1,16
	Ukupno BPŽ	26.619	28.877	1,08	100,00

Izvor podataka: DZS, priopćenje 9.2.4. od 21.03.2012 i od 03.03.2020. godinu

Može se zaključiti kako se posljednjih godina bilježe određeni pozitivni pomaci u strukturi zaposlenosti, budući da porast zapošljavanja bilježe i djelatnosti s većim prosječnim plaćama poput stručnih, znanstvenih i tehničkih djelatnosti te informacijsko-komunikacijskih djelatnosti. Također, povećanje broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji dobar je pokazatelj da u ovoj djelatnosti i dalje postoje vrlo uspješni gospodarski subjekti koji otvaraju radna mjesta i tako stvaraju novu dodanu vrijednost te podižu životni standard.

Tablica 20. - Kretanje broja poduzetnika po veličini tvrtke

Veličina	2015.	2019.	Indeks 2019./2015.
Mikro	1.600	1.792	1,12
Mali	221	260	1,17
Srednji	24	29	1,21
Veliki	4	4	1,00
Ukupno	1.849	2.085	1,13

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

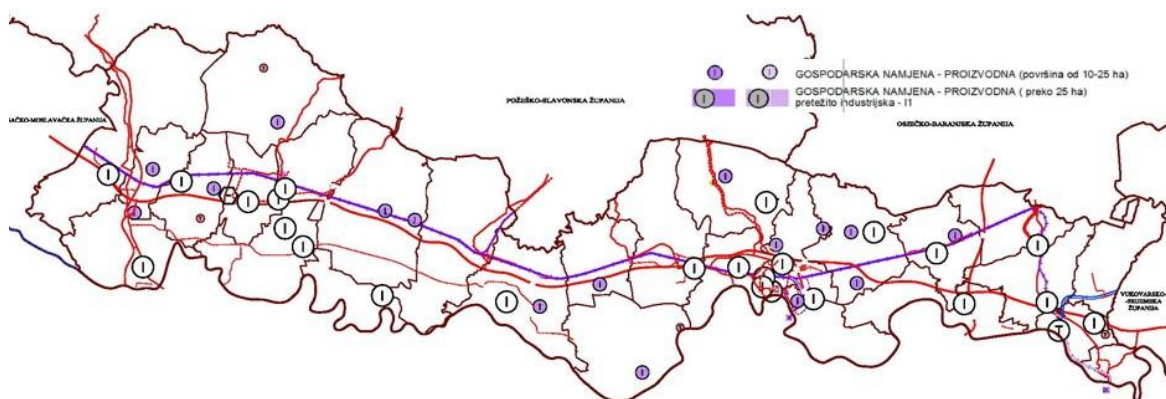
Bez pripremljenih i uređenih gospodarskih zona nemoguće je osigurati dobre uvjete poslovanja perspektivnih gospodarskih djelatnosti kao ni stvoriti preduvjete za korištenje bespovratnih sredstava EU za provedbu razvojnih programa. Za gospodarske zone od presudnog je značaja odnos između lokacije i ključnih faktora koji direktno pogoduju ili ograničavaju njihov razvoj. Ti faktori su:

- pristupačnost prirodnih resursa: nafte, plina, minerala, sirovinskog materijala, poljoprivrednog zemljišta;
- postojeća infrastruktura: luke, aerodromi, ceste, željeznica, vodoopskrba, odvodnja, energetska infrastruktura, telekomunikacije;
- komplementarnost s okolnim sadržajima: poljoprivredno zemljište, gospodarske djelatnosti u okruženju, stanovanje;
- tehnološka infrastruktura i administrativna efikasnost: za istraživanje i razvoj, industrijska infrastruktura (podugovaranje, sveučilišta, veleučilišta), agencije za poticanje ulaganja i sl.;
- ograničenja: zaštita prirodnih vrijednosti, zone sanitarne zaštite voda, zaštita mora, zaštita zraka;
- pravni problemi: vlasnički odnosi.

Važećim prostornim planovima ovakve gospodarske zone smještaju se najvećim dijelom:

- nove zone kao izdvojena građevinska područja gospodarske namjene izvan naselja,
- postojeće ili manje planirane zone gospodarske namjene unutar građevinskih područja naselja.

Kartogram 35. - Gospodarske zone veće od 10 ha (stanje 2012. godine)

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Evidentno je grupiranje većih zona unutar konurbacija gradova: sjedišta županije Slavonskog Broda, kao i Grada Nove Gradiške te pored većih prometnih sustava.

Od 2012. godine dodavale su se gospodarske zone posebice u zoni Grada Slavonskog Broda, Općine Staro Petrovo Selo, Rešetari, Nova Kapela, Sibinj, Klakar.

Veličina i opremljenost zona znatno se međusobno razlikuje. Premda nema potpune evidencije broja tvrtki i zaposlenosti u zonama, u većini zona aktivan je relativno mali broj tvrtki (pokazatelj je 33% izgrađenost) te je isto tako zaposlen relativno mali broj radnika (izuzetak su dvije zone u Slavonskom Brodu u kojima djeluju tvrtke iz grupacije ili proizašle iz grupacije Đuro Đaković). Prisutno je nekoliko većih zona, površine veće od 50 ha (npr. Zona Jelas – Slavonski Brod, Zona Bjeliš – Slavonski Brod, Industrijski park Nova Gradiška, Industrijska zona Đuro Đaković, zona Rižino polje u općini Brodski Stupnik, Sjeverna gospodarska zona u

općini Gornja Vrba), ali većinom dominiraju manje zone do 20 ha. Posebno značajan potencijal za budući razvoj gospodarstva ima područje luke Slavonski Brod, koje raspolaže površinom od 90 ha te je u velikoj mjeri komunalno opremljeno.

Generalno, kod prostornog planiranja pojavljuje se problem nepostojećeg ili necjelovitog programa razvoja s nejasnom strategijom, ciljevima i sagledivim dugoročnim učincima. Riječ je o parcijalnim zahvatima i sagledavanju tek kratkoročnih učinaka.

Tablica 21. - Ukupna površina gospodarskih zona u Brodsko-posavskoj županiji

Brodsko-posavska županija	Gospodarske zone (označena kao I ili K)		
	Izgrađeno	Neizgrađeno	Ukupno
Godina	ha	ha	ha
2019.	814,00	1 679,35	2 493,35

Izvor podataka: Važeći PPUG/O na području BPŽ, analizu proveo Zavod za prostorno uređenje BPŽ, prosinac 2019. godine

Veliki broj ovih gospodarskih zona nije priveden namjene niti je za njih izrađen (urbanistički plan uređenja (čl.43. st.6. ZPU-a propisano je da se izdvojeno građevinsko područje izvan naselja za koje u roku od sedam godina od dana njegova određivanja nije donesen urbanistički plan uređenja ili do kojeg nije izgrađena osnovna infrastruktura prestaje biti građevinsko područje. Kako je Zakon kojim je definiran predmetni rok stupio na snagu 1. siječnja 2014., time rok od 7 godina za takva područja istječe 01. siječnja 2021. godine.) U svakoj slijedećoj izmjeni i dopuni ukoliko se ove zone žele ponovo definirati iste predstavljaju nove zone, a kako su neke definirane više od 20 godina bez ikakvih aktivnosti upitno je i njihovo zadržavanje.

II.3.5.2. Trgovina i obrt

Gradnja trgovačkih centara postala je prepoznatljiva pojava, osobito u velikim urbanim središtima pa time nije zaobišla ni Grad Slavonski Brod kao sjedište županije i šesti grad po broju stanovnika u Hrvatskoj s izuzetnim prometnim položajem. Postojeća prostorno-planska dokumentacija nije pratila ovaj trend i takva gradnja nije se usmjerila u željene okvire prostorno kontroliranih uvjeta razvoja naselja. Intenzitet gradnje trgovačkih prodavaonica, centara i cjelina koji znatno utječu na fizičku i poslovnu strukturu površina urbanih središta i njihovih rubnih dijelova te prometnu infrastrukturu i opće uvjete života u gradskim područjima, rezultirala je već uočljivim oblicima osiromašenja središnjih gradskih prostora - zatvaranje poslovnih prostora u gradskoj jezgri, gubitak atraktivnosti pješačkih zona sa starom urbanom matricom, propadanje građevina itd.

II.3.5.3. Poljoprivreda i akvakultura

Udio poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti (BDV) Županije iznosio je 9,2% u 2017. godini, što svrstava Brodsko-posavsku županiju na osmo mjesto prema

visini. Prema podacima iz ARKOD-a, na području Županije je u ARKOD sustav na dan 31. 12. 2019. bilo upisano 65.357 ha.

Tablica 22 . - Broj poljoprivrednih gospodarstava u Brodsko-posavskoj županiji prema tipu

Tip	2016.	2017.	2018.	2019.	Indeks 2019./2016.
Obiteljsko gospodarstvo	7.163	6.991	7.052	7.033	-1,8 %
Obrt	128	129	129	129	0,8 %
Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo (SOPG)	-	-	-	75	-
Trgovačko društvo	80	79	77	86	7,5 %
Zadruga	10	10	10	10	0,0 %
Ostalo	8	9	7	9	12,5 %
Ukupno	7.389	7.218	7.275	7.342	-0,6 %

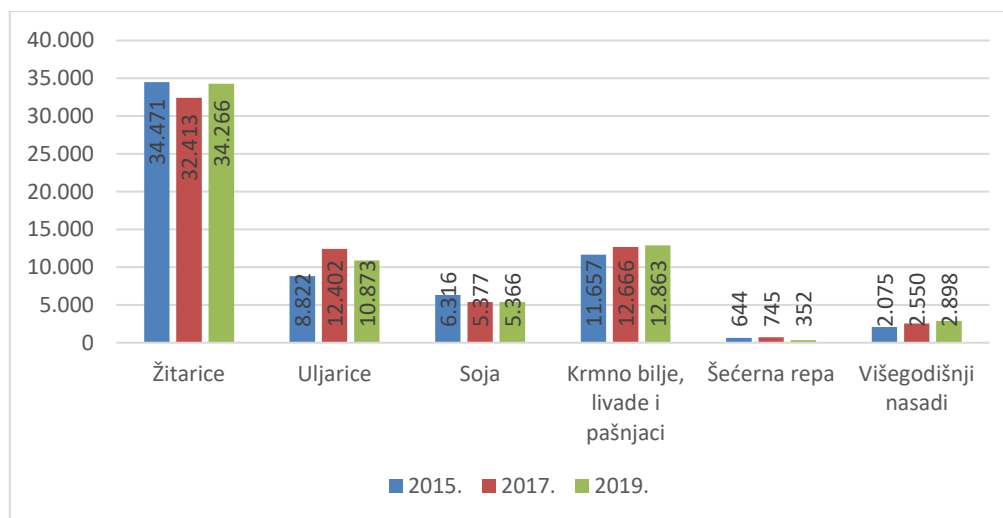
Izvor podataka: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2019.

Tablica 23. Struktura poljoprivrednih gospodarstava u Brodsko-posavskoj županiji prema površini

Veličina parcele	Broj PG-a	Udio u ukupnom broju PG-a	Ukupna površina (ha)	Udio u ukupnoj površini
< 3 ha	3.638	51,1 %	4.834,0	7,4 %
≥3 i <20	2.872	40,4 %	18.227,0	27,9 %
≥20 i <100	499	7,0 %	22.077,2	33,8 %
≥100 i <1.500	106	1,5 %	1.7598,8	26,9 %
≥1.500	1	0,01 %	2.619,0	4,0 %
Ukupno	7.116	100,00 %	65.357	100,0 %

Izvor podataka: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2019.

Grafikon 14. - Zasijsane poljoprivredne površine po kulturama, 2015. - 2019., u ha

Izvor podataka: Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine, analiza stanja, 2020. godine

Prema podacima iz ARKOD-a oko polovice poljoprivrednih gospodarstava obrađuje manje od tri hektara površine. Nakon toga slijedi kategorija gospodarstava koja obrađuju između 3 i 20 hektara, a na koje se odnosi 40,4 % svih gospodarstava. S druge strane, svega 8,5% svih gospodarstava obrađuje površine veće od 20 hektara. Posljedica ovakve raspodjele je da 91,5% svih poljoprivrednih gospodarstava obrađuje 35,3% ukupne površine, dok 8,5% obrađuje sve ostalo

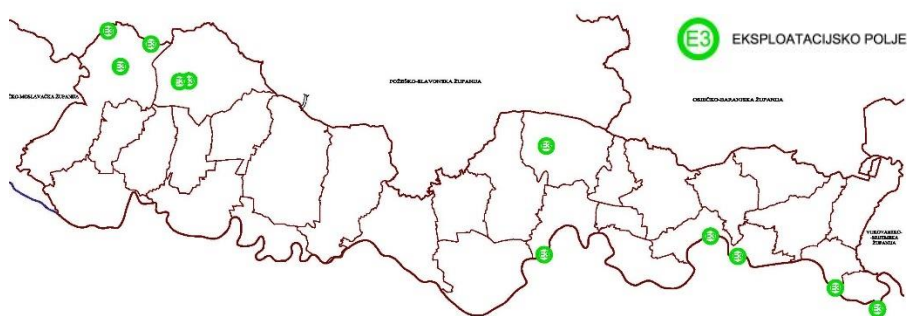
Od ukupno evidentiranih 43 879,37 ha državnog poljoprivrednog zemljišta na području 28 jedinica lokalne samouprave ukupno je na raspolaganje stavljeno 28 520,94 ha ili 64,99 %, dok je potrebno uskladiti i evidentirati preostalih 15 358,43 ha ili 35,01%. kroz Programe raspolaganja poljoprivrednog zemljišta.

II.3.6. Iskorištavanje mineralnih sirovina

Gospodarenje mineralnim sirovinama temelji se na Strategiji gospodarenja mineralnim sirovinama RH, a uređeno je Zakonom o rudarstvu („Narodne novine“, br. 56/13., 14/14., 52/18., 115/18. i 98/19.) i ostalim zakonskim i podzakonskim aktima.

Zakonom o rudarstvu (članka 7.) propisano je da su jedinice područne (regionalne) samouprave dužne za svoja područja izraditi Rudarsko-geološke studije koje moraju biti u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske. Na temelju Rudarsko-geoloških studija jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe mineralnim sirovinama. Za područje Republike Hrvatske trenutno je na snazi Strategiji gospodarenja mineralnim sirovinama iz 2008, ali je u tijeku izrada nove Strategije. Rudarsko-geološke studije Brodsko-posavske županije nije izrađena.

Kartogram 36. - Eksploatacija mineralnih sirovina na području Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Na području Brodsko-posavske županije u skladu s prostornim planovima od mineralnih sirovina eksploatira se tehnički kamen, riječni šljunak i pijesak te opekarska glina. Odobrena su četiri eksploatacijska polja tehničko-građevnog kamena ukupne površine 71,33 ha. S ovlaštenicima eksploatacijskih polja zaključeni su ugovori o koncesiji i izdana rješenja o odobrenju eksploatacije mineralnih sirovina. Početkom 2019. godine, rudarske koncesije su za sva četiri eksploatacijska polja i dalje na snazi.

Tablica 24. - Kamenolomi na području Brodsko-posavske županije

Naziv kamenoloma	Površina koncesije (ha)	Vrsta kamena	Način eksploatacije
Giletinci	17,64	Tehnički kamen	Površinski
Perčin	19,25	Tehnički kamen	Površinski
Starča	6,56	Tehnički kamen	Površinski
Fukinac	27,88	Tehnički kamen	Površinski
UKUPNO	71,33		

Izvor podataka: Izvješće o obavljenoj reviziji gospodarenje mineralnim sirovinama na području BPŽ, 2016.

Od 2019. ponovo je omogućena eksploatacija šljunka i pijeska vađenjem uz vodne tokove. Lokacije na kojima je postojala eksploatacija uz rijeku Savu: Dubočac, Očajak-prud, Očajak, Slavonski Šamac I, Slavonski Šamac II, Slavonski Šamac III i Kruševica-Novi Grad. Predviđena količina šljunka i pijeska za vađenje iznosi 1 020 000 m³.

Tablica 25 - Eksploatacija šljunka i pijeska na području Brodsko-posavske županije

Lokacija (od km do km)	Predviđena količina za vađenje (m ³)
km 293+000 - km 299+000 „Dubočica“	215 000
km 299+000 - km 300+000 „Očajak-prud“	80 000
km 299+000 - km 300+000 „Očajak“	45 000
km 300+000 - km 303+000 „Slav. Šamac I“	200 000
km 303+000 - km 304+500 „Slav. Šamac II“	70 000
km 304+500 - km 370+500 „Slav. Šamac III“	110 000
km 307+500 - km 320+000 „Kruševica-Novi Grad“	300 000
UKUPNO	1 020 000

Izvor podataka: Županijska razvojna strategija 2012.-2013.

U tijeku je istraživanje ugljikovodika. Prostor Hrvatske podijeljen je u dva područja - Panonski bazen (Sava, Drava, Sjeverozapadna Hrvatska i Slavonija) i Dinaride. Brodsko-posavska županija ulazi u područje Sava 08 i Sava 09.

II.3.7. Turizam

Područje Brodsko-posavske županije je srednje turistički razvijeno s velikim potencijalima i nedovoljno iskorištenim prirodnim, riječnim (rijeka Sava) te cestovno-tranzitnim (autocesta A3) resursima. Turizam je integralni dio gospodarstva Brodsko-posavske županije.

Brodsko-posavska županija, zahvaljujući svom geoprometnom položaju, konfiguraciji i kakvoći tla, prirodnim resursima, povijesno-kulturnoj baštini i drugim vrijednostima, može razvijati različite oblike selektivnog turizma.

Tablica 26. - Turistički resursi na području Brodsko-posavske županije

Brodsko-posavska županija					
Turizam					
Prirodni resursi		Sportsko-rekreacijski resursi	Povijest i kultura		Manifestacije
Zaštićeni prirodni resursi	Prirodni resursi		Sakralna kulturna baština	Svjetovna kulturna baština	
Park prirode Lonjsko polje	Rijeke	Vinogradi	Samostani s pokretnom baštinom	Gradska naselja	Tradicijske/ruralne
Prašnik	Jezera	Šumski rekreacijski prostor	Crkve s pokretnom baštinom	Ruralna arhitektura	Temetske/vino, hrana
Muški bunar	Ribnjaci	Sportske dvorane		Tvrđave	Sportske
Bara Dvorina	Planine	Bazeni		Dvorci	Zabavne/festivali
Ribnjaci Jelas	Fauna	Sportski centri		Spomen kuće	
Zaštićeni krajobraz Gajna				Seoska imanja	
				Muzeji, galerije	
				Poznate osobe i teme	
				Vinogradi i vinarije	

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Za potrebe razvoja turizma izrađen je dokument „Strateški marketinški plan turizma Slavonije s planom brendiranja za razdoblje 2019. - 2025.“ ciljem razvoja turizma za pet županija: Brodsko-posavsku, Požeško-slavonsku, Vukovarsko-srijemsku, Virovitičko-podravsku i Osječko-baranjsku županiju.

Tablica 27. - Dolasci i noćenja turista na području pet slavonskih županija 2016.-2018.

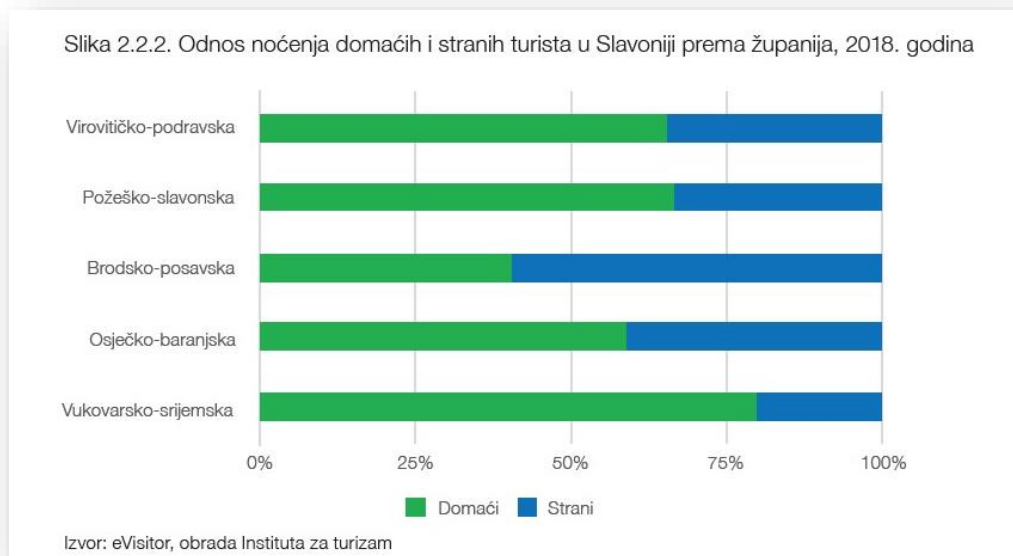
Tablica 2.2.1. Dolasci i noćenja turista na području pet slavonskih županija, 2016. – 2018.

Županija	Noćenja turista			Dolasci turista		
	2016.	2017.	2018.	2016.	2017.	2018.
Virovitičko-podravska	36.458	25.604	40.276	13.792	12.171	16.033
Požeško-slavonska	27.428	30.962	37.108	11.507	13.399	16.465
Brodsko-posavska	49.168	53.409	59.774	26.672	28.851	35.145
Osječko-baranjska	178.779	188.562	202.287	88.563	94.098	100.415
Vukovarsko-srijemska	106.990	143.964	141.606	69.974	90.111	82.590
SLAVONIJA UKUPNO	398.823	442.501	481.051	210.508	238.630	250.648

Izvor: eVisitor, obrada Instituta za turizam

Izvor podataka: Strateški marketinški plan turizma Slavonije s planom brendiranja za razdoblje 2019. - 2025.

Grafikon 15. - Odnos noćenja domaćih i stranih turista na području pet slavonskih županija 2018.

Izvor podataka: Strateški marketinški plan turizma Slavonije s planom brendiranja za razdoblje 2019. - 2025.

Kartogram 37. - Ključne turističke atrakcije u Slavoniji

Izvor podataka: Strateški marketinški plan turizma Slavonije s planom brendiranja za razdoblje 2019. - 2025.

Uočava se trend povećanja dolazaka i noćenja u Brodsko-posavskoj županiji, struktura dolazaka pokazuje da više dolaze strani gosti, a proizašla iz zastupljenog tranzitnog turizma.

Turistički promet na području Županije, karakterizira relativno ravnomjerna disperzija tijekom svih mjeseci. Prosječna duljina boravka turista u Slavoniji u periodu od 2015. do 2018. godine, neovisno o razlikama među pojedinim županijama, kreće se na razini od 1,9 dana do 2,5 dana, a najmanja je za Brodsko-posavsku županiju i iznosi 1,7 dana.

Tablica 28. - Turistički proizvodi Slavonije prema sektorima

PROIZVODNA GRUPA	PROIZVODI					
KULTURNI TURIZAM	Gradski turizam	Turizam baštine	Manifestacije i događanja	Vjerski turizam		
ENO I GASTRONOMSKI TURIZAM	Gastronomski turizam	Turizam vina				
REKREACIJA I BORAVAK U PRIRODI	Planinarenje	Cikloturizam	Konjički turizam	Seoski turizam	Lov i ribolov	Ekoturizam
ZDRAVSTVENI TURIZAM	Lječilišni/ medicinski	Wellness				
POSLOVNI TURIZAM	Poslovni sastanci/ skupovi	Sportske pripreme i natjecanja				
POSEBNI PROIZVODI	Memorijalni turizam	Riječni kruzing	Tranzitni turizam			

■ Primarni ■ Sekundani ■ Tercijarni

Izvor podataka: Strateški marketinški plan turizma Slavonije s planom brendiranja za razdoblje 2019. - 2025.

II.4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM OD ZNAČAJA ZA ŽUPANIJU

II.4.1. Prometna infrastruktura

Brodsko-posavska županija prema Strategiji prometnog razvoja Republike Hrvatske 2017.-2030., pripada funkcionalnoj regiji Istočne Hrvatske. Ova funkcionalna regija graniči na sjeveru s Mađarskom, na istoku sa Srbijom te na jugu s Bosnom i Hercegovinom, a na zapadu je funkcionalna regija Središnje Hrvatske. Funkcionalnu regiju čini pet slavonskih županija: Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska Virovitičko-podravsko i Vukovarsko-srijemska.

Prostor županije ima povoljan prostorno-prometni položaj jer njime prolaze značajni europski prometni koridori. To je prvenstveno dionica X-tog koridora (posavskog) kao dio prometnog pravca između Europe i Bliskog Istoka, odnosno Azije. U okviru njega smještena je trasa autoceste te dvokolosječna željeznička pruga. Tu je i rijeka Sava sa svojim potencijalom plovnog puta koji je uz uvjet uređenja, važan prometni koridor u povezivanju Podunavlja s Jadranom.

Županijom osim horizontalnih, prolaze i dva transverzalna prometna pravca europske važnosti. To je cestovni koridor na trasi državne ceste DC5 (Virovitica-Daruvar-Pakrac-Stara Gradiška) te složeni prometni koridor na trasi državne ceste DC7 (Beli Manastir-Osijek-Đakovo-Slavonski Šamac) u okviru kojeg je položena i trasa pomoćne magistralne željezničke pruge. To je ogranak V.c prometnog koridora preko kojeg prostor Srednje Europe ima pristup prostoru i lukama južnog Jadrana.

Kartogram 38. – Europski prometni koridori na području Hrvatske

Izvor: *Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja RH, 2013. godine*

U 2021. godini usvojen je Prometni Master plan funkcionalne regije Istočna Hrvatska, koji je strateški dokument te će isti predstavljati strateško utemeljenje za sve buduće prometne projekte. Nositelj izrade Master plana je Virovitičko-podravska županija. Partneri u izradi su ostale županije koje ulaze u sastav regije.

Prometni Master plan funkcionalne regije Istočna Hrvatska (nadalje: Master plan) je bitan strateški dokument za gospodarski i prometni razvoj, kako predmetne funkcionalne regije, tako i šireg kontaktnog prostora. Kao i svaki strateški dokument, Master plan, kao osnovu za definiranje ciljeva i mjera uzima analizu i ocjenu postojećeg stanja. Analiza i ocjena postojećeg stanja se zasniva na prikupljanju podataka i korištenju specifičnih znanja stručnjaka kako bi se došlo do odgovarajućih zaključaka temeljem kojih će se, u kasnijim fazama, definirati ciljevi i mjere neophodni za razvoj prometnog sustava funkcionalne regije Istočna Hrvatska.

Master plan je dokument na osnovu kojeg se provode promišljanja razvoja prometnog sustava sukladno prostornim mogućnostima, zahtjevima gospodarstva i potrebama stanovništva. Master plan je pripremljen za razdoblje od 2020. do 2030. godine te ima za cilj procijeniti i

definirati buduće mjere (infrastruktura, rad i organizacija) u sektoru prometa, vezane za međunarodni i unutarnji promet u svim prometnim segmentima, neovisno o izvoru financiranja.

II.4.1.1. Cestovni promet

Stratešku okosnicu cestovnog sustava Županije predstavljaju postojeći i planirani cestovni pravci koji se u odnosu na smjer pružanja mogu svrstati u uzdužne i poprečne.

Sukladno Odluci o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, br. 18/21.), ceste na području Županije razvrstane su u četiri skupine: autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste.

Kartogram 39. – Cestovni promet na području Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Na području Brodsko-posavske županije kategorizirano je ukupno **911,79** cesta od čega:¹⁶

– autoceste	128,10 km
– državne ceste	137,60 km
– županijske ceste	447,66 km
– <u>lokalne ceste</u>	<u>198,43 km</u>
UKUPNO:	911,79 km

Autoceste koje prolaze Županijom su:

- Autocesta A3 - G.P. Bregana (granica Rep. Slovenije) – Zagreba – Sl. Broj – G.P. Bajakovo (granica Rep. Srbije)
- Autocesta A5 - G.P. Branjih Vrh (gr. R. Mađarske) – Beli Manastir – Osijek – Đakovo – čvorište Sredanci (A3) – G.P. Svilaj (granica Republike Bosne i Hercegovine)

Hrvatske autoceste imaju u planu izgradnju dva nova silaska sa istih: čvor Staro Petrovo Selo (silazak sa A3) i čvor Čajkovci/D. Andrijevcima (silazak sa A5).

¹⁶ Izvor podataka: Hrvatske ceste d.o.o. / Hrvatske autoceste / ŽUC BPŽ

Državne ceste koje prolaze Županijom su:

- Državna cesta DC5 - G.P. Terezino Polje (gr. R. Mađarske) – Virovitica – V. Zdenci – Daruvar – Okučani – G.P. St. Gradiška (gr. BiH)
- Državna cesta DC7 - G.P. Duboševica (gr. R. Mađarske) – Beli Manastir – Osijek – Đakovo – G.P. Sl. Šamac (gr. BiH)
- Državna cesta DC49 - Pleternica – čvorište Lužani (A3)
- Državna cesta DC51 - Gradište (D53) – Požega – čvorište N. Gradiška (A3)
- Državna cesta DC53 - G.P. Duboševica (gr. R. Mađarske) – Beli Manastir – Osijek – Đakovo – G.P. Sl. Šamac (gr. BiH)
- Državna cesta C72 - Sl. Brod: D53 – Svačićeva – I. G. Kovačića – N. Zrinskog (D423)
- Državna cesta DC313 - Nova Gradiška (Ž4157) – D51
- Državna cesta DC423 - Sl. Brod: D514 – Luka Slavonski Brod
- Državna cesta DC514 - Slavonski Brod (D53) – čvorište Slavonski Brod istok (A3)
- Državna cesta DC520 - Čvorište Babina Greda (A3) – Slavonski Šamac (D7)
- Državna cesta DC525 - Pleternica (D49) – čvorište Sl. Brod zapad (A3) – Sl. Brod (D53)

Županijske ceste čine mrežu koja povezuje prostor županije i ujedno ga spaja na mrežu državnih cesta Republike Hrvatske. Planirana mreža županijskih cesta osigurava kvalitetan pristup svim općinskim centrima, kao i prostorima gospodarskog i političkog interesa županije.

Na razini lokalne cestovne mreže ponajprije treba planirati osiguranje moderniziranog cestovnog pristupa svim naseljima na području Županije. To znači da treba modernizirati i tehnički opremiti sve ceste u skladu s očekivanim intenzitetom prometa.

Na općinskoj razini treba razvijati lokalnu cestovnu mrežu na način da se osigura kvalitetna veza općinskog centra sa svim naseljima u općini.

Sve novo planirane ceste, osim autocesta i primarnih brzih cesta, treba planirati tako da u što većoj mjeri koristimo postojeće koridore, po mogućnosti voditi više infrastrukturnih koridora zajedno (tzv. složeni koridori). Treba osobito izbjegavati šume i visokovrijedno poljoprivredno zemljište, te provoditi mjere zaštite okoliša od negativnog utjecaja prometa.

Na području županije postoji i sedam cestovnih graničnih prijelaza, od kojih su tri u kategoriji stalnog međunarodnog graničnog prijelaza I. kategorije, jedan u kategoriji graničnog prijelaza II. kategorije te tri u kategoriji privremenih kontrolnih točaka na državnoj granici.

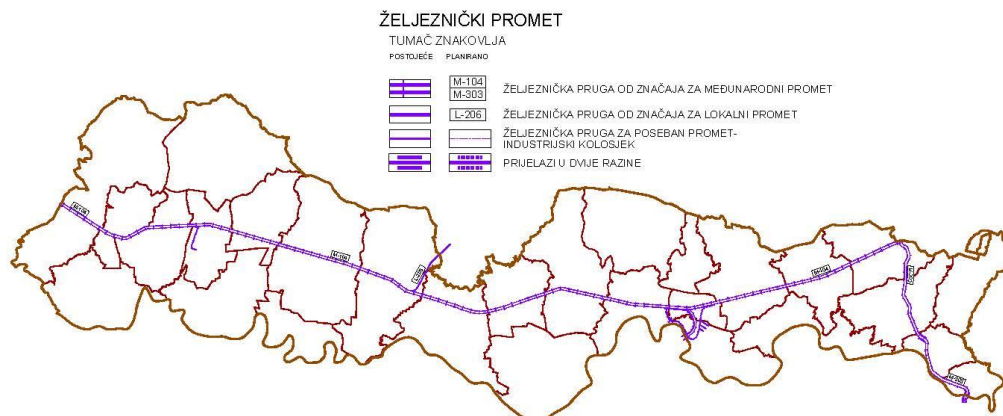
II.4.1.2. Željeznički promet

Trase glavnih željezničkih pruga na području Brodsko-posavske županije položene su u okviru X. i Vc. Paneuropskog prometnog koridora:

- u okviru posavskog (X.) koridora položena je glavna magistralna dvokolosječna željeznička pruga (M 105 Novska –Tovarnik),

- druga po značenju je magistralna pomoćna željeznička pruga (M303 Strizivojna/Vrpolje-Slavonski Šamac-DG), koja je položena u okviru V. prometnog koridora Budimpešta-Ploče

Kartogram 40. – Željeznički promet na području Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije (Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije, broj 04/01, 06/05, 11/07, 14/08 - pročišćeni tekst, 05/10, 09/12, 39/20 i 45/20 - pročišćeni tekst)

Jedan od najznačajnijih projekata na području Brodsko-posavske županije je „Modernizacija željezničke dionice Okučani-Vinkovci“. Prema informacijama HŽ infrastrukture cilj projekta je izrada projektne dokumentacije potrebne za modernizaciju pružne dionice Okučani - Vinkovci, dugačke 131 km. Dionicu je potrebno modernizirati u skladu sa zahtjevima za osnovnu mrežu TEN-T, odnosno u skladu s tehničkim specifikacijama za interoperabilnost. Trenutno je ugovorena izrada studijske dokumentacije kao podloge za izradu projektne dokumentacije. Prostor riječne luke Slavonski Brod planira se industrijskim kolosijekom spojiti na postojeću željezničku mrežu.

Tablica 29. - Pregled duljine željezničke mreže na području Brodsko-posavske županije

Red. br	Oznaka pruge	Skrraćeni naziv željezničke pruge	Ukupna građevinska duljina kolosijeka otvorene pruge (km)			
			Želj. prug. od značaja za međunarodni promet (M)	Želj. prug. od značaja za regionalni promet (R)	Želj. prug. od značaja za lokalni promet (L)	Ukupno kolosijeka M+R+L
1.	M 105	Novska - Tovarnik - DG	208,69	-	-	208,69
2.	M 303	Strizivojna – Vrpolje -Slavonski Šamac - DG	22,05	-	-	22,05
3.	L 205	Nova Kapela - Našice	-	-	7,51	7,51
UKUPNO:			230,74	-	7,51	238,25

Izvor podataka: HŽ Infrastruktura

II.4.1.3. Riječni promet¹⁷

Plovni put rijeke Save je unutarnji međunarodni plovni put, koji na prostoru Županije zauzima duljinu od 174,70 km. Postojeća dubina plovnog puta je $h=2,2$ m ispod niske plovidbene razine, iako je na pojedinim dionicama i do 0,80 m kod niske plovidbene razine. Dio plovnog puta Save koji pripada u međunarodne plovne putove podijeljen je na 4 dionice, od kojih dvije, dionica 210+800 (Račinovci) - 313+700 (Slavonski Šamac) i dionica 338+200 (Oprisavci) - 371+200 (Slavonski Brod grad), zadovoljavaju mjerila plovnosti za međunarodne plovne putove, tj. klase plovnosti IV. Druge dvije dionice, dionica 313+700 (Slavonski Šamac) - 338+200 (Oprisavci) i dionica 371+200 (Slavonski Brod-grad) - 594+000 (Sisak Galdovo) klase su plovnosti III.

Kartogram 41. – Riječni promet na području Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije (Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije, broj 04/01, 06/05, 11/07, 14/08 - pročišćeni tekst, 05/10, 09/12, 39/20 i 45/20 – pročišćeni tekst)

Slavonski Brod jedna je od četiri unutarnje luke Republike Hrvatske. Nalazi se oko 4 kilometara južno od samoga grada. Smještena je na sjecištu cestovnih i željezničkih prometnica koje povezuju istočni dio Europe i Mediteran te tako tvori čvorište svih cestovnih pravaca koji središnju Europu povezuju s južnim dijelom europskoga kontinenta. Luka Slavonski Brod važna je i za Republiku Hrvatsku i za Županiju te je osobito važna za Bosnu i Hercegovinu, jer se nalazi na državnoj granici i blisko je povezana s cestovnim i željezničkim vezama na koridoru Vc, premda je u svom poslovanju trenutno usmjerena na prijevoz sirove nafte do luke Sisak koja prvenstveno služi potrebama Rafinerije Sisak. Osim toga, ova luka je i ulazna luka u Europsku uniju. Prometovanje putnika zanemarivo je u odnosu na teretni promet. Većina tereta je tranzitni, s malim udjelom međunarodnog i domaćeg prometa. Luka Slavonski Brod je druga po količini rukovanog tereta. Ima otvorena tovarišta na kojima se vrši pretovar pijeska i šljunka, te Strategija prometnog razvoja navodi da je 2016. godine ukupno pretovareno 197.812 tona tereta, uglavnom nafte, generalnog rasutog tereta, šljunka i pijeska. Površina lučkog područja luke Slavonski Brod iznosi približno 90 hektara, pa osim operativnog dijela, ima potencijal za razvoj gospodarske zone što bi doprinijelo razvoju intermodalnosti i logistike luke Slavonski Brod.

¹⁷ Izvor podataka: Strateška studija utjecaja V. izmjena i dopuna PP BPŽ na okoliš, EKOINVEST, 2020. god.

Na dionici rijeke Save koja teče Županijom, uz postojeća tri mosta u izgradnji su još dodatna dva (kod Stare Gradiške i Svilaja). Pristaništa na prostoru Županije su kako slijedi: Slavonski Brod (opća namjena), pristanište za mala plovila i putničke brodove (carina i MUP), pristanište za sidrenje i vezivanje, pristanište za plovila Brodske Posavine, Slavonski Šamac.

Osim većih pristaništa, postoje i mjesta za pristajanje malih plovila i čamaca te prijelazi rijeke skelom kod Babine Grede i Svilaja. Ukupna duljina plovnog puta iznosi 174,74 km od čega vodni put IV klase iznosi 46,74 km, dok vodni put III. klase iznosi 128 km.

Potencijal luke Slavonski Brod, uvelike ovise o plovnosti Save. Rehabilitacija plovnosti rijeke Save pozitivno će utjecati na razvoj gospodarske zone u lučkom području Luke Slavonski Brod, na povezanost Luke Slavonski Brod s metalnom i drvnom industrijom regije te na razvoj intermodalnog prijevoza i logistike. Poboljšanje plovnosti rijeke Save pozitivno će utjecati na razvoj intermodalnog prijevoza i logistike, razvoj gospodarske zone u lučkom području Luke Slavonski Brod kao i na povezanost Luke Slavonski Brod s metalnom i drvnom industrijom okruženja.

II.4.1.4. Zračni promet¹⁸

Na prostoru Brodsko-posavske županije postoji jedno sportsko letjelište „Jelas“ kod Slavanskog Broda te 15 poljoprivrednih letjelišta.

Sportsko letjelište „Jelas“ upisano je u upisnik letjelišta kao letjelište kategorije D. Namjena sportske zračne luke je za sportsko zrakoplovstvo i vlastite potrebe te za prihvrat poljodjelskih zrakoplova ukupne težine do 5.700 kg i maksimalne dužine manje od 9,0 metara. Navedeno letjelište ima i ograničenja uvjetovana blizinom državne granice (južno od letjelišta) te kod prilazne ravnine s istočne strane (postojeća stambena izgradnja), i nalazi u II. zoni sanitarne zaštite izvorišta vode za piće (Odluka o zaštiti izvorišta Jelas, „Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 14/09.)

Kartogram 42. – Zračni promet na području Brodsko-posavske županije

¹⁸ Izvor podataka: Strateška studija utjecaja V. izmjena i dopuna PP BPŽ na okoliš, EKOINVEST, 2020. god.

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. – pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. – pročišćeni tekst)

Postojeća letjelišta na području Brodsko-posavske županije se zadržavaju uz mogućnost da se koriste u gospodarstvu (poljoprivreda) ili za sportske potrebe.

II.4.1.5. Elektroničke komunikacije

Prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“, br. 73/08., 90/11., 133/12., 80/13., 71/14. i 72/17.), elektronička komunikacijska infrastruktura, obavljanje djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, gradnja, održavanje, razvoj i korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme te upravljanje i uporaba radiofrekvencijskog spektra i adresnog i brojevnog prostora, kao prirodno ograničenih općih dobara, od interesa su za Republiku Hrvatsku, pa tako i za Brodsko-posavsku županiju, jer stupanj razvijenosti gospodarstva svakog prostora ovisi, između ostalog, i o stupnju razvijenosti i korištenja ove infrastrukture.

Razvoj širokopojasne elektroničke komunikacijske infrastrukture omogućuje stvaranje i primjenu novih, zahtjevnih usluga, tehnologija i aplikacija te poboljšanje postojećih, čime se potiče gospodarski rast kroz stvaranje novih dobara, privlačenje novih ulaganja i otvorenje novih radnih mjesta.

Tablica 30. – Elektronička komunikacijska infrastruktura na području Brodsko-posavske županije

Broj širokopojasnih priključaka	27.563
Broj priključaka u svrhu pružanja javno dostupne telefonske usluge	41.528
Broj baznih postaja	140

Izvor: HAKOM, 2018. godine

Dostupnost širokopojasnih usluga jedan je od ključnih elemenata koji Brodsko-posavskoj županiji omogućuje i olakšava privlačenje ulaganja, uvođenje rada na daljinu, podizanja konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, poticanja gospodarskog razvoja ruralnih područja, djelotvornije i brže usluge zdravstvene skrbi, kvalitetnije obrazovanje te kvalitetnije i pristupačnije usluge javne uprave.

II.4.2. Energetski sustav

II.4.2.1. Elektroenergetika

Osnovni energetski sustav Brodsko-posavske županije je električna energija. Elektroenergetska infrastruktura na području Županije sadrži proizvodnju električne energije, prijenos i transformaciju te dio distribucije električne energije.

Zakonska regulativa iz područja energetske sustava i energije ističe korištenje obnovljivih izvora energije kao interese RH. Prostorni plan Brodsko-posavske županije detaljno razrađuje i omogućuje izgradnju postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije. U svrhu sagledavanja stvarnih mogućnosti iskorištenja prostora Brodsko-posavske županije u smislu proizvodnje energije potrebno je izraditi Stratešku procjenu energetske potencijala koja će definirati mogućnosti eksploatacije i iskorištenja te proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i sunčevih energetske potencijala.

Jedini operator elektroenergetskog prijenosa sustava u RH i vlasnik cjelokupne prijenosne mreže (naponskih razina 100 kV, 220 kV i 400 kV) je Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. (HOPS). Održavanje i vođenje pogona prijenosne elektroenergetske mreže kompletnog područja u granicama obuhvata Prostornog plana Brodsko-posavske županije u nadležnosti je HOPS d.o.o., prijenosno područje Osijek.¹⁹

Prema V. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Brodsko-posavske županije „Energetske građevine od važnosti za Državu na području Županije su:

- Građevine za proizvodnju električne energije (TE-TO Slavonski Brod),
- Građevine za prijenos električne energije – dalekovodi 110 kV,
- Planirani priključni dalekovod DV 2x400 kV TE-TO Slavonski Brod na postojeći DV 400 kV TS Žerjavinec – TS Ernestinovo,
- Planirani dalekovod DV 2x220 (110) kV TE-TO Slavonski Brod – TS 220/110 kV Đakovo,
- Građevine za transformaciju električne energije – trafostanice.“

Prema očitovanju HOPS-a u srpnju 2021. god., na prostoru Brodsko-posavske županije nalazili su se slijedeći objekti u funkciji prijenosa električne energije

- u nadležnosti HOPS-a:
 - TS 110/35 kV Slavonski Brod 1,
 - TS 110/35 kV Slavonski Brod 2,
 - TS 110/35 kV Nova Gradiška,
 - TS 110/20(10) kV Donji Andrijevi,
 - DV 220 kV Đakovo – Tuzla (BIH),
 - DV 220 kV Đakovo – Gradačac (BIH),
 - DV 110 kV Slavonski Brod – Požega,
 - DV 110 kV Đakovo – EVP Andrijevi,
 - DV 110 kV Nova Gradiška – Međurić,
 - DV 110 kV Đakovo – Donji Andrijevi,
 - DV 110 kV Požega – Nova Gradiška,
 - DV 110 kV Slavonski Brod 2 – Bosanski Brod (BIH),
 - DV 110 kV Đakovo – Županja,
 - DV 110 kV Slavonski Brod – Slavonski Brod 2,
 - DV 110 kV Slavonski Brod 2 – EVP Andrijevi

¹⁹ Izvor podataka: HOPS, 2018.

- DV 110 kV Đakovo – Slavonski Brod
- DV 110 kV Slavonski Brod – Donji Andrijevc
- u nadležnosti Hrvatskih Źeljeznica:
 - TS 110/25 kV EVP Andrijevc
 - TS 110/25 kV Kapela
 - DV 110 kV Slavonski Brod – Kapela 1
 - DV 110 kV Slavonski Brod – Kapela 2

Tablica 31. – Duljina nadzemnih vodova 110 kV i 220 kV na podruĉju Brodsko-posavske Źupanije

Vrste dalekovoda	Duljina dalekovoda (km)	Udio u mreŹi (%)
220 kV	34,941	13,32
110 kV	227,474	86,68
Ukupno	262,415	100,00

Izvor: HOPS, srpanj 2021. godine

Za objekte koji se planiraju graditi u blizini postojeće i planirane prijenosne elektroenergetske infrastrukture potrebno je zatraŹiti izdavanje posebnih uvjeta graĊenja od nadležnog Prijenosnog ureda Osijek. Zaštitni koridori postojećih visokonaponskih vodova predstavljaju prostor unutar kojeg je moguća gradnja sukladno posebnim uvjetima graĊenja HOPS d.o.o.

Tablica 32. – Najmanja širina zaštićenog pojasa dalekovoda

Vrsta i nazivni napon	Tip	Najmanja širina zaštićenog pojasa (obostrana na simetralu voda) (m)	
		Postojeći vod	Planirani vod
Nadzemni 110 kV	jednostruki	20	25
	dvostruki	25	30
Nadzemni 220 kV	jednostruki	25	30
	dvostruki	30	35
Nadzemni 400 kV	jednostruki	35	40
	dvostruki	40	50
Kabelski 110 kV	1x3x110 kV	2,5	3,5
	2x3x110 kV	3	4
Kabelski 220 kV	1x3x220 kV	3	4
	2x3x220 kV	4	5

Izvor podataka: HOPS, 2021. godina

VaŹećom prostorno-planskom dokumentacijom planirane trase visokonaponskih vodova u pravilu su načelne i nisu detaljno istraŹene. Planski koridori ne predstavljaju točan prostor smještaja trase već za pojedini visokonaponski vod odreĊuju minimalnu širinu za daljnje planiranje unutar koje može doći do pomaka trase kroz usklaĊivanje s drugim korisnicima prostora, uz poštivanje i provedbu mjera zaštite okoliša.

Za elektroenergetsku infrastrukturu u funkciji distribucije i opskrbe električnom energijom na području Županije za naponske razine 35 kV i niže nadležan je HEP ODS d.o.o., Elektra Slavonski Brod.

Tablica 33. Elektroenergetski objekti u nadležnosti HEP ODS-a na području Brodsko-posavske županije

OPĆINA OKUČANI	Vrsta mreže	Količina (km)	Udio (%)
	ZDV 35 kV	122,2	3,47
	KDV 35 kV	39,1	1,11
	ZDV 20 kV	171,1	4,86
	KDV 20 kV	134,1	3,81
	ZDV 10 kV	534,5	15,17
	KDV 10 kV	243,7	6,92
	ZM 0,4 kV (gola)	365,9	10,39
	ZM 0,4 kV (izolirana)	620,9	17,63
	KM 0,4 kV	498,1	14,14
	Kućni priključci zračni	643,7	18,27
	Kućni priključci podzemni	149,3	4,23
	UKUPNO	3522,6	100

ZDV – zračni dalekovod, KDV – kabelski dalekovod, ZM – zračna mreža, KM – kabelska mreža

Izvor podataka: HEP ODS d.o.o., Elektra Slavonski Brod, srpanj 2021.

Održivi i gospodarski razvoj infrastrukturnog sustava Županije može se postići programskim usmjerenjem u kojem je prvi razvojni korak primjena novih tehnologija i sustava kombinirane infrastrukturne mreže. Prvi strateški korak infrastrukturnog razvoja moguće je ostvariti na postojećim infrastrukturnim koridorima i u postojećim gospodarskim okolnostima, uz razumna ulaganja u infrastrukturne sustave.

II.4.2.2. Cjevovodni promet

Na području Brodsko-posavske županije ne postoje objekti u funkciji proizvodnje ili prerade nafte i plina (naftna ili plinska polja, rafinerije i sl.). Preradbeni objekti na postojećim lokacijama u Hrvatskoj svojim položajem i kapacitetom zadovoljavaju sadašnje, ali i buduće potrebe. Eksploatacija nafte i plina iz podzemlja Brodsko-posavske županije nema ekonomsku podlogu.

Prema V. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Brodsko-posavske županije „Građevine za proizvodnju i transport nafte i plina od važnosti za Državu na području Županije su:

1. Nafta:

- Postojeći Jadranski naftovod (JANAF) s postojećim Terminalom Slavonski Brod koji se planira proširiti,
- Postojeći naftovod Đeletovci – Ruščica,
- Postojeći naftovod Beničanci – Ruščica,

- d. Planirani naftovod Kutina-Slavonski Brod,
 - e. Planirani naftovod PEOB,
 - f. Planirani međunarodni produktovodi JANAF-a na pravcima od Terminala Slavonski Brod na istok, zapad i jug,
 - g. Postojeći produktovod Slobodnica-Bosanski Brod DN 400/50.
2. Plin:
- a. Postojeći magistralni plinovod Kutina-Slavonski Brod DN 600/75,
 - b. Postojeći magistralni plinovod Slobodnica-Donji Miholjac DN 800/75,
 - c. Postojeći magistralni plinovod BS Seoce-MRČ Nova Kapela DN 200/75,
 - d. Postojeći magistralni plinovod Nova Kapela-Požega DN 300/50,
 - e. Postojeći magistralni plinovod OPČS Slobodnica-MRČ Slavonski Brod DN 400/50,
 - f. Postojeći magistralni plinovod PČ Slavonski Brod-MRS Slavonski Brod DN 150/50,
 - g. Postojeći magistralni plinovod Našice-Slavonski Brod DN 300/50,
 - h. Postojeći magistralni plinovod Slavonski Brod-Vinkovci DN 400/50,
 - i. Postojeći magistralni plinovod za MRS Nova Gradiška DN 200/50,
 - j. Postojeći produktovod Slobodnica-Bosanski Brod DN 400/50,
 - k. Postojeći magistralni plinovod Slavonski Brod-Našice DN 150/50,
 - l. Planirani magistralni plinovod Slobodnica-Sotin DN 700/75,
 - m. Planirani međunarodni plinovod Slobodnica-Bosanski Brod DN 700/75,
 - n. Planirani magistralni plinovod Okoli-Slobodnica,
 - o. Spojni plinovod za MRS Novu Gradišku DN 200/50,
 - p. Odvojni plinovod za MRS Slavonski Brod istok,
 - q. Postojeći i planirani nadzemni objekti: MRS,MRČ,MČS,OPČS i BS“.

Prostorni Plan Brodsko-posavske Županije, detaljno razrađuje cijevni transport nafte i plina te daje smjernice za budući razvoj istoga.

Tablica 34. – Duljina cjevovoda u vlasništvu INA d.d. na području Brodsko-posavske županije

R. br.	Polje	Naziv	DN	Duljina unutar BPŽ (m)
1.	Đeletovci	magistralni naftovod	300	28.340,00
2.	Đeletovci	spojni naftovod	300	4.009,00
3.	Beničanci	magistralni naftovod	300	17.344,00
UKUPNO:				49.693,00

Izvor podataka: INA d.d., SD Istraživanje i proizvodnja nafte i plina

Tablica 35. – Duljina postojećeg cjevovoda Jadranskog naftovoda (JANAF) na području Brodsko-posavske županije

R.br.	Trasa	Duljina unutar BPŽ (m)
1.	Sisak – Slavonski Brod	83.680,00
2.	Slavonski Brod – Sotin	22.370,00
3.	Slavonski Brod – Bosanski Brod	6.200,00
4.	Slobodnica – Bosanski Brod	8,860,00
UKUPNO:		121.110,00

Izvor podataka: JANAF d.d.

Tablica 36. – Duljina postojećih magistralnih plinovoda na području Brodsko-posavske županije

R.br.	Naziv	Promjer (mm)	Tlak (bar)	Duljina unutar BPŽ (km)
1.	Magistralni plinovod Kutina-Slavonski Brod	600	75	69,2
2.	Spojni plinovod za MRS Novu Gradišku	200	50	0,2
3.	Magistralni plinovod BS Seoce – MRČ Nova Kapela	200	75	1,9
4.	Magistralni plinovod Nova Kapela – Požega	300	75	5,8
5.	Plinovod Slobodnica – Bosanski Brod	400	50	4,8
6.	Magistralni plinovod Slobodnica – Donji Miholjac	800	75	14,8
7.	Magistralni plinovod PČ Slobodnica – PČ Slavonski Brod	400	50	6,9
8.	Magistralni plinovod PČ Slavonski Brod – MRS Slavonski Brod	150	50	2,4
9.	Magistralni plinovod Našice – Slavonski Brod	300	50	14,7
10.	Magistralni plinovod Podcrkavlje – Slavonski Brod	150	50	10,1
11.	Magistralni plinovod Našice – Podcrkavlje	150	50	4,6
12.	Magistralni plinovod Slavonski Brod – Vinkovci	400	50	30
UKUPNO:				165,4

Izvor podataka: Plinacro d.o.o.

Na području Brodsko-posavske županije izgrađeno je 779,62 km distribucijskog plinovoda.

Ukupni distribucijski plinoopskrbni sustav Brodsko-posavske županije podijeljen je na dva distribucijska područja:

- Brod-plin d.o.o., gospodari sa ukupno 480 km plinske mreže.
- Plin projekt d.o.o., gospodari s ukupno 299,62 km plinske mreže.

Distribucijska mreža Županije je srednje tlačna, određena za tlak od $P = 1\text{--}4$ bara.

Plinifikacija naselja na području općine i gradova razvijat će se na temelju osnovnih postavki Prostornog plan Brodsko-posavske županije i studija/projekata opskrbe prirodnim plinom na području Brodsko-posavske županije, a razrađivat će se u PPUG/O te odgovarajućim dokumentima.

II.4.3. Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda

II.4.3.1. Sustav vodoopskrbe

Brodsko-posavska županija je jedna od vodama najbogatijih u Republici Hrvatskoj. Međutim to bogatstvo nije dovoljno istraženo niti odgovarajuće iskorišteno i zaštićeno od zagađenja i lošeg gospodarenja.

Na području Brodsko-posavske županije postoje tri veća vodoopskrbna sustava (Istočna Slavonija, Slavonski Brod i Zapadna Slavonija) te nekoliko manjih lokalnih vodovoda. Zbog topografskih prilika, položaja i oblika županije (izduženost u smjeru istok-zapad) te postojanja tri značajna izvorišta na potezu istok-zapad predviđa se u daljnjoj budućnosti puno povezivanje ova tri glavna vodoopskrbnog sustava u smislu povezivanja temeljnih vodoopskrbnih pravaca, magistralnih cjevovoda ili vodoopskrbnih mreža. Tim sustavima će se priključiti (ili su se već priključili) i lokalni vodovodi koji imaju izvorišta nedostatnih kapaciteta ili je pak voda sanitarno neispravna.

Na području Brodsko-posavske županije u 2020. godini postoje dva javna isporučitelja vodnih usluga Vodovod d.o.o. Slavonski Brod i Vodovod Zapadne Slavonije d.o.o. čija djelatnost uključuje aktivnosti vodoopskrbe.

Vodovod d.o.o. Slavonski Brod djeluje na području Grada Slavonskog Broda te općina Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Donji Andrijevići, Garčin, Gornja Vrba, Gundinci, Klakar, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Sibinj, Sikirevci, Slavonski Šamac, Velika Kopanica i na dijelu Općine Vrpolje.

Vodovod Zapadne Slavonije d.o.o. djeluje na području Grada Nove Gradiške i općina Cernik, Davor, Dragalić, Gornji Bogićevci, Nova Kapela, Okučani, Rešetari, Stara Gradiška, Staro Petrovo Selo i Vrbje.

Đakovački vodovod d.o.o. opskrbljuje vodom stanovnika naselja Vrpolje i Čajkovci.

U području zahvata „Regionalni vodoopskrbni sustav Istočna Slavonija“ nalazi se vodocrpilište „Istočna Slavonija“ u naselju Sikirevci.

Opskrbljenost stanovništva vodom na području Županije povećala se na približno 62,0%, u 2019. godini, kada je na sustav javne vodoopskrbe spojeno 98 367 stanovnika. Taj udio je značajno niži od državnog prosjeka koji je iznosio 91,5% te svrstava Brodsko-posavsku županiju među županije s najmanjim udjelom priključenosti stanovništva na javnu vodoopskrbu, odnosno na pretposljednje, 20. mjesto.

Stanovnici koji nisu priključeni na sustav javne vodoopskrbe opskrbljuju se vodom iz tzv. Lokalnih vodovoda ili iz individualnih vodozahvata (bunari, cisterne), kod kojih nije uspostavljen sustav kontrole kakvoće vode, nego se ona provodi prema potrebi i procjeni korisnika.

Iako se ne očekuje porast stanovništva u sljedećih petnaestak godina, povećanje potrebe za vodom proizaći će iz povećanja stupnja priključenosti stanovništva na javne vodno-opskrbe sustave.

Tablica 37. – Duljina vodoopskrbne mreže na području Brodsko-posavske županije 2018. godine

Distributer	Duljina javne vodoopskrbne mreže	Potrošnja pitke vode
	[km]	[l/stanovniku]
Zapadna Slavonija d.o.o.	554	23 340
Vodovod d.o.o. Slavonski Brod	927	51 100
Đakovački vodovod d.o.o.	27	38 325 – naselje Vrpolje 42 705 – naselje Čajkovci

Izvor podataka: Vodovod Zapadne Slavonije d.o.o., Vodovod SB d.o.o., Đakovački vodovod d.o.o.

Veliki dio vodoopskrbnog sustava Vodovoda Slavonski Brod je izgrađen, a pokrivenost sustavom vodoopskrbe na uslužnom području iznosi oko 90%. Dio udaljenih slabije naseljenih naselja na sjevernom dijelu uslužnog područja nije pokriven sustavom vodoopskrbe dok je na istočnom dijelu dio vodoopskrbne mreže u izgradnji ili su izrađeni glavni projekti i u postupku je izdavanje Građevinskih dozvola. U 2017. godini izgrađeni su magistralni vodoopskrbni cjevovodi Beravci – Vrpolje i magistralni cjevovod kroz naselje Velika Kopanica.

Razvoj vodoopskrbe uslužnog područja Vodovod Slavonski Brod d.o.o. utvrđeno je u Studiji izvodljivosti Regionalnog vodoopskrbnog sustava Istočne Slavonije i svih okolnih vodoopskrbnih područja kojima bi se mogla isporučivati pitka voda s vodocrpilišta „Istočna Slavonija“.

Nakon provedene detaljne opsijske analize usvojena je Varijanta I – Zadržavanje postojećeg koncepta razvitka vodoopskrbe RVSIS. Usvojena varijanta predviđa zadržavanje postojećeg koncepta razvitka regionalnog vodoopskrbnog sustava što znači dogradnju regionalnog vodocrpilišta „Istočna Slavonija“, koje bi bilo praktički jedino vodocrpilište za cijeli regionalni sustav. U ovome konceptu bi se zadržalo postojeće vodocrpilište „Barbine“ u Lipovcu i crpilište „Jelas“ za zapadni dio distribucijskog područja Vodovod d.o.o. Slavonski Brod uz potrebne nadogradnje koje su detaljno opisane u studiji.

Kod izgradnje vodoopskrbnog sustava na području Brodsko-posavske županije treba istaknuti sljedeće projekte, a koji su pod ingerencijom Vodovoda d.o.o. Slavonski Brod:

– BROD 2

- BROD 3
- Gubici – smanjenje gubitaka
- Lokalni vodoopskrbni sustavi (EU projekti-Ruralni fondovi)

Projektom BROD 2 je obuhvaćena izgradnja cjevovoda dužine 49.093 m na području preliminarnih aglomeracija Slavonski Brod, Brodski Stupnik, Garčin i Donji Andrijevc, a sastoji se od 9 elemenata projekta i to kako slijedi:

- Proširenje vodoopskrbne mreže na području naselja Budainka (grad Slavonski Brod),
- Spojni cjevovod na Sjevernoj veznoj cesti do naselja Veliko Polje (grad Slavonski Brod),
- Spojni cjevovod naselja Jelas (grad Slavonski Brod),
- Spojni cjevovod naselja Brodsko Vinogorje s Brodskim Brdom (grad Slavonski Brod),
- Spojni cjevovod od ulice Sv. Lovre do Rušćice (naselje Gornja Vrba),
- Proširenje vodoopskrbne mreže na području općine Sibinj (naselja Sibinj, Gromačnik, Bartolovci),
- Sanacija Kupole vodospremnika (Grad Slavonski Brod),
- Izgradnja čvorišta,
- Vodoopskrbna mreža Brodsko Vinogorje

Projektom BROD 3 je obuhvaćena izgradnja vodovodnih cjevovoda na području JLS istočno od Slavanskog Broda što nije izgrađeno prema Sporazumu izgradnje Regionalnog vodovoda Istočne Slavonije:

- Dionica 3. etapa 3.3 V. Kopanica – M. Kopanica NO 150-250,
- Dionica 3. etapa 3.4 Divoševci NO 250,
- Dionica 3. etapa 3.5. Sredanci NO 250,
- Dionica 4. etapa 4.1. V. Kopanica-Vrpolje NO 150-250,
- Distribucijska mreža naselja Sredanci DN 63-110,
- Distribucijska mreža naselja M. Kopanica DN 63-110,
- Distribucijska mreža naselja Beravci DN 63-110,
- Distribucijska mreža naselja Divoševci DN 63-110.

Cilj projekta smanjivanja gubitaka u vodoopskrbnoj mreži je ekonomično korištenje vodoopskrbnog sustava. To uključuje smanjivanje gubitaka u sustavu, detaljno ispitivanje i analiza sustava, rekonstrukciju starih cjevovoda, optimalizaciju korištenja energije, otklanjanje kvarova, uvid u stanje mreže (tlakovi, protok, upravljanje, senzori curenja ...) i dr.

Za područje pod ingerencijom Zapadne Slavonije d.o.o. ističe se projekt:

- Razvoj vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Nova Gradiška, a obuhvaća Grad Novu Gradišku i naselja općine Cernik i Rešetari. Projekt je potrebno promatrati kroz poboljšanje sustava javne vodoopskrbe i odvodnje aglomeracije Nova Gradiška tj. otklanjanje nedostataka na sustavu
- Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture – aglomeracija Okučani i Staro Petrovo Selo

II.4.3.2. Sustav javne odvodnje i uređaji za pročišćavanje

Uz vodoopskrbu, javna odvodnja također ima veliku ulogu u kvaliteti života i zdravlju stanovnika. Javna odvodnja obuhvaća sakupljanje otpadnih voda, njihovo dovođenje do uređaja za pročišćavanje, pročišćavanje, ispuštanje u površinske vode te obradu mulja koji nestaje u procesu pročišćavanja. Javna odvodnja uključuje i upravljanje građevinama javne odvodnje te crpljenje i odvoz otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama.

Na području Brodsko-posavske županije djeluju dva javna isporučitelja vodnih usluga čija djelatnost obuhvaća odvodnju otpadnih voda. Na uslužnom području Vodovoda d.o.o. Slavonski Brod, sustav odvodnje izgrađen je u Gradu Slavonskom Brodu te općinama Brodski Stupnik, Donji Andrijevi, Garčin, Oriovac, Slavonski Šamac i Vrpolje. Pokrivenost sustavom odvodnje na tom području je 2017. godine iznosila 57 %. Najveća izgrađenost i pokrivenost bila je na području Grada Slavonskog Broda i kod okolnih gravitirajućih naselja. Za potrebe pročišćavanja otpadnih voda izgrađen je UPOV s III. stupnjem pročišćavanja. Izgrađeni UPOV jedan je od prvih projekata koji je financiran iz EU fondova. Priključenost stanovništva na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na uslužnom području iznosila je 40 %, a najveća je priključenost bila na području Grada Slavonskog Broda gdje je 77 % stanovništva bilo priključeno na javni sustav. Nakon Slavonskog Broda slijedila je Općina Bukovlje s priključenosti od oko 10 %. Od ostalog područja u općinama Klakar, Podcrkavlje i Sibinj priključenost je bila manja od 5 %. S obzirom na to da je kapacitet izgrađenog UPOV-a Slavonski Brod (80.000 ES) značajno veći od stvarnog kapaciteta (oko 35.000 ES) u projektu Brod 2 predviđeno je spajanje sustava odvodnje na postojeći sustav i pročišćavanje otpadnih voda na UPOV Slavonski Brod.

Na području Vodovoda Zapadna Slavonija na lokaciji Prvča su se 2018. godine otpadne vode s područja Nove Gradiške ispuštale bez pročišćavanja. Na tom se području provodio projekt Razvoj vodno-komunalne infrastrukture Nova Gradiška – Faza II, gdje se izgradila kanalizacijska mreža s pripadajućim objektima te novi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s III. stupnjem pročišćavanja u Starom Petrovom Selu kapaciteta 800 ES.

Tablica 38. – Duljina kanalizacijske mreže na području Brodsko-posavske županije

Distributer	Duljina kanalizacijske mreže (km)	Uređaj za pročišćavanje
Zapadna Slavonija d.o.o.	214	Kom 2, 3450 ES
Vodovod d.o.o. Slavonski Brod	351	Kom 1, 80.000 ES

Izvor podataka: Zapadna Slavonija d.o.o., Vodovod d.o.o. Slavonski Brod

II.4.4. Gospodarenje otpadom

II.4.4.1. Zakonodavni okvir

Otpad kao bitna odrednica u zakonskim i planerskim kategorijama novijeg je datuma. Potreba za određivanjem integralnog i cjelovitog sustava zaštite okoliša na nivou cijele Hrvatske pokrenula je niz aktivnosti na rješavanju problema postupanja s otpadom.

Desetogodišnja razvojna strategija Europa 2020. (Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast) kao jedan od osnovna tri prioriteta razvoja EU predlaže održivi rast, tj. promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija. Središnji aspekt ove strategije je prelazak s postojećeg, linearnog, na kružno gospodarstvo, ekonomski model koji osigurava održivo gospodarenje resursima i produžavanje životnog vijeka materijala i proizvoda. Cilj ovog modela je svesti nastajanje otpada na najmanju moguću mjeru, i to ne samo otpada koji nastaje u proizvodnim procesima, već sustavno, tijekom čitavog životnog ciklusa proizvoda i njegovih komponenti. Politika gospodarenja otpadom u tom smislu pridonosi na način da podržava smanjenje nastanka otpada kroz razvoj funkcionalnog sustava gospodarenja otpadom, koji ima za cilj otpad koristiti kao vrijedan resurs.

Postoje tri ključna europska načela:

- prevencija nastajanja otpada,
- izdvojeno skupljanje i ponovna uporaba,
- poboljšanje konačnog zbrinjavanja i nadzora.

Zakon o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 94/13., 73/17., 14/19. i 98/19.) utvrđuju mjere za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš na način smanjenja količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš, uz korištenje vrijednih svojstava otpada. Navedeni Zakon definira red prvenstva gospodarenja otpadom:

1. sprječavanje nastanka otpada,
2. priprema za ponovnu uporabu,
3. recikliranje,
4. drugi postupci uporabe npr. Energetska uporaba i
5. zbrinjavanje otpada.

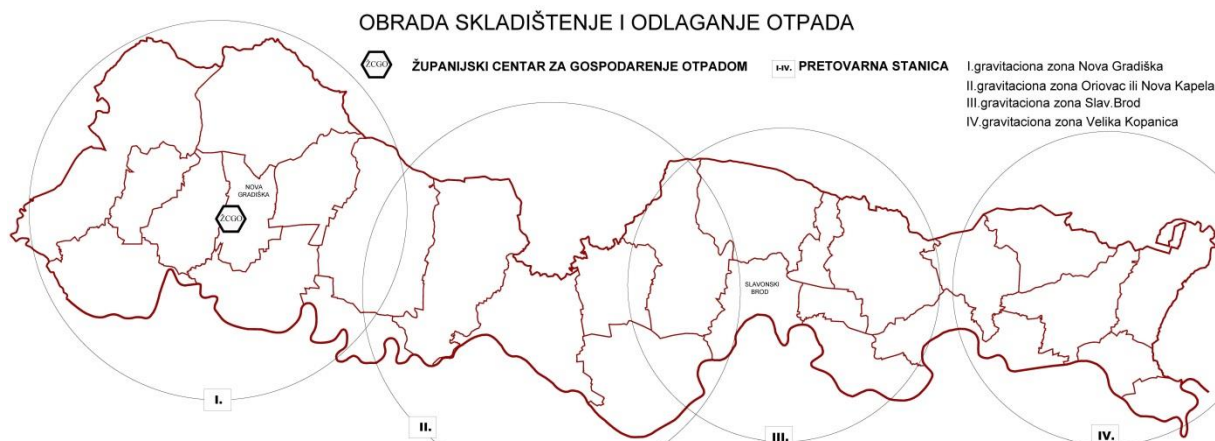
Zakonodavno-regulatornim okvirom vezanim za gospodarenje otpadom u RH nastoji se uspostaviti kvalitetniji sustav gospodarenja otpadom temeljen na sprječavanju nastanka otpada i uspostavi učinkovitog sustava odvojenog sakupljanja otpada koji se odgovarajuće upotrebljuje, a sve se definira i Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine („Narodne novine“, br. 03/17.).

Osnovni ciljevi gospodarenja otpadom RH definirani Planom gospodarenja otpada za RH za razdoblje 2017. – 2022. godine, proizlaze iz ocjene stanja gospodarenja otpadom i obvezama koje proizlaze iz EU zakonodavstva i propisa i potrebno je osigurati implementaciju istih do 2022. god.

II.4.4.2. Planiranje gospodarenja otpadom

Kroz V. Izmjene i dopune PP BPŽ definira se sustav građevina gospodarenja otpadom za prostor Brodsko-posavske županije kao dio jedinstvenog sustava Republike Hrvatske:

Kartogram 43. – Obrada skladištenje i odlaganje otpada na području Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. – pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. – pročišćeni tekst)

Tablica 39. – Lokacije građevina za gospodarenje otpadom

RANG	NAZIV GRAĐEVINE	LOKACIJA	STATUS	NADLEŽNOST PROSTORNOG PLANA
DRŽAVNI	CGO	ŠAGULJE k.o. Kovačevac (k.č. br. 1367 i 1369) i k.o. Mašić (k.č. 933)	obvezan, sadržaj studija	PP BPŽ
REGIONALNI	Reciklažni centar	Vijuš-Slavonski Brod, postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
		Šagulje -Ivik-postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
		Davor-postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ PPUO građevinsko područje
	-pretovarna stanica	Vijuš-Slavonski Brod	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
	-kazeta za zbrinjavanje građevnog otpada koji sadrži azbest	Vijuš-Slavonski Brod -postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
		ŠAGULJE k.o. Kovačevac (k.č. br. 1367 i 1369) i k.o. Mašić (k.č. 933)	Obvezan dio CGO	PP BPŽ
	-građevine za obradu otpada osim onih državnog značaja	Građevina za obradu otpada termička obrada –energana: Lokacija Davor, u zoni I izdvojenog građevinskog područja izvan naselja, označena u PPUO kao postrojenje za proizvodnju energije energana	Studija izvedivosti	PP BPŽ
		Građevina za obradu otpada termička obrada Šagulje (RCGO).	Studija izvedivosti	PP BPŽ

		Postrojenje za mehaničko biološku obradu otpada (RCGO)	Studija izvedivosti	PP BPŽ
	-postrojenje za obradu otpadnog mulja	Postrojenje za obradu mulja iz uređaja za pročišćavanje voda Vijuš Slavonski Brod, uz druge planirane uređaje	Studija izvedivosti	PP BPŽ i PPUG
LOKALNI	Centar za ponovnu uporabu	U svim JLS	Po potrebi	PP BPŽ omogućuju izgradnju u zonama I ili K 3
	Reciklažno dvorište	U svim JLS	Po potrebi	PP BPŽ omogućuju izgradnju u zonama I ili K 3
	Reciklažno dvorište za građevni otpad	U svim JLS	Po potrebi	PP BPŽ omogućuju izgradnju u: - zonama I ili K3 izdvojenog građevinskog područja gospodarske namjene izvan naselja, - unutar određenih eksploatacijskih polja s pripadajućim postrojenjima, asfaltnih baza, betonara i drugih građevina u funkciji obrade mineralnih sirovina,
	- ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu državnog i regionalnog značaja	Moguće u zonama gospodarske namjene I ,K3	Po potrebi	Definira se PPUG ili PPUO

Izvor podataka: V. izmjene i dopune Prostornog plana Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 39/20. i 45/20. – pročišćeni tekst)

Definira se sustav građevina gospodarenja otpadom za prostor Brodsko-posavske županije na način određivanja građevina državnog, regionalnog i lokalnog značaja određivanjem lokacija kroz kartografske prikaze i odredbe za provođenje;

a) građevine na nivou jedinica lokalne samouprave:

- centar za ponovnu uporabu
- kućno kompostiranje-prevenција nastajanja otpada
- reciklažna dvorišta
- reciklažno dvorište za građevni otpad
- ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu državnog i regionalnog značaja

Centri za ponovnu uporabu i mreže za ponovnu uporabu (za promociju ponovne uporabe i pripremu za ponovnu uporabu) jesu subjekti čija je aktivnost sakupljanje, obnova ili popravak i ponovna distribucija proizvoda koji bi u suprotnom postali otpad.

Kućno kompostiranje predviđa se za ruralna, odnosno područja obiteljskih građevina i predgrađa urbanih sredina s većim brojem samostalnih stambenih jedinica s okućnicom. Kućanstva odvajaju biootpad od ostalog kućnog (komunalnog) otpada odlaganjem u spremnike za biootpad, te da kompostiranjem u vlastitim komposterima ili u vlastitom vrtu smanje ukupne količine proizvedenog otpada

Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada.

Reciklažno dvorište za građevni otpad je građevina namijenjena razvrstavanju, mehaničkoj obradi i privremenom skladištenju građevnog otpada.

Ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada predstavljaju građevine ili postrojenja u kojima se skupljaju i obrađuju manje količine otpada, a definiraju se kroz prostorne planove jedinica lokalnih samouprava (PPUG/O).

b) građevine od regionalnog značaja (od značaja za Brodsko-posavsku županiju):

- reciklažni centri
- pretovarna stanica
- kazeta za zbrinjavanje građevnog otpada koji sadrži azbest
- građevine za obradu otpada osim onih državnog značaja
- postrojenje za obradu otpadnog mulja

Reciklažni centar je sklop građevina i uređaja za sakupljanje i obradu komunalnog otpada. Obrada otpada su postupci oporabe ili zbrinjavanja i postupci pripreme prije oporabe ili zbrinjavanja. Reciklažni centar se može sastojati od:

- centra za ponovnu uporabu
- reciklažnog dvorišta
- reciklažnog dvorišta za građevni otpad
- postrojenja za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada (sortirnica) i
- postrojenja za biološku (aerobnu ili anaerobnu) obradu odvojeno prikupljenog biootpada – tipa kompostane

Pretovarna stanica je objekt u kojem se obavlja prihvrat i privremeno odlaganje nesortiranog komunalnog otpada, te pretovar otpada u vozila koja isti odvoze u centar za gospodarenje otpadom. Pretovarne stanice (PS) su građevine za pripremu i pretovar otpada namijenjenog transportu prema CGO na obradu i odlaganje (te eventualno za privremeno skladištenje) zajedno s vozilima velikog kapaciteta za prijevoz otpada na veću udaljenost.

Zbrinjavanje azbestnog otpada obavlja se odlaganjem u kazetu za zbrinjavanje azbestnog otpada u sklopu odlagališta otpada sukladno posebnom propisu koji uređuje odlaganje otpada.

Građevine za obradu otpada osim onih državnog značaja U ovaj tip građevina ubrajaju se :

- građevine za obradu neopasnog otpada termička obrada (energana na otpad)
- postrojenje za mehaničko biološku (aerobnu ili anaerobnu) obradu otpada

Postrojenja za obradu otpadnog mulja. Predstavljaju postrojenja u najvećem dijelu fizikalno-kemijska obrade ili na neki drugi način, a sve u cilju izdvajanja stabilnog mulja iz otpadnih voda koji se može koristiti:

- u poljoprivredne svrhe
- korištenje na ne-poljoprivrednom zemljištu poput proizvodnje biljaka koje će se koristiti kao energenti
- koristiti za revitalizaciju pokrovnog sloja na odlagalištima otpada.
- mulj koji nastaje kao nusprodukt biološkog procesa obrade otpadnih voda, može se obraditi do konačnog produkta koji je inertan za okoliš i tada ga je moguće iskoristiti kao sirovinu u građevinarstvu.

c) građevine državnog značaja (od značaja za Republiku Hrvatsku)

- Centri za gospodarenje otpadom (CGO)

Centri za gospodarenje otpadom (CGO) predstavljaju investicijske projekte u infrastrukturi za gospodarenje komunalnim otpadom. Projektira se u vremenskom periodu od 25-30 godina, s javnim ulaganjima u fazi izgradnje i ostvarivanjem vlastitog prihoda naplatom svojih usluga od korisnika tijekom faze upravljanja. CGO je sustav građevina i uređaja za obradu, oporabu i/ili zbrinjavanje otpada, a obično se sastoji od postrojenja za mehaničko-biološku obradu otpada (MBO postrojenja), za rad centra potrebnih zgrada, postrojenja za obradu otpadnih voda, unutrašnje infrastrukture, druge opreme, odlagališta za ostatni otpad.

CGO je sklop više međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezanih građevina i uređaja za obradu komunalnog otpada. Tako se u CGO-u mogu odvijati različite aktivnosti vezane uz sakupljanje i obradu komunalnog otpada, a može se sastojati od:

- centra za ponovnu uporabu
- reciklažnog dvorišta
- reciklažnog dvorišta za građevinski otpad
- postrojenja za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada (sortirnica)
- postrojenja za biološku (aerobnu ili anaerobnu) obradu odvojeno prikupljenog biootpada
- postrojenja/opreme za mehaničku obradu neiskoristivog krupnog (glomaznog) otpada
- postrojenja za mehaničko biološku obradu miješanog komunalnog otpada
- odlagališne plohe za odlaganje građevnog otpada koji sadrži azbest i
- odlagališne plohe za odlaganje prethodno obrađenog neopasnog otpada.

U CGO se mogu zaprimati sljedeće vrste otpada:

- krupni (glomazni) otpad
- odvojeno prikupljeni otpadni papir/karton, plastika, metal, staklo
- odvojeno prikupljeni biootpad
- građevni otpad
- građevni otpad koji sadrži azbest
- inertni proizvodni otpad

- miješani komunalni otpad.

Na području Brodsko-posavske županije definiran je CGO, odnosno regionalni centar gospodarenja otpadom RCGO Šagulje koji obuhvaća pripadajući dio Brodsko-posavske županije, dio Požeško-slavonske županije i dio Sisačko-moslavačke županije i s predviđenim gravitirajućim obuhvatom za cca. 273.441 stanovnika. U sustav RCGO ulazi 6 pretovarnih stanica od kojih je jedna predviđena u Gradu Slavonskom Brodu, a ostale su izvan područja Brodsko-posavske županije. Broj pretovarnih stanica, tehnologiju s predviđenim građevinama za gospodarenje otpadom unutar RCGO definirati će studija izvedivosti. RCGO je predviđen sa sadržajima definiranim zakonom kao i mogućnošću izgradnje dodatnih građevina za obradu otpada (termička obrada ili mehaničko-biološka) na prostoru k.o. Kovačevac (k.č. br. 1367 i 1369) i k.o. Mašić (k.č. br. 933).

Do izgradnje CGO ili sukladno Dinamici zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske, zadržavaju se odlagališta:

- Vijuš Slavonski Brod
- Šagulje –Ivik Nova Gradiška
- Davor

II.4.4.3. Zaključno

Gospodarenje otpadom uvijek treba započeti mjerama sprečavanja i smanjivanja kako nastanka otpada, tako i opasnih svojstava otpada. Slijedom navedenog sustav se postavlja na nivou RH, a provodi na nivou JLS na mjestu nastanka otpada.

Sustav je postavljen prostornim plan/izmjenama i dopunama iz 2020. godine, ali u realizaciji zaključno s 2020. egzistira u svojim vrlo malim segmentima:

- RCGO (u fazi ishođenja dozvola-ne egzistira u planiranoj funkciji)
- kao odlagališta otpada koriste se:

Tablica 40. – Odlagališta otpada u Brodsko-posavskoj županiji

Naziv odlagališta	Ukupno odloženo (t) proizvedenog otpada 2018.	Ukupno odloženo (t) biorazgradivog otpada 2018.	Preostali kapacitet (t) odlagališta 2018.
Bačanska, Davor	20.215	10.273,84	28.940,34
Šagulje-Ivik, Nova Gradiška	5.625	3.486,85	36.023,28
Vijuš-jug, Slavonski Brod	10.331	8.410,80	6.893,12

Izvor podataka: Izvrješće o provedbi plana gospodarenja otpadom za Brodsko-posavsku županiju, Prikaz stanja za 2019. godinu

- Na području županije ne postoji sustavno organiziran način zbrinjavanja biorazgradivog otpada. Podaci o količinama predanim na oporabu vidljivi su u sljedećoj tablici:

Tablica 41. – Proizvedeni i odloženi biorazgradivi komunalni otpad 2014.-2018.

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA		
Godina	Proizvedeni biorazgradivi komunalni otpad (t)	Odloženi biorazgradivi komunalni otpad (t)
2014.	26 624	22 750
2015.	22 187	20 258
2016.	21 020	23 100
2017.	21 635	27 122
2018.	20 395	22 171
Ukupno	111.861	115.401

Izvor podataka: Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom za Brodsko-posavsku županiju, Prikaz stanja za 2019. godinu

- Zaključno s 2020.godinom na području Brodsko posavske županije djelomično je izgrađene sustav reciklažnih dvorišta - pokrivenost jedinica lokalne samouprave je 50%

Tablica 42. - Pokrivenost jedinica lokalne samouprave

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA		
Tvrtka	Reciklažno dvorište ili mobilna jedinica	Pokrivenost JLS
JAKOB BECKER d. o. o. za uklanjanje otpada, proizvodnju i usluge, Vrbska ulica 16, Gornja Vrba	Gornja Vrba, Vrbska ulica 16	Gornja Vrba
	Oriovac, Zagrebačka 33a	Oriovac
KOMUNALAC DAVOR d.o.o. za komunalne usluge, Ivana Gundulića 35, Davor	Davor, Odlagalište komunalnog otpada "Bačanska" u općini Davor	Davor
KOMUNALAC, društvo s ograničenom odgovornošću za usluge u komunalnom gospodarstvu, Stjepana pl. Horvata 38, Slavonski Brod	Slavonski Brod, Sjeverna vezna cesta 52	Slavonski Brod
	Slavonski Brod, Gospodarska ulica 4	
	Slavonski Brod, Stanka Vraza 2C	
ODLAGALIŠTE d.o.o., Gajeva 56, Nova Gradiška	Nova Gradiška, Prvča 260	Nova Gradiška
	Mobilna jedinica	
	Rešetari, Ulica bana Josipa Jelačića 66/C	Rešetari
	Mobilna jedinica	
	Cernik, Ulica Klačinac 7	Cernik
	Mobilna jedinica	

	Mobilna jedinica	Dragalić
	Mobilna jedinica	Gornji Bogićevci
	Mobilna jedinica	Stara Gradiška
	Mobilna jedinica	Staro Petrovo Selo
GARČIN d. o. o., Kralja Tomislava 92, Garčin	Trnjani, Svetog Marka 205	Garčin
RAKITOVAC d.o.o. za obavljanje komunalnih djelatnosti, Trg Svetog Križa 16, Oprisavci	Oprisavci, Ulica hrvatskih branitelja 87	Oprisavci
DILJ GORA d.o.o., Trg 108. brigade ZNG 11, Podcrkavlje	Mobilna jedinica	Podcrkavlje

Izvor podataka: Očevidnik reciklažnih dvorišta, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoj, ožujak 2021.godine

- Na području odlagališta Vijuš-Slavonski Brod je kazeta za zbrinjavanje građevnog otpada koji sadrži azbest.

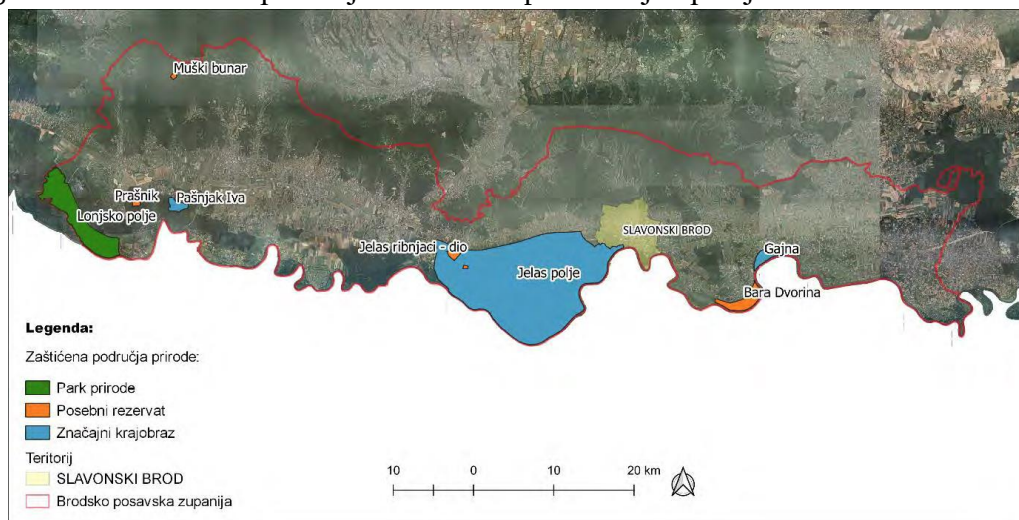
II.5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA

II.5.1. Zaštićene prirodne vrijednosti

Zaštićena područja sukladno čl 111. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13., 15/18., 14/19. i 127/19.) su: strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat, park prirode, regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma, spomenik parkovne arhitekture, a ona mogu biti državnog ili lokalnog značenja.

Slijedom baze podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode na području Brodsko-posavske županije zaštićeno je osam područja: 2 posebna rezervata šumske vegetacije, 2 posebna rezervata ornitološka, 1 park prirode i 3 značajna krajobraza.

Kartogram 44. - Zaštićena područja u Brodsko-posavskoj županiji

Izvor podataka: Bioportal

Posebni rezervat je područje kopna i/ili mora od osobitog značenja zbog jedinstvenih, rijetkih ili reprezentativnih prirodnih vrijednosti ili je ugroženo stanište ili stanište ugrožene divlje vrste, a prvenstveno je namijenjen očuvanju tih vrijednosti.

Tablica 43. - Popis zaštićenih područja Brodsko-posavske županije

BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA					
ZAŠTIĆENA PODRUČJA					
Kategorija zaštite	r.b	Naziv područja	Godina proglašenja	Površina (ha)	Opis
Posebni rezervat šumske vegetacije	1.	Muški bunar	1963., 2011.,	38,29	200 – 300 godina stara šuma hrasta kitnjaka i bukve s bogatom biljnom zajednicom, smatra se prašumom i dio je ekološke mreže RH.
	2.	Prašnik	1965.	54,46	250 – 300 godina stara sastojina hrasta lužnjaka, ostatak je slavonske prašume s zastupljene dvije fitocenoze: šuma hrasta lužnjaka i običnog graba i šuma hrasta lužnjaka s velikom žutilovkom i rastavljenim šašem. Danas ovaj predio predstavlja jedan od najstarijih ostataka nekad opće poznatih slavonskih hrastika u poplavnom području između Save i Drave.
Posebni rezervat ornitološki	3.	Bara Dvorina	1987.	738,28	Na ovom mjestu nema nasipa uz Savu, cijelo područje od preko 600 ha izloženo je poplavama i često preplavljeno sve do nasipa južno od Donje Bebrine. Na ovom području je zabilježeno preko 160 ptičjih vrsta te je značajno gnjezdilište vrsta. U vrijeme proljetne i jesenske seobe, a dijelom i zimi, Dvorina je daleko bogatija ptičjim vrstama. Tada se vodena površina povećava i na njoj se, dokle god je ne zarobi led, zadržavaju velike koncentracije močvarica iz cijele Europe.
	4.	Jelas-ribnjaci dio	1995.	132,48	Ribnjaci sa svojom okolicom predstavljaju važno gnjezdilište, hranilište i zimovalište brojnih ptica i drugih skupina poput sisavaca i vodozemaca. Rezervat obuhvaća 125 ha površine ribnjaka i dio su ekološke mreže Natura 2000 kao područje POP i POVS.
Park prirode	5.	Lonjsko polje (dio)	1990.	3261, 10	Područje Lonjskog i Mokrog polja, s pojasom sela uz lijevu obalu Save između Siska i Nove Gradiške nalazi se na teritoriju županija: Sisačko-moslavačke (47 902,15 ha) zagrebačke (10,04) i Brodsko-posavske (3261, 10). Mozaik što ga čine prostrane šume hrasta lužnjaka i pripadnih vrsta, ispresijecane slikovitim pašnjacima sa starim stočarskim nastambama i mnoštvom vodenih površina, daje ovom kraju posebnu ljepotu. Izuzetno bogatstvo i raznovrsnost biljnog i životinjskog svijeta, posebno ptica. Brojni rukavci, mrtvaje, močvarne i poplavne livade, staništa su za mnoge ptice močvarice. Područje je značajno i međunarodno zbog ornitofaune – ovdje gnijezde neke vrste koje su ugrožene u cijelom svijetu te su upisane u svjetsku Crvenu knjigu ugroženih i rijetkih vrsta.
Značajni krajobraz	6.	Jelas polje	1995.	19562,35	Zimovalište, hranilište i gnjezdilište brojnih ptica poput bijele rode i ždralova. Proglašeno je Međunarodno važnim područjem za ptice.
	7.	Pašnjak Iva	2010.	268,11	Vegetacija vlažnih nitrofilnih travnjaka i pašnjaka koju ispašom održavaju autohtoni posavski konji. Poplavni pašnjak je zaštićen Bernskom konvencijom i važno je mrjestilište savskih riba, hranilište i odmorište brojnih ptica, stanište močvarne smeđe žabe.
	8.	Gajna	1990.	399,89	Poplavni prisavski pašnjak s karakterističnom, vrlo vrijednom močvarnom florom i faunom, poluprirodno stanište s tradicionalnim načinom održavanja (pašarenje).
	9.	Sovsko jezero (dio)	1989.	1,92	Predstavlja jedinstveni primjerak prirodnog jezera u brdsko-brežuljkastom području kontinentalne Hrvatske. Ekološki važno kao utočište manjeg broja ptica močvarica koje se u njemu gnijezde.
Sveukupno				21195,78	

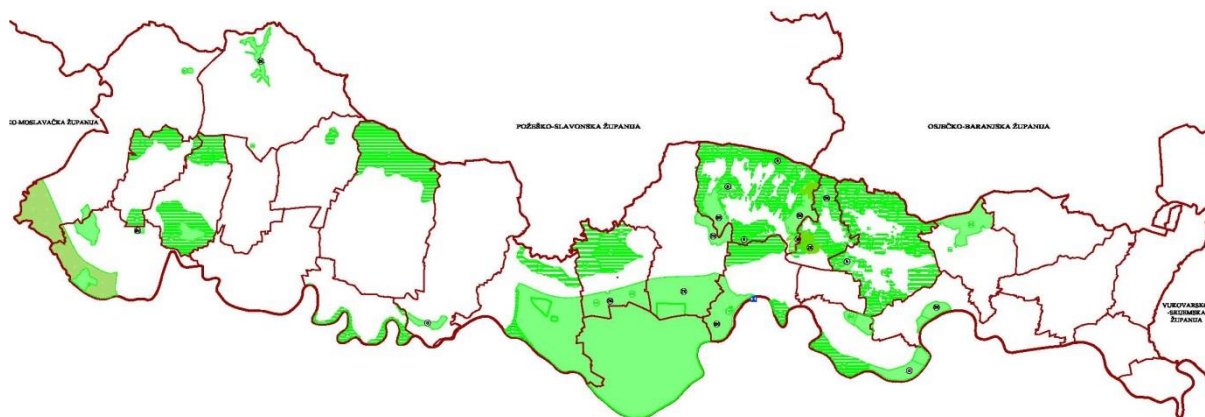
Izvor podataka: Bioportal, JU Natura Slavonica

Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora, velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima, naglašenim krajobraznim i kulturno-povijesnim vrijednostima. Park prirode ima i znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu te rekreativnu namjenu. U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga.

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i bioraznolikosti i/ili georaznolikosti ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje.

Prema važećem Prostornim planom Brodsko-posavske županije uz navedena zaštićena područja definiraju se i područja predviđena za zaštitu.

Kartogram 45. - Područja zaštićena i predložena za zaštitu

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Tablica 44. - Popis zaštićenih i preventivno zaštićenih područja Brodsko-posavske županije

	ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE	POVRŠINA (ha)	Iz Rješenja (ha)	DIJELOVI PRIRODE ZA EVEN. ZAŠT.	Iz računala (ha)
1.	2.	3.	4.	5.	6.
PARKOVI PRIRODE					
1. Lonjsko polje	+				3.300
UKUPNO:	1				
POSEBNI REZERVATI					
Botanički					
1. Livade uz akumul. jezero Petnja				+	
2. Livade kod sv. Petke				+	172
3. Livade u Čaircima				+	
4. Gradac 1 i Gradac2				+	267
UKUPNO:	0			4	
Botanički (šumske vegetacije)					
1. Prašnik	+	52	58		57
2. Ilijanska jela				+	399
3. Mlada vodica				+	134
4. Muški bunar	+	59	59		33
UKUPNO:	2			2	
Geološki					

1. Špilja Pljuskara uz jezero Petnja				+	
UKUPNO:				1	
Zoološki (ornitološki)					
1. Vlakanc-Radinje				+	244
2. Jelas - dio ribnjaka br. 2	+		21		52
3. Jelas - dio ribnjaka br. 21	+		104		184
4. Bara Dvorina	+		726		772
UKUPNO:	3			1	
ZNAČAJNI KRAJOBRAZ					
1. Jelas-polje	+				19.520
2. Gajna	+		480		308
3. Mramorsko polje				+	501
4. Strmac				+	283
5. Jezero Petnja				+	791
6. Pješćana plaža Poloj				+	218
7. Akum. jezero Ljeskove vode				+	156
8. Krajnji južni obronci Dilj-gore				+	
9. Pašnjak Iva	+		268		282
UKUPNO:	3			6	
SPOMENICI PARKOVNE ARHITEKTURE					
1. Park Klasije u Slavonskom Brodu				+	
2. Park u Tvrđavi u Slavonskom Brodu				+	
3. Park uz Savu i Franjevački samostan				+	
4. Park na Trgu kralja Tomislava				+	
5. Park uz banku (PBZ)				+	
6. Gradski park u Novoj Gradiški				+	
UKUPNO:				6	
SVEUKUPNO:	9			20	27.673

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/0.1, 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Razlika nastala u broju zaštićenih područja proizašla je iz proceduralnog odvajanja Jelas ribnjaka u dio br. 2 i dio br. 21, kao i u obračunu površina sukladno mjerilu prikaza i detaljnosti plana.

Predloženo je stavljanje pod zaštitu još 20 lokaliteta:

- posebnih rezervata (8 novih područja): livade uz Petnju, livade kod Sv. Petke, livade u Čaircima, Gradac 1 i 2, Ilijanska Jelas, Mlada vodica, Špilja Pljuskara i Vlakanc-Radinje
- značajni krajobraz (6 novih područja): Mramorsko polje, Strmac, Jezero Petnja, pješćana plaža Poloj, akumulacijsko jezero Ljeskove vode i dijelovi krajnjih južnih obronaka Dilj gore
- spomenici parkovne arhitekture (6 novih područja):
 - u Slavonskom Brodu: Klasije, park u Tvrđavi, park uz Savu i Franjevački samostan, park na Trgu pobjede uz PBZ
 - u Novoj Gradiški (gradski park)

Pored propisanih zaštićenih područja u cilju očuvanja bioraznolikosti Zakonom se štite stanišni tipovi, ekološki značajna područja i ekološka mreža.

Ekološka mreža Natura 2000 je koherentna europska ekološka mreža sastavljena od područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi i staništa divljih vrsta od interesa za Europsku uniju, a

omogućuje očuvanje ili, kad je to potrebno, povrat u povoljno stanje očuvanja određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti.

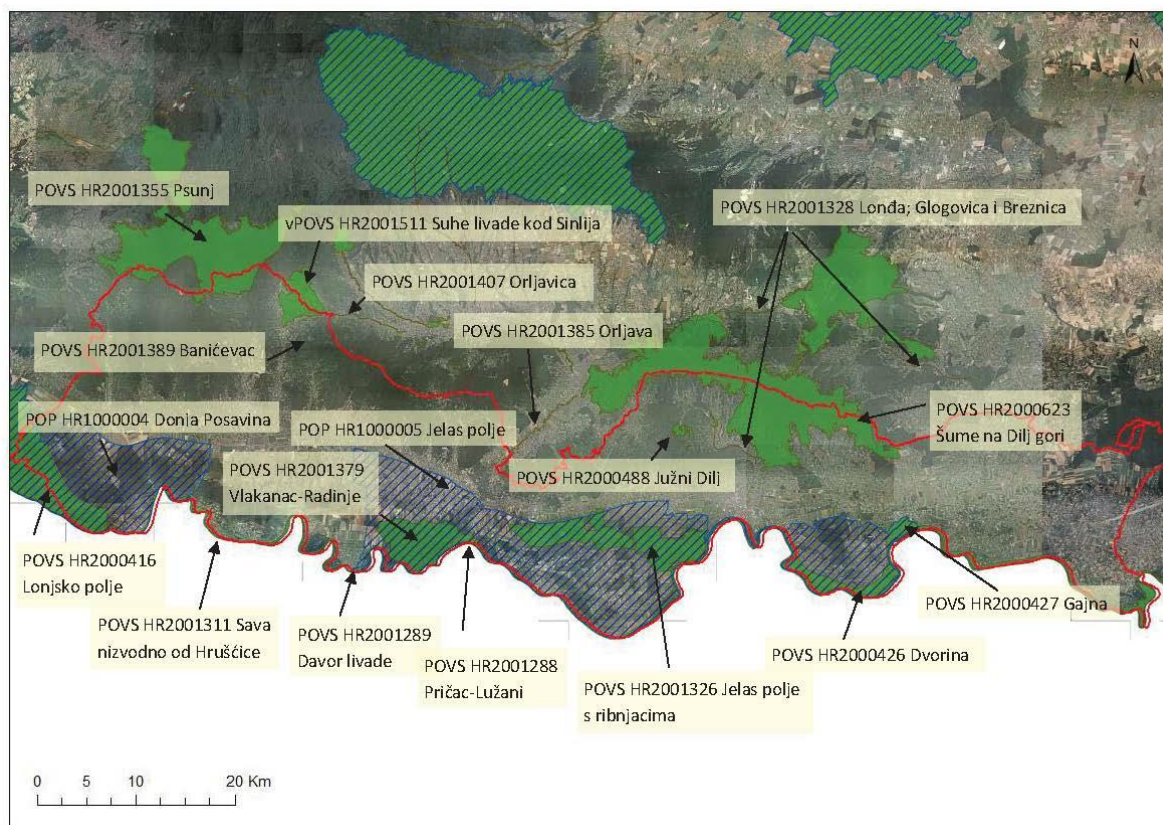
Donesena je nova Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 80/19) kojom se djelomično korigira postojeća ekološka mreže. Ovom Uredbom utvrđuje se popis sljedećih područja ekološke mreže koja se nalaze ili graniče s područjem Brodsko-posavske županije:

- područja očuvanja značajna za ptice (POP)
- područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)
- vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS)

Područja Ekološke mreže za područje Brodsko-posavske županije usklađena su u PPŽ (kroz zadnje V. izmjene i dopune, izuzev područja vPOVS) i podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode.

Područja ekološke mreže definirana su sljedećim podacima: identifikacijskim brojem, nazivom, znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova, kategorijama ciljnih vrsta i stanišnih tipova, odnosno statusom vrste za područja značajnih za očuvanje ptica.

Kartogram 46. - Prostorni raspored područja ekološke mreže Natura 2000 na prostoru Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Bioportal, 2019., obrada: Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu SOUO V. izmjene i dopune PP BPŽ

Tablica 45. - Popis područja ekološke mreže na prostoru Brodsko-posavske županije

BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA				
PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000				
Tip zaštite	r. b.	Naziv područja	Oznaka	Površina unutar BPŽ (ha)
Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove POVS	1.	Lonjsko polje	HR2000416	3.278,38
	2.	Dvorina	HR2000426	1.491,21
	3.	Gajna	HR2000427	425,70
	4.	Južni Dilj	HR2000488	152,92
	5.	Šume na Dilj gori	HR2000623	6.739,28
	6.	Pričac-Lužani	HR2001288	196,95
	7.	Davor livade	HR2001289	17,52
	8.	Sava nizvodno od Hrušćice	HR2001311	3.076,42
	9.	Jelas polje s ribnjacima	HR2001326	4.747,43
	10.	Londža, Glogovica i Breznica	HR2001328	120,09
	11.	Psunj	HR2001355	1.337,60
	12.	Vlakanac-Radinje	HR2001379	2.922,93
	13.	Orljava	HR2001385	3,39
	14.	Banićevac	HR2001389	6,38
	15.	Orljavica*	HR2000430	0,00
vPOVS	16.	Suhe livade kod Sinlija	HR2001511	658,34
Područja očuvanja značajna za ptice POP	17.	Donja Posavina	HR1000004	14.697,49
	18.	Jelas polje	HR1000005	38.837,03
Sveukupno				78.709,06
Sveukupno bez preklapanja POP i POVS				65.646,46
*	Na području Požeško-slavonske županije, graniči sa Brodsko-posavskom županijom			

Izvor podataka: Bioportal, 2019.

Plan ili zahvat koji može imati značajan utjecaj na područje ekološke mreže, od podnositelja zahvata traži da promijeni zahvat u cilju otklanjanja tih utjecaja ili da razmotri alternativna rješenja koja ne bi imala negativan utjecaj na to područje. Ako ne postoje alternativna rješenja, a zahvat ili plan se smatra prijeko potrebnim, tj. ustanovljen je prevladavajući javni interes, tada može biti nastavljen pod uvjetom da su dogovoreni odgovarajući kompenzacijski uvjeti kojima se osigurava povezanost i cjelovitost ekološke mreže Natura 2000.

Tablica 46. - Površine zaštićene temeljem Zakona o zaštiti prirode za Brodsko-posavsku županiju

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	Površina Županije	Područja zaštićena Zakonom o zaštiti prirode (2020. godine)			
		Zaštićena područja - Z	Ekološka mreža RH - E	Udio Z u površinu BPŽ	Udio E u površini BPŽ
	ha	ha	ha	%	%
	202703,00	24298,06	65646,46	11,99	32,39

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 47. - Analiza zaštićenih područja za Brodsko-posavsku županiju u odnosu na Republiku Hrvatsku

Tip područja	Analiza područja zaštite (2020. godina)	
	Republika Hrvatska - kopnena + morska površina	Brodsko-posavska županija
	%	%
Zaštićena područja - Z	8,35	11,99
Ekološka mreža NATURA 2000	44,15	34,59

Izvor podataka: Bioportal

II.5.1.1. Zaštita krajobraza/krajolika

Krajobraz je određeno područje viđeno ljudskim okom, čija je narav rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i ljudskih čimbenika, a predstavlja bitnu sastavnicu čovjekovog kruženja, izraz raznolikosti zajedničke kulturne i prirodne baštine te temelj identiteta područja.

Europska konvencija o krajoliku, kao krovni europski dokument, naglašava važnost krajobraza/krajolika i potrebe razvitka učinkovitijih planerskih metoda za upravljanje krajolicima - u strateškim prostornim i urbanističkim planovima. Konvencija naglašava značaj prostornog planiranja koje omogućuje i uspostavlja niz budućih aktivnosti za poboljšanje, obnovu i oblikovanje krajolika. Iako Konvencija razlikuje visoko vrijedne, obične, svakodnevne i degradirane krajolike, svi oni trebaju biti obuhvaćeni upravljanjem i planiranjem te se preporuča pristup u kojem nisu zastupljeni samo stručnjaci, već su uključeni građani i javnost.

Podjela krajobraza/krajolika, prema stručnoj studiji „Krajolik čimbenik Strategije prostornog razvoja“, je na :

- prirodni
- kultivirani koji može biti:
 - ruralni
 - kultivirani
 - urbani
 - tehničko-tehnološki

Postojeći Prostorni plan Županije djelomično sadrži definirane krajolike kao kulturne i prirodne bez detaljne analize i smjernica. Za Brodsko-posavsku županiju do sada nije izrađena krajobrazna studija.

II.5.2. Zaštita i očuvanje okoliša

Okoliš je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu (Zakon o zaštiti okoliša, „Narodne novine“, br. 80/13., 153/13., 78/15., 12/18. i 118/18.). Okoliš je prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica, uključivo i čovjeka koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, more, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja. Održivi razvoj je razvoj društva, koji kao temeljne kriterije uključuje ekološku, gospodarsku i socio-kulturnu održivost, koji s ciljem unaprjeđenja kvalitete života i zadovoljavanja potreba današnjeg naraštaja uvažava iste mogućnosti zadovoljavanja potreba idućih naraštaja te omogućuje dugoročno očuvanje kakvoće okoliša, georaznolikosti, bioraznolikosti te krajobraza.

Zaštita sastavnica okoliša provodi se kroz:

- Zaštita tla i zemljine kamene kore
- Zaštita šumskog područja
- Zaštita zraka
- Zaštita voda
- Zaštita mora i obalnog područja
- Zaštita prirode
- Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš
- Zaštita od štetnog utjecaja genetski modificiranih organizama
- Zaštita od buke
- Zaštita od ionizirajućih zračenja i nuklearna sigurnost
- Zaštita od štetnog utjecaja kemikalija
- Zaštita od svjetlosnog onečišćenja
- Gospodarenje otpadom

Temeljni dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša su:

- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske
- Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske
- Program zaštite okoliša
- Izvješće o stanju okoliša.

Za Brodsko-posavsku županiju slijedom navedenog Zakona i Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“, br. 127/19.) u proteklom periodu izrađeni su i doneseni slijedeći akti:

- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Brodsko-posavskoj županiji za razdoblje 2016.-2020. godine
- Izvješća o stanju kvalitete zraka (donosi se svake godine)
- Izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom (donosi se svake godine)

Za praćenje kvalitete zraka u zonama i aglomeracijama uspostavlja se državna mreža za trajno praćenje kvalitete zraka. Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 01/14.), teritorij Države je klasificiran u pet zona (područja) i četiri aglomeracije (naseljena područja). Brodsko-posavska županija se nalazi u obuhvatu zone HR-2 zajedno sa Sisačko-moslavačkom županijom.

Kvaliteta zraka se ocjenjuje samo u odnosu na cjelokupni godišnji niz podataka mjerenja. Svrha kategorizacije kvalitete zraka je priprema planova i provođenje daljnjih postupaka s ciljem poduzimanja mjera za poboljšanje kvalitete zraka i kvalitete življenja. Ocjena kategorije za svaku pojedinačnu godinu donosi se na osnovi analize podataka mjerenja.

Zakonom o zaštiti zraka je propisano da se prema razini onečišćenosti, a s obzirom na propisane granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon, utvrđuju sljedeće kategorije kvalitete zraka:

- prva kategorija kvalitete zraka - čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon,
- druga kategorija kvalitete zraka - onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon.

Onečišćeni zrak je zrak čija je kvaliteta takva da može narušiti zdravlje, kvalitetu življenja i/ili štetno utjecati na bilo koju sastavnicu okoliša, a onečišćujuća tvar je svaka tvar prisutna u okolnom zraku koja može imati štetan učinak na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cijelosti.

Navedene kategorije kvalitete zraka utvrđuje se za svaku onečišćujuću tvar posebno i odnose se na zaštitu zdravlja ljudi, kvalitetu življenja, zaštitu vegetacije i ekosustava.

Kategorije kvalitete zraka utvrđuju se jedanput godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

Za područje Brodsko-posavske županije određeno je mjerno mjesto Slavonski Brod 1 (tip područja: prigradska; tip postaje u odnosu na izvor emisije: pozadinska; onečišćujuća tvar: O₃, SO₂, NO₂, PM_{2,5}) u sastavu Državne mreže praćenja kvalitete zraka

Tablica 48. - Kategorizacija zraka po godinama

Mjerna postaja	Onečišćujuća tvar	2017.god	2018.god.	2019.god.
Slavonski Brod-1	SO ₂	I. kategorija	I. kategorija	I. kategorija
Slavonski Brod-2		I. kategorija	I. kategorija	I. kategorija
Slavonski Brod-1	benzen C ₆ H ₆	I. kategorija	I. kategorija	I. kategorija
Slavonski Brod-1	NO ₂	I. kategorija	I. kategorija	Nedostatan obuhvat
Slavonski Brod-2	CO	I. kategorija	I. kategorija	Nema podataka
Slavonski Brod-1	O ₃	I. kategorija	I. kategorija	II. kategorija
Slavonski Brod-1	H ₂ S	II. kategorija	II. kategorija	I. kategorija
Slavonski Brod-1	PM _{2,5}	II. kategorija	II. kategorija	II. kategorija
Slavonski Brod-2	PM ₁₀	II. kategorija	II. kategorija	Nedostatan obuhvat

Izvor podataka: Izvješće o stanju kvalitete zraka na području BPŽ za 2017., 2018. i 2019.

Svaki problem kvalitete zraka na nekom području nastaje kao posljedica emisije polutanata u atmosferu iz lokalnih izvora onečišćenja, uslijed regionalnog (daljinskog i prekograničnog) prijenosa polutanata te lokalnih meteoroloških i klimatskih uvjeta. Kombinacija ovih triju elemenata može dovesti do značajnog pogoršanja kvalitete zraka, ali i do njegovog poboljšanja. Grad Slavonski Brod i okolna naselja i dalje imaju problem s onečišćenjem zraka, posebno vezano uz onečišćenja uzrokovana sumporovodikom (H₂S) i lebdećim česticama (PM₁₀, PM_{2,5} i BaP u PM₁₀). Problem onečišćenja zraka i pogoršanje kvalitete zraka na području Slavonskog Broda u velikoj mjeri uzrokovan je i radom Rafinerije nafte Brod.

Iako je zamjetan napredak u pristupu reguliranja uporabe pa i zaštite tla, kao dugoročno kritičnog resursa Republike Hrvatske, sustavne aktivnosti na zaštiti i unapređenju stanja tla još uvijek su u začetku te napredak ili pogoršanje stanja u ovom području u cjelini nije moguće realno ocijeniti.

Zaštita okoliša se provodi kroz izradu i donošenje prostornih planova i njihovu primjenu, kao i kroz druge instrumente zaštite okoliša, propisane Zakonom o zaštiti okoliša.

Pri izradi prostornih planova i pri donošenju odluka u skladu s propisom kojim se uređuje prostorno uređenje, potrebno je definirati prostorni plan kao instrument zaštite okoliša uz ciljeve sprječavanja onečišćavanja okoliša i ograničavanja posljedica onečišćenja, posebno prilikom određivanja lokacija za nova postrojenja, utvrđivanja promjena nastalih na postojećim postrojenjima i planiranja novih građevina kao što su prometnice, javne površine i stambena područja. Prilikom izrade prostornih planova, osim drugih obveza propisanih ovim Zakonom, mora se uzimati u obzir i udaljenost između postrojenja i stambenih zona, javnih mjesta i ekološki značajnih područja te korištenje dodatnih mjera od strane postojećih postrojenja, a sve radi izbjegavanja povećane opasnosti za ljudsko zdravlje, materijalna dobra i okoliš. Svrha im je već u ranoj fazi prostornog planiranja sagledati sa svih aspekata mogućnosti, kvalitete i

zahtjeve određenog prostora te ih sukladno tome uskladiti s namjeravanim zahvatima u prostoru.

Drugi instrumenti zaštite okoliša, propisani Zakonom o zaštiti okoliša, Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“, br. 03/17.), Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, br. 61/14 i 03/17.), Uredbom o okolišnoj dozvoli („Narodne novine“, br. 08/14. i 05/18.) i drugim propisima, su: strateška procjena utjecaja na okoliš, procjena utjecaja zahvata na okoliš, ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš, utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (za postrojenja), okolišnom dozvolom i sl.

II.5.3. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara

Kulturna dobra su od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu zaštitu temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 69/99., 151/03., 157/03., 100/04., 87/09., 88/10., 61/11., 25/12., 136/12., 157/13., 152/14., 98/15., 44/17., 90/18., 32/20. i 62/20.), kojim su kulturna dobra i sva preventivno zaštićena dobra definirana kao:

- pokretne i nepokretne stvari od umjetničkoga, povijesnoga, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkog i znanstvenog značenja,
- arheološka nalazišta i arheološke zone, krajolici i njihovi dijelovi koji svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru, a imaju umjetničku, povijesnu i antropološku vrijednost,
- nematerijalni oblici i pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti kao i dokumentacija i bibliografska baština
- zgrade, odnosno prostori u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra i dokumentacija o njima.

Istraživanjem, analizom i vrednovanjem graditeljske baštine kontinuirano se bavi Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, u suradnji s 19 konzervatorskih odjela, dva ureda i Gradskim zavodom za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu. Za područje Brodsko-posavske županije nadležan je Konzervatorski odjel u Slavonskom Brodu. Od osnivanja navedenog Konzervatorskog odjela, većim su se dijelom sustavno ažurirali podaci vezano za zaštitu baštine.

Nepokretnu kulturnu baštinu s utvrđenim svojstvom kulturnog dobra čine pojedinačne građevine i/ili kompleksi građevina, kulturno-povijesne cjeline te krajolici. Kolokvijalnim nazivom nepokretna kulturna dobra predstavljaju graditeljsku baštinu od pojedinačne građevine prema cjelini (skupina građevina), odnosno područje (krajolik).

Tablica 49. - Kulturna dobra po JLS u Brodsko-posavskoj županiji

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA		KULturna BAŠTINA							Ukupno	
Red. br.	Jedinica lokalne samouprave	Zaštićena				Preventivno zaštićena				
		Nepokretna pojedinačna	Kultumopov ijesna cjelina	Arheologija	Nematerijalna	Nepokretna pojedinačna	Kultumopov ijesna cjelina	Arheologija		Nematerijalna
		Broj	Broj	Broj	Broj	Broj	Broj	Broj	Broj	
1.	Slavonski Brod	11	1	2	-	2	-	1	-	17
2.	Nova Gradiška	5	1	1	-	3	-	-	-	10
3.	Bebrina	2	-	-	-	-	-	-	-	2
4.	Brodski Stupnik	1	-	2	-	-	-	-	-	3
5.	Bukovlje	-	-	2	-	-	-	-	-	2
6.	Cernik	3	-	1	-	2	-	1	-	7
7.	Davor	-	-	-	1	-	-	-	-	1
8.	Donji Andrijevci	-	-	1	-	-	-	-	-	1
9.	Dragalić	1	-	-	-	-	-	-	-	1
10.	Garčin	1	-	6	-	2	-	1	-	10
11.	Gornja Vrba	-	-	4	-	-	-	-	-	4
12.	Gornji Bogičevci	1	-	-	-	-	-	-	-	1
13.	Gundinci	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Klakar	1	-	1	1	1	-	1	-	5
15.	Nova Kapela	3	-	1	2	-	-	-	-	6
16.	Okučani	1	-	3	-	-	-	-	-	4
17.	Oprisavci	1	-	5	-	-	-	-	-	6
18.	Oriovac	4	-	2	-	1	-	-	-	7
19.	Podcrkavlje	4	-	-	-	1	-	-	-	5
20.	Rešetari	1	-	2	-	1	-	-	-	4
21.	Sibinj	1	-	1	-	-	-	-	-	2
22.	Sikirevci	-	-	4	-	1	-	-	-	5
23.	Slavonski Šamac	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Stara Gradiška	1	-	2	-	-	-	-	-	3
25.	Staro Petrovo Selo	1	-	-	-	-	-	-	-	1
26.	Velika Kopanica	-	-	1	-	-	-	-	-	1
27.	Vrbje	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Vrpolje	1	-	3	1	-	-	-	-	5
	UKUPNO	44	2	44	5	14	0	4	0	113

Izvor podataka: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, 2021.

Pokretno kulturno dobro može biti ili je:

- zbirka predmeta u muzejima, galerijama, knjižnicama i drugim ustanovama, kao i u drugim pravnim osobama te državnim i upravnim tijelima uključujući i kod fizičkih osoba,
- crkveni inventar i predmeti,
- arhivska građa, zapisi, dokumenti, pisma i rukopisi,
- filmovi,
- arheološki nalazi,
- antologijska djela likovnih i primijenjenih umjetnosti i dizajna,
- etnografski predmeti,
- stare i rijetke knjige, novac, vrijednosni papiri, poštanske marke i druge tiskovine,
- dokumentacija o kulturnim dobrima,
- kazališni rekviziti, skice, kostimi i sl.,
- uporabni predmeti (namještaj, odjeća, oružje i sl.), prometna i prijevozna sredstva
- druge pokretne stvari od umjetničkoga, povijesnoga, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkoga i znanstvenog značaja

Pojam nematerijalna kulturna baština obuhvaća: prakse, predstave, izrazi, znanje, vještine, kao i instrumente, predmete, rukotvorine i kulturne prostore koji su povezani s tim, koje zajednice, skupine i, u nekim slučajevima pojedinci, prihvaćaju kao dio svoje kulturne baštine.

Nematerijalnu kulturnu baštinu, koja se prenosi iz generacije u generaciju, zajednice i skupine stalno iznova stvaraju kao reakciju na svoje okruženje, svoje uzajamno djelovanje s prirodom i svoju povijest. Ona im pruža osjećaj identiteta i kontinuiteta te tako promiče poštovanje za kulturnu raznolikost i ljudsku kreativnost.

II.6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI

Tablica 50. – Obvezni prostorni pokazatelji

Osnovna tematska cjelina		Skupina pokazatelja	Pokazatelj		Jedinica	Godina izvora	Vrijednost
1.	OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA						
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika	broj	2011.	158575
						2019. (procjena)	136429
			2.	Indeks kretanja broja stanovništva	broj	2019./2011.	86,03
		3.	Prirodni prirast stanovništva	broj	2019.	-798	
		B. Razmještaj i struktura domaćinstva	1.	Broj kućanstava	broj	2011.	52056
			2.	Indeks rasta broja kućanstava	broj	2011./2001.	94,93
3.	Prosječni veličina kućanstva		broj	2011.	3,03		
1.2.	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti	broj	2018.	93,449
			2.	Stupanj razvijenosti	broj	2018.	I. skupina
2.	STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA						
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1.	Broj naselja	broj	2018.	185
			2.	Gustoća naselja	broj naselja/1000 km²	2018.	91,27
			3.	Gustoća naseljenosti	st/km²	2011.	78,23
						2019. (procjena)	67,30
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1.	Površina naselja	ha		202703,00
		B. Građevinska područja (GP)	1.	Površina GP naselja - ukupno planirana	ha	2019.	18244,10
			2.	Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	%	2019.	9,00
			3.	Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	%	2019.	4,97
			4.	Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	%	2019.	44,78

			5.	Udio neuređenog GP u odnosu na ukupno GP	%		-
			6.	Broj stanovnika/ukupna površina GP	st./ha	2019.	7,48
			7.	Broj stanovnika/izgrađena površina GP	st./ha	2019.	13,54
			8.	Broj stanovnika/uređena površina GP	st./ha		-
2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1.	Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja - ukupno planirano	ha	2019.	3894,86
			2.	Površina pojedine namjene IGP:			
			2.a.	Ugostiteljsko-turistička namjena	ha	2019.	163,67
			2.b.	Gospodarska namjena - ukupna (proizvodna, poslovna, infrastrukturna, OIE i dr.)	ha	2019.	2657,83
			2.c.	Sport i rekreacija	ha	2019.	482,74
			2.d.	Područje posebne namjene	ha	2019.	63,82
			2.e.	Površina groblja	ha	2019.	136,89
			3.	Ukupni smještajni kapacitet turističkih postelja	broj postelja	2019.	1191
3.	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST						
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta - ukupno	km	2017., 2018.	911,79
			2.	Udio pojedinih vrsta cesta	%	2017., 2018.	u tekstu
			3.	Cestovna gustoća (dužina cesta/površina područja)	km/km²	2017., 2018.	0,45
		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge - ukupno	km	2018.	238,25
			2.	Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga		2018.	u tekstu
			2.a.	Željezničke pruge od značaja za međunarodni promet (M)	%	2018.	230,74
			2.b.	Željezničke pruge od značaja za regionalini promet (R)	%	2018.	0
			2.c.	Željezničke pruge od značaja za lokalni promet (L)	%	2018.	7,51
			3.	Gustoća željezničkih pruga (dužina/površina područja)	km/km²	2018.	0,11
		C. Zračni promet	1.	Broj zračnih luka	broj	2020.	-
			2.	Površina zračnih luka	ha	2020.	

			3.	Broj letjelišta	broj	2020.	16
		D. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka	broj	2020.	1 na Savi
			2.	Klasa i duljina plovnih putova	km	2020.	174,74
				- III. Klasa	km	2020.	128,00
				- IV. klasa	km	2020.	46,74
	E. Elektroničke komunikacije	1.	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	broj/100 st.	2017., 2019.	0,10	
3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1.	Duljina elektroopkrbnih vodova	km	2021.	262,42
			2.	Udio i duljina elektroopkrbnih vodova prema vrsti:		2021.	
				- 220 kv prijenosni	km	2021.	34,94
					%	2021.	13,32
				- 110 kv prijenosni	km	2021.	227,47
					%	2021.	86,68
		B. Opskrba plinom	1.	Duljina plinovoda	km	2018.	945,02
			2.	Udio i duljina prema vrsti plinovoda			
			- magistralni	km	2018.	165,40	
				%	2018.	17,50	
			- distribucijski	km	2018.	779,62	
				%	2018.	82,50	
		C. Opskrba naftom	1.	Duljina naftovoda	km	2018.	170,80
3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopskrbne mreže	km	2018., 2021.	1508
			2.	Potrošnja pitke vode	l/st.	-	-
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1.	Duljina kanalizacijske mreže	km	2018., 2021.	565
			2.	Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - broj i kapacitet	broj	2018., 2021.	3
				broj ES	2018., 2021.	83450	
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagalište otpada	1.	Broj odlagališta prema vrsti			
				- aktivno	broj	2019.	3
				- zatvoreno	broj	2019.	14
4.	KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA						
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	ha	2019.	83165,67
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	%	2019.	41,03
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	ha/st.	2019.	0,61
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	ha	2019.	58713,00
			2.	Udio šumskog zemljišta	%	2019.	28,97

			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku	ha/st.	2019.	0,43
		C. Vode	1.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazen, sl.)	ha		7237,26
			2.	Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu županije	%		3,57
			3.	Dužina vodotoka	km		-
		D. Mineralne sirovine	1.	Broj eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	broj	2019.	4 (tehničko-građevni kamen)
Površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	ha			2019.	71,33		
4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.	Broj zaštićenih područja	broj	2019.	8
				Površina zaštićenih područja	ha	2019.	24298,06
			2.	Područja ekološke mreže:		2019.	
				POVS	broj	2019.	15
					ha	2019.	24516,20
				POP	broj	2019.	2
					ha	2019.	53534,52
4.3.	KULturna DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	broj	2018.	55
			2.	Broj obnovljenih kulturnih dobara	broj	2018.	21
				Udio obnovljenih kulturnih dobara	%	2018.	38,18
			3.	Broj ugroženih kulturnih dobara	broj	2018.	11
				Udio ugroženih kulturnih dobara	%	2018.	20
			5.	DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA			
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	1.	Broj donesenih PP	broj	2021.	74
				- PPŽ	broj	2021.	1
				- PPPPO	broj	2021.	2
				- PPUG/O	broj	2021.	28
				- GUP	broj	2021.	2
				- UPU	broj	2021.	25
				- DPU	broj	2021.	9
				- PUP	broj	2021.	7
			2.	Broj donesenih izmjena i dopuna PP	broj	2021.	56
				- PPŽ	broj	2021.	1
				- PPPPO	broj	2021.	0
				- PPUG/O	broj	2021.	52

				- GUP	broj	2021.	3
				- UPU	broj	2021.	0
				- DPU	broj	2021.	0
			3.	Broj PP u izradi	broj	2021.	5
				- PPŽ	broj	2021.	0
				- PPPPO	broj	2021.	0
				- PPUG/O	broj	2021.	4
				- GUP	broj	2021.	1
				- UPU	broj	2021.	1
				- DPU	broj	2021.	0
5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrsti	broj	2017.- 2020.	5451
				- Lokacijska dozvola	broj	2017.- 2020.	137
				- Dozvola za promjenu namjene	broj	2017.- 2020.	38
				- Rješenje o utvrđivanju građevne čestice	broj	2017.- 2020.	357
				- Potvrda parcelacijskog elaborata	broj	2017.- 2020.	466
				- Građevinska dozvola	broj	2017.- 2020.	1726
				- Uporabna dozvola i posebne uporabne dozvole	broj	2017.- 2020.	2697
				- Prijava početka uklanjanja	broj	2017.- 2020.	30
5.3.	URBANA PREOBRAZBA		1.	Broj PP ili pojedinačnih zahvata	broj	2021.	0
			2.	Površina	ha	2021.	0
5.3.	URBANA SANACIJA		1.	Broj izdanih rješenja o ozakonjenju	broj	2019.	25009
			2.	Planovi sanacije. Izmjene i dopune PP	broj	2021.	0

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

III.1. IZRADA PROSTORNIH PLANOVA

„Prostornim uređenjem osiguravaju se uvjeti za korištenje (gospodarenje), zaštitu i upravljanje prostorom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Država) te zaštićenim ekološko-ribolovnim pojasom Republike Hrvatske i epikontinentalnim pojasom Republike Hrvatske kao osobito vrijednim i ograničenim nacionalnim dobrom, te se time ostvaruju pretpostavke za društveni i gospodarski razvoj, zaštitu okoliša i prirode, vrsnoću gradnje i racionalno korištenje prirodnih i kulturnih dobara.“ (članka 2. Zakona o prostornom uređenju)

Sustav prostornog uređenja uređen je Zakonom o prostornom uređenju koji određuje ciljeve, načela i subjekte prostornog uređenja, praćenje stanja u prostoru i području prostornog uređenja, uvjete planiranja prostora, izradu i postupak donošenja Strategije prostornog razvoja RH, prostorne planove i njihovu provedbu, uređenje građevinskog zemljišta i imovinske institute uređenja građevinskog zemljišta.

Učinkovitost prostornog uređenja osiguravaju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) te predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donošenjem prostornih planova te donošenjem, odnosno prihvaćanjem drugih dokumenata propisanih ZPU.

Prostorni planovi nove generacije izrađuju se i donose u postupcima određenima ZPU. ZPU omogućava izrade i donošenja izmjena i dopuna odnosno stavljanja izvan snage dokumenata prostornog uređenja doneseni na temelju ZPUIG-a. Na temelju ZPU kao novi dokumenti prostornog uređenja, u promatranom izvještajnom razdoblju, doneseni su samo oni na državnoj razini. To su: nova Strategija prostornog razvoja Republike te dva urbanistička plana uređenja državnog značaja koja ne ulaze u granice Brodsko-posavske županije.

Slijedom navedenog egzistiraju dvije strukture i podjele prostornih planova i dokumenta prostornog uređenja.

Nova generacija dokumenata i prostornih planova temeljem ZPU podijeljena po razinama na državne, područne (regionalne razine) i lokalne razine. Ovim planovima propisuju se uvjeti za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru na određenoj razini i/ili lokaciji u skladu s kojima se izdaje akt za provedbu prostornog plana, smjernice za izradu prostornih planova užih područja kada je to propisano ovim Zakonom i mjere za urbanu sanaciju ako su potrebne. Praktički sustav prostornih planova je provedben za razinu za koju se izrađuje, odnosno koja je definirana planom (npr. Državni plan prostornog razvoja propisuje uvjete provedbe zahvata u prostoru za građevine državnog značaja i uvjete provedbe zahvata u prostoru državnog značaja koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem i tako sa svakom slijedećom razinom)

SHEMA I STRUKTURA DOKUMENATA I PROSTORNIH PLANOVA PO ZPU
(NOVA GENERACIJA)

STRATEGIJA PROSTORNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE

PROSTORNI PLANOVI:

državne razine

DRŽAVNI PLAN PROSTORNOG RAZVOJA (DPPR)

- donosi se za područje RH

PROSTORNI PLANOVI PODRUČJA POSEBNIH OBILJEŽJA (PPPO)

– za ZERP, epikontinentalni pojas, nacionalni park, park prirode i područje označeno DPPR

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA DRŽAVNOG ZNAČAJA

– donosi se obvezno za područje određeno DPPR

područne razine

PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE I PROSTORNI PLAN GRADA ZAGREBA

- donosi se za područje županije, odnosno Grada Zagreba

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

– donosi se obvezno za područje određeno PPŽ

lokalne razine

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE ILI GRADA (PPUO/G)

- donosi se za područje općine ili grada

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN (GUP)

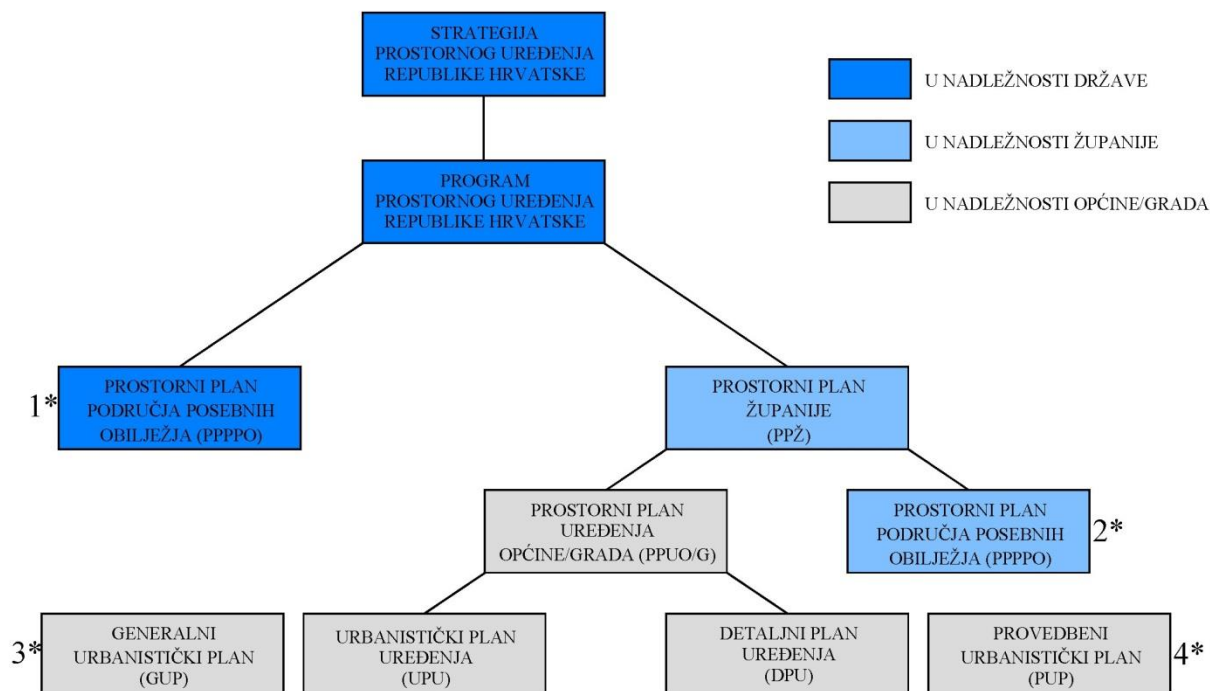
– donosi se obvezno za građevinsko područje naselja i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja središnjeg naselja velikog grada.

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA (UPU)

– donosi se obvezno za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju unutar građevinskog područja

SHEMA I STRUKTURA DOKUMENATA I PROSTORNIH PLANOVA PO ZPUIG

STRUKTURA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

1* PPPO za nacionalne parkove, parkove prirode i /ili obuhvate određene Programom prostornog uređenja RH

2* PPPO za obuhvate određene PPŽ BPŽ

3* GUP - plan prema starom zakonu

4* PUP - prema starom Zakonu o prostornom planiranju i uređivanju prostora (Narodne novine, broj 54/80, 16/86, 18/89, 47/89, 34/91, 61/91, 49/92, 59/93 i 14/94)

Novi prostorni planovi u sustavu temeljem ZPU su:

- Državni plan prostornog razvoja (DPPR)
 - donosi se za područje RH
- Urbanistički plan uređenja državnog značaja
 - donosi se obvezno za područje određeno DPPR.
- Urbanistički plan uređenja županijskog značaja
 - donosi se obvezno za područje određeno PPŽ.

Nadležnost Brodsko-posavske županije, gradova i općina

Sukladno članku 81. ZPU poslove u vezi s izradom nacrtu prijedloga i nacrtu konačnih prijedloga prostornih planova, osim same izrade tih nacrtu, te administrativnih poslova u vezi s izradom i donošenjem prostornih planova, obavljaju nositelji izrade prostornih planova.

Nositelj izrade prostornih planova županijske razine jest Upravni odjel za graditeljstvo, infrastrukturu i zaštitu okoliša Brodsko-posavske županije.

Temeljem ZPU, prostorni planovi županijske razine su:

- prostorni plan županije (PPŽ),
- urbanistički plan uređenja županijskog značaja (UPUŽ) koji se donosi za izdvojeno građevinsko područje izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu županijskog značaja.

Prostorni plan županije donosi se obvezno za područje županije. Prostornim planom županije propisuju se uvjeti provedbe zahvata u prostoru za javne, društvene i druge građevine područnog (regionalnog) značaja, uvjeti provedbe zahvata u prostoru područnog (regionalnog) značaja koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem, te se daju smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja na izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja za gospodarsku i javnu namjenu područnog (regionalnog) značaja. Prostorni plan županije donosi županijska skupština po pribavljenoj suglasnosti Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja o usklađenosti plana sa Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona.

Urbanistički plan uređenja županijskog značaja je urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu koja je od županijskog značaja, kojim se propisuju uvjeti provedbe svih zahvata u prostoru unutar svog obuhvata i uvjeti provedbe infrastrukture izvan područja za koje se donosi urbanistički plan uređenja za potrebe tog područja. Urbanistički plan uređenja županijskog značaja donosi se obvezno za područje određeno prostornim planom županije, a donosi ga županijska skupština.

Nositelj izrade prostornih planova lokalne razine jest stručno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave. Temeljem članka 60. stavka 4. ZPU, prostorni planovi lokalne razine su:

- prostorni plan uređenja grada, odnosno općine (PPUG/O),
- generalni urbanistički plan (GUP),
- urbanistički plan uređenja (UPU) koji nisu državne i regionalne (područne) razine.

Prostorni plan uređenja grada, odnosno općine (PPUG/O) donosi se obvezno za područje grada, odnosno općine. Prostorni plan uređenja propisuje uvjete provedbe svih zahvata u prostoru izvan građevinskog područja, osim zahvata državnog i županijskog značaja, uvjete provedbe svih zahvata u prostoru u dijelu građevinskog područja naselja i dijelu izdvojenog građevinskog područja izvan naselja kojeg određuje grad, odnosno općina, a za koje se prema Zakonu ne donosi generalni urbanistički plan ili urbanistički plan uređenja te u izdvojenom dijelu građevinskog područja naselja te propisuje smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja koji se prema ZPU donose u građevinskom području naselja i izdvojenom građevinskom području izvan naselja, a za koje se ne donosi generalni urbanistički plan. Prostorni plan uređenja grada, odnosno općine može za dijelove građevinskog područja, za koje se prema ovom Zakonu obvezno donosi urbanistički plan uređenja, propisivati uvjete provedbe zahvata u prostoru s detaljnošću propisanom za urbanistički plan uređenja. Prostorni plan uređenja donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće, a prije donošenja prostornog plana uređenja grada, odnosno općine mora se pribaviti mišljenje zavoda za prostorno uređenje županije u pogledu usklađenosti tog plana s prostornim planom županije.

Generalni urbanistički plan (GUP) donosi se obvezno za građevinsko područje naselja i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja središnjeg naselja velikog grada. Generalni urbanistički plan propisuje uvjete provedbe svih zahvata u prostoru unutar dijela svog obuhvata za koji se ne donosi urbanistički plan uređenja i smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja čiji je obuhvat određen generalnim urbanističkim planom. Generalni urbanistički plan može za dijelove građevinskog područja za koje se prema Zakonu obvezno donosi urbanistički plan uređenja propisivati uvjete provedbe zahvata u prostoru s detaljnošću propisanom za urbanistički plan uređenja. Generalni urbanistički plan donosi gradsko vijeće velikog grada, a prije donošenja generalnog urbanističkog plana mora se pribaviti mišljenje zavoda za prostorno uređenje županije u pogledu usklađenosti tog plana s prostornim planom županije.

Urbanistički plan uređenja (UPU) donosi se obvezno za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju. Donošenje urbanističkog plana uređenja nije obvezno za prethodno navedena područja ukoliko su prostornim planom uređenja, odnosno generalnim urbanističkim planom propisani uvjeti provedbe zahvata u prostoru s detaljnošću propisanom za urbanistički plan uređenja. Urbanistički plan uređenja propisuje uvjete provedbe svih zahvata u prostoru unutar svog obuhvata. Navedeni plan donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće.

Gore navedena struktura prostornih planova definirana je novim ZPU, kojim su se nastojali otkloniti problemi nadležnosti prostornih planova, odnosno nedoumice oko njihovih neusklađenosti na način da svaka razina definira građevine i zahvate razine plana.

III.1.1. Dokumenti prostornog uređenja i prostorni planovi državne razine

III.1.1.1. Dokumenti prostornog uređenja

Važeći dokumenti prostornog uređenja u nadležnosti Republike Hrvatske sa svojim izmjenama i dopunama koji se odnose na prostor Brodsko-posavske županije su:

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske - dokument nove generacije temeljem članka 50 ZPU :
 - *temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru, sukladno načelima prostornog uređenja, određuje dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju njihovih razvojnih mjera u prostoru.*
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, 76/13) - izrađen temeljem prethodne zakonske regulative i ostaje na snazi do izrade Državnog plana prostornog razvoja RH, a isti je u segmentu infrastrukture revidiran 2013. godine i ugrađen u Strategiju (obrađen u prethodnom Izvješću o stanju u prostoru).

III.1.1.2. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

Strategija sadrži osobito polazišta prostornog razvoja na temelju prirodnih, gospodarskih, društvenih, kulturnih te okolišnih uvjeta, osnovu i organizaciju prostornog razvoja sa smjernicama i prioritetima za postizanje ciljeva prostornog razvoja u funkciji zaštite prostora, očuvanja i unaprjeđenja okoliša, razvoj prostornih sustava sa smjernicama za prostorni razvoj na regionalnoj i lokalnoj razini, osobito za razvoj naselja, infrastrukture i zaštitu krajobraza i kulturnih dobara i mjere zaštite okoliša određene u skladu sa Strategijom održivog razvitka RH.

Prostorni planovi, sektorske strategije, planovi i drugi razvojni dokumenti pojedinih gospodarskih i upravnih područja i djelatnosti ne mogu biti u suprotnosti sa Strategijom.

Kao razlozi za izradu nove Strategije ističu se pojave i procesi uočeni praćenjem stanja u prostoru, cijeli niz resornih strategija i drugih razvojnih dokumenata, s posrednim ili neposrednim utjecajem na prostor, kao i ulazak RH u Europsku uniju i sagledavanje mogućnosti korištenja financijskih sredstava iz fondova EU za potrebe prostornog razvoja.

Strategija se sastoji od pet osnovnih poglavlja:

- Uporišne vrijednosti
- Stanje i procesi u prostoru
- Polazišta i koncepcija budućeg razvoja RH
- Prioriteti i strateška usmjerenja prostornog razvoja
- Okvir za provedbu.

Svoje uporišne vrijednosti Strategije pronalazi u:

- mozaičnosti prostorne osnove RH
- identitetu hrvatskog prostora
- dosezima dosadašnjih modela planiranja i provedbe prostornog razvoja
- teritorijalnim politikama EU.

Stanje i procesi u prostoru utvrđeni su analizom i ocjenom stanja populacijske osnove, prostorne organizacije, stanovanja kao najvažnije funkcije naselja, društvene infrastrukture, gospodarskih djelatnosti i aktivnosti koje najviše utječu na prostor, prometne i energetske infrastrukture te posebnih pritisaka na prostor. Kao poseban izazov planiranju u budućnosti ističu se posljedice klimatskih promjena.

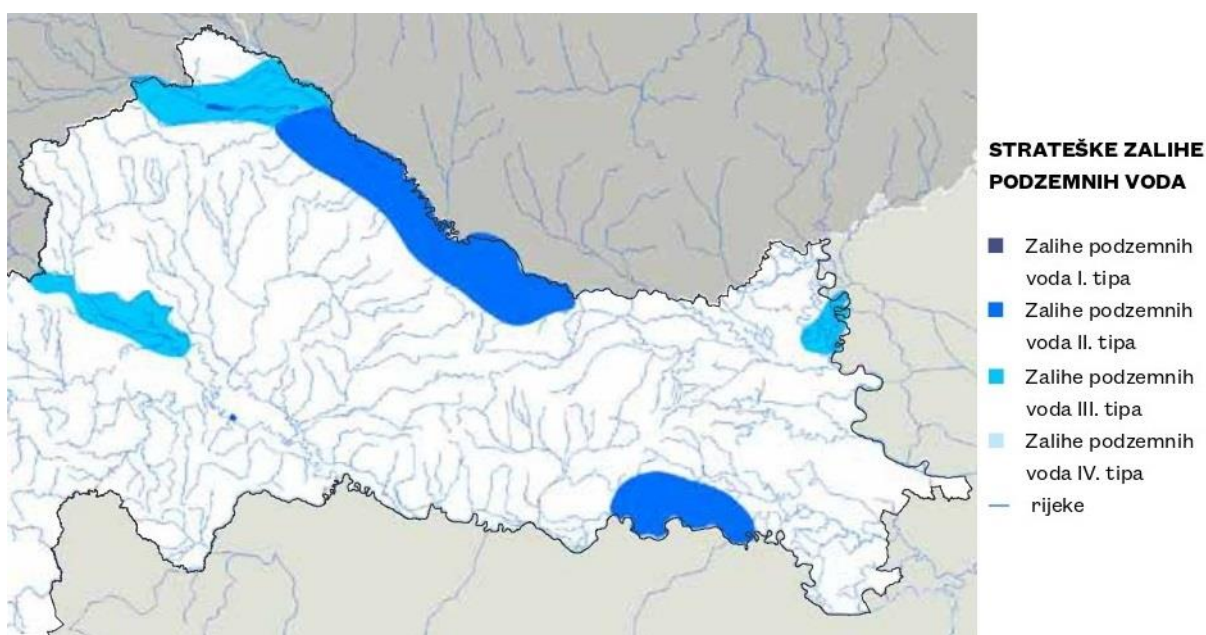
U sklopu utvrđivanja stanja i procesa posebno je analiziran i sustav upravljanja prostornim razvojem, s naglaskom na temama u kojima je moguće i potrebno napraviti najznačajnije iskorake:

- sanacija devastiranih područja i krajolika,
- povezivanje sustava planiranja prostora s drugim sustavima planiranja razvoja
- daljnji razvoj informacijskog sustava prostornog uređenja
- unaprjeđivanje modela sudjelovanja javnosti u planerskim procesima.

U cilju uravnoteženog i održivog razvoja, podizanja kvalitete života i ublažavanja negativnih demografskih procesa, koncepcija prostornog razvoja temelji se na:

- afirmaciji policentričnosti
- ublažavanju tempa depopulacije najugroženijih područja
- očuvanju identiteta hrvatskog prostora
- korištenju prednosti geoprometnog položaja
- održivom razvoju gospodarstva i infrastrukturnih sustava
- povezivanju s europskim prostorom
- integriranom pristupu prostornom uređenju
- aktivnoj prilagodbi dinamici promjena.

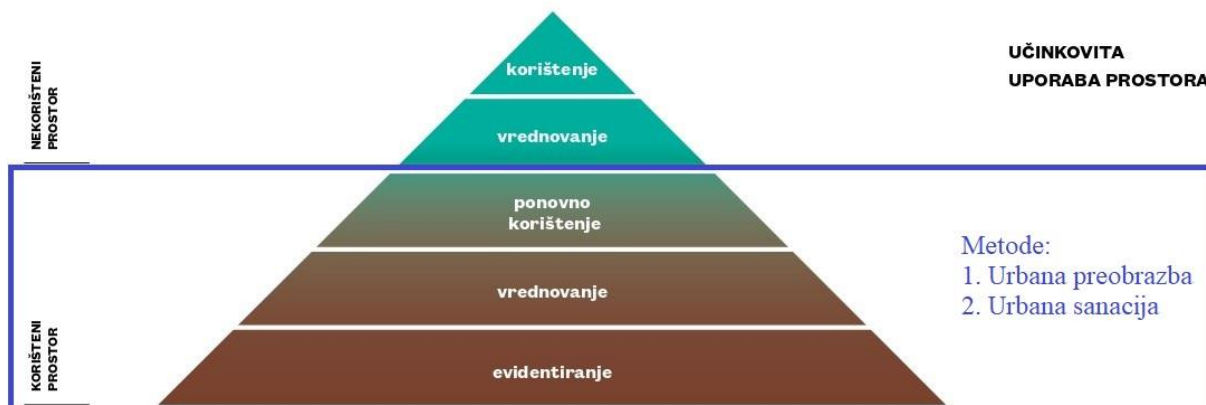
Kartogram 47. – Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 1.6. Strateške zalihe podzemnih voda

Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

Kartogram 48. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 2.16. Jače gradske regije i prostorno-prometni koridori

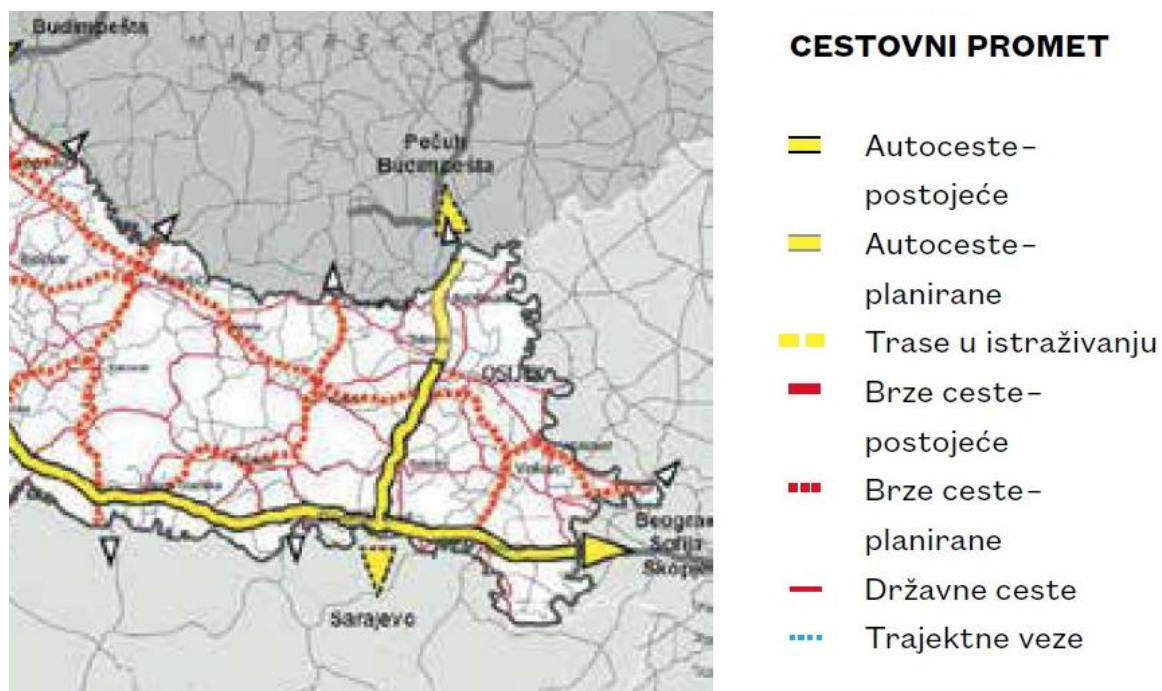
Grafikon 16. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.4. Učinkovita upotreba prostora

Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

2. **Očuvanje prostornih identiteta:** afirmacija obilježja i vrijednosti krajobraza, očuvanje i održivi razvoja kulturnog naslijeđa i zaštićenih područja prirode te unaprjeđivanje vrsnoće oblikovanja u prostoru (izrada krajobraznog atlasa, Apolitika)
3. **Prometna dostupnost:**
 - razvoj prometnih podsustava, kao i njihovo intermodalno povezivanje

Kartogram 49. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.5. Cestovni promet

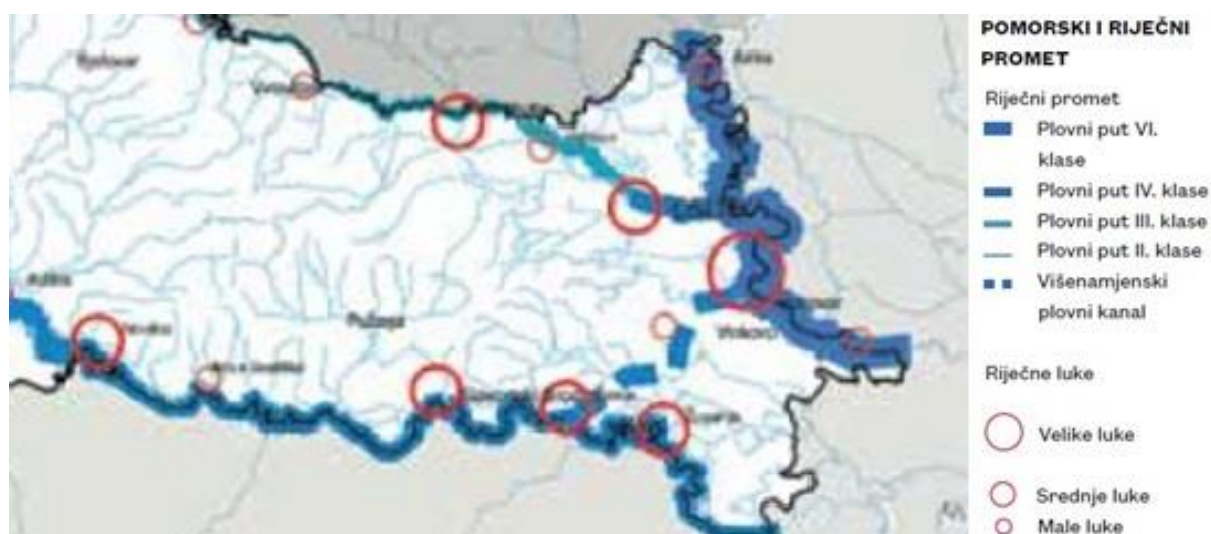
Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

Kartogram 50. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.6. Željeznički promet

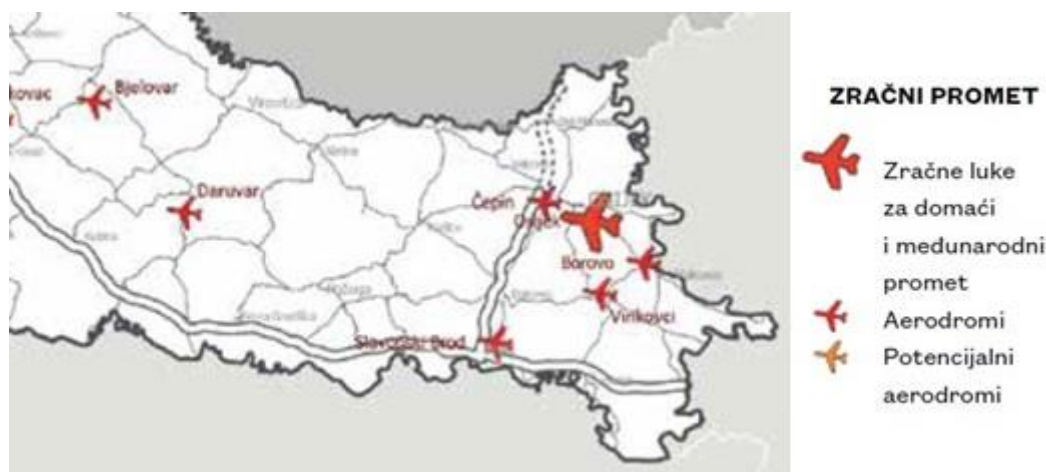
Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

Kartogram 51. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.7. Pomorski i riječni promet

Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

Kartogram 52. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.8. Zračni promet

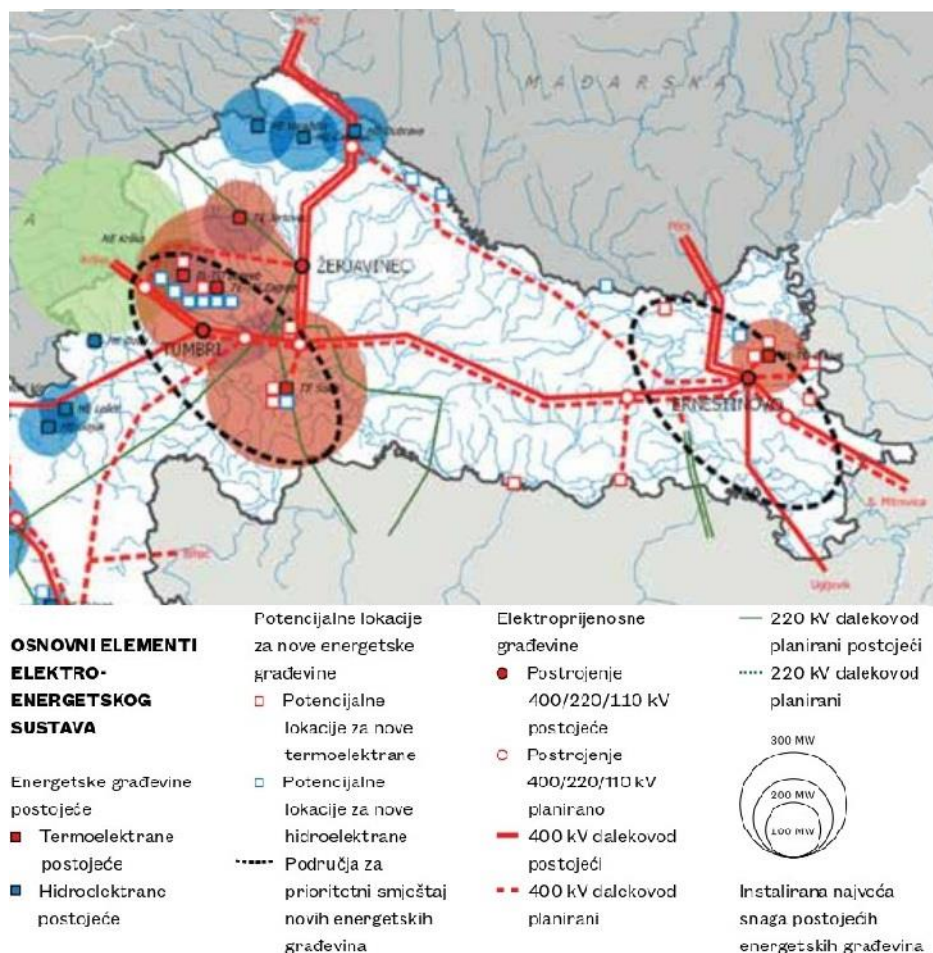
Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

- problemom mobilnosti na razini gradova, općina i županija riješiti uvođenjem načela intermodalnosti za međusobno povezivanje regija i omogućuje prekograničnu povezanost i pristup glavnoj europskoj prometnoj infrastrukturi (TEN-T), a uglavnom ne zahtijeva nove koridore već se zasniva na postojećim i planiranim kroz važeće prostorne planove, posebice u lukama planirati platforme u teretnom prometu za razvoj intermodalnosti;
- kako je Brodsko-posavska županija granična, u sustavu planirati povećane zahtjeve u graničnim prijelazima koji će predstavljati točke ulaza u šengenski prostor EU
- razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa širokopojasnih usluga

4. Razvoj energetske sustava:

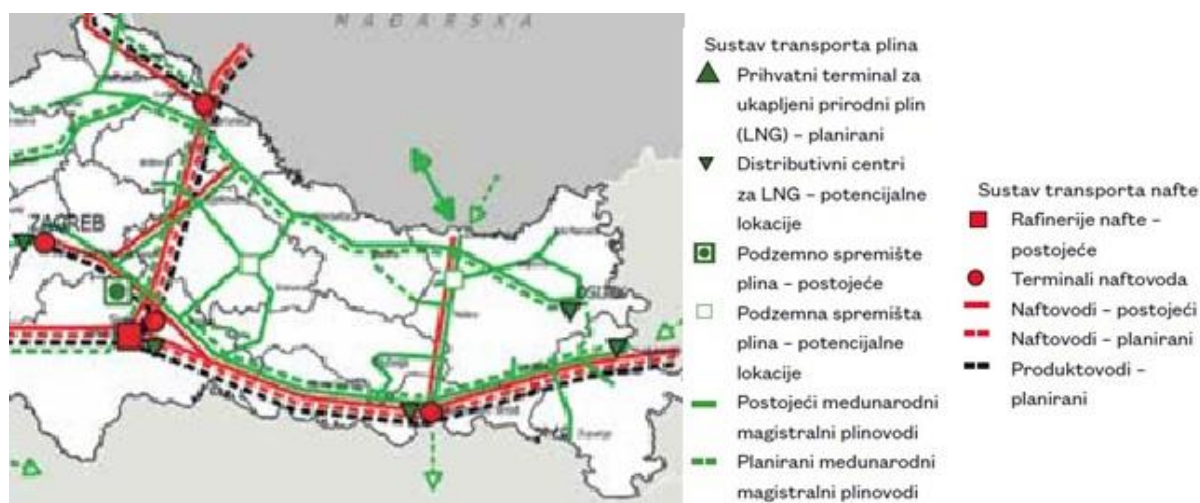
- povezivanje s europskim energetske sustavima, povećanje udjela obnovljivih izvora energije i razvoj sustava distribucije i opskrbe, kao i povećanje energetske učinkovitosti u svim prostornim sustavima
- cilj je dobivati 35 % energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine (obnovljivim izvorom energije smatra se aerotermalna, energija iz biomase, energija mora, energija vjetra, hidropotencijala, geotermalna i hidrotermalna energija, plina iz odlagališta otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina i Sunčeva energija)

Kartogram 53. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.9. Osnovni elementi elektro-energetskog sustava

Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

Kartogram 54. - Strategija prostornog razvoja RH, izvadak iz prikaza 4.10. Transport ugljikovodika

Izvor podataka: Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017.

5. Otpornost na promjene:

- prilagodba dinamici promjena – posljedicama klimatskih promjena i trendovima u gospodarstvu (posebice u turističkoj djelatnosti)
- prevladavanje razmjerno dugo neriješenih pitanja poput pasivnog gospodarenja napuštenim, podiskorištenim i degradiranim područjima, kako u javnom, tako i u privatnom vlasništvu ili sanacije područja bespravne gradnje s posebnim segmentom u domeni BPŽ: priprema planske i tehničke, dokumentacije za učinkovitije upravljanje sustavom obrane od poplava i ublažavanje posljedica suša s naglaskom na obrani najugroženijih urbanih područja, uz razmatranje višenamjenskih hidrotehničkih sustav.

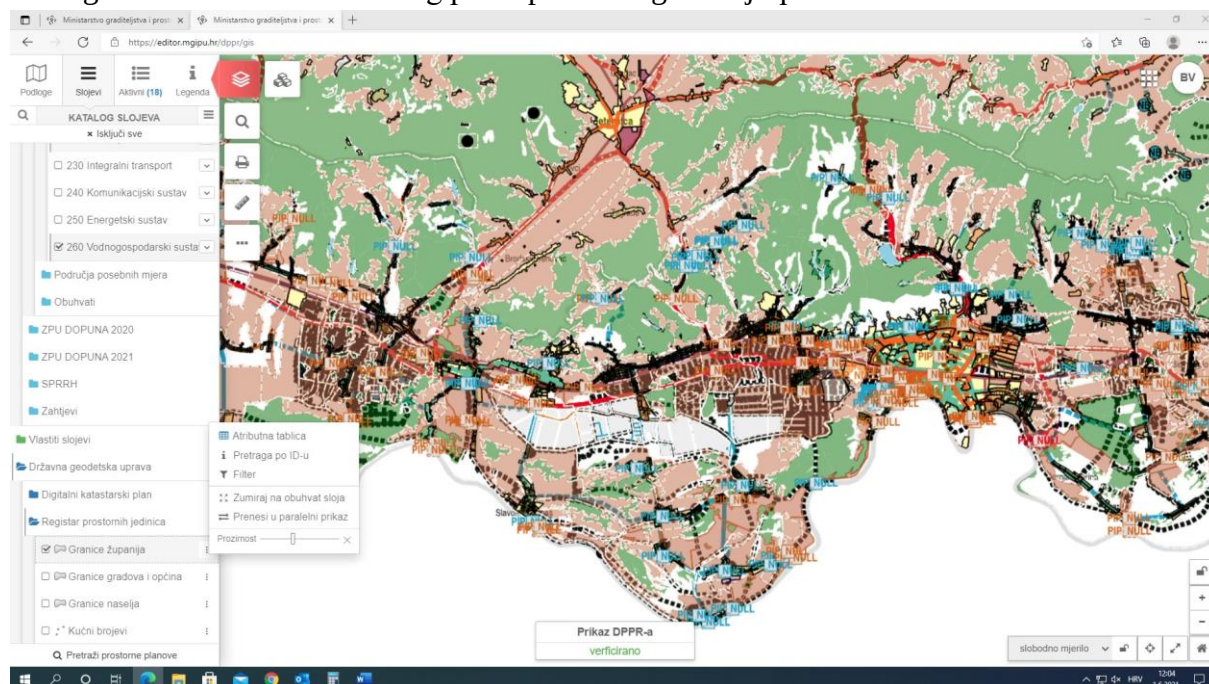
III.1.1.3. Prostorni planovi državne razine

III.1.1.3.1. Državni plan prostornog razvoja (prostorni plan nove generacije)

DPPR je uveden novim ZPU-om kao prostorni plan na državnoj razini kojim se određuje osobito vrijedno zemljište namijenjeno poljoprivredi, zemljište namijenjeno šumi i šumsko zemljište državnog značaja, koridore infrastrukture državnog značaja, zone namijenjene istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, područja posebne namjene, granice područja za koje se donosi prostorni plan područja posebnih obilježja čija je obveza donošenja propisana tim planom, izdvojena građevinska područja izvan naselja za gospodarsku i javnu namjenu državnog značaja i površine drugih namjena državnog značaja. DPPR je djelomično i provedbeni plan koji propisuje uvjete provedbe zahvata u prostoru za građevine državnog značaja, uvjete provedbe zahvata u prostoru državnog značaja koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem, obvezu donošenja PPPO-a ako za to postoji potreba i smjernice za izradu UPU-a na izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja za gospodarsku namjenu državnog značaja, a sve sa ciljem usmjeravanja razvoja i učinkovite provedbe zahvata u prostoru državnog značaja.

Izrada DPPR-a započela je stupanjem na snagu Odluke o izradi Državnog plana prostornog razvoja koju je donijela Vlada RH na sjednici održanoj 26. travnja 2018. godine. Kao izrađivač DPPR-a određen je Hrvatski zavod za prostorni razvoj, zavodi za prostorno uređenje svih županija pa tako i Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije sudjeluje dostavom i obradom podataka važećih prostornih planova JLS i Županije. Kontinuirana je obrada i dostava podataka po temama za potrebe izrade DPPR, podatci se dostavljaju u formatu i vektorsko-topološko obrađeni povezani s metapodacima sukladno Pravilniku o državnom planu prostornog razvoja („Narodne novine“, br. 122/15). Obrada je podrazumijevala prijenos prostornih objekata iz CAD u GIS okruženje, njihovo opisivanje standardnim setom atributa, grupiranje slojeva prema točno definiranim temama značajnima za izradu DPPR-a, a po potrebi i dodatnu vektorizaciju te georeferenciranje ili transformaciju u službenu kartografsku projekciju HTRS96/TM

Kartogram 55. – Izrada Državnog plana prostornog razvoja-podatci BPŽ

Izvor podataka: MGIPU, <https://editor.mgipu.hr/dppr/gis>

III.1.1.3.2. Prostorni plan područja posebnih obilježja (PPPO)

Za područje Brodsko-posavske županije relevantna su dva PPPO:

- Prostorni plan Parka prirode Lonjsko polje („Narodne novine“, br. 37/10.),
- Prostorni plan područja posebnih obilježja višenamjenskog kanala Dunav-Sava („Narodne novine“, br. 121/11.).

Kartogram 56. – Područja pod PPPO u Brodsko-posavskoj županiji

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Prostorni plan Parka prirode Lonjsko polje, kao prostorni plan državne razine obvezujući je za Prostorni plan Brodsko-posavske županije, a time i sve niže prostorne planove koje se nalaze

unutar obuhvata istog (dijelovi naselja Donji Varoš u Općini Stara Gradiška te dijelovi naselja Vrbovljani i Čovac u Općini Okučani).

„Temeljna organizacija prostora, zasniva se na:

- očuvanju prirode (biljnih i životinjskih vrsta, staništa) i posebno vrijednih dijelova okoliša,*
- očuvanju tradicionalne kulturne baštine,*
- očuvanju tradicionalnog oblika poljoprivredne proizvodnje,*
- usklađivanju rada, života i proizvodnje sa zahtjevima zaštite Parka prirode,*
- zaustavljanju demografske depopulacije,*
- usklađenju interesa zaštite prirode i gospodarskih subjekata (lovstvo, gospodarenje šumama, kontrola plavljenja i dr.),*
- razvoju turizma i poljoprivrede,*
- podizanju standarda života i rada ne ugrožavajući prirodne i kulturne.*

Prostor Brodsko-posavske županije koji je unutar obuhvata navedenog prostornog plana je definiran kao:

- I zona – samo lokalitet Međustrugovi*

I. ZONA POSEBNE ZAŠTITE je zona u koju se ubrajaju područja šuma, livada, pašnjaka, močvara i vodotoka, koja predstavljaju posebnu vrijednost i osobitost u Parku, a čine ih staništa s velikim i raznolikim bogatstvom biljaka, gljiva i životinja, gnjezdilišta, mrjestilišta i slično, a nalaze se u visokom stupnju očuvanosti prirode.

- II. zona tradicionalnog gospodarenja prostorom –sav ostali prostor parka prirode*

II. ZONA TRADICIONALNOG GOSPODARENJA PROSTOROM je zona koja obuhvaća dijelove Parka na kojima se osnovne djelatnosti u kontinuitetu obavljaju na tradicionalan način, više ili manje usklađen s prirodnim ciklusima i potrebama opstanka pojedinih vrsta i zajednica.

Unutar II zone definirane su dvije podzone:

- 2.a. – tradicionalni pašnjački sustav*
- 2.b. – nizinske poplavne šume*

Podzona 2.a. – tradicionalni pašnjački sustav, uključuje sve pašnjačke površine u državnom vlasništvu i sjenokoše unutar i izvan retencijskog prostora, kao i površine u obalnom pojasu rijeke Save koje se redovito koriste za ispašu krupne stoke i peradi (tzv. poloji).

Unutar ove zone mogu se planirati slijedeći zahvati:

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, vodno gospodarske, komunalne itd.)*
- rekreacijske*
- građevine posebne namjene (građevine od interesa za obranu)*

- *gospodarski objekti tradicijske poljoprivrede: (svinjci tradicionalnih gabarita, oblika i izvedbe, bunari i pojilišta tradicijskih gabarita, oblika i izvedbe, drvene nadstrešnice max. pojedinačnog kapaciteta do 150 uvjetnih grla)*
- *gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma, a sve u funkciji obavljanja tradicionalnih poljoprivrednih djelatnosti: biljne farme, farme, uzgoj nasada i pčelinjaci*
- *manje sakralne građevine (kapelice, raspela i sl.)*
- *građevine za potrebe lovstva i gospodarenje šumama*
- *građevine u funkciji posjećivanja (posjetiteljsko informacijski centri, izletišta i skloništa za izletnike, promatračnice, vidikovci, odmorišta i sl.)*

Podzona 2.b. – *nizinske poplavne šume, uključuju sve šume i šumska zemljišta u Parku, osim šuma u uskom pojasu od rijeke Save do nasipa, uz rijeku Savu, te šume koje su svrstane u I. zonu zaštite.*

Unutar ove zone mogu se planirati slijedeći zahvati:

- *infrastrukturne građevine (prometne, energetske, vodno gospodarske, komunalne itd.)*
- *rekreacijske*
- *građevine za potrebe lovstva i gospodarenje šumama*
- *građevine u funkciji posjećivanja (posjetiteljsko informacijski centri, izletišta i skloništa za izletnike, promatračnice, vidikovci, odmorišta i sl.), uz dobivene suglasnosti prema posebnim propisima.*²⁰

Sve ove smjernice ugrađene su u zadnje izmjene i dopune Prostornog plana Brodsko-posavske županije, kao i zadnje izmjene i dopune PPUO Stara Gradiška. Potrebno je uskladiti PPUO Okučani.

Prostorni plan područja posebnih obilježja višenamjenskog kanala Dunav, kao dokument više razine je obvezujući za Prostorni plan Brodsko-posavske županije, a time i sve niže prostorne planove koje se nalaze unutar obuhvata istog (dijelovi općina Gundinci, Sikirevci i Velika Kopanica).

„Temeljni ciljevi prostornog uređenja infrastrukturnog koridora kanala Dunav-Sava su sljedeći:

- *omogućiti uspostavljanje optimalnog vodnog režima i efikasno korištenje poljoprivrednog i šumskog zemljišta,*
- *uskladiti planirani razvitak infrastrukturnih sustava s promjenama u prostoru koje će nastati izgradnjom kanala,*
- *prostornim rješenjima omogućiti pozitivne učinke kanala na razvitak gospodarstva,*
- *demografske procese i prostorno uređenje naselja u utjecajnom području kanala,*
- *očuvati ekološku stabilnost područja kroz koje kanal prolazi i smanjiti učinke na okoliš,*
- *omogućiti normalno funkcioniranje naselja, postojećih prometnih i infrastrukturnih sustava,*

²⁰Izvor: Prostorni plan parka prirode Lonjsko polje-izvod

- osigurati prostorne uvjete za razvitak prometnog sustava, uz racionalno korištenje prostora i povezivanje različitih vrsta prometa,
- osigurati funkcioniranje hidrološkog sustava i očuvati njegove ekološki vrijedne dijelove koji će izgradnjom kanala biti izvan funkcije,
- uskladiti rješenje kanala sa zahtjevima zaštite prirodne i graditeljske baštine, uz mogućnost njezine prezentacije i afirmacije,
- ostvariti krajobrazno prihvatljive slike koje će ujedno biti i ekološko opravdani zahvati, za uravnoteženje nastalih promjena u bio-sustavu“²¹

„Kanal Dunav-Sava će spojiti dvije, s hidrološkog stanovišta, različite rijeke: Savu i Dunav. Sava ima tipično kišno-snežni režim karakteriziran glavnim maksimumom u ožujku, a sekundarni maksimum u prosincu. Vrlo izraziti glavni minimum javlja se u kolovozu, a sekundarni je vrlo slabo izražen u siječnju.

Dunav je rijeka s glacijalnom režimskom komponentom i s obzirom na svoj veliki sliv, amplitude maksimuma i minimuma su manje.

Iz godišnjih maksimalnih vodostaja za koje je provedena analiza, utvrđeno je da su vodostaji Dunava gotovo uvijek niži od vodostaja Save. Razina vode u rijeci Savi je općenito viša od razine vode u kanalu, a ova pak, viša od razine vode u Dunavu, pa bi nakon izgradnje kanala najčešća situacija bila sljedeća: voda iz Save upuštala bi se u kanal preko ustave to u količini koja zadovoljava sve potrebe. Na kraju, preko dunavske ustave, voda iz kanala ulazila bi u Dunav. “²²

Predložen je sljedeći razvoj sustava budućega kanala Dunav-Sava po fazama:

- I. faza je u funkciji osiguranja uvjeta za navodnjavanje poljoprivrednih površina na području Biđ-Bosutskog polja (BBP) i regulacija vodnog režima površinskih i podzemnih voda u šumskom kompleksu Spačva. U ovoj fazi izvršila bi se izgradnja kanala po planiranoj trasi od rijeke Save do spoja s vodotokom Biđ, čime bi se osigurali uvjeti za dovod vode iz rijeke Save u glavne recipijente (kanal reduciranih dimenzija) - zahvati unutar obuhvata Brodsko-posavske županije
- II. faza je u funkciji osiguranja uvjeta za plovnost do Vinkovaca iz smjera Dunava i regulacije vodnog režima velikih i malih voda na području BBP, osigurat će se uvjeti navodnjavanja poljoprivrednih površina na području Biđ-Bosutskog polja i regulacije vodnog režima na prostoru šumskog kompleksa Spačva-Studva). U ovoj fazi, realizira se u konačnim gabaritima približno 21km budućeg kanala D-S.
- III. faza je u funkciji produženja plovnog puta od Vinkovaca do naselja Cerna. U ovoj fazi izvodi se puni profil kanala po trasama postojećih vodotoka Bosut, Bazjaš i Biđ u duljini od cca 26 km.
- IV. faza je u funkciji konačnog uređenja plovnog puta „Dunav – Sava“. Izvodi se puni profil kanala na dionici I. faze radova u dužini od cca 15 km i sve preostale planirane

²¹Izvor: knjiga II PPPO višenamjenskog kanala Dunav-Sava-Izvod poglavlje 2.1.

²²Izvor: knjiga II PPPO višenamjenskog kanala Dunav-Sava-Izvod poglavlje 3.2.1.8.

građevine u konačnim okvirima)-/zahvati unutar obuhvata Brodsko-posavske županije
- zahvati unutar obuhvata Brodsko-posavske županije

Kroz područje Brodsko-posavske županije kanal prolazi u dužini 11,5 km i to kroz naselja: Gundinci (Općina Gundinci), Velika Kopanica - Crno selo (Općina Velika Kopanica) i Jaruge (Općina Sikirevci). Građevinska područja naselja nisu obuhvaćena zahvatom kanala, već su u kontaktnom području i to:

Tablica 51. - Kontaktna područja kanala „Dunav-Sava“

JLS	Naselje	Površina unutar zone zahvata kanala (ha)	Površina unutar kontaktnog područja (ha)
Gundinci	Gundinci	-	21,58
Velika Kopanica	Velika Kopanica	-	5,15
Sikirevci	Jaruge	-	31,97
	Izdvojeno područje naselja Jaruge – S	-	1,96
	izdvojeno područje naselja Jaruge -SI	-	0,50
	Sikirevci	-	2,96

Izvor podataka: Prostorni plan područja posebnih obilježja višenamjenskog kanala Dunav- Sava („Narodne novine“, br. 121/11.)

U kontaktnom području Plana, prostori za razvoj naselja, gospodarska namjena, komunalne djelatnosti i sport i rekreacija mogu se na temelju PPUO dopunjavati i mijenjati uz uvjet osiguranja koridora prometnica i druge infrastrukture određene ovim Planom te očuvanja šuma i vrijednih poljoprivrednih površina.

Pored navedenih aktivnosti i funkcija vezanih uz kanal na području Brodsko-posavske županije, izgradnja kanala će utjecati i omogućiti:

- na utoku kanala u rijeku Savu, kanal prolazi područjem Općine Sikirevci te istočnije od naselja Jaruge utječe u Savu. To je prirodno nizinsko područje koje je moguće turistički valorizirati kroz razvoj turizma vezano za prirodno okruženje uz rijeke i vodotoke uz rijeku Savu (bare, rukavce), s mogućnošću razvoja rekreacijskoga i tranzitnoga turizma vezanog za rijeku.

III.1.2. Prostorni planovi županijske razine

Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/2.0 i 45/20. - pročišćeni tekst) temeljni je dokument prostornog uređenja/prostorni plan regionalne razine, koji razrađuje načela prostornog uređenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu cjelokupnog županijskog prostora. Izvornik plana izrađen je na temelju

tada važećeg Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 30/94., 68/98. i 35/99.) te na osnovama Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske donesenih 1997. odnosno 1999. godine i izmijenjenih tijekom 2013. godine.

Tablica 52. - Važeći Prostorni plan Brodsko-posavske županije

RED. BR.	PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE	VAŽEĆI PLANOVİ (PPŽ)						PLAN U POSTUPKU IZRADE
		IZVORNIK	I. I&D	II. I&D	III. I&D	IV. I&D	V. I&D	
1.	BRODSKO- POSAVSKA ŽUPANIJA	Sl. vj. BPŽ 04/2001	Sl. vj. BPŽ 06/2005	Sl. vj. BPŽ 11/2007 14/2008 PROČIŠĆ ENI TEKST	Sl. vj. BPŽ 05/2010	Sl. vj. BPŽ 09/2012	Sl. vj. BPŽ 39/2020 45/2020 PROČIŠĆ ENI TEKST	NE

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Izvornik i slijedeće dopune Prostornog plana Županije predstavljaju plansku cjelinu, ali kako se ona sastoji od više užih područja, Plan vodi brigu o zajedničkim elementima te cjeline i stvara uvjete za planiranje na razini tih područja. Metodologija izrade plana omogućava interaktivno prožimanje slojevitih interesa i prostornih mogućnosti u okviru zadanih ciljeva uz poštivanje načela održivog razvitka. Sadržajno ovaj Plan pokriva široku lepezu informacija i podataka kroz analizu položaja, značajki i posebnosti županijskog prostora u odnosu na prostor i sustave Države, određuje relevantna polazišta u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije, sustav središnjih naselja regionalnog značenja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, daje osnove za uređenje i zaštitu prostora, prostorna mjerila i smjernice za gospodarski razvoj, te očuvanje i unapređenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti te mjere za unapređenje i zaštitu okoliša kao i druge elemente od važnosti za Županiju.

Do stupanja na snagu novog ZPU ovaj plan je imao usmjeravajuću i kontrolnu funkciju, posebno u pogledu zaštite prostora i okoliša kao neobnovljivog resursa u odnosu na prostorne planove lokalne razine.

Važeći ZPU dijelom redefinira sadržaj Prostornog plana Županije na način:

„Prostorni plan županije određuje:

- vrijedno obradivo poljoprivredno zemljište
- koridore infrastrukture županijskog značaja
- izdvojena građevinska područja izvan naselja za gospodarsku namjenu županijskog značaja
- površine drugih namjena županijskog značaja određene uredbom iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona.

Prostorni plan županije propisuje:

- uvjete provedbe zahvata u prostoru za javne, društvene i druge građevine područnog (regionalnog) značaja

- uvjete provedbe zahvata u prostoru područnog (regionalnog) značaja koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem
- smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja na izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja za gospodarsku i javnu namjenu područnog (regionalnog) značaja.

Novim ZPU propisane su stroge nadležnosti razina prostornih planova, prostorni plan županije izrađene temeljem ovog zakona postaje provedbeni u odnosu na građevine i zahvate regionalne, odnosno županijske razine. Novim ZPU propisan je rok izrade DPPR od dvije godine stupanja zakona na snagu i sve do izmjena i dopuna ovog zakona 2019. godine („Narodne novine“, br. 39/19.) nisu se mogli donositi prostorni planovi temeljem ZPU niže razine. Kako do sada nije donesen DPPR, ukinuta je zabrana izrade i donošenja novih prostornih planova niže razine, a sve kroz brisanje odredbi članka 199. ZPU („Narodne novine“, br. 39/19.). Istim izmjenama i dopunama ZPU otvorena je mogućnost izrade nove generacije prostornih planova, kao i izmjena i dopuna postojećih planova sukladno ovom ZPU.

Prostorni plan Brodsko-posavske županije donesen je na sjednici Županijske skupštine 12. travnja 2001. godine. I. izmjene i dopune Prostornog plana Županije donesene su 2005. godine, a II. izmjene i dopune 2007. god, iza kojih je 2008. napravljen i objavljen kompletan pročišćeni tekst. III. izmjene i dopune donesene su 2010 godine, a V. izmjene i dopune 2012.god.

U razdoblju za koje se radi Izvješće o stanju u prostoru donesene su V. izmjene i dopune ovog Plana.

V. izmjene i dopune Prostornog plana Brodsko-posavske županije donesene su 30. studenog 2020. godine na 28. sjednici Županijske skupštine, a objavljene u broju 39/20 Službenog vjesnika Brodsko-posavske županije, dok je pročišćeni tekst plana objavljen u broju 45/20 Službenog vjesnika Brodsko-posavske županije. Ove izmjene i dopune predstavljaju ciljanu točkastu izmjenu i dopunu plana u segmentu usklađivanja prostorno planskih rješenja u dijelu gospodarenja otpadom, temeljem odredaba Zakona o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 94/13. i 73/17.), Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 117/17.) i Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine („Narodne novine“, br. 03/17.). Plan je dopunjen slijedom navedenih podzakonskih akata kategorijama sukladno podjeli na građevine državnog, regionalnog i lokalnog značaja uključujući postrojenja za gospodarenje otpadom u smislu određivanja lokacije i sadržaja u prostornim planovima, a sve po uputi Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja (KLASA: 350-01/18-01/26, URBROJ: 531-01-18-2 od 19.03.2018. godine).

Za potrebe izrade V. izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije izrađena je Strateška studija utjecaja plana na okoliš i Glavna ocjena prihvatljivosti zahvata na ekološku mjeru. Slijedom ovih dokumenata proizlaze mjere ublažavanja zahvata na sastavnice okoliša.

Uspostava novog sustava gospodarenja otpadom u odnosu na sastavnice okoliša ocijenjeno je da:

- pojedinačne građevine imaju lokalni točkasti utjecaj-za koje se daju mjere kako bi se ublažio na neposrednom okruženju

- utjecaj cjelovitog sustava generalno pozitivnim na sve sastavnice okoliša, izuzev mogućeg utjecaja na tlo (odlagalište otpada i sanirana odlagališta otpada) za koje se predviđa monitoring
- utjecaj prometa koji se ocjenjuje negativnim na postojeće stanje-ublažava se mjerama kroz
 - a) preferiranje prometne infrastrukture definirane ovim Planom (industrijski željeznički kolosijek Nova Gradiška RCGO i definiranjem trase Istočne vezne ceste od križanja Sjeverna vezna cesta do Vrazova ulica)
 - b) planiranjem reciklažna dvorišta i reciklažna dvorišta za građevinski otpad na lokacijama kojima se omogućava izbjegavanje okolišno osjetljivih transportnih pravaca za komunalna vozila i teške kamione, a sukladno karti pogodnosti okoliša za transportne puteve, izrađenoj Strateškom studijom utjecaja V. IID PPBPŽ, razmatraju se varijante formiranja zajedničkih reciklažnih dvorišta JLS i daju smjernice
 - c) mjerama za izvođenje i održavanje prometne mreže koja se koristi za transportne puteve dopreme otpada, kao i mjerama i stimulacijom za upotrebu vozila koja se koriste u transportu.

Koncept gospodarenja otpadom definira se na način:

Tablica 53. – Lokacija, rang i status građevina gospodarenja otpadom

RANG	NAZIV GRAĐEVINE	LOKACIJA	STATUS	NADLEŽNOST PROSTORNOG PLANA
DRŽAVNI	CGO	ŠAGULJE k.o. Kovačevac (k.č. br. 1367 i 1369) i k.o. Mašić (k.č. br. 933)	obvezan, sadržaj studija	PP BPŽ
REGIONALNI	Reciklažni centar	Vijuš - Slavonski Brod, postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
		Šagulje -Ivik-postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
		Davor-postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ, PPUO građevinsko područje
	-pretovarna stanica	Vijuš-Slavonski Brod	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
	-kazeta za zbrinjavanje građevnog otpada koji sadrži azbest	Vijuš-Slavonski Brod -postojeće odlagalište	Obvezan	PP BPŽ, PPUG građevinsko područje
		ŠAGULJE k.o. Kovačevac (k.č. br. 1367 i 1369) i k.o. Mašić (k.č. 933)	Obvezan dio CGO	PP BPŽ
	- građevine za obradu otpada osim onih državnog značaja	Građevina za obradu otpada termička obrada –energana: Lokacija Davor, u zoni I izdvojnog građevinskog	Studija izvedivosti	PP BPŽ

		<i>područja izvan naselja , označena u PPUO kao postrojenje za proizvodnju energije energana</i>		
		<i>Građevina za obradu otpada termička obrada Šagulje (RCGO).</i>	<i>Studija izvedivosti</i>	<i>PP BPŽ</i>
		<i>Postrojneje za mehaničko biološku obradu otpada</i>	<i>Studija izvedivosti</i>	<i>PP BPŽ</i>
	<i>-postrojenje za obradu otpadnog mulja</i>	<i>Postrojenje za obradu mulja iz uređaja za pročišćavanje voda Vijuš Slavonski Brod</i>	<i>Studija izvedivosti</i>	<i>PP BPŽ i PPUG</i>
<i>Lokalnog značaja</i>	<i>Centar za ponovnu oporabu</i>	<i>U svim JLS</i>	<i>Po potrebi</i>	<i>PP BPŽ omogućuju izgradnju u zonama I ili K 3</i>
	<i>Reciklažno dvorište</i>	<i>U svim JLS</i>	<i>Po potrebi</i>	<i>PP BPŽ omogućuju izgradnju u zonama I ili K 3</i>
	<i>Reciklažno dvorište za građevni otpad</i>	<i>U svim JLS</i>	<i>Po potrebi</i>	<i>PP BPŽ omogućuju izgradnju u: - zonama I ili K3 izdvojenog građevinskog područja gospodarske namjene izvan naselja, - unutar određenih eksploatacijskih polja s pripadajućim postrojenjima, asfaltnih baza, betonara i drugih građevina u funkciji obrade mineralnih sirovina,</i>
	<i>Ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu državnog i regionalnog značaja</i>	<i>Moguće u zonama gospodarske namjene I ,ili K3</i>	<i>Po potrebi</i>	<i>Definira se PPUG ili PPUO</i>

Izvor podataka: Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst)

Ovim prostornim planom definiraju se građevine i postrojenje državnog i regionalnog značaja.

Ovim planom omogućuje se izgradnja građevina lokalnog značaja: centri za ponovnu oporabu, reciklažnih dvorišta i reciklažnih dvorišta za građevni otpad, a za ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu državnog i regionalnog značaja dane su smjernice i na temelju istih uz posebne uvjete ove građevine treba definirati kroz prostorne planove uređenja općine ili grada .

III.1.3. Prostorni planovi lokalne razine

III.1.3.1. Prostorni planovi uređenja grada ili općine (PPUG/O)

Sukladno važećem ZPU:

„Prostorni plan uređenja grada, odnosno općine donosi se obvezno za područje grada, odnosno općine. Prostorni plan uređenja propisuje uvjete provedbe svih zahvata u prostoru izvan građevinskog područja, osim zahvata državnog i županijskog značaja, uvjete provedbe svih zahvata u prostoru u dijelu građevinskog područja naselja i dijelu izdvojenog građevinskog područja izvan naselja kojeg određuje grad, odnosno općina, a za koje se prema Zakonu ne donosi generalni urbanistički plan ili urbanistički plan uređenja, te u izdvojenom dijelu građevinskog područja naselja, te propisuje smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja koji se prema Zakonu donose u građevinskom području naselja i izdvojenom građevinskom području izvan naselja, a za koje se ne donosi generalni urbanistički plan. Prostorni plan uređenja grada, odnosno općine može za dijelove građevinskog područja, za koje se prema ovom Zakonu obvezno donosi urbanistički plan uređenja, propisivati uvjete provedbe zahvata u prostoru s detaljnošću propisanom za urbanistički plan uređenja. Prostorni plan uređenja donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće, a prije donošenja prostornog plana uređenja grada, odnosno općine mora se pribaviti mišljenje zavoda za prostorno uređenje županije u pogledu usklađenosti tog plana s prostornim planom županije.“

Donošenjem ZPU člankom 201. definira se obveza dopune PPUG/O, a u smislu određivanja neuređenih dijelove građevinskih područja i izgrađenih dijelove građevinskih područja planiranih za urbanu preobrazbu. Do ispunjenja ove obveze „dopune PPUO“ (odnosno usklađenja sa Zakonom) neuređenim dijelom građevinskog područja smatraju se neizgrađeni dijelovi građevinskog područja određeni prostornim planovima, a izgrađenim dijelovima građevinskih područja planiranim za urbanu preobrazbu u smislu ovoga Zakona smatraju se dijelovi građevinskog područja određeni za urbanu obnovu prostornim planovima koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona. Slijedom navedenog za sva građevinska područja koja su određena kao planirana/neizgrađena ili izgrađena određena za urbanu sanaciju, a za koje nije donesen urbanistički plan uređenja ili druga vrsta provedbenog dokumenta prostornog uređenja koji su bili propisani dosadašnjim zakonima onemogućen je postupak izdavanja lokacijske i građevinske dozvole izuzev zamjenskih građevina što je zahtijevalo žurno usklađenje važećih PPUG/O. U periodu izrade Izvješće o stanju u prostoru za sve navedene PPUG/O izrađena su razgraničenja neizgrađenih uređenih i neizgrađenih neuređenih građevinskih područja kroz postupke usklađenja sa ZPU ili kroz postupak izmjene i dopune PPUG/O. Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije je izradio 15 usklađenja PPUO i usklađenje PPUG Nova Gradiška. Kroz postupke izmjene i dopune u proteklom periodu JLS su većim dijelom izvršili i evidentiranje stanja izgrađenog i neizgrađenog građevinskog područja sukladno stvarnom stanju, kao i razgraničenja građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izdvojene namjene izvan naselja. Odredbom cl.43. st.6. ZPU propisano je da se izdvojeno građevinsko područje izvan naselja za koje u roku od sedam (7) godina od dana njegova određivanja nije donesen urbanistički plan uređenja ili do kojeg nije izgrađena osnovna infrastruktura, prestaje biti građevinsko područje. Potrebna je nova valorizacija ovakvih izdvojenih građevinskih područja započevši od 2021. godine

Važeći ZPU omogućuje: *„za dijelove građevinskog područja, za koje se prema ovom Zakonu obvezno donosi urbanistički plan uređenja, propisivati uvjete provedbe zahvata u prostoru s*

detaljnošću propisanom za urbanistički plan uređenja. “ Ovom zakonskom odredbom u praksi je omogućena provedba manjih zona gospodarske ili javne namjene izvan naselja - direktna provedba, dijelom korištena u postupku PPUO (Sibinj , Podcrkavlje i Stara Gradiška) za manje zone gospodarske namjene čija je realizacija planirana u kratkom vremenskom roku od donošenja plana sa veće poznatim ili planiranim namjenama.

Tablica 54. - Prikaz prostornih planova uređenja gradova (PPUG) na području Brodsko-posavske županije

RED. BR.	GRADOVI	VAŽEĆI PLANOWI (PPUG)								PLANOWI U POSTUPKU IZRADE
		IZVORNIK	I. I&D	II. I&D	III. I&D	IV. I&D	V. I&D	VI. I&D	VII. I&D	
1.	SLAVONSKI BOD	Sl. vj. BPŽ 03/2004	Sl. vj. BPŽ 22/2007	Sl.glasnik Slav.Broda 03/2014	Sl.glasnik Slav.Broda 01/2017 usklađenje sa Zakonom(dop una)					Da -odluka Sl.glasnik Slav.Broda 01/2017
2.	NOVA GRADIŠKA	Novogradiški gl. 06/1999	Novogradiški gl. 01/2003 03/2003 PROČIŠĆENI TEKST	Novogradiški gl. 07/2004	Novogradiški gl. 002/2007	Novogradiški gl. 10/2014	Novogradiški gl. 06/2016 usklađenje sa Zakonom	Novogradiški gl. 07/2018 09/2018 PROČIŠĆENI TEKST	Novogradiški gl. 02/2021	NE

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije, svibanj 2021.

Grad Nova Gradiška provodi kontinuirane izmjene i dopune nadležnog PPUG, s prihvatljivim rokovima izrade proizašlim iz Odluka o izradi u kojima se definiraju točne izmjene i dopune i slijedom navedenog postupak izrade i donošenja je olakšan, a za navedene izmjene i dopune kontinuirano priprema prethodne akte ili studije. Grad Slavonski Brod je u prethodnom periodu usvojio jednu izmjenu i dopunu PPUG, kao i usklađenje sa ZPU vezano za članak 201., odnosno utvrđivanje neizgrađenog uređenog ili neuređenog građevinskog zemljišta. Još 2017. godine započeta je izmjena i dopuna PPUG i proveden javni uvid 2019. godine, ali plan nije usvojen. Nedostaje kontinuiran rad u sektoru prostornog planiranja posebice nedostaju akti i studije vezane za segment prostornog planiranja kao ulazni parametri.

Tablica 55. - Prikaz prostornih planova uređenja općina na području Brodsko-posavske županije

RED. BR.	OPĆINE	VAŽEĆI PLANOWI (PPUO)							planovi u postupku izrade
		IZVORNIK	I. I&D	II. I&D	III. I&D	IV. I&D	V. I&D	VI. I&D	
1.	BEBRINA	Sl. vj. BPŽ 15/2005	Sl. vj. BPŽ 17/2015 usklađenje sa zakonom						NE
2.	BRODSKI STUPNIK	Sl. vj. BPŽ 21/2002	Sl. vj. BPŽ 20/2007	Sl. vj. BPŽ 26/2012	Sl. vj. BPŽ 17/2015 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 26/2012	Sl. vj. BPŽ 14/2015	Sl. vj. BPŽ 13/2020 16/2020 pročišćeni tekst	DA

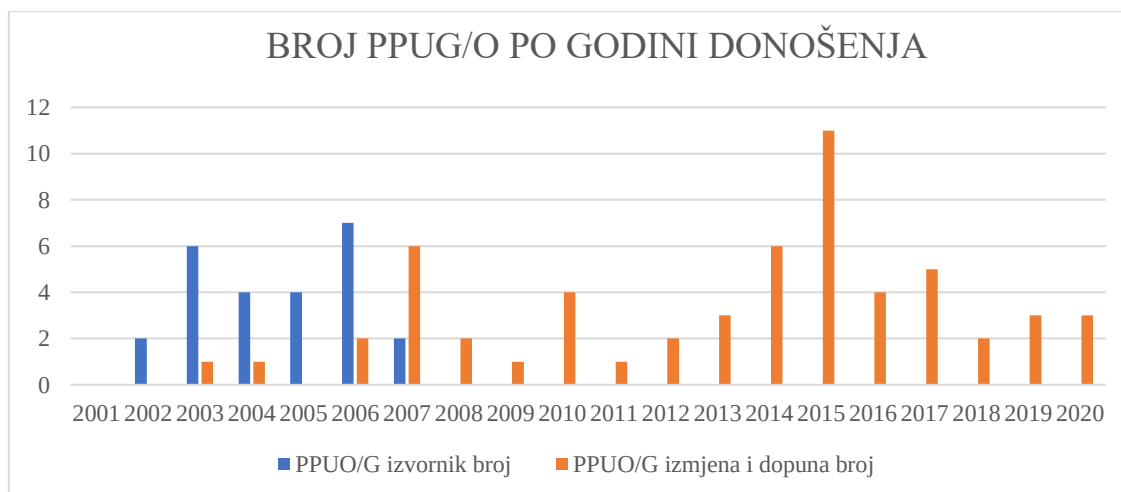
3.	BUKOVLJE	Sl. vj. BPŽ 06/2004	Sl. vj. BPŽ 13/2008	Sl. vj. BPŽ 23/2015 usklađenje sa zakonom					NE
4.	CERNIK	Sl. gl. Opć. Cernik 04/2003	Sl. gl. Opć. Cernik 02/2007 08/2007 pročiš. tekst	Sl. gl. Opć. Cernik 09/2013	Sl. gl. Opć. Cernik 06/2015 usklađenje sa zakonom	Sl. gl. Opć. Cernik 07/2017			DA
5.	DAVOR	Sl. vj. BPŽ 14/2003	Sl. vj. BPŽ 13/2008	Sl. vj. BPŽ 07/2013	Sl. vj. BPŽ 28/2015 usklađenje sa zakonom				NE
6.	DONJI ANDRIJEVCI	Sl. vj. BPŽ 19/2002	Sl. vj. BPŽ 15/2011	Sl. vj. BPŽ 28/2014 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 14/21 16/21 pročišćeni tekst				NE
7.	DRAGALIĆ	Sl. gl. Opć. Dragalić 02/2005	Sl. gl. Opć. Dragalić 05/2009	Sl. gl. Opć. Dragalić 02/2017 usklađenje sa zakonom	Sl. gl. Opć. Dragalić 03/2021				NE
8.	GARČIN	Sl. vj. BPŽ 16/2001	Sl. vj. BPŽ 19/2007	Sl. vj. BPŽ 06/2011	Sl. vj. BPŽ 20/2015	Sl. glasilo Opć. Garčin 03/2021			NE
9.	GORNJA VRBA	Sl. vj. BPŽ 08/2003	Sl. vj. BPŽ 03/2009	Sl. vj. BPŽ 10/2016	Sl. novine Opć. G. Vrba 01/2019 2/2019 proč. tekst				NE
10.	GORNJI BOGIĆEVCI	Sl. vj. BPŽ 17/2006	Sl. gl. Opć. Gornji Bogićevci 01/2016						NE
11.	GUNDINCI	Sl. vj. BPŽ 11/2004	Sl. vj. BPŽ 25/2005	Sl. vj. BPŽ 15/2015 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 1/2019				NE

12.	KLAKAR	Sl. vj. BPŽ 04/2006	Sl. vj. BPŽ 14/2010	Sl. vj. BPŽ 2/2016 ciljane					NE
13.	NOVA KAPELA	Sl. vj. BPŽ 16/2006	Sl. novine Opć. N. kapela 05/2015 06/2015 proč. tekst	Sl. novine Opć. N. kapela 31/2018					NE
14.	OKUČANI	Sl. vj. BPŽ 02/2003	Sl. vj. BPŽ 03/2009	Sl. vj. BPŽ 21/2016 usklađenje sa zakonom					NE
15.	OPRISAVCI	Sl. vj. BPŽ 15/2003	Sl. vj. BPŽ 20/2010	Sl. vj. BPŽ 23/2014 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 05/2020 13/2020 pročišćeni tekst				NE
16.	ORIOVAC	Sl. vj. BPŽ 24/2005	Sl. vj. BPŽ 12/2006	Sl. vj. BPŽ 20/2009	Sl. vj. BPŽ 09/2015 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 24/2017	Sl. vj. BPŽ 26/2020		NE
17.	PODCRKAVLJE	Sl. vj. BPŽ 12/2001	Sl. vj. BPŽ 23/2014 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 14/2019 13/2020 pročišćeni tekst					NE
18.	REŠETARI	Sl. gl. Opć. Rešetari 02/2004	Sl. gl. Opć. Rešetari 02/2006	Sl. gl. Opć. Rešetari 02/2011	Sl. gl. Opć. Rešetari 04/2017 usklađenje sa zakonom				NE
19.	SIBINJ	Sl. vj. BPŽ 08/2003	Sl. vj. BPŽ 17/2007	Sl. vj. BPŽ 27/2014 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 27/2016 02/2017 pročišćeni tekst				NE
20.	SIKIREVCI	Sl. vj. BPŽ 12/2006	Sl. vj. BPŽ 04/2015 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 17/2019 19/2019 pročišćeni tekst					DA

21.	SLAVONSKI ŠAMAC	Sl. vj. BPŽ 05/2007	Sl. vj. BPŽ 22/2015 usklađenje sa zakonom						NE
22.	STARA GRADIŠKA	Sl. vj. BPŽ 06/2005	Sl. vj. BPŽ 01/2010	Sl. gl. Opć. Stara Gradiška 07/2012	Sl. gl. Opć. S.Gradiška 05/2016 06/2016 pročišćeni tekst				NE
23.	STARO PETROVO SELO	Sl. gl. Opć. SPS 03/2006	Sl. gl. Opć. SPS 03/2013	Sl. gl. Opć. SPS 01/2014 04/2015 pročišćeni tekst	Sl. gl. Opć. SPS 04/2015	Sl. gl. Opć. SPS 05/2018			NE
24.	VELIKA KOPANICA	Sl. vj. BPŽ 01/2007	Sl. vj. BPŽ 25/2007	Sl. vj. BPŽ 19/2010	Sl. vj. BPŽ 26/2015 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 13/2017 17/2017 pročišćeni tekst			NE
25.	VRBJE	Sl. vj. BPŽ 05/2006	Sl. glasnik O. Vrbje 04/2019 usklađenje sa zakonom						NE
26.	VRPOLJE	Sl. vj. BPŽ 22/2006	Sl. vj. BPŽ 09/2010	Sl. vj. BPŽ 11/2016 usklađenje sa zakonom	Sl. vj. BPŽ 08/2021 14/2021 pročišćeni tekst				NE

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Grafikon 17. - Dinamika donošenja PPUG/O po godina

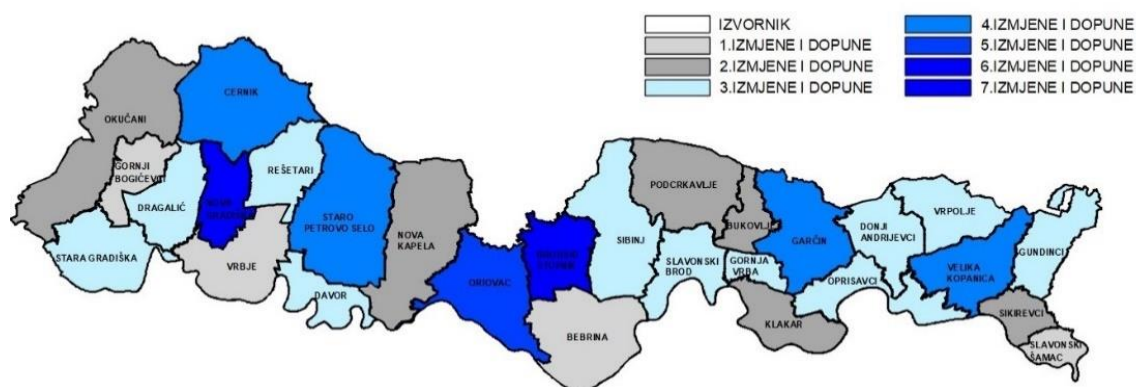
Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Slijedom analize dinamike izrade PPUG/O zajedno s izmjenama i dopunama može se definirati:

- svi izvornici izrađeni do zaključno 2007. godine,
- izmjene i dopune kontinuirano se provode prosječno 2-3 plana godišnje, izuzev perioda između 2014.-2017. godine kad su rađena usklađenja sa ZPU.

U nastavku se daje grafički prikaz donošenja PPUG/O na području Brodsko-posavske županije.

Kartogram 57. – Posljednje izmjene i dopune PPUG/O na području Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

III.1.3.2. Ostali prostorni planovi u nadležnosti gradova i općina

Struktura provedbenih planova nižeg reda u nadležnosti JLS mijenjala se sukladno važećim zakonima koji reguliraju prostorno uređenje:

Prema Zakonu o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 30/94., 68/98., 35/99., 61/00., 32/02. i 100/04., na snazi od 1994. do 2007.), pored PPUG/O, ostali dokumenti prostornog uređenja/planovi (provedbeni) u nadležnosti JLS su:

- generalni urbanistički plan (GUP),
- urbanistički plan uređenja (UPU),
- detaljni plan uređenja (DPU),
- provedbeni urbanistički plan (PUP) preuzet čl.57. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 30/94., 68/98., 35/99., 61/00. i 32/02.)

b) Zakonom o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 76/07., 38/09., 55/11., 90/11. i 50/12., na snazi od 2007. do 2014.) pored PPUG/O, ostali provedbeni dokumenti prostornog uređenja koji se donose na lokalnoj razini su:

- urbanistički plan uređenja (UPU)
- detaljni plan uređenja (DPU)
- provedbeni urbanistički plan (PUP) preuzet čl. 325. Zakon o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 30/94., 68/98., 35/99., 61/00. i 32/02.)

Generalni urbanistički plan (GUP) donosio se, temeljem Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 30/94., 68/98., 61/00., 32/02. i 100/04.), sukladno Pravilniku o sadržaju,

mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova („Narodne novine“, br. 106/98., 39/04., 45/04., 163/04. – ne važi stupanjem na snagu Pravilnika o općinama koje mogu donijeti prostorni plan uređenja općine smanjenog sadržaja i sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza i obveznim priložima toga plana („Narodne novine“, br. 135/10.)) za naselja u kojima je sjedište županija, Grad Zagreb te druga naselja koja imaju više od 15 000 stanovnika. Zakon o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. briše obavezu izrade Generalnog urbanističkog plana i ostavlja ih na snazi najdulje deset godina od dana stupanja na snagu Zakona tj. do 1. listopada 2017. godine.

c) Prema Zakonu o prostornom uređenju, pored PPUO/G ostali planovi (provedbeni) u nadležnosti JLS su:

- generalni urbanistički plan (GUP),
- urbanistički plan uređenja (UPU),
- dokumenti prostornog uređenja doneseni na temelju propisa koji su važili prije stupanja na snagu ZPU ostaju na snazi do donošenja prostornih planova prema ovom Zakonu, odnosno do njihova stavljanja izvan snage na temelju ovoga Zakona (DPU, PUP) i smatraju se UPU-om.

Obzirom da su se u praksi Generalni urbanistički planovi pokazali kao potrebna razina prostornog plana između planskih određenja PPUG-a i Urbanističkog plana uređenja, Ministarstvo kroz ZPU ponovno uvodi GUP u zakonsku regulativu.

ZPU definira:

„Generalni urbanistički plan donosi se obvezno za građevinsko područje naselja i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja središnjeg naselja velikog grada.

Generalni urbanistički plan određuje:

- *neizgrađeni dio građevinskog područja naselja i izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za koje se donosi generalni urbanistički plan te neuređeni dio tih područja*
- *dio građevinskog područja naselja i izdvojenog građevinskog područja izvan naselja, planiran za urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju*
- *obuhvat u Generalni urbanistički plan donosi se obvezno za građevinsko područje naselja i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja središnjeg naselja velikog grada.*

Generalni urbanistički plan propisuje:

- *uvjete provedbe svih zahvata u prostoru unutar dijela svog obuhvata za koji se ne donosi urbanistički plan uređenja*
- *smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja čiji je obuhvat određen generalnim urbanističkim planom.*

Generalni urbanistički plan može za dijelove građevinskog područja za koje se prema ovom Zakonu obvezno donosi urbanistički plan uređenja propisivati uvjete provedbe zahvata u prostoru s detaljnošću propisanom za urbanistički plan uređenja, urbanističkih planova

uređenja koji se prema ovom Zakonu donose za građevinsko područje naselja i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja koje određuje grad, odnosno općina.“

Unutar Brodsko-posavske županije izrađeni su generalni urbanistički planovi

za oba grada – Grad Slavonski Brod (veliki grad i središte županije) i Grad Novu Gradišku (temeljem Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 30/94., 68/98., 35/99., 61/00., 32/02. i 100/04.)).

Tablica 56. – Generalni urbanistički planovi na području Brodsko-posavske županije

R. BR.	Grad	Važeći planovi (GUP)				Planovi u postupku izrade
		Izvornik	I. I&D	II. I&D	III. I&D	
1.	SLAVONSKI BROD	Sl. vj. BPŽ 02/2005	Sl. vj. BPŽ 10/2008	Sl. gl. grada SB 01/2016		Da -odluka Sl.glasnik Slav.Brod a 01/2017
2.	NOVA GRADIŠKA	Novogradišk i gl. 05/2007	Novogradišk i gl. 06/2010	Novogradiški gl. 07/2010 09/2018 PROČIŠĆEN I TEKST	Novogradišk i gl. 02/2021	NE

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 57. - Urbanistički planovi uređenja (UPU) za gradove na području Brodsko-posavske županije

RED. BR.	GRADOVI	VAŽEĆI PLANOWI (UPU)			PLANOWI U POSTUPKU IZMJENE
		naziv	izvornik	I. I&D	
1.	SLAVONSKI BROD	UPU VELIKO POLJE-SJEVER	Sl.vj. BPŽ 18/2007		NE
2.		UPU GOSPODARSKO-PROIZVODNA ZONA ĐĐ	Sl.vj. BPŽ 10/2008		NE
3.		UPU GOSPODARSKO-PROIZVODNA ZONA BJELIŠ-ZAPAD	Sl.vj. BPŽ 19/2008		NE
4.		UPU POVIJESNA I URB. CJELIN S GRAD. TVRĐAVOM	Sl.gl.Grada S B 01/2011		NE

5.		UPU GOSPODARSKO- PROIZVODNA ZONA JELAS- ZAPAD	Sl.gl.Grada SB 05/2015		NE
6.	NOVA GRADIŠKA	UPU INDUSTRIJSKI PARK NG	Novogradiški glasnik 09/2007		NE
7.		UPU PANONSKI ZELENI IND. PARK NG	Novogradiški glasnik 08/2013	Novogradiški glasnik 02/2021	NE

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 58. - Urbanistički planovi uređenja (UPU) za općine na području Brodsko-posavske županije

RED. BR.	OPĆINE	VAŽEĆI PLANOVI (UPU)				PLANOVI U POSTUPK U IZMJENE
		naziv	izvorni k	I. I&D	II. I&D	
1.	BUKOVLJE	UPU RADNA ZONA 9	Sl.vj. BPŽ 11/2009			NE
2.	CERNIK	UPU ZONA GOSPODARSKE NAMJENE CERNIK	Sl.vj. BPŽ 04/2007			NE
3.	DAVOR	UPU NASELJA DAVOR	Sl.vj. BPŽ 15/2010			NE
4.	DRAGALIĆ	UPU RADNOG PODRUČJA DRAGALIĆ	Sl.gl. općine 10/2007			NE
5.	GORNJA VRBA	UPU NASELJA GORNJA VRBA	Sl.vj. BPŽ 21/2006			NE
6.		UPU LUČKOG PODRUČJA LUKE SL. BROD	Sl.vj. BPŽ 21/2009			NE
7.	KLAKAR	UPU RADNE ZONE-LUKE BJELIŠ	Sl.vj. BPŽ 08/2008			NE
8.		UPU GOSPODARSKE ZONE JELAS - RUŠĆICA	Sl.vj. BPŽ 24/2015			NE
9.	OKUČANI	UPU PROIZVODNO-	Sl.vj. BPŽ 07/2011			NE

		POSLOVNA ZONA				
10.	REŠETARI	UPU PODUZETNIČKE ZONE 1	Sl. gl. Opć. Rešetari 02/2008			NE
11.		UPU PODUZETNIČKE ZONE 2	Sl. gl. Opć. Rešetari 04/2011			NE
12.	SIBINJ	UPU ZONE MALOG GOSPODARSTVA	Sl.vj. BPŽ 16/2004	Sl.vj. BPŽ 05/2009	Sl.vj. BPŽ 27/2010	NE
13.		UPU ZONE MALOG GOSPODARSTVA -SLOBODNICA II. FAZA	Sl.vj. BPŽ 29/2007			NE
14.		UPU ZONE MALOG GOSPODARSTVA -SLOBODNICA III. FAZA	Sl.vj. BPŽ 07/2009			NE
15.	VELIKA KOPANICA	UPU PROIZVODNO- POSLOVNA ZONA II	Sl.vj. BPŽ 07/2009	Sl.vj. BPŽ 22/2012		NE
16.		UPU POSLOVNE ZONE IV	Sl.vj. BPŽ 21/2010	Sl.vj. BPŽ 22/2012		NE
17.	VRBJE	UPU TURISTIČKA ZONA MAČKOVAC- VRBJE	Sl.vj. BPŽ 02/2009			NE

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 59. - Detaljni planovi uređenja (DPU) na području Brodsko-posavske županije

RED . BR.	GRADOVI	VAŽEĆI PLANOWI (DPU)			PLANOWI U POSTUPKU IZMJENE
		naziv	izvornik	I. I&D	
1.	SLAVONSKI BROD	DPU ROBNA KUĆA U SVAČIĆEVOJ ULICI U SLAVONSKOM BRODU	Sl.vj. BPŽ 7/1999		NE

2.		DPU ZONA CIGLANA U SLAVONSKOM BRODU	Sl.vj. BPŽ 10/2007		NE
3.		DPU NOVO NASELJE U MO JOSIP RIMAC - SLAVONSKI BROD	Sl.vj. BPŽ 18/2009		NE
4.	NOVA GRADIŠKA	DPU ZONA MALOG GOSPODARST VA GRADA NOVE GRADIŠKE	Novogradiški glasnik 6/2003	Novogradiški glasnik 10/2003	NE
5.		DPU POSLOVNO- TRGOVAČKI CENTAR U NASELJU ZRINSKIH - NOVA GRADIŠKA	Novogradiški glasnik 1/2005		NE
6.		DPU ZONA MALOG GOSPODARST VA II GRADA NOVE GRADIŠKE	Novogradiški glasnik 2/2005		NE
7.		DPU GRADSKO GROBLJE U NOVOJ GRADIŠKI (Sl.gl. NG 8/2005)	Novogradiški glasnik 8/2005	Novogradiški glasnik 4/2014	NE
10.		DPU DIJELA RADNE ZONE	Sl.vj. BPŽ 16/2005		NE

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 60. Detaljni planovi uređenja (DPU) stavljeni van snage u promatranom razdoblju

R. br.	Grad	DPU stavljeni van snage			Stavljen van snage
		naziv	izvornik	I. I&D	
1.	NOVA GRADIŠKA	DPU CENTAR III	Novogradiški glasnik 7/2006		Novogradiški glasnik 4/19
2.		DPU NASELJA URIJE	Novogradiški glasnik 1/2009	Novogradiški glasnik 5/2012	Novogradiški glasnik 4/19
3.		DPU CENTAR V	Novogradiški glasnik 7/2011		Novogradiški glasnik 2/2017

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 61. - Provedbeni urbanističkih planovi (PUP) za Grad Slavonski Brod

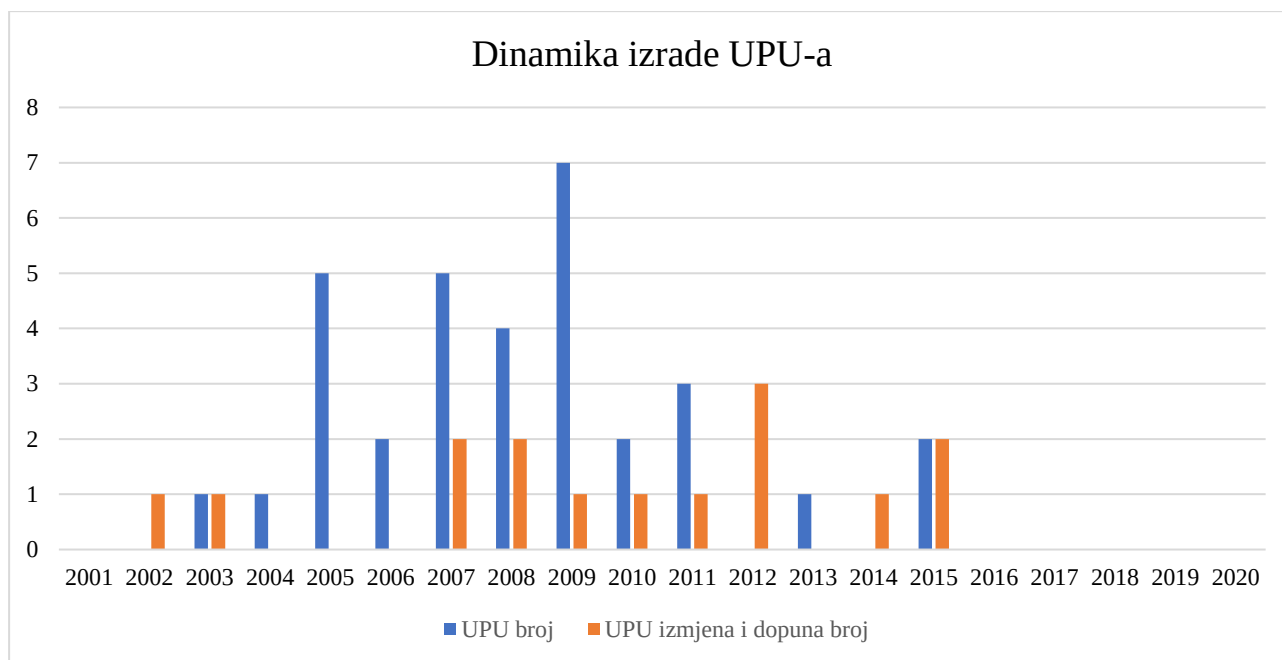
RED . BR.	VAŽEĆI PROVEDBENI URBANISTIČKI PLANOVI (PUP)					
	naziv	Izvor.	I. I&D	II. I&D	III. I&D	IV. I&D
1.	PUP Brodski Varoš Jug – Budainka	Sl.vj 1/87	Sl.vj. 10/89	Sl.vj. BPŽ 10/07	Sl.gl. Grada 03/15	
2.	PUP Eksperimentalno solarno naselje Glogovica	Sl. vj. 03/92				
3.	PUP Franjo Sertić, a sada Naselje Andrija Hebrang	Sl. vj. 10/80,	Sl. vj. 07/91	Sl.vj. BPŽ 09/00	Sl.vj. BPŽ 10/07	Sl. gl. Grada 02/11
4.	PUP INA PLIN – Slavonski Brod	Sl. vj. 01/89				
5.	PUP Jelas	Sl. vj. 10/90	Sl.vj. BPŽ 04/02	Sl.vj. BPŽ 21/08		
6.	PUP Moša Pijade, a sada Zrinski Frankopan (, 10/07)	Sl. vj. 04/91	Sl.vj. BPŽ 10/07	Sl. gl. Grada 03/15		

7.	PUP Šestinac	Sl.vj. 04/91	Sl.vj. BPŽ 19/08			
----	--------------	-----------------	------------------------	--	--	--

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Nema važećih PUP-ova za ostala područja, kao što nema ni PUP-ova u postupku izmjene i dopune.

Grafikon 18. - Dinamika donošenja UPU-a po godina

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

III.1.4. Prostorni planovi u postupku izrade i donošenja

Izrada izmjene i dopune dokumenata prostornog uređenja/prostornih planova od donošenja Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 76/07., 38/09., 55/11., 90/11., 50/12., 55/12., 80/13. i 78/15.) do važećeg ZPU započinje na temelju odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave, odnosno odluke Ministra za prostorne planove državne razine.

III.1.4.1. Odluka o izradi prostornog plana

Odluka o izradi prostornog plana (definirana ZPU), ovisno o vrsti prostornog plana i postupku njegove izrade (izrada novog plana, njegovih izmjena i/ili dopuna, odnosno zasebno stavljanje izvan snage), sadrži osobito:

- pravnu osnovu za izradu i donošenje prostornog plana
- razloge donošenja prostornog plana
- obuhvat prostornog plana

- sažetu ocjenu stanja u obuhvatu prostornog plana
- ciljeve i programska polazišta prostornog plana
- popis sektorskih strategija, planova, studija i drugih dokumenata propisanih posebnim zakonima kojima, odnosno u skladu s kojima se utvrđuju zahtjevi za izradu prostornih planova
- način pribavljanja stručnih rješenja prostornog plana
- popis javnopravnih tijela određenih posebnim propisima koja daju zahtjeve za izradu prostornog plana te drugih sudionika korisnika prostora koji trebaju sudjelovati u izradi prostornog plana
- planirani rok za izradu prostornog plana, odnosno njegovih pojedinih faza i rok za pripremu zahtjeva za izradu prostornog plana tijela i osoba određenih posebnim propisima, ako je taj rok, ovisno o složenosti pojedinog područja, duži od trideset dana
- izvore financiranja izrade prostornog plana
- odluku o drugim pitanjima značajnim za izradu nacrt prostornog plana.

Do izmjene i dopune ZPU iz 2017. godine bio je propisan rok od donošenja Odluke o izradi do objave javne rasprave od dvije godine, a nakon toga Odluka bi prestala važiti. Izmjenom ZPU ovaj rok je brisan. Člankom 202. ZPU propisan je rok važenja Odluka o izradi prostornih planova temelje prethodnog zakona na dvije godine odnosno do 01.01.2016. god., unutar kojeg je bila obveza provođenja javne rasprave, a za sve druge donošenje se obustavlja. Na ovaj način obustavljena je izrada dokumenata prostornog uređenja temeljem odluka u prethodnom periodu, a to se posebice odnosi na dio Odluka vezanih za DPU ili UPU u područja Grada Slavonskog Broda, pretpostavlja se da su iste donesene formalno bez dobro pripremljenih stručnih podloga.

Trenutno nisu u postupku izrade niti izmjene i dopune prostorni planovi područne/regionalne razine.

Tablica 62. - Prostorni planovi u postupku donošenja koji se odnose na prostor Brodsko-posavske županije

Razina plana	obuhvat	Naziv plana	Izvornik/izmjena i dopuna	Odluka o izradi	Faza
Državna	RH	DPPR	izvornik		Izrada nacrt prijedloga
Lokalna	Grad Slavonski Brod	PPUO	4.izmjene i dopune	Sl. glasnik grada SB 01/2017	Proveden javni uvid i rasprava
		GUP	3.izmjene i dopune	Sl. glasnik grada SB 01/2017	Proveden javni uvid i rasprava
	Općina Cernik	PPUO	5.izmjene i dopune		Izrada nacrt prijedloga
	Općina Brodski Stupnik	PPUO	6.izmjene i dopune		Izrada nacrt prijedloga
	Općina Sikirevci	PPUO	3.izmjene i dopune		Izrada nacrt prijedloga

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Izrada prostornih planova, kao izmjene i dopune istih podliježe Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, br. 03/17.), prilikom izrade prostornih planova provode se postupci:

- izrada strateške procjene utjecaja plana na okoliš s glavnom ocjenom o prihvatljivosti na ekološku mrežu (ovaj postupak provodi se paralelno s izradom plana)
- ocjena o potrebi strateške procjene koja se provodi prije donošenja Odluke o izradi prostornog plana.

Uvidom u navedene postupke izmjene i dopune, kao i ZPU propisanu proceduru kojom izmjena i dopuna dokumenta prostornog uređenja traje oko 9 mjeseci do maksimalno 18 mjeseci, a u ovaj postupak ne ulazi postupak ocjene o potrebi strateške procjene za koju treba planirati oko 3 mjeseca. Strateška procjena utjecaja plana na okoliš s glavnom ocjenom prihvatljivosti za ekološku mrežu provodi se ili je provedene za slijedeće prostorne planove:

- V. izmjene i dopune PP BPŽ (od Odluke do donošenja 24 mjeseca)
- IV. izmjene i dopune PPUG Slavonskog Broda (od Odluke iz 2017. god., plan nije donesen)

Našom analizom evidentne su dvije teškoće:

- objektivne (nedostatak stručnih podloga, studija i ostalih akata koje predstoje donošenju Odluke o izradi dokumenta prostornog uređenja) i
- subjektivne (naročito na izradi onih planova za koje Odluke o izradi nisu jasno definirane već su podložne korekcijama ili sukcesivnim dopunama).

III.1.5. Informacijski sustav prostornog uređenja

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU) na temelju ZPU-a uspostavlja se i vodi za cijelo područje Države za potrebe izrade, donošenja, provedbe i nadzora prostornih planova, trajnog praćenja stanja u prostoru i području prostornog uređenja te izrade izvješća o stanju u prostoru. Obuhvaća podatke o postojećem stanju i korištenju prostora, uključujući i podatke o nekretninama, prostornim planovima i prostornim planovima čija je izrada i donošenje u tijeku, namjeni prostora/površina i drugim uvjetima korištenja i zaštite prostora određenih i propisanih prostornim planovima i posebnim propisima, upravnim i drugim aktima nadležnih tijela koji se izdaju i koji su izdani u svrhu provedbe prostornih planova, građenja, uporabe i uklanjanja građevina i sektorskim strategijama, planovima, studijama i drugim dokumentima propisanim posebnim zakonima značajnim za prostorno uređenje. Njegov rad detaljnije je propisan Uredbom o informacijskom sustavu prostornog uređenja kojom je određeno da se ISPU organizira kao sustav samostalnih funkcionalnih cjelina - modula za unos i verifikaciju podataka koji se mogu međusobno povezivati. To su:

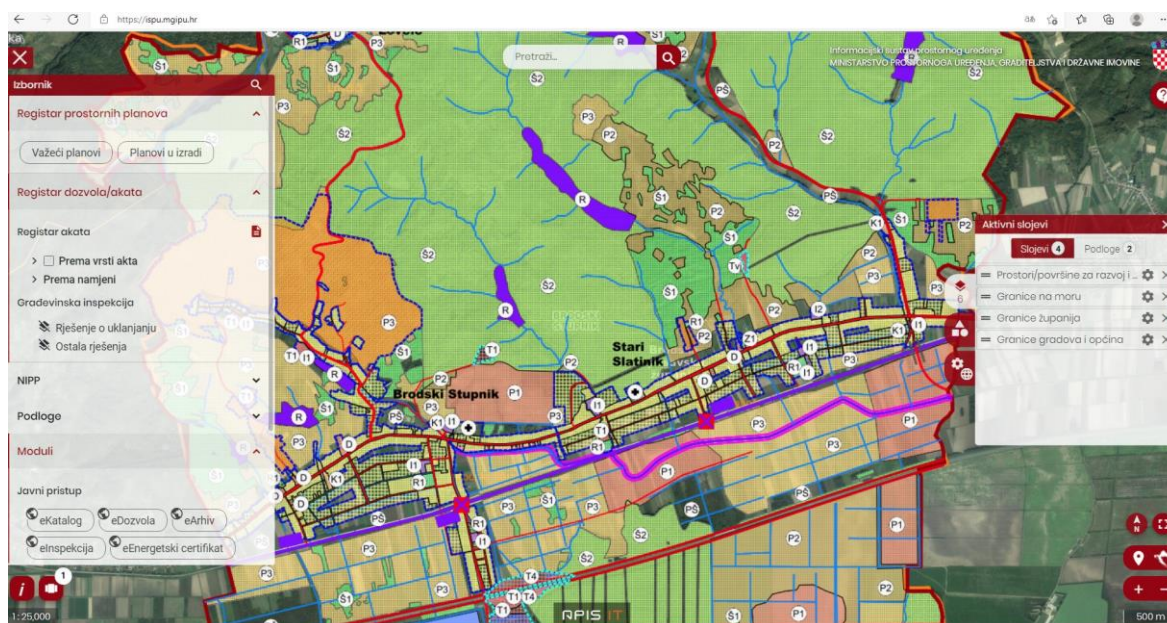
- modul ePlanovi u koji se unose tekstualni i grafički dijelovi elaborata prostornih planova, izrađeni sukladno ZPU-u i pravilnikom kojim se propisuje sadržaj prostornih planova, metapodaci kojima se opisuju prostorni planovi tijekom postupka izrade i donošenja te dokumentacija koja prati izradu i donošenje prostornih planova, a služi za održavanje i preuzimanje šifrnika propisanih pravilnikom kojim se propisuje sadržaj prostornih planova

- modul eKatalog u koji se unose metapodaci kojima se opisuju važeći prostorni planovi i prostorni planovi stavljeni izvan snage za potrebe razmjene s drugim modulima ISPU-a te za pružanje usluga pronalaženja, pregledavanja i preuzimanja prostornih podataka u okviru NIPP-a
- modul eDozvola koji služi za izdavanje akata za provedbu zahvata u prostoru
- modul eInspekcija koji služi za prikaz zahvata u prostoru za koje su donesena izvršna rješenja građevinske inspekcije prema posebnom propisu
- modul eArhiv u koji se unose podaci o aktima za građenje izdani prije uspostave modula eDozvola i metapodaci o njima
- modul eNekretnine koji služi za unos podataka u zbirku kupoprodajnih cijena te za izradu i prikaz plana približnih vrijednosti zemljišta i izdavanje izvadaka iz plana i zbirke u skladu s posebnim propisom koji uređuje procjenu vrijednosti nekretnina
- ISPU-lokator koji služi za pristup podacima iz svih slojeva od značaja za bilo koju odabranu lokaciju i točno pozicioniranje u prostor oznaka koje opisuju te podatke
- ulazni modul NIPP koji služi za prihvatanje podataka nastalih izvan geoportala ISPU, a koji su od utjecaja na podatke o prostoru

Informacijski sustav uspostavlja i razvija Ministarstvo u suradnji sa zavodima za prostorno uređenje županije, odnosno Grada Zagreba.

ISPU vodi i njime upravlja Zavod za prostorni razvoj (u okviru nadležnog Ministarstva), zavodi za prostorno uređenje županije, odnosno Grada Zagreba i zavod velikog grada ako je osnovan, svaki u okviru svojih ovlasti.

Kartogram 58. - ISPU aplikacija Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine

Izvor podataka: <https://ispu.mgipu.hr/>

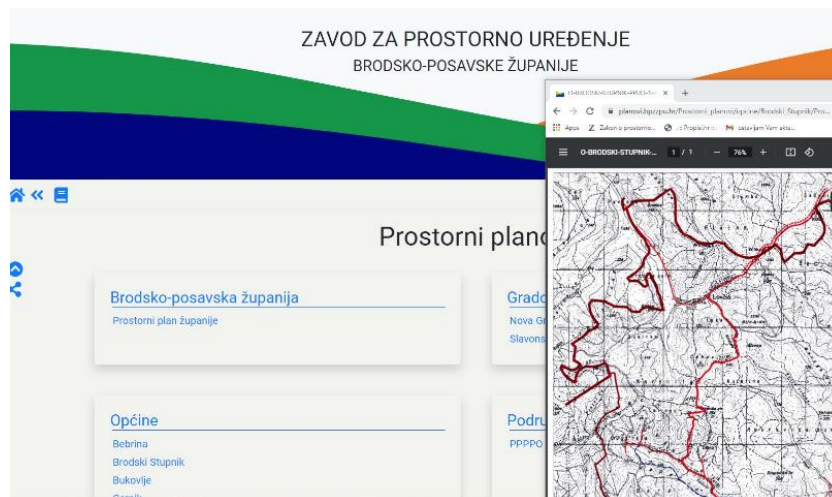
Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije vodi arhivu svih usvojenih prostornih planova od 1998. godine za područje Brodsko-posavske županije, a za koje je uspostavljen

unutarnji sustav baze podataka: „ArhCoordinator“, (razvijen softver za pohranu prostornih planova u digitalnom obliku). Kroz ovaj sustav kontinuirano se uvode svi novi prostorni planovi kao i njihove izmjene i dopune. U sklopu službene mrežne stranice Zavoda, vodi se informacijski sustav Brodsko-posavske županije i to javnom objavom:

- svih prostornih planova na području Brodsko-posavske županije sa svim izmjenama i dopunama, objavljenih s grafičkim priložima i odlukama za provođenje. Sustav se dopunjava kontinuirano.
- svih važećih prostornih planova na području Brodsko-posavske županije sa odlukama o donošenju (objava na web stranici i putem servisa WMS i WMTS).

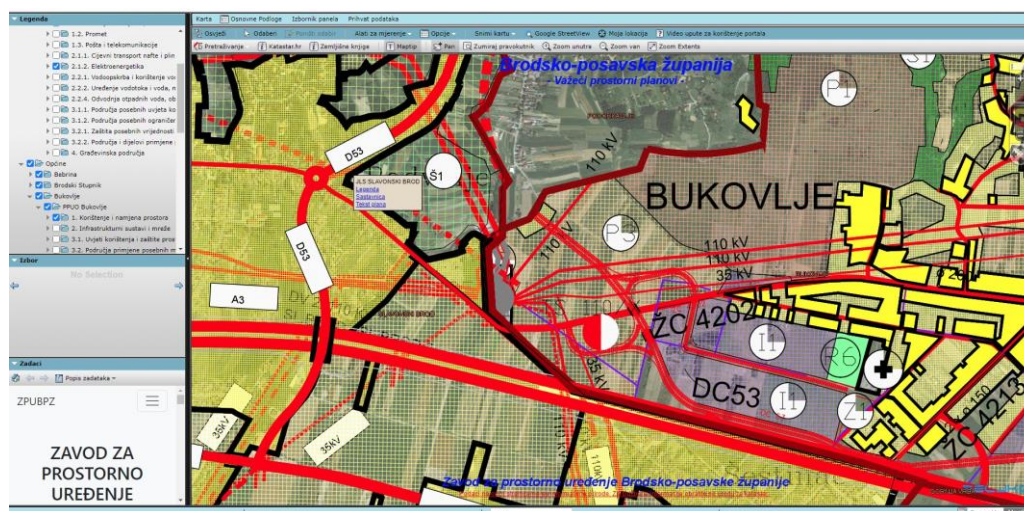
Zavod je razvio i razvija sustav WEB GIS za područje Brodsko-posavske županije, s tvrtkom „Zeljko“, od 2006. godine, a slijedom obveza sustav se kontinuirano ažurira, vezano za olakšano korištenje ovog portala izrađene su upute kao video materijal u trajanju 5,54 minute, dostupan na linku: <http://bpzzpu.hr/gis/upute/gis/upute.html>

Kartogram 59. - Prostorni planovi Brodsko-posavske županije Zavod za PU BPŽ

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Kartogram 60. – WEB GIS za područje Brodsko-posavske županije

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

<http://gis.bpzzpu.hr/mapguide26/fusion/templates/mapguide/Bpz/index.html?ApplicationDefinition=Library://BPZ/BPZ.ApplicationDefinition&locale=hr>

Sustav WEB GIS Brodsko-posavske županije, putem WMS servisa je strukturiran u suglasju s načinom korištenja unutar ISPU Geoportala Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

III.2. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA

III.2.1. Provedba prostornih planova državne razine

Prostor Brodsko-posavske županije djelomično obuhvaćaju dva prostorna plana državne razine: Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Lonjsko polje i Prostorni plan područja posebnih obilježja višenamjenskog kanala Dunav-Sava s kojima svi planovi niže razine moraju biti usklađeni. PP BPŽ je kroz svoje IV. izmjene i dopune usklađen, a usklađenost PPUG/O opisana je u poglavlju **III.1.1. Dokumenti prostornog uređenja i prostorni planovi državne razine.**

U provedbi plana i usklađenju uočene su manje neusklađenosti na području PPUO Sikirevci i planiranog GP Jaruge.

III.2.2. Provedba prostornog plana Brodsko-posavske županije

Obveza praćenja provedbe Prostornog plana Županije određena je Zakonom o prostornom uređenju. Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije prati provedbu Prostornog plana Županije kroz aktivno sudjelovanje u svim fazama izrade i donošenja prostornih planova užih područja čija je izrada i donošenje u nadležnosti gradova i općina. Ova je aktivnost započela 2001. godine, donošenjem Plana, a nastavlja se kontinuirano kroz sve godine rada Zavoda za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije.

Prostorni plan županije provodi se, osim izravno kroz izdavanje odobrenja koja se prema posebnim propisima izdaju na temelju odredbi ovog Plana, još i kroz izradu i donošenje prostornih planova užih područja, odnosno kroz njihovu daljnju provedbu u gradovima i općinama Brodsko-posavske županije.

Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije je i u ovom proteklom razdoblju naišao na manje poteškoće pri provođenju Odredbi Prostornog plana Županije, u okviru praćenja izrade i davanja mišljenja na prostorne planove uređenja gradova i općina. Kao problem pokazalo se provođenje odredbi koje se odnose na racionalno korištenje prostora, odnosno provođenje kriterija za dimenzioniranje građevinskih područja naselja i građevinskih područja izdvojene namjene. Navedeni kriteriji proizlaze iz smjernica Strategije i Programa prostornog uređenja Države o racionalnom korištenju prostora, a ujedno se pokušalo maksimalno omogućiti stvaranje preduvjeta demografske obnove područja i onemogućavanje stvaranja prostornih barijera izgradnji na cjelokupnom području županije uz olakšane odredbe

za gradnju unutar građevinskih područja i izdvojenih građevinskih područja naselja ruralnih općina.

Donošenjem V. izmjena i dopuna u prosincu 2020. godine dotadašnji važeći plan uskladio se s novim propisima, novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom, stručnim podlogama i studijama kao i provedenim SPUO u segmentu gospodarenja otpadom kao i pratećom infrastrukturom za građevine gospodarenja otpadom četverogodišnjeg razdoblja, realnu ocjenu njegove provedbenosti bit će moguće dati tek u sljedećem izvještajnom razdoblju.

III.2.3. Provedba prostornih planova lokalne razine

III.2.3.1. Prostorni planovi uređenja

U promatranom razdoblju vijeća svih 28 jedinice lokalne samouprave donijela su ukupno 34 izmjene i dopune prostornih planova uređenja. Izmjene su se najviše odnosile na :

- usklađenje sa člankom 20. ZPU - određivanje neuređenog ili uređenog neizgrađenog građevinskog zemljišta (15 izmjena i dopuna)
- prenamjenu u građevinsko zemljište, bilo za potrebe proširenja naselja ili za planiranje novih ili proširenje postojećih gospodarskih zona, turističkih i športsko-rekreacijskih sadržaja, zatim na promjenu uvjeta i načina gradnje te na usklađenja sa novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom, stručnim podlogama i studijama posebno u svezi novih rješenja prometne i komunalne infrastrukture.

III.2.3.2. Generalni urbanistički planovi i urbanistički planovi uređenja

Neposredna provedba prostornih planova uređenja gradova i općina provodi se putem generalnih urbanističkih planova i urbanistički planova uređenja koji detaljnije dijele područje na prostorne cjeline s obzirom na njihovu namjenu te detaljnije propisuju uvjete korištenja i uređenja prostora. Sukladno Zakonu o prostornom uređenju, pod urbanističke planove uređenja ubrajaju se i važeći detaljni planovi uređenja izrađeni temeljem prijašnjeg zakona (DPU i PUP).

Prema podacima registra prostornih planova kojeg vodi Zavod, krajem 2020. godine na području Brodsko-posavske županije na snazi su bila 2 generalna urbanistička plana i 40 urbanističkih planova uređenja, uključujući i 10 DPU i 7 PUP-ova.

U promatranom periodu evidentan je zastoj u izradi UPU-a, iako su to dokumenti kojima se omogućava neposredna provedba na većini neuređenih dijelova građevinskih područja, kao i izgrađenih dijelova za koje je potrebno provesti urbanu sanaciju i preobrazbu. Ovisno o prioritetima, bit će potrebna izrada i novih urbanističkih planova uređenja.

U periodu od 2014. do travnja 2021. godine donesene su 2 nova UPU-a i 3 izmjene i dopune.

Za gradove, posebice Slavonski Brod revizija UPU-a se u praksi provodi kroz izmjenu i dopunu GUP-a, što u naravi predstavlja netransparentan pristup, a potreba izrade istih se izbjegava i otežava donošenje ovog plana. ZPU kroz članka 93. omogućava kao stručnu podlogu za izradu

urbanističkog plana uređenja koristiti mehanizam javnog natječaja. Arhitektonsko-urbanistički natječaji se temelje se na načelima ravnopravnosti, anonimnosti, konkurencije, razmjernom nagrađivanju, neovisnom ocjenjivanju i javnost, a cilj je omogućiti pronalaženje najboljih rješenja između više različitih prijedloga. U promatranom periodu Izvrješća gradovi ne koristi ovaj mehanizam za atraktivne lokacije.

III.2.4. Nadzor dokumenata prostornog uređenja

Prema članku 180. ZPU-a nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona i ostavljenih na snazi ovim Zakonom te zakonitost rada jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, upravnih tijela, stručnih upravnih tijela, zavoda, pravnih osoba s javnim ovlastima, pravnih osoba koje obavljaju stručne poslove prostornog uređenja s tim u vezi, provodi Ministarstvo. To uključuje:

- nadzor nad izradom i donošenjem prostornih planova, kao i njihovim izmjena i dopuna
- nadzor nad aktima provođenja prostornih planova

Kontinuirani nadzor u postupku izrade i donošenja prostornih planova provodi se:

- izdavanjem suglasnosti Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine na konačni prijedlog prostornog plana županije, odnosno Grada Zagreba, Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba, prostornog plana uređenja grada, odnosno općine unutar ZOP-a, te generalnog urbanističkog plana i urbanističkog plana uređenja koji je dijelom ili cijelim obuhvatom u pojasu od 1000 m od obalne crte, vezano za usklađenost s ZPU i propisima donesenih temeljem ZPU
- izdavanjem mišljenja zavoda za prostorno uređenje na konačni prijedlog prostornog plana uređenja grada, odnosno općine i generalnog urbanističkog plana u pogledu usklađenosti tog plana s prostornim planom županije.

Tablica 63. - Pregled usvojenih planova i izdanih suglasnosti/mišljenja 2014.-2021.

Razina plana	Tip plana	Broj usvojenih planova od 2014.-2021.	Izdana suglasnost/ mišljenje	Napomena
Područna	PP BPŽ	1	1	Suglasnost Ministarstva
Lokalna	PPUG	6	5 +(1)*	5 mišljenja Zavoda za PU BPŽ + 1 plan izrađivač Zavod*
	PPUO	46	13+(33)*	13 mišljenja Zavoda za PU BPŽ + 33 plana izrađivač Zavod*
	GUP	3	3	3 mišljenja Zavoda

* čl. 107. st 4. ZPU Mišljenje o usklađenosti plana s PPŽ ne pribavlja se o prostornom planu čiji je stručni izrađivač ili koordinator zavod za prostorno uređenje županije.

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije u izradi i donošenju ostalih prostornih planova sudjeluje u postupku kroz zahtjeve ukoliko je tijelo određeno odlukom o izradi plana i u postupku javnog uvida kroz primjedbe koje se odnose na usklađenost s planom višeg reda ili stručne prijedloge za poboljšanje prostornih rješenja u duhu prostorne održivosti, zaštite prostora, racionalno korištenje i očuvanje kapaciteta prostora, dobre raspodjele i uređenja građevinskog zemljišta, osiguranja javnih sadržaja.

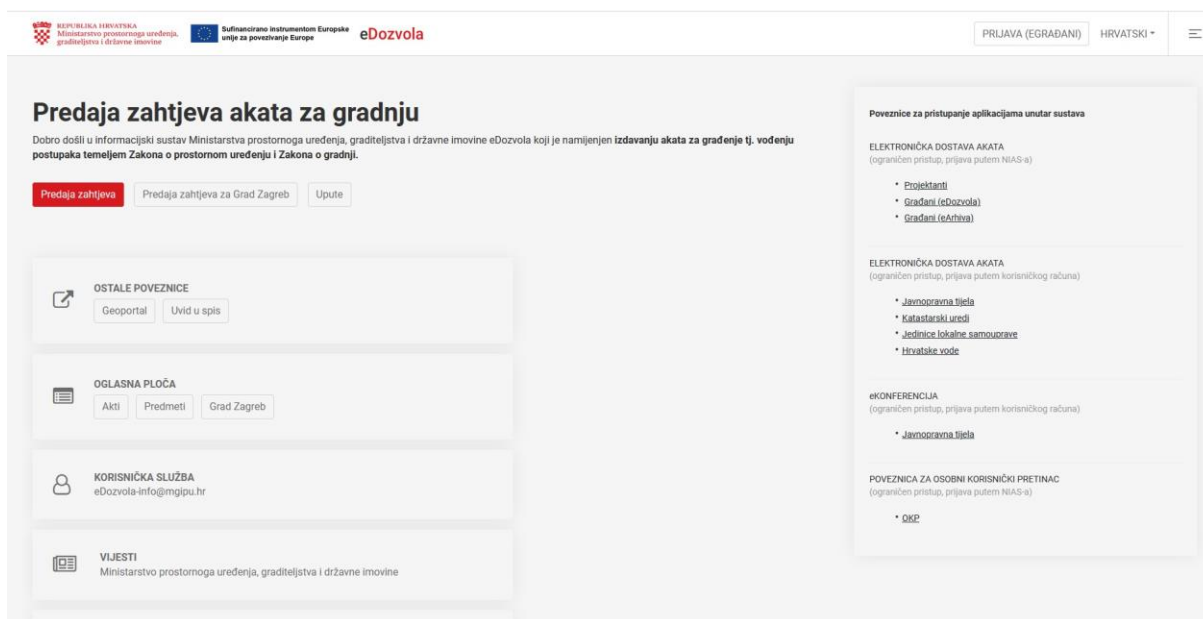
III.2.5. Izdavanje akata za provedbu prostornih planova

U skladu sa ZPU i Zakonom o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19.) prostorni planovi se provode izdavanjem akata za svaki zahvat u prostoru. Akti za provedbu prostornih planova su: lokacijska dozvola, dozvola za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenje o utvrđivanju građevne čestice, potvrda parcelacijskog elaborata, potvrda glavnog projekta, građevinska i uporabna dozvola.

Sustav namijenjen izdavanju akata za gradnju tj. vođenju postupaka, implementiran u upravnim tijelima koja obavljaju poslove izdavanja akata za građenje provodi se putem sustava „eDozvola“. Navedenim centraliziranim sustavom, koji je u upotrebi zadnjih 5 godina, podignuta je razina kvalitete usluga vođenja upravnih i neupravnih postupaka kroz jednostavan i brz postupak. Funkcionalnosti sustava osiguravaju ujednačen postupak dobivanja dokumenata za područje cijele Države, referentima omogućuju bržu obradu predmeta i efikasnije administracijske postupke, ali i digitalnu arhivu svih priloga vezanih za zahtjev.

Zahvaljujući sustavu, na jednom mjestu dostupan je podatak o svim građevinskim zahvatima u Državi, bilo da su za njih izdana odobrenja ili su postupci izdavanja u tijeku. Tijekom 2018. godine učinjene su značajne dopune sustava, prvenstveno objavom podataka iz eDozvole na geoportalu Informacijskog sustava prostornog uređenja Republike Hrvatske (ISPU), čime je učinjen veliki napredak u stvaranju jedinstvenog sustava podataka na području čitave Države. U promatranom razdoblju nadograđen je sustav kojim je eDozvola ušla u sustav e-Građani, pripremljeno je digitalno potpisivanje, elektronička konferencija te online plaćanje pristojbi čime je sustav spreman za potpuno elektroničko poslovanje. Time je omogućeno krajnjim korisnicima da na jednom mjestu predaju zahtjev za bilo koju lokaciju u Državi (eDozvola), da iz bilo kojeg ureda postoje ažurna izvješća u sustavu eDozvole te da se sve izdane dozvole na dnevnoj bazi ažurno prikazuju na jednom mjestu i na jedinstven način u ISPU.

Kartogram 61. – Sučelje modula eDozvola

Izvor podataka: <https://dozvola.mgipu.hr/naslovna>

Akte za provedbu prostornih planova izdaje upravno tijelo županije i velikog grada nadležno za poslove prostornog uređenja. Na području Brodsko-posavske županije za izdavanje akata nadležan je Upravni odjel za graditeljstvo, infrastrukturu i zaštitu okoliša, Brodsko-posavske županije sa Odsjekom za graditeljstvo i prostorno uređenje i svojim Pododsjek za graditeljstvo i prostorno uređenje u Novoj Gradiški i Upravni odjel za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša grada Slavonskog Broda.

Tablica 64. - Struktura i broj akata čije se izdavanje temelji na odredbama ZPU

Godina	2017.		2018.		2019.		2020.		Prosje k po god
Akt	BPŽ	Grad SB	BPŽ	Grad SB	BPŽ	Grad SB	BPŽ	Grad SB	
Lokacijska dozvola	37	8	34	3	27	5	21	2	34,25
Dozvola za promjenu namjene	3	4	6	0	6	6	8	5	9,5
Rješenje o utvrđivanju građevne čestice,	84	27	65	22	67	24	53	15	89,25
Potvrda parcelacijskog elaborata	99	32	76	28	86	36	74	35	116,5
Građevinska dozvola	327	109	291	107	316	99	340	137	431,5
Uporabna dozvola i posebne uporabne dozvole	615	77	581	105	483	180	455	201	674,25
Prijava početka uklanjanja	3	1	5	0	10	2	2	7	7,5
Ukupno po uredu	1168	258	1058	265	995	352	953	402	
Ukupno	1426		1323		1347		1355		

Izvor podataka: UO za graditeljstvo, infrastrukturu i zaštitu okoliša BPŽ, Izvješće o stanju u prostoru grada Slavonski Broda za razdoblje 2013.-2017. i sustav e-Dozvola

III.2.6. Nezakonita gradnja

Nezakonita gradnja definira se kao gradnja bez ishođene propisane pravno tehničke dokumentacije. Radi se o pojavi koja obilježava kako državni, tako i prostor Brodsko-posavske županije u proteklih pedeset i više godina, a rezultat je pretežito gospodarskih i socijalnih te upravno-pravnih uzroka koji se kreću u širokom rasponu od onih na pojedinačnoj, do onih na društvenoj razini. Pretežito se odnosi na građevine individualnog stanovanja i vlasništva uglavnom izgradnjom kuća osobnim radom, u više faza i uz nepoštovanje propisa bilo zbog nedostatnih financijskih sredstava ili nerazvijene svijesti o potrebi poštivanja propisa; izvođenje nezakonitih rekonstrukcija radi poboljšanja uvjeta stanovanja ponajprije u izgrađenim dijelovima građevinskih područja, utjecaj značajne imigracije kao posljedice izbjeglištva usred ratnih djelovanja tijekom obrambenog Domovinskog rata i dr.

Zakonom o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama („Narodne novine“, br. 86/12., 143/13., 65/17. i 14/19.) definira se:

- nezakonito izgrađenom zgradom smatra se zgrada, odnosno rekonstruirani dio postojeće zgrade izgrađene bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu, vidljiva na digitalnoj ortofoto karti u mjerilu 1:5000 Državne geodetske uprave izrađenoj na temelju aerofotogrametrijskog snimanja Republike Hrvatske započetog 21. lipnja 2011. godine (u daljnjem tekstu: DOF5/2011), na kojoj su izvedeni najmanje grubi konstruktivni građevinski radovi (temelji sa zidovima, odnosno stupovima s gredama i stropom ili krovnom konstrukcijom) sa ili bez krova, najmanje jedne etaže,
- nezakonito izgrađenom zgradom u smislu ovoga Zakona smatra se i zgrada, odnosno rekonstruirani dio postojeće zgrade izgrađen bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu na kojoj su izvedeni najmanje grubi konstruktivni građevinski radovi (temelji sa zidovima, odnosno stupovima s gredama i stropom ili krovnom konstrukcijom) sa ili bez krova, najmanje jedne etaže, koja nije nedvojbeno vidljiva na DOF5/2011 ako je vidljiva na drugoj digitalnoj ortofoto karti Državne geodetske uprave izrađenoj na temelju aerofotogrametrijskog snimanja do 21. lipnja 2011. godine ili je do tog dana evidentirana na katastarskom planu ili drugoj službenoj kartografskoj podlozi, a o čemu tijelo nadležno za državnu izmjeru i katastar nekretnina na zahtjev stranke izdaje uvjerenje.

Problem nezakonite gradnje ne odnosi se samo na omogućavanje i stvaranje uvjeta za izdavanje rješenja o izvedenom stanju izgrađenih zgrada, već i na potrebu utvrđivanja uvjeta i kriterija za rješavanje problematike koje su u prostoru nastale zbog neprimjereno izgrađenih zgrada bez nužne tehničke i društvene urbanističke infrastrukture. Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske, a na temelju Zakona o prostornom uređenju, naglašena je potreba urbane sanacije područja nezakonite gradnje koja podrazumijeva izradu planova sanacije i utvrđivanje detaljnih mjera sanacije ozakonjene gradnje u cilju postizanja zadovoljavajućeg standarda infrastrukture, društvenog standarda i kvalitetnijeg doprinosa doživljaju urbanog krajobraza

Tablica 65. - Broj zahtjeva za ozakonjenje nezakonito izgrađene zgrade temeljene na odredbama Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama

Ozakonjenje nezakonito izgrađene zgrade s 01.07.2019					
BRODSKO-POSavska ŽUPANIJA	Broj zaprimljenih zahtjeva do 30.06.2013.	Broj zaprimljenih zahtjeva do 15.07.2017.	Ukupan broj	Udio riješenih	Broj neriješenih zahtjeva
BPŽ – Odsjek u SB i NG	22.261	2.061	24.322	77,84	5.390
Grad Slavonski Brod	7.886	601	8.487	71,6	2.410
UKUPNO	30.147	2.662	32.809	76,22	7.800

Izvor podataka: Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine- AZONIZ

III.2.6.1. Pilot projekt metodologije sanacije nezakonite gradnje

Hrvatski zavod za prostorni razvoj je početkom listopada 2016. godine pozvao zavode za prostorno uređenje županija pa tako i Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije na iskaz interesa za suradnjom na izradi pilot projekta i metodologije za izradu planova sanacije područja nezakonite gradnje. Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske je krajem 2016. godine s HZPR-om sklopio Sporazum o izradi Pilot projekta metodologije sanacije nezakonite gradnje na području Brodsko-posavske županije.

Sagledavanjem prostora Brodsko-posavske županije evidentirana područja podložna većoj i značajnijoj te vremenski dužoj bespravnoj/nezakonitoj gradnji su gradovi, a posebice grad Slavonski Brod. Kartografski prikaz grada predstavlja najbolji povijesni prikaz nezakonite gradnje koji u potpunosti potvrđuje dugotrajnost ovog procesa koji je vezan uglavnom za individualnu gradnju i procese migracija. Prostorni planeri već duži niz godina, odnosno takoreći od početka izrade prostornih planova s podzakonskom snagom, nastoje riješiti problem nezakonite gradnje kroz izradu prostornih planova urbane sanacije. Tipični primjeri donesenih prostornih planova urbane sanacije za Grad Slavonski Brod su i dio PUP-ova, izrađeni do 1991. godine.

Detaljnijom analizom utvrđeni su tipovi nezakonite gradnje:

1. U manjem broju, kao veće i grupirane skupine nezakonite gradnje izvan građevinskih područja naselja

- za područje Brodskog brda u Slavonskom Brodu i dijelu naselja općina iz urbanog područja,
- skupina nezakonite gradnje u naselju Katarina Kotromanić u Slavonskom Brodu. (provedena urbana sanacija kroz Elaborat sanacije za naselje „Katarina Kotromanić“ –

Slavonski Brod, (Urbanistički zavod Grada Zagreba d.o.o.), izrađen je 2011. godine, a odrednice istog ugrađene su kroz Izmjene i dopune PPUG i GUP-a grada Slavonskog Broda, završno s 2016. godinom)

2. Raspršene i koncentrirane najvećim dijelom u građevinskim područjima naselja koje u naravi predstavljaju odstupanja od izdanih građevinskih dozvola

- skupina nezakonite gradnje gotovo u svim jedinicama lokalne samouprave (predložena lokacija Općina Cernik).

Područje Brodsko brda, Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije obradio je u sklopu stručnog rada „Od vincilirske kuće i vikend-naselja do zone stanovanja s potrebnom urbanom sanacijom i preobrazbom“ koji je objavljen u lipnju 2016. godine u zborniku radova Strategije urbane regeneracije u sklopu istoimenog stručnog skupa, a u organizaciji Hrvatskog zavoda za prostorni razvoj. U radu se, na temelju analize prostornih mogućnosti terena ovisnog o geološkim i inženjersko-geološkim istraživanjima područja vezanog za stabilnost terena, u povijesnom kontekstu promjene namjene prirodnog staništa i krajobraza u kultivirani s pratećim građevinama, tijekom razdoblja od kraja XIX. stoljeća do danas, kao i analize prostornih planova od 1987. do 2016. godine, definiraju smjernice urbane sanacije prostora, i to za:

- zone povremenog stanovanja odredbama za provođenje prostornih planova uređenja općina (PPUO)
- zone stanovanja nastale većim dijelom kao dio nedefinirane, odnosno nekontrolirane gradnje izradom urbanističkog plana uređenja (UPU-a).

Ovaj rad daje slijedeće smjernice za postupak izrade UPU-a urbane sanacije Brodskog brda na način:

- završiti studiju stabilnosti terena koja će definirati potrebne mjere sanacije i istu prezentirati javnosti,
- definirati minimum potrebnih zahvata vezano za stabilnost terena zatečene izgradnje, s izračunom ekonomskih pokazatelja, izbalansirati javni i privatni interes
- definirati obvezne zone zaštitne vegetacije, zone retencije, zone uz potoke bujičare, pored zaštitne funkciju za osiguranje stabilnosti terena, omogućiti korištenja za javne namjene: parkove, staze šetnice, biciklizam i dr.
- definirati sustav prometne infrastrukture, sustave cjelovitog kolnog i pješačko-kolnog prometa, sustav jednosmjernog i dvosmjernog prometa,
- definirati sustav vodoopskrbe, vodovodne i oborinske odvodnje,
- definirati sadržaje i točke mogućih vidikovaca.

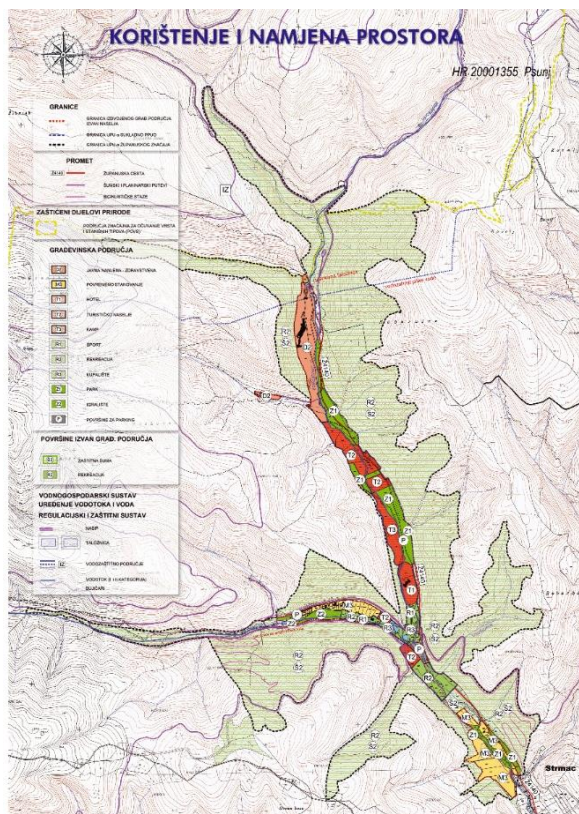
U navedenom Pilot projektu izabrana je Zona Strmac u Općini Cernik.

Slijedom analize zaprimljenih zahtjeva ozakonjenja za JLS u odnosu na BPŽ dolazi se do slijedećih zaključaka:

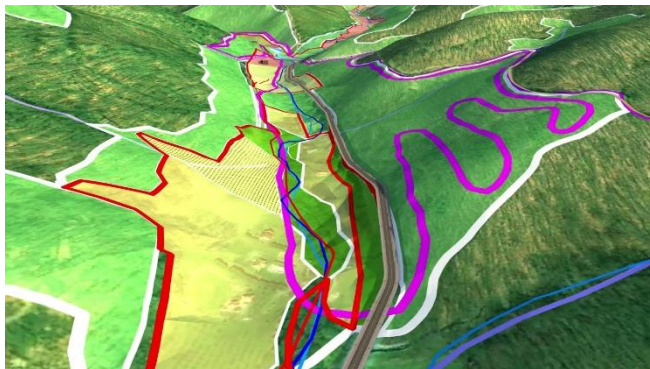
- broj zaprimljenih zahtjeva je veći za područje izvan središta županije - na 4,5 stanovnika 1 zahtjev (često u zahtjevu navedene i stambena i pomoćna zgrada: 1 obitelj = 1 nezakonita zgrada),

- cijeli prostor općine je zahvaćen aktima nezakonite gradnje,
- stambene zgrade s pratećim zgradama koje su predmetom ozakonjenja izgrađene su u građevinskim područjima naselja Općine Cernik,
- najveći broj ozakonjenih zgrada su pomoćne i stambene namjene,
- na području cijele Općine Cernik, ozakonjeno je samo 6 gospodarskih 6 objekata javne namjene, a od kojih se četiri nalaze u zoni „Strmac“ (bolnica)
- postupak ozakonjenja za područje općine predstavlja evidenciju izvedenog stanja, stambene zgrade najvećim dijelom odstupaju od građevinske dozvole, a pomoćne zgrade izvedene su bez akta o gradnji.

Analizom cjelokupnog prostora s aspekta trendova depopulacije, smanjenja privlačnosti prostora i kao posljedice pada vrijednosti nekretnina, prostoru Općine Cernik treba pristupiti posebnim tipom urbane sanacije koja će preokrenuti trend društvene segregacije. Urbana sanacija treba biti sveobuhvatna, u ovom slučaju potrebno je povećati kvalitetu života stanovništva razmatrajući društveno-ekonomska pitanja i pitanja zaštite okoliša aktivirajući zonu „Strmac“ koja će povećati kvalitetu razvijajući sadržaje športa i rekreacije za šire okruženje, a omogućiti zapošljavanja posebice stanovništva u okruženju, kroz pružanje uslužnih djelatnosti i svih vezanih aktivnosti (ponuda hrane, pića...). Strmac kroz svoj razvoj treba postati i točka razvoja Nove Gradiške, povećavajući sadržaje zdravstva i turizma, a predstavlja i bitan sadržaj razvoja urbanog područja grada i time prerasta u sadržaj od značaja za Brodsko-posavsku županiju koja svoje potrebe razvoja definira putem urbane mreže. Pilot projekt propisuje pravila u postupku urbane sanacije za Građevinsko područje (urbana regeneracija i preobrazba, uključivanje zatečenog građevnog fonda u sustav difuznog hotela) i površine izvan građevinskog područja (sadržaji brdskog biciklizma, vidikovci, adrenalinski šport i sl.).

Kartogram 62. – Izvodi iz Pilot projekta sanacije nezakonite gradnje za zonu Strmac, Općina Cernik

8. Strategija razvoja ljudskih potencijala Brodsko-posavske županije 2016.-2020. (siječanj 2017.)
9. Plan navodnjavanja Brodsko-posavske županije (HIDROING d.o.o. Osijek, kolovoz 2007. godine);
10. Sustav javnog navodnjavanja BID (Vodoprivredno-projektni biro d.d., 10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 271, listopad 2020. godine)
11. Pilot projekt izrade metodologije sanacije nezakonite gradnje zona Strmac - Cernik (Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije, studeni 2017. godine),
12. Elaborat sanacije Naselja „Katarina Kotromanić“ u Slavonskom Brodu, Urbanistički zavod grada Zagreba d.o.o., lipanj 2011. godine
13. Geološka i inženjerska istraživanja područja Brodskog brda (Hrvatski geološki institut, svibanj 2011. godine)
14. Strategija razvoja Urbanog područja Slavonski Brod do 2020. godine (Urbanex 2017 godine)
15. Plan urbane mobilnosti Urbanog područja Slavonski Brod (prosinac, 2020.)
16. Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Brodsko-posavskoj županiji za razdoblje 2016.-2020. godine

Člankom 34. Zakona o prostornom uređenju propisana je obveza nadležnog Ministarstva, zavoda za prostorno uređenje, upravnih tijela, stručnih upravnih tijela i drugih javnopravnih tijela podatke značajne za prostorno uređenje kojima raspolažu učiniti dostupnima putem informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU). Javnopravna tijela dužna su podatke o postojećem stanju, načinu i uvjetima korištenja i zaštite prostora te druge podatke značajne za prostorno uređenje kojima raspolažu učiniti dostupnima putem informacijskog sustava, na način povezivanja svog informacijskog sustava s ISPU-om ili dostavom Zavodu za ISPU. ISPU zaključno sa 2020. godinom nije u potpunosti operativan u segmentu ostalih podataka.

III.4. PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPREĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

Kao dokumenti praćenja stanja u prostoru definirani su Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru, dokumenti čija je izrada do 2007. godine bila propisana Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 30/94., 68/98., 61/00., 32/02. i 100/04.). Od 2007. godine dokument praćenja stanja u prostoru je Četverogodišnje izvješće o stanju u prostoru, a Program mjera zamjenjuje Odluka o izradi prostornog plana.

Prvo Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Županije usvojen je na Skupštini Brodsko-posavske i objavljen u „Službenom vjesniku Brodsko-posavske županije“ br. 07/98., a on je osim propisanim elemenata sadržavao i elemente dugoročnog karaktera te su se na njega nadovezivali svi ostali Programi mjera za unapređenje stanja u prostoru i to:

Drugo Izvješće i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2002. – 2006. godine usvojen na Skupštini BPŽ i objavljen u „Službenom vjesniku Brodsko-posavske županije“ br. 12/02., kao i Izmjene i dopune Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera iz 2004. godine („Službeni vjesnik BPŽ“ br. 16/04), a koje se odnose na nužnost korekcije PP BPŽ u segmentu cijevnih transporta.

Treće Izvješće i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2006. – 2010. godine usvojen na Skupštini BPŽ i objavljen u „Službenom vjesniku Brodsko-posavske županije“ br. 17/06..

Četvrto Izvješće o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije za period 2009. – 2013. („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 24/13.) doneseno je temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Ovo Izvješće predstavlja važeće Izvješće u stanju u prostoru. Izrađeno je po donošenju Izvješća o stanju u prostoru RH 2008. - 2012. U tijeku je donošenje novog Izvješća o stanju u prostoru RH.

Kontinuitet donošenja Izvješća o stanju u prostoru u fazi dok je bio povezan s Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru, odnosno dok se izrada i donošenje dokumenata prostornog uređenja/prostornih planova propisivala ovim aktima bila je ažurna na razini JLS.

Iako je kroz važeću zakonsku regulativu propisana obveza dostave podataka Zavodu za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije, ta se odredba ne provodi u potpunosti, a sustav ISPU nije u potpunosti funkcionalan, odnosno ne sadrži donesena Izvješća o stanju u prostoru, nisu dostupni potpuni podatci o izrađenim izvješćima. Sukladno našim saznanjima donesena su slijedeća izvješća:

1. Izvješće o stanju u prostoru Grada Slavenskog Broda za razdoblje od 2013. do 2017. godine, Službeni glasnik Grada Slavenskog Broda 03/2019
2. Izvješće o stanju u prostoru Grada Nove Gradiške za razdoblje 2010. - 2014. godine, Novogradiški glasnik 05/2015
3. Izvješće o stanju u prostoru općine Sibinj za razdoblje 2010. - 2014. god., Službeni vjesnik BPŽ 22/2014
4. Izvješće o stanju u prostoru općine Podcrkavlje za razdoblje 2013. - 2017. god. Službeni vjesnik BPŽ 12/2018
5. Izvješće o stanju u prostoru Općine Gornja Vrba za razdoblje 2017.-2020. god. Službene novine Općine Gornja Vrba 02/2021

U tijeku je izrada Izvješća za stanje u prostoru za slijedeće JLS: Cernik, Okučani, Oriovac i Rešetari.

III.4.1. Smjernice izrade novih dokumenata prostornog uređenje

Utvrđena je prioritetna obveza izrade novih dokumenata prostornog razvoja RH proizašla iz novog konteksta prostornog razvoja, potrebnih odgovora na pritisak na prostor i usklađenja s EU pravilima, kao i vremenskog perioda od nastanka prethodnih dokumenata.

U promatranom periodu donesena je Strategija prostornog razvoja RH, u tijeku je izrada Državnog plana prostornog razvoja (faze izrade navedene u poglavlju III.1.1. Dokumenti prostornog uređenja i prostorni planovi državne razine).

III.4.2. Smjernice izrade izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije

Tablica 66. – Provedba mjera iz Poglavlja IV.2. prethodnog Izvješća o stanju u prostoru BPŽ-Prostorni plan županije

PROSTORNI PLAN BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE		
TIP DOKUMENTA	CILJ I OBVEZA	IZVRŠENJE
NOVI	U skladu s dokumentima prostornog razvoja Republike Hrvatske te u skladu s novom zakonskom regulativom prostornog uređenja, u sljedećem razdoblju potrebno je započeti s izradom novog Prostornog plana Brodsko-posavske županije. Važeći PP BPŽ donesen je 2001. godine, kroz donošenje četiriju izmjena i dopuna važećeg Prostornog plana rješavana su prioritetna prostorno planska pitanja i zahtjevi te korigirana prostorno-planska rješenja i usklađivana sa zakonskim izmjenama i stanjem u prostoru. Novi Plan treba se temeljiti na najnovijim stručnim spoznajama, novim propisima i mjerama koje će proizaći iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, trendovima i procesima u prostoru te na multidisciplinarnom pristupu izradi. Kao strateški dokument regionalnog razvoja trebao bi imati odlučujuću ulogu u usmjeravanju društvenog i gospodarskog razvoja Županije te osigurati daljnje racionalno korištenje prirodnih resursa i zaštitu prostora. Novim Prostornim planom BPŽ pored već navedenih ciljeva iz prošlog razdoblja treba: – poticati policentrični razvitak Županije, – poticati razvoj gospodarstva i gospodarskih zona, – poticati izgradnju i dogradnju kapitalne infrastrukture, – provoditi okrupnjavanje i povećanje površina poljoprivrednog zemljišta, – program razvoja kontinentalnog turizma, – gospodarenje komunalnim otpadom.	U proteklom periodu nije započeta izrada navedenog prostornog plana, iz sljedećih razloga: -Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13., 65/17., 114/18., 39/19. i 98/18.) definira novi sustav prostornih planova s razinama i provedbom sukladnoj razini -do izmjene i dopune Zakona („Narodne novine“, br. 39/19.), čl. 199 zabranjivao je donošenje novog PPŽ temeljem ovog Zakona prije usvajanja Državnog plana prostornog razvoja, kako bi isti preuzeo podatke iz DPPR RH za građevine i zahvate državnog značaja koji određuje ovaj plan i za koje je provedbeni -26.04.2018. započela je izrada DPPR, ali Plan do sada nije upućen u javnu raspravu ni donesen -do danas nije donesen Pravilnik za izradu prostornih planova regionalne (županijske) razine

	Potrebno je ugraditi ciljeve uređivanja prostora: – ukloniti posljedice pravnog nereda i razviti kulturu odnosa u prostoru, – uskladiti javni interes i suprotstavljene interese u prostoru, – primijeniti prostorne standarde u skladu s demografskom politikom, – poticati funkcionalno povezivanje područja (makroregija) koje nadilazi administrativne granice, – sanirati, spriječiti eventualne rizične čimbenike sadašnjega trenda razvoja, – jačanje ekoloških struktura i kulturnih resursa kao dodanih vrijednosti.	
IZMJENA I DOPUNA	Kako se planira izrada novog Prostornog plana Županije po donošenju novog dokumenta na razini Republike Hrvatske, a za navedeni dokument je potrebno donijeti čitav niz studija (npr. obvezna Strateška procjena utjecaja plana i programa na okoliš), moguće je očekivati još jednu izmjenu i dopunu važećeg prostornog plana u cilju manjih korekcija i prilagodbi u svrhu izgradnje komunalne i ostale strateške infrastrukture od značaja za gospodarski razvoj županije	Donesene su 5. izmjene i dopune PP BPŽ, u vezi usklađenja s Planom gospodarenja otpadom RH

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 67. - Provedba mjera iz Poglavlja IV.2. prethodnog Izvješća o stanju u prostoru BPŽ-
Prostorni planovi područja posebnih obilježja

PROSTORNI PLAN PODRUČJA POSEBNIH OBILJEŽJA		
NAZIV DOKUMENTA	CILJ	IZVRŠENJE
Prostorni plan posebnih obilježja (PPPPO) „Jezero Petnja“	Obveza utvrđena važeći PPŽ BPŽ Cilj je omogućiti zaštitu krajolika »Jezero Petnja« zajedno s posebnim rezervatom šumske vegetacije »Mlada Vodica« i posebnim botaničkim rezervatima »Livade kod Sv. Petke«, »Livade uz akumulacijsko jezero Petnja« i posebnim geološkim rezervatom »Špilja Pljuskara uz jezero Petnja«, zbog zaštite i iskorištavanja u kulturno-turističke namjene te jačanja ekoloških struktura i kulturnih resursa.	Nije pokrenuta izrada navedenog plana
Prostorni plan posebnih obilježja (PPPPO) „Rijeka Sava“	Potreba izrade ovakvog dokumenta prostornog uređenja neupitna je, a planski smisao je da se zajednički, na razini susjednih županija i uz potporu Države glede suradnje sa susjednom državom, zaštititi cijeli prostor uz Savu. Obzirom da je utvrđena određena problematika u korištenju rijeke Save i njezinog priobalnog područja te	Nije pokrenuta izrada navedenog plana

	je slijedom toga utvrđena potreba za kvalitetnijom zaštitom tog prostora. Ciljevi su: – omogućiti cjelovito sagledavanje područja rijeke Save i priobalja, – odrediti potreban prostorni obuhvat područja za koje bi trebalo dokumentom prostornog uređenja definirati korištenje, uređenje i zaštitu.	
--	---	--

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Tablica 68. – Potreba izrade novih i/ili izmjena i dopuna postojećih dokumenata prostornoga uređenja na razini županije – ostali dokumenti prostornog uređenja

OSTALI DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA OD ZNAČAJA ZA ŽUPANIJU		
NAZIV DOKUMENTA	CILJ	IZVRŠENJE
Urbanistički plan uređenja (UPU) „Gospodarska zona Klakar“	Cilj je formiranje veće gospodarske zone s mogućnošću iskorištavanja višestrukih komparativnih prednosti: lokacija i dostupnost intermodalnog prometa, dostupnost energije kao i blizina sjedišta županije Slavonskog Broda sa svim svojim prednostima (obrazovana radna snaga).	Plan donesen (Sl.vj. BPŽ 24/2015). Naziv plana: „UPU GOSPODARSKE ZONE JELAS -RUŠĆICA,,
Urbanistički plan uređenja (UPU) „Pješćana plaža Poloj i Vijuš“	Obveza utvrđena važeći PPŽ BPŽ. Cilj je omogućiti zaštitu krajolika pješćane plaže Poloj, a u svrhu zaštite i iskorištavanja u kulturno-turističke namjene, športsko-rekreacijske funkcije, jačanje ekoloških struktura i kulturnih resursa.	Plan nije donesen niti je pokrenuta izrada. Plan je u nadležnosti JLS.
Urbanistički plan uređenja (UPU) „Jezero Strmac“	Obveza utvrđena važeći PPŽ BPŽ. Cilj je omogućiti zaštitu krajolika jezera Strmac, kao i okoliša bogate šumske vegetacije, a u svrhu zaštite i iskorištavanja u turističko-zdravstvene namjene, športsko-rekreacijske funkcije, jačanje ekoloških struktura i kulturnih resursa	Plan nije donesen niti je pokrenuta izrada. Plan je u nadležnosti JLS. Izrađen PILOT PROJEKT Sanacija zone Strmac kao podloga za izradu UPU-a.
Urbanistički plan uređenja (UPU) „Jezero Ljeskove vode“	Obveza utvrđena važeći PPŽ BPŽ. Cilj je omogućiti zaštitu krajolika jezera Ljeskove vode, kao i okoliša bogate šumske vegetacije, a u svrhu zaštite i iskorištavanja u turističke namjene, športsko-rekreacijske funkcije.	Plan nije donesen niti je pokrenuta izrada. Plan je u nadležnosti JLS.

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

III.4.3. Smjernice, preporuke izrade studija i analiza u nadležnosti županije

Tablica 69. – Provedba mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru – Dokumenti prostornog uređenja – studije i analize

STUDIJE I STRUČNE PODLOGE POTREBNE ZA IZRADU DOKUMENTA PROSTORNOG UREĐENJA		
NAZIV DOKUMENTA	CILJ	IZVRŠENJE
Bonitetna karta poljoprivrednog zemljišta	Zaštita poljoprivrednog zemljišta (kategorija P1 i P2), a sve u skladu s Pravilnikom o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta. Utvrditi prema bonitetnim svojstvima tla, klime, reljefa i ostalih prirodnih uvjeta.	Nije izrađena. Određivanje kategorije zemljišta u nadležnosti Hrvatske agencija za poljoprivredu i hranu – Centar za tlo sa sjedištem u Osijeku Donesen novi Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 23/19.)
Krajobrazna osnova Brodsko-posavske županije	Prepoznavanje i zaštita krajobrazu nisu sami sebi svrha, već su potrebni da bi se odredili način upravljanja prostorom i mogućnosti njegova unaprjeđenja u svrhu održivog prostornog i gospodarskog razvoja te poboljšanja kvalitete života.	Određen načelni sadržaj krajobrazne osnove. Planirano je izraditi 2022. godine.
Energetska strategija razvoja obnovljivih izvora energije za područje BPŽ	Kroz dokument analizirati mogućnosti lokacija postrojenja, tip postrojenje, kapacitete i način distribucije	Nije izrađena, u tijeku izrada na nivou RH
Elaborat zaštite izvorišta regionalnog vodovoda Istočne Slavonije	Za predložena izvorišta voda nisu izrađeni Elaborati zona sanitarne zaštite niti su usklađene Odluke o zaštiti izvorišta slijedom važećeg Pravilnika o uvjetima utvrđivanja zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11)	Studija izrađena, nije usvojena, potrebna novelacija
Rudarsko –geološka studija	Na temelju Rudarsko-geoloških studija može se u razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe mineralnim sirovinama, mogućnost korištenja geotermalnih izvora	Nije izrađena
Studija optimalnosti lokacije zračne luke 2.C kategorije	Za grad Slavonski Brod potrebno je istražiti i definirati najbolju lokaciju zračne luke 2.C. unutar gravitacijskog područja	Nije izrađena
Geološka podloga za kategorizaciju, sanaciju i monitoring područja Janjiševac – Brodsko Vinogorje – Brodski Varoš	Nastavak, potrebna izrada završnog dijela I, II i III faze Osnovni cilj istraživanja je izrada detaljne i funkcionalne kategorizacije područja s obzirom na rizičnost, a za potrebe prostornog planiranja i građenja i na osnovi egzaktnih parametara i sukladno pravilima struke. Značajni su i prateći ciljevi među kojima treba istaknuti sanaciju odabranih lokacija, mikroseizmičku rajonizaciju te zahvate vezane na štetne utjecaje površinskih	Nije nastavljena započeta studija. Započet projekt safEarth: poboljšavanje sprječavanja rizika od klizišta i bujica.

	voda i velikih vodnih valova uz mogućnost izgradnje akumulacija. Tri faze: – I faza - izrada neophodnih karata za kvalitetnu kategorizaciju područja, – II faza - sanacija predloženih i odabranih lokaliteta, mikroseizmička rajonizacija te zahvati na vodotokovima, – III faza - postsanacijski monitoring Sagledati mogućnost uključivanja sredstava iz legalizacije.	
--	--	--

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

III.4.4. Smjernice, preporuke, mjere –opće mjere od značaja za prostor

Tablica 70. – Provedba mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru – Opće mjere od značaja za prostor, izradu i donošenje prostornih planova

OPĆE MJERE OD ZNAČAJA ZA PROSTOR, IZRADU I DONOŠENJE PROSTORNIH PLANOVA		
Tematska skupina	Cilj i način	Izvršenje/aktualnost
Poljoprivredno zemljište	Nužno je i nadalje poticati: racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, povećavanje zemljišnog posjeda i iskorištavanje do sada neobrađenih/zapuštenih poljoprivrednih površina te težiti smanjenju korištenja kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe. Kod određivanja trasa infrastrukturnih zahvata u prostoru poljoprivredno tlo zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri.	Kroz PP BPŽ, a i u svim zahtjevima za prostorne planove JLS
Šume	U svrhu očuvanja šuma potrebno je potencirati njihovu zaštitnu ulogu. Bez nužne opravdanosti ne smanjivati šumske površine i ne provoditi prenamjenu šuma ekološke i socijalne funkcije te zaštićenih šuma u šume druge (gospodarske) namjene. Obnavljati uništene šumske površine pošumljavanjem te održavati postojeće šumske površine putem pravilnog gospodarenja.	Kroz PP BPŽ, a i u svim zahtjevima za prostorne planove JLS
Vodozaštitna područja	Pri izradi dokumenata prostornog uređenja na svim razinama te prilikom provođenja drugih aktivnosti vezanih uz korištenje i zaštitu prostora, osobito pozornost treba posvetiti zaštiti vodonosnika, posebno izvoristima i zaštitnim zonama izvorišta te postojećim i planiranim vodozaštitnim područjima i to kroz mjere i radove na zaštiti voda od zagađenja i utvrđivanjem učinkovitosti zaštite. S ciljem	Provedena aktivnost u postupcima izrade izmjena i dopuna PPUG/O, kroz zahtjeve za izradu izmjena i dopuna i mišljena o usklađenosti s PP BPŽ (posebice Izmjene i dopune PPUG Slavonski Brod i PPUO Sikirevci)

	zaštite izvorišta potrebno je sustave odvodnje, prometnice u vodozaštitnim područjima, naftovode i uređaje u transportnom sustavu te industrijske pogone i farme izgraditi opremajući ih uređajima za predtretman otpadnih voda. Zaštita izvorišta vode za piće utvrđena je kao prioritet, posebice izvorišta od značaja za regionalni vodovod.	
Gospodarske zone	Racionalnim planiranjem osigurati uvjete za formiranje gospodarskih zona, uz dosljedno provođenje uvjeta utvrđenih Prostornim planom Brodsko-posavske županije. Nove proizvodne kapacitete i poslovne sadržaje planirati ponajprije u postojećim proizvodnim i poslovnim zonama, u kojima je izgrađena osnovna prometna i komunalna infrastruktura. Poticati razvoj malog i srednjeg gospodarstva, poduzetništva i obrtništva, posebno u gradovima i općinskim središtima te manjim lokalnim središtima, s ciljem unaprjeđenja njihovih razvojnih i urbanih obilježja.	Provedena aktivnost u postupcima izrade izmjena i dopuna PPUG/O kroz zahtjeve za izradu izmjena i dopuna i mišljena o usklađenosti s PP BPŽ, kontrola izgrađenih izdvojenih građevinskih područja gospodarske namjene sukladno čl. 43 ZPU
Turizam	Potencijal ovog područja sastavljen je od brojnih elemenata: kulturnih tragova koje su ostavili brojni narodi od prethistorije, preko Rima, Habsburgovaca i novije povijesti, ostale prirodne datosti koju posjeduje Posavina (predio srednje Save s retencijskim površinama jedinstvenim u EU). Jedinstveni mozaik: Grad Slavonski Brod i kompleks Tvrđave, grad Nova Gradiška, manje seoske cjeline s još uvijek očuvanom tradicijom, riječna dolina Save, hrastove i druge šume, bogatstvo ptica nudi u smislu razvoja doživljaje bogate ponude za različite ciljne skupine gotovo cijele godine. Kroz prostorno plansku dokumentaciju mora se: sačuvati obilježje prostornog mozaika, osigurati kontinuirani razvoj, štititi i prezentirati prirodne i kulturne vrijednosti. U težište je potrebno staviti mogućnosti i potrebe domaćeg stanovništva. Ponuditi rješenje mogućeg sukoba ciljeva između pojedinih sektora korištenja prostora tipa: promet, energija, zaštita okoliša i turizma itd., s posebnim akcentom na njihova prava glede prioriteta korištenja prostora.	Provedena aktivnost u postupcima izrade izmjena i dopuna PPUG/O kroz zahtjeve za izradu izmjena i dopuna. Razmatrana sanacija prostora kroz razvoj turizma u slijedećim stručnim podlogama i projektima koje je izradio Zavod za prostorno uređenje Županije u suradnji sa Hrvatskim zavodom za prostorni razvoj: - „Turizam u ruralnim dijelovima Brodsko-posavske županije od prostornih planova do realizacije“, publikacija „Urbano-ruralne veze“, 2017. - „Izrada metodologije sanacije zone STRMAC“, publikacija „Urbana-sanacija“, 2018. - „Upravljanje krajobrazom poplavnog područja rijeke Save u Brodsko-posavskoj županiji“, publikacija „Integralni pristup zaštiti, planiranju i upravljanju krajobrazom“, 2018.

Građevinska područja	Nužno je racionalno planirati građevinska područja, uz tek iznimna proširenja, sukladno odredbama Prostornog plana Brodsko-posavske županije. Ovo se odnosi, kako na građevinska područja naselja, tako i na građevinska područja izdvojene namjene - gospodarske, ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske namjene. Posebnu pažnju posvetiti proširenju građevinskih područja na dijelu zemljišta zahvaćenom erozijom (sve prema mjerama iz planirane geološke studije), ili zemljišta pod drugim vidovima zaštite. Po postupku legalizacije bespravne gradnje na ovakvom području obvezno pristupiti sanaciji ovih ugroženih područja. Komunalnim opremanjem neizgrađenih dijelova naselja i ostalim mjerama sprječavati svako nepotrebno širenje naselja i težiti smanjenju na dimenzije primjerene potrebama. Kod planiranja novih, kao i kod uređenja postojećih stambenih naselja planirati društvenu i komunalnu infrastrukturu, uz očuvanje postojećih i planiranje novih zelenih površina inkorporiranih u urbanu strukturu naselja. U ovim zonama ili prostorima javne namjene afirmirati institut javnih arhitektonsko-urbanističkih natječaja.	Provedena aktivnost u postupcima izrade izmjena i dopuna PPUG/O kroz zahtjeve za izradu izmjena i dopuna i mišljena o usklađenosti s PP BPŽ, kontrola građevinskih područja sukladno čl. 43 ZPU, odnosno izgrađenosti više od 50%. Razmatrana sanacija prostora u stručnoj podlozi koje je izradio Zavod za prostorno uređenje Županije u suradnji sa Hrvatskim zavodom za prostorni razvoj „Od vincilirske kuće do zone stanovanja s potrebnom urbanom sanacijom i preobrazbom“, publikacija „Strategija urbane regeneracije“, 2016.
Prirodna i kulturna baština	U sustavu prostornog planiranja treba i nadalje prepoznati područja koja zaslužuju poseban odnos, brigu i zaštitu u cilju očuvanja prirodne i graditeljske baštine. Po izradi Krajobrazne studije implementirati mjere zaštite u prostorno plansku dokumentaciju i pratiti njihovo provođenje.	Nastaviti aktivnosti. Provedena aktivnost u postupcima izrade izmjena i dopuna PPUG/O kroz zahtjeve za izradu izmjena i dopuna
Infrastrukturni sustavi	Prednosti geoprometnog položaja županije treba i nadalje razvijati povezivanjem svih dijelova Županije, kao i Županije sa širim prostorom: susjednim županijama kao i susjednom državom. Potrebno aktivno uključivanje Županije u izradu strateških dokumenata kojima se utvrđuju novi infrastrukturni sustavi državnog značaja. Na temeljima potreba Županije i lokalnih zajednica, ali i kroz osiguranje stručne utemeljenosti prostorno planskih rješenja, osigurati daljnji razvoj lokalne infrastrukturne mreže u gradovima i općinama. Posebno stimulirati izgradnju obilaznica Slavonskog Broda - Istočne vezne ceste, u kontekstu intermodalnog prometa i razvoja Luke Slavonski Brod i južne obilaznice Nove Gradiške.	Sudjelovanje u izradi „Prometni master plan funkcionalne regije Istočna Hrvatska“, III. izmjena i dopuna PPUO Vrpolje i III. izmjene i dopune PPUO Donji Andrijević, rješavanje pristupa na A5, uključivanje prometa u sustav autocesta V. Izmjene i dopune PP BPŽ: a) rješenje trase Istočne vezne ceste b) trasa industrijskog kolosijeka za RCGO, 3. izmjena i dopune PPUO Donji Andrijević: denivelacija M103 HŽ i obilaznica

		7. I&D PPUG Nova Gradiška: korekcija južne obilaznice
Obnovljivi izvori energije	Poticati gradove i općine na planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije u svojim prostornim planovima – osobito elektrana i kotlovnica na biomasu i bioplin, geotermalnih elektrana, solarnih elektrana i solarnih toplinskih sustava. Stimulirati izgradnju ovih sustava unutar gospodarskih zona i na temelju energetske studije, sukladno mogućnostima prostora s posebnim akcentom na ograničenja sirovinskih resursa, a sve prema Energetskoj strategiji razvoja obnovljivih izvora energije za područje Brodsko-posavske županije. Stimulirati smanjenje potrošnje energije za grijanje i hlađenje kroz projekte rekonstrukcije i obnove postojećeg gradbenog fonda	Omogućena izgradnja kroz PP BPŽ, planirane zone elektrane snage do 15 MW definirane u: -PPUG Nova Gradiška, -PPUO Vrpolje, -PPUO Davor
Gospodarenje otpadom	Uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, koji se temelji na planiranom Županijskom centru za gospodarenje otpadom (ŽCGO), Planirati sustav razvoja pretovarnih stanica i reciklažnih dvorišta	Uspostavljen sustav kroz V. Izmjene i dopune PP BPŽ, definirane građevine državnog i županijskog značaja, građevine lokalnog značaja pogledati u poglavlju III.1.2.

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Opće mjere po tematskim područjima je potrebno provoditi dugoročno i nastaviti i u slijedećem planskom periodu.

Potrebno je reafirmirati prostorno planiranje i urbanizam, od pojedinačnog interesa (od vlasništva građevne i katastarske čestice) razviti standard općeg i zajedničkog interesa (briga za javne funkcije u gradu i izgled grada), što ne znači i zanemarivanje privatnog interesa u području prostornog uređenja.

Potrebno je uspostaviti sustav i redosljed donošenja odluka utemeljen na znanstvenim istraživanjima i logici struke, a uvažavajući prostor kao neponovljiv resurs sa svojim ograničenjima.

IV. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

IV.1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG PROSTORNOG RAZVOJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE

Kako bi se utvrdile temeljne pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja, zaštite okoliša i racionalnog korištenja prirodnih i povijesnih dobara potrebno je ukazati na prednosti i mogućnosti, ali i ograničenja održivog razvoja u prostoru Brodsko-posavske županije. Sam geoprometni smještaj županije predstavlja značajnu prednost u promišljanju razvoja i nadilazi županijske okvire.

Brodsko-posavske županija je unutar funkcionalne regije Istočna Hrvatska za koji se Strategijom prostornog razvoja RH, radi zaostajanja i depopulacije određuje posebna mjera:

-Povezivanja poljoprivredne proizvodnje i turizma te daljnjeg razvoja postojećih industrija koje su suočene s izazovima prilagodbe na promjene poslovanja i jačanja urbano-ruralnih veza, kroz slijedeće projekte i smjernice :

- *Razvoj ključnih infrastrukturnih projekata*
- *Razvoj turizma temeljen na lokalnim vrijednostima i ponudi, posebno riječnom turizmu na Savi, Dravi i Dunavu*
- *Revitalizacija gospodarskih grana na suvremenim i konkurentnim osnovama*
- *Iskorištavanje geotermalne energije (u energetici, poljoprivredi, turizmu i dr.)*
- *Prekogranična suradnja kroz EU programe ili u skladu sa zajedničkim izazovima i potencijalima*
- *Suradnja u vrednovanju i afirmaciji krajobraza*
- *Utvrđivanje zajedničkih ekoloških kriterija korištenja i zaštite prirodnih resursa.*

Istočna Hrvatska je prostor s najvećim udjelom srednjih i velikih naselja (između 500 i 10 000 stanovnika), s prostornim širenjem prigradskih naselja uz najveće urbane centre. Uz makroregionalni centar Osijek, kao drugi grad po snazi i veličini na suprotnom dijelu ove funkcionalne regije posebno se ističe centar županije grad Slavonski Brod , regionalni centar s preko 50 000 stanovnika. Smatra se da su gradovi izvor današnjih gospodarskih, okolišnih i društvenih izazova, no ujedno su i rješenje za te izazove. U sustavu urbanih politika na nivou RH razlikuju se urbane aglomeracije, veće urbana područja i manja urbana područja. Urbana područja (aglomeracije te veća i manja urbana područja) obuhvaćaju više od dvije trećine stanovnika EU-a, odgovorna su za otprilike 80 % potrošnje energije i ostvaruju do 85 % BDP-a Europske unije. Urbana područja pokretači su europskog gospodarstva i služe kao katalizatori kreativnosti i inovacije diljem Unije. No, to su i mjesta u kojima su trajni problemi poput nezaposlenosti, segregacije i siromaštva najizraženiji. Na prostoru Brodsko-posavske županije nalazi se i manje urbano područje Nova Gradiška.

Brodsko-posavska županija jedna je od gospodarski najnerazvijenih županija u Republici Hrvatskoj, s indeksom razvijenosti ispod prosjeka Države i pored brojnih mjera poticanja razvoja gospodarstva koje su obilježile prethodno razdoblje, kao i mjera potpora u

poljoprivredi, ruralnom razvoju i šumarstvu, te potpore u turizmu. U prostornim planovima zamjetan je porast planiranih (ne i realiziranih) gospodarskih zona, kao i postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije. No, pri tom treba obratiti izuzetnu pažnju kako bi se pažljivim odabirom prostornih rješenja u najvećoj mogućoj mjeri zaštitilo najkvalitetnije poljoprivredno i šumsko zemljište od pogrešne namjene.

Bogatstvo prirodnih resursa – kvalitetnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta, vodnih resursa, prirodnih i krajobraznih vrijednosti te bogatstvo raznolikost kulturne baštine, također su važne prednosti kod planiranja budućeg razvoja županije. Sve ove vrijednosti, međutim, nameću obvezu posebne odgovornost za njihovu zaštitu pri svakom budućem planiranju.

Vode su jedna od najvažnijih prostornih komponenti koja utječe na najviše segmenata korištenja prostora i na tom tragu, temeljem prethodno izrađenih Studija, projektnih rješenja, a potom i Odluke o zaštiti, evidentirana su sadašnja i buduća izvorišta pitke vode na području Brodsko–posavske županije i na taj se način štite i čuvaju za sljedeće generacije

Na državnoj razini u izradi je Državni plan prostornog razvoja Republike Hrvatske, kao novi prostorni plan u novom sustavu prostornog planiranja. Ovaj prostorni plan u značajnoj će mjeri utjecati na sustav prostornog planiranja, a osobito na razini prikaza prostorno planskih rješenja (“prostorni planovi treće generacije”) i provedbi prostornih planova u budućem razdoblju, kao plan provedbene razine za građevine i zahvate državnog značaja. Važna komponenta planiranja u budućnosti biti će razvoj informacijskog sustava na svim razinama, s ciljem povećanja učinkovitosti provođenja i preglednosti (jednoobraznosti) prostorno planske dokumentacije.

Uvažavajući potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg određenog razvoja u prostoru Brodsko – posavske županije nužno je naglasiti važnost racionalnog planiranja uz poseban akcent na očuvanje prirodnih resursa kojim obiluje ovaj prostor i koje su njegove komparativne prednosti te na tim temeljima planirati održivi razvoj Brodsko–posavske županije uobličen u prostornim planovima „treće generacije“, izrada kojih nam predstoji u sljedećem razdoblju.

IV.2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA, DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Izvješćem o stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2013. - 2019. godine definira se nastavak izrade prostornih planova nove generacije na državnoj razini, kao i mogućnost izrade izmjena i dopuna postojećih prostornih planova posebnih obilježja.

Slijedom navedenog, ocjena potrebe izrade novih prostornih planova i izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja na razini Županije koja se navodi u nastavku, podložna je promjenama koje će proizaći iz usvajanja novih propisa i prostornih planova državne razine, a posebice Državnog plana prostornog razvoja RH. Za područje Brodsko-posavske županije doneseni su Prostorni plan područja posebnih obilježja u nadležnosti Republike Hrvatske: Prostorni plan Parka prirode Lonjsko polje-propisan Zakonom i Prostorni plan područja posebnih obilježja „Višenamjenskog kanala Dunav-Sava“ propisan Strategijom

i Programom prostornog uređenja RH. Slijedom nadležnosti izrade i donošenja, potrebe izmjene i dopune nisu detaljnije obrađene u Izvješću o stanju u prostoru RH za razdoblje 2013. - 2019. godine i nisu predmetom Izvješća o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije.

Tablica 71. – Potreba izrade novog i/ili izmjena i dopuna Prostornog plana Brodsko-posavske županije

PROSTORNI PLAN BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	
TIP DOKUMENTA	CILJ
NOVI	Po donošenju ovog Izvješća potrebno je započeti pripreme radove za izradu polazišta novog PP BPŽ, a za koji će u analizi koristiti podatke novog popisa stanovništva. Po donošenju Pravilnika za izradu prostornih planova regionalnog značaja započeti izradu novog PP BPŽ, Prostorni plan županije će odrediti: 1. vrijedno obradivo poljoprivredno zemljište 2. koridore infrastrukture županijskog značaja 3. izdvojena građevinska područja izvan naselja za gospodarsku namjenu županijskog značaja 4. površine drugih namjena županijskog značaja određene uredbom Prostorni plan županije će propisati: 1. uvjete provedbe zahvata u prostoru za javne, društvene i druge građevine područnog (regionalnog) značaja 2. uvjete provedbe zahvata u prostoru područnog (regionalnog) značaja koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem 3. smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja na izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja za gospodarsku i javnu namjenu područnog (regionalnog) značaja. Novi Plan, treba se temeljiti na najnovijim stručnim spoznajama, novim studijama, dokumentima državne i regionalne razine uz uvažavanje smjernica planova višeg reda, analize građevinskih područja, usmjeravanje izgradnje na Brownfield područja, afirmacije postupaka urbane sanacije i urbane preobrazbe, zelene infrastrukture, analize utjecaja urbanih područja na tokove gospodarskih aktivnosti i ublažavanja stagnacije razvoja sa smanjenjem tempa depopulacije i starenja stanovništva. U postupku izrade novog PP BPŽ planirati razvoj prostora uvažavajući rizike od poplava i njihovim promjenama uslijed klimatskih promjena, a posebno usklađivati s ciljevima zaštite voda (vodnog okoliša) Provedba novog PP BPŽ treba osigurati korištenje prostora na sveobuhvatnom upravljanju, a ne samo stavljanjem pod zaštitu.
IZMJENA I DOPUNA	Kako se planira izrada novog Prostornog plana županije, a za navedeni prostorni plan je potrebno donijeti čitav niz studija ili analiza – obvezna Strateška procjena utjecaja plana i programa na okoliš, moguće je očekivati još jednu izmjenu i dopunu važećeg prostornog plana u cilju manjih korekcija i prilagodbi u svrhu izgradnje komunalne i ostale strateške infrastrukture od značaja za gospodarski razvoj županije ili definiranja površina gospodarske ili javne, društvene namjene od značaja za županiju.

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Zakon o prostornom uređenju (ZPU) definira novi prostorni plan (područne) regionalne razine - Urbanistički plan uređenja županijske razine. Člankom 74. navedenog ZPU propisuje se:

“(1)Urbanistički plan uređenja županijskog značaja donosi se obvezno za područje određeno Prostornim planom županije.

(2) Urbanistički plan uređenja županijskog značaja propisuje uvjete provedbe svih zahvata u prostoru unutar svog obuhvata i uvjete provedbe infrastrukture izvan područja za koje se donosi urbanistički plan uređenja za potrebe tog područja.

(3) U svrhu propisivanja uvjeta iz stavka 2. ovoga članka urbanistički plan uređenja županijskog značaja, uz ostale propisane dijelove, obvezno sadrži:

- 1. detaljnu podjelu područja na posebne prostorne cjeline s obzirom na njihovu namjenu*
- 2. prikaz građevnih čestica namijenjenih za građenje, odnosno uređenje površina javne namjene*
- 3. druge detaljne uvjete korištenja i uređenja prostora te građenja građevina.*

Tablica 72. – Potreba izrade urbanističkih planova uređenja županijskog značaja

URBANISTIČKI PLANOVİ UREĐENJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA	
NAZIV DOKUMENTA	CILJ
Urbanistički plan uređenja županijskog značaja (UPU) „Petnja“	Odredbama važećeg PP BPŽ, definiran županijski značaj, kroz novi i/ili izmjene i dopune PP BPŽ definirati tip i razinu plana, granicu i sadržaj sukladno ZPU. Cilj: omogućiti zaštitu krajolika »Jezero Petnja« zajedno s predloženim posebnim rezervatima: šumske vegetacije »Mlada Vodica« botaničkim rezervatima »Livade kod Sv. Petke«, »Livade uz akumulacijsko jezero Petnja« i posebnim geološkim rezervatom »Špilja Pljuska uz jezero Petnja«, a u cilju i zaštite i iskorištavanja u kulturno-turističke namjene, jačanje ekoloških struktura i kulturnih resursa.
Urbanistički plan uređenja županijskog značaja (UPU) „Strmac“	Odredbama važećeg PP BPŽ, definiran županijski značaj, kroz novi i ili izmjene i dopune PP BPŽ definirati razinu, granicu i sadržaj sukladno ZPU Cilj: omogućiti zaštitu krajolika „jezera Strmaca“ kao i okoliša bogate šumske vegetacije, a u svrhu zaštite i iskorištavanja u turističke-zdravstvene namjene, športsko-rekreacijske funkcije, jačanje ekoloških struktura i kulturnih resursa-cilj urbana sanacija i dijelom preobrazba kroz zelenu infrastrukturu.
Urbanistički plan uređenja županijskog značaja	Kroz izradu PP BPŽ, uz prethodne studije i analize i elaborate utvrdit će se eventualna izdvojena građevinska područja izvan naselja gospodarske ili javne namjene područnog (regionalnog značaja) Preferirati Brownfield područja, metode urbane sanacije i preobrazbe uz afirmaciju zelene infrastrukture.

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Napomena: U izradi novog PP BPŽ, a na temelju analiza u slijedećem poglavlju, Tablica 73., moguće je da se dio urbanističkih planova uređenja županijskog značaja riješi postupkom izrade i donošenja urbanističkih planova uređenja lokalnog značaja.

IV.2.1. Potreba izrade studija i stručnih podloga potrebnih za izradu prostornih planova u nadležnosti Županije

Za potrebe izrade prostornih planova u nadležnosti Županije potrebno je, prije svega, izraditi studije i stručne podloge čija je obveza izrade proizašla iz drugih zakonskih područja, za područje Brodsko-posavske županije, osim navedenih studija, može se pretpostaviti da će se uvođenjem nove metodologije prostornog planiranja, a ovisno o zakonskim i podzakonskim propisima, pojaviti potreba za izradom novih posebnih, sektorskih i analitičkih studija i stručnih ili tematskih podloga.

Slijedom potrebe vođenja prostornih podataka u georeferenciranim digitalnim oblicima, a temeljem EU direktiva (INSPIRE) kao i nacionalnih propisa (Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka, uspostava Informacijskog sustava prostornog uređenje (ISPU) i sl.), u idućem je razdoblju potrebno izraditi detaljnu analizu postojećeg GIS sustava i ostalih baza podataka o prostoru koje vodi Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije te treba nastaviti s objedinjavanjem i ažuriranjem svih vrsta prostornih podataka koji se odnose na područje županije. To podrazumijeva, osim prikupljanja prostorno planskih dokumenata i prikupljanje svih vrsta studija, stručnih podloga, projekata, geodetskih podloga i snimaka relevantnih za stanje u prostoru županije.

Tablica 73. - Potreba izrade studija i stručnih podloga

STUDIJE I STRUČNE PODLOGE POTREBNE ZA IZRADU PROSTORNIH PLANOVA REGIONALNOG (PODRUČNOG) ZNAČAJA	
NAZIV DOKUMENTA	CILJ
Krajobrazna osnova Brodsko-posavske županije	Studija krajobraznih vrijednosti predstavlja stručnu podlogu kojom su predstavljeni svi krajobrazi Županije, odnosno njihove karakteristike, stanje i vrijednosti. Ciljevi Studije: prepoznati, opisati i kartirati krajobrazne tipove i krajobrazna područja, ocijeniti vrijednost i značaj pojedinih krajobraznih područja, analizirati osjetljivost i pritiske na pojedina krajobrazna područja i izraditi preporuke (zaključak) za njihovo uključivanje u procese prostornog, društvenog i gospodarskog planiranja
Plan razvoja obnovljivih izvora energije za područje BPŽ	Po izradi energetske strategije obnovljivih izvora energije za područje RH, ciljeve i smjernice analizirati za područje Županije. Kroz dokument analizirati mogućnosti lokacija postrojenja, tip postrojenja, kapacitete i način distribucije
Elaborat zaštite izvorišta regionalnog vodovoda Istočne Slavonije	Novelirati i usvojiti dokument
Rudarsko-geološka studija	Iz različitih izvora trebaju biti prikupljena odgovarajuća geološka znanja o potencijalnim ležištima. Osigurati eventualno kartiranja s detaljnom razlučivošću i uvjetima za kvalifikaciju potencijalnih ležišta mineralnih sirovina od javnog značaja, koji obuhvaćaju sve mineralne sirovine s naglaskom na pojave kritičnih mineralnih sirovina i koji definiraju ležišta od lokalnog, regionalnog, nacionalnog ili europskog interesa i značaja te njihovu zaštitu.
Plan intermodalnog i integriranog prometnog sustava za BPŽ,	Potrebno analizirati: organizaciju, upravljanje, postojeću i planiranu infrastrukturu, u segmentu iste analizirati sve vidove te istražiti i definirati najbolju lokaciju zračne luke 2.C. unutar urbanog područja ili u neposrednoj blizini UP Grada Slavonskog Broda

Analiza korištenja građevinskih područja s prijedlogom za urbanu preobrazbu i sanaciju	Analizu je potrebno napraviti kao stručnu podlogu za izradu novog PP BPŽ, koristeći podatke: -iz važećih PPUG/O u odnosu na status opremljenosti i potrebe -podatke sanacije nezakonite gradnje i status u PPUG/O -podatke Brownfield područja -potrebno je predložiti dio izdvojenih građevinskih područja izvan naselja gospodarske i javne namjene regionalnog značaja -potrebno je predložiti zone neophodne urbane sanacije ili preobrazbe koji obuhvaćaju veće površine koje su vezane za površine posebnog značaja ili površine koje su visokorizične
Analiza zelene infrastrukture kao mjere ublažavanja klimatskih promjena za područje Brodsko-posavske županije u postojećim prostornim planovima lokalne razine sa smjernicama	Analizu je potrebno napraviti kao stručnu podlogu za izradu novog PP BPŽ, koristeći podatke: -iz važećih PPUG/O i prostornih planova lokalne razine analizirati postojeću i planiranu zelenu infrastrukturu -tipologija zelene infrastrukture za područje županije -metodologija integralnog planiranja zelene infrastrukture sa smjernicama za planiranje za nivo PPUG/O Kako se planiranje zelene infrastrukture potrebno provesti metodom od JLS do višeg nivoa, potrebna razina izrade analize uz sudjelovanje JLS (ankete, radionice, dostave podataka, formiranje baze podataka)
Tematske analize po područjima (infrastruktura, poljoprivreda, gradnja izvan građ.područja...)	Ukoliko se ukaže potreba izrada ovih analiza kao stručne podloge za izradu novog PP BPŽ.

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

IV.3. PREPORUKA MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA

Nacrt Plana razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. – 2027. (u izradi) definirao je razvoj Županije u slijedećem periodu kroz:

- optimalno i održivo korištenje prostora te povećanje gustoće naseljenosti, među ostalim i novim korištenjem Brownfield prostora,
- zaštitu i održivo korištenje prirodne i graditeljske baštine,
- unapređivanje prometne i komunalne infrastrukture i objekata društvenog standarda,
- obnovu i uređenje povijesnih i drugih središta naselja, uređivanjem malih pješačkih zona odnosno zona umirenog prometa i sl. te
- očuvanje i unapređivanje povezanosti i koherentnosti zelene infrastrukture u gradskim naseljima.

Aktivnosti koje je potrebno provesti, prema tematskim skupinama, a opširnija razrada svake teme prikazana je u prethodnim poglavljima ovog Izvješća:

1. Stanovništvo - U odnosu na demografske pokazatelje, Brodsko-posavska županija bilježi smanjenje broja stanovnika u svim naseljima i gradovima (migracije i negativni prirodni prirast), kao i nepovoljnu dinamiku dobne slike naseljenosti s izrazitim starenjem stanovništva najviše izraženom u manjim ruralnim naseljima. Za poboljšanje stanja posebno je značajno zadržati mlado stanovništvo koje je u promatranom periodu napuštalo povremeno ili trajno prostor Županije kroz migracije. Izrazito jaka depopulacija rubnih naselja prijeti gašenju

desetak naselja. Gotovo polovica stanovništva obitava u 2 grada, a urbano područje grada Slavonskog Broda obuhvaća gotovo 2/3 ukupnog stanovništva. Potrebno je provoditi održive gospodarstvene politike stvarati uvjete za zapošljavanje mladih i zapošljavanje žena, osigurati stambeno zbrinjavanje, osobito za mlade koji tek dolaze na tržište rada i osnivaju obitelji, osigurati opremanje naselja javnim sadržajima (zdravstvo, školstvo, predškolski odgoj), poticati pokretanje gospodarskih programa namijenjenih razvoju i održanju maloga gospodarstva i samozapošljavanja na prostorima zahvaćenima intenzivnim procesom demografskog starenja te gradnju prometnica radi bolje i brže povezanosti s lokalnim i područnim urbanim središtima. Važno je i ubrzati izgradnju sadržaja Sveučilišta, kako obrazovnih, tako i pratećih uslužnih sadržaja unutar grada Slavonskog Broda.

2. Poljoprivredno zemljište – Nužno je i nadalje poticati: racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, povećavanje zemljišnog posjeda i iskorištavanje do sada neobrađenih/zapuštenih poljoprivrednih površina te težiti smanjenju korištenja kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe. Kod određivanja trasa infrastrukturnih zahvata u prostoru poljoprivredno tlo zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri.

3. Šume – U svrhu očuvanja šuma potrebno je potencirati njihovu zaštitnu ulogu. Bez nužne opravdanosti ne smanjivati šumske površine i ne provoditi prenamjenu šuma ekološke i socijalne funkcije te zaštićenih šuma, u šume druge (gospodarske) namjene. Obnavljati uništene šumske površine pošumljavanjem te održavati postojeće šumske površine putem pravilnog gospodarenja.

4. Vodozaštitna područja – Pri izradi prostornih planova na svim razinama te prilikom provođenja drugih aktivnosti vezanih uz korištenje i zaštitu prostora, osobitu pozornost treba posvetiti zaštiti vodonosnika, posebno izvorima i zaštitnim zonama izvorišta te postojećim i planiranim vodozaštitnim područjima i to kroz mjere i radove na zaštiti voda od zagađenja i utvrđivanjem učinkovitosti zaštite. S ciljem zaštite izvorišta potrebno je sustave odvodnje, prometnice u vodozaštitnim područjima, naftovode i uređaje u transportnom sustavu te industrijske pogone i farme – zagađivače, izgraditi opremajući ih uređajima za predtretman otpadnih voda. Zaštita izvorišta vode za piće utvrđena je kao prioritet, posebice izvorišta od značaja za regionalni vodovod.

5. Gospodarstvo – Nove proizvodne kapacitete i poslovne sadržaje planirati ponajprije u postojećim proizvodnim i poslovnim zonama u kojima je izgrađena osnovna prometna i komunalna infrastruktura. Poticati razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva, posebno u gradovima i općinskim središtima te manjim lokalnim središtima, s ciljem unaprjeđenja njihovih razvojnih i urbanih obilježja.

6. Turizam – Potencijal ovog područja sastavljenom je od brojnih elemenata: od kulturnih tragova koje su ostavili brojni narodi od prethistorije, preko Rima, Habsburgovaca i novije povijesti, do ostalih prirodnih datosti koje posjeduje Posavina (predio srednje Save s retencijskim površinama jedinstvenim u EU). Jedinstveni mozaik: Grad Slavonski Brod i kompleks Tvrdave, grad Nova Gradiška, manje seoske cjeline još uvijek s očuvanom tradicijom, riječna dolina Save, hrastove i druge šume, bogatstvo ptica nudi u smislu razvoja doživljava bogate ponude za različite ciljne skupine gotovo cijele godine. Kroz prostorno

plansku dokumentaciju mora se: sačuvati obilježje prostornog mozaika, osigurati kontinuirani razvoj, štititi i prezentirati prirodne i kulturne vrijednosti. U težište je potrebno staviti mogućnosti i potrebe domaćeg stanovništva. Ponuditi rješenje mogućeg sukoba ciljeva između pojedinih sektora korištenja prostora tipa: promet, energija, zaštita okoliša i turizma itd., s posebnim akcentom na njihova prava glede prioriteta korištenja prostora.

7. Građevinska područja (urbana preobrazba i sanacija) – Nužno je racionalno planirati građevinska područja, uz tek iznimna proširenja, sukladno odredbama Prostornog plana Brodsko-posavske županije i odredbe ZPU. Ovo se odnosi, kako na građevinska područja naselja, tako i na građevinska područja izdvojene namjene - gospodarske, ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske namjene. Posebnu pažnju posvetiti proširenju građevinskih područja na dijelu zemljišta zahvaćenom erozijom (sve prema mjerama iz planirane geološke studije) ili zemljišta pod drugim vidovima zaštite. Prednost treba dati zapuštenim i zastarjelim sklopovima koji najčešće obuhvaćaju nerentabilne i ugasle industrijske, eksploatacijske, vojne, infrastrukturne, turističke i druge slične prostore (tzv. Brownfield) koje je potrebno privesti svrsishodnoj namjeni, upravo kroz proces urbane preobrazbe odnosno regeneracije. (Registar Brownfield područja je zamišljen kao jedinstveni i javno dostupni preglednik podataka o područjima planiranim za urbanu preobrazbu.)

U svrhu urbane sanacije dijelova naselja neophodno je utvrditi i područja zahvaćena nezakonitom izgradnjom. Za to je potrebno provesti detaljnu analizu stanja, a zatim utvrditi obvezu izrade planova sanacije i detaljnih mjera sanacije ozakonjene gradnje u cilju postizanja zadovoljavajućeg standarda infrastrukture, društvenog standarda i kvalitetnijeg doprinosa doživljaju urbanog krajobraza.

Za zone urbane preobrazbe i prostore javne namjene afirmirati institut javnih arhitektonsko-urbanističkih natječaja.

8. Prirodna i kulturna baština – U sustavu prostornog planiranja treba i nadalje prepoznavati područja koja zaslužuju poseban odnos, brigu i zaštitu u cilju očuvanja prirodne i graditeljske baštine. Po izradi Krajobrazne studije implementirati mjere zaštite u prostorno plansku dokumentaciju i pratiti njihovo provođenje.

9. Infrastrukturni sustavi – Prednosti geoprometnog položaja Županije treba i nadalje razvijati povezivanjem svih dijelova Županije, kao i Županije sa širim prostorom: susjednim županijama kao i susjednom državom. BPŽ će ulaskom RH u Schengenski prostor dobiti dodatnu funkciju vezanu za granične prijelaze. Potrebno aktivno uključivanje Županije u izradu strateških dokumenata kojima se utvrđuju novi infrastrukturni sustavi državnog značaja. Na temeljima potreba županije i lokalnih zajednica, ali i kroz osiguranje stručne utemeljenosti prostorno planskih rješenja, osigurati daljnji razvoj lokalne infrastrukturne mreže u gradovima i općinama. Posebno stimulirati izgradnju obilaznica Slavanskog Broda - Istočne vezne ceste, u kontekstu intermodalnog prometa, razvoja Luke Slavonski Brod i južne obilaznice Nove Gradiške. Razvijati oblike javnog i integralnog prijevoza.

10. Obnovljivi izvori energije – Stimulirati smanjenje potrošnje energije za grijanje i hlađenje kroz projekte rekonstrukcije i obnove postojećeg gradbenog fonda. Poticati gradove i općine na

planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije u svojim prostornim planovima – osobito elektrana i kotlovnica na biomasu i bioplin, geotermalnih elektrana, solarnih elektrana i solarnih toplinskih sustava. Stimulirati izgradnju ovih sustava unutar gospodarskih zona i na temelju energetske studije, sukladno mogućnostima prostora s posebnim akcentom na ograničenja sirovinskih resursa, a sve prema smjernicama Energetske strategije razvoja obnovljivih izvora energije za RH.

11. Gospodarenje otpadom – Uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, koji se temelji na planiranom Županijskom centru za gospodarenje otpadom (ŽCGO), U narednom periodu posvetiti izgradnji planiranog sustava kroz V. Izmjene i dopune PP BPŽ:

12. Zelena infrastruktura – Afirmirati izradu baza o stvarnom stanju zelene infrastrukture na područjima JLS. Kroz analizu postojećih i planiranih površina na nivou JLS definirati razvojne potrebe za sprečavanje negativnih posljedica klimatskih promjena.

Značajnu ulogu u provođenju navedenih aktivnosti imat će Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije. Osim izrade dokumenata prostornog uređenja na svim razinama, Zavod treba i nadalje pratiti provedbu Prostornog plana županije s ciljem učinkovitog korištenja, gospodarenja i zaštite prostora, pristupiti izradi novog Prostornog plana županije, sudjelovati u izradi prostornih planova iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave kroz savjetodavno-stručnu suradnju i davanje mišljenja o usklađenosti s prostornim planom Županije, voditi dokumentaciju prostora i razvijati Informacijski sustav prostornog uređenja, pratiti planiranje i izgradnju kapitalnih infrastrukturnih objekata od važnosti za Državu i Županiju te valorizirati planirane koridore u cilju zaštite prostora i interesa Županije.

Temeljna aktivnost za unaprjeđenje održivog razvoja uz omogućavanje vizije razvoja Brodsko-posavske županije je izrada prostorno planske dokumentacije.

Kvalitetnom izradom prostornih planova na svim razinama, te njihovim dosljednim i pravodobnim provođenjem, osigurat će se osnovni uvjeti za održiv prostorni i gospodarski razvoj. Zadovoljavajuće uređenje prostora i izgradnja u prostoru nisu mogući samo primjenom propisa i formalno-pravnih odrednica za izgradnju, nego je od presudne važnosti kakvoća potrebne dokumentacije. Uočen je nedostatak prethodnih studija ili programa na temelju kojih bi se podigla kvaliteta prostornih planova, odnosno odabrao kvalitetan prostorni scenarij za održivi razvoj uvažavajući pojedine sektorske težnje i aspiracije u istom prostornom okviru. Usmjeravati izradu ovih dokumenata u gradskim sredinama je preduvjet urbane obnove zaštićenih povijesnih cjelina, kao i preduvjet za planski razvoj opremanja zemljišta komunalnom infrastrukturom i javnim sadržajima. Javni zahvati u prostoru su sveprisutni i najvidljiviji te je za kvalitetu sveukupnog izgrađenog prostora od vitalne važnosti osiguranje visokih standarda kvalitete. U cilju postizanja visoke kvalitete javnih zahvata, u cilju izgradnje, posebice javnih građevina i cjelina od posebnog značaja za identitet prostora i koncepte prostorno-planskih rješenja, potrebna je sustavna i kontinuirana afirmacija arhitektonsko-urbanističkih natječaja kao provjereno najbolje metode kojom se osigurava arhitektonska vrsnoća.

Tablica 74. - Preporuke mjera i aktivnosti za unapređenje prostornog razvoja Brodsko-posavske županije

PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPREĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE			
Red. broj	Naziv mjere/aktivnosti	realizacija	nositelj
Mjera 1	Potreba izrade novog Prostornog plana Brodsko-posavske županije		
Aktiv.1.1.	Izrada i donošenje Prostornog plana Brodsko-posavske županije	2021.-2024.	Zavod, BPŽ
Aktiv.1.2.	Izrada studije Krajobrazna osnova Brodsko-posavske županije	2022.	BPŽ
Aktiv.1.3.	Izrada studije Plan razvoja obnovljivih izvora energije za područje BPŽ	2022.	BPŽ
Aktiv.1.4.	Izrada Elaborat zaštite izvorišta regionalnog vodovoda Istočne Slavonije	2022.	BPŽ, Hr.vode
Aktiv.1.5.	Izrada Rudarsko-geološka studija	2022.	BPŽ
Aktiv.1.6.	Izrada Plana intermodalnog i integriranog prometnog sustava za BPŽ	2022.	BPŽ
Aktiv.1.7.	Izrada Analiza korištenja građevinskih područja s prijedlogom za urbanu preobrazbu i sanaciju	2021.-2022.	Zavod
Aktiv.1.8.	Izrada Analize zelene infrastrukture kao mjere ublažavanja klimatskih promjena za područje Brodsko-posavske županije u postojećim prostornim planovima lokalne razine sa smjernicama	2021.-2022.	Zavod
Mjera 2	Izrada i donošenje urbanističkih planova uređenja županijskog značaja	2024.	
Aktiv 2.1.	Izrada i donošenje Urbanistički plan uređenja županijskog značaja (UPU) „Petnja“	2024.	Zavod
Aktiv.2.2.	Izrada i donošenje Urbanistički plan uređenja županijskog značaja (UPU) „Strmac“	2024.	Zavod
Mjera 3	Potreba izrade Izmjene i dopune Prostornog plana Brodsko-posavske županije		
Aktiv 3.1.	Izrada i donošenje izmjene i dopune Prostornog plana Brodsko-posavske županije	2022.-2024.	Zavod
Mjera 4	Potreba vođenja informacijskog sustava prostornog uređenja		
Aktiv 4.1	Obrada prostornih planova s područja BPŽ za Geoportal prostornih planova Republike Hrvatske	2021. - kontinuirano	Zavod
Aktiv 4.2.	Obrada prostornih planova s područja BPŽ za Registar prostornih planova Brodsko-posavske županije i web portal Zavoda BPŽ	2021. - kontinuirano	Zavod
Mjera 5	Potreba vođenja informacijskog sustava prostornog uređenja		
Aktiv 5.1	Izrada Izvješća o stanju u prostoru BPŽ za period 2021.-2024.	2021.-2024.	Zavod

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

V. IZVORI PODATAKA

1. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 106/17.),
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 50/99. i 76/13.),
3. Nacrt Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2013.-2019.,
4. Prostorni plan Parka prirode Lonjsko polje („Narodne novine“, br. 37/10.),
5. Prostorni plan područja posebnih obilježja višenamjenskog kanala Dunav-Sava („Narodne novine“, br. 121/11.),
6. Prostorni plan Brodsko-posavske županije („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/01., 06/05., 11/07., 14/08. - pročišćeni tekst, 05/10., 09/12., 39/20. i 45/20. - pročišćeni tekst),
7. Izvješće o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije 2009.-2013. godine („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 24/13.),
8. Prostorni plan uređenja Grada Slavenskog Broda („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 03/04. i 22/07., „Službeni glasnik grada Slavenskog Broda“, br. 03/14. i 01/17.),
9. Prostorni plan uređenja Grada Nove Gradiške („Novogradiški glasnik“, br. 06/99., 01/03., 03/03. – pročišćeni tekst, 07/04., 02/07., 10/14., 06/16. – usklađenje sa Zakonom, 07/18. i 09/18. – pročišćeni tekst i 02/21.),
10. Prostorni plan uređenja Općine Bebrina („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 15/05., 09/14. i 17/15. – usklađenje sa Zakonom)
11. Prostorni plan uređenja Općine Brodski Stupnik („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 21/02., 20/07., 26/12., 01/15. – usklađenje sa Zakonom, 14/15., 13/20. i 16/20. – pročišćeni tekst),
12. Prostorni plan uređenja Općine Bukovlje („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 06/04., 13/08. i 23/15. – usklađenje sa Zakonom),
13. Prostorni plan uređenja Općine Cernik („Službeni glasnik Općine Cernik“, br. 04/03., 02/07., 08/07. – pročišćeni tekst, 09/13., 06/15. – usklađenje sa Zakonom i 07/17.),
14. Prostorni plan uređenja Općine Davor („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 14/03., 13/08., 07/13. i 28/15. – usklađenje sa Zakonom),
15. Prostorni plan uređenja Općine Donji Andrijeveci („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 19/22., 15/11. i 28/14. – usklađenje sa Zakonom, 14/21. i 16/21. . pročišćeni tekst),

16. Prostorni plan uređenja Općine Dragalić („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 02/05., 05/09., 02/17. – usklađenje sa Zakonom i 03/21.),
17. Prostorni plan uređenja Općine Garčin („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 16/21., 19/07., 06/11. i 20/15., „Službeno glasilo Općine Garčin“, br. 03/21.),
18. Prostorni plan uređenja Općine Gornja Vrba („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 08/03., 03/09. i 16/16., „Službene novine Općine Gornja Vrba“, br. 01/19. i 02/19. – pročišćeni tekst),
19. Prostorni plan uređenja Općine Gornji Bogićevci („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 17/06. i 01/16.),
20. Prostorni plan uređenja Općine Gundinci („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 11/04., 25/05., 15/15. – usklađenje sa Zakonom i 01/19.),
21. Prostorni plan uređenja Općine Klakar („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 04/06., 14/10. i 02/16.),
22. Prostorni plan uređenja Općine Nova Kapela („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 16/06., „Službene novine Općine Nova Kapela“, br. 05/15., 06/15. – pročišćeni tekst i 31/18.)
23. Prostorni plan uređenja Općine Okučani („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 02/03., 03/19. i 21/16. – usklađenje sa Zakonom),
24. Prostorni plan uređenja Općine Oprisavci („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 15/03., 20/10., 23/14. – usklađenje sa Zakonom, 05/20. i 13/20. – pročišćeni tekst),
25. Prostorni plan uređenja Općine Oriovac („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 24/05., 12/06., 20/19., 09/15. – usklađenje sa Zakonom, 24/17. i 26/20.),
26. Prostorni plan uređenja Općine Podcrkavlje („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 12/01., 23/14. – usklađenje sa Zakonom, 14/19. i 13/20. – pročišćeni tekst),
27. Prostorni plan uređenja Općine Rešetari („Službeni glasnik Općine Rešetari“, br. 02/04., 02/06., 02/11. i 04/17. – usklađenje sa Zakonom),
28. Prostorni plan uređenja Općine Sibinj („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 08/03., 17/07., 27/14. – usklađenje sa Zakonom, 27/16. i 02/17. – pročišćeni tekst),
29. Prostorni plan uređenja Općine Sikirevci („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 12/06., 04/15. – usklađenje sa Zakonom, 17/19. i 19/19. – pročišćeni tekst),
30. Prostorni plan uređenja Općine Slavonski Šamac („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 05/07. i 22/15. – usklađenje sa Zakonom),

31. Prostorni plan uređenja Općine Stara Gradiška („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 06/05. i 01/10., „Službeni glasnik Općine Stara Gradiška“, br. 07/12., 05/16. i 06/16. – pročišćeni tekst),
32. Prostorni plan uređenja Općine Staro Petrovo Selo („Službeni glasnik Općine Staro Petrovo Selo“, br. 03/06., 03/13., 01/14., 04/15. – pročišćeni tekst, 04/15. i 05/18.),
33. Prostorni plan uređenja Općine Velika Kopanica („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 01/07., 25/07., 19/10., 26/15. – usklađenje sa Zakonom, 13/17. i 17/17. – pročišćeni tekst),
34. Prostorni plan uređenja općine Vrbje („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 05/06., „Službeni glasnik Općine Vrbje“, br. 04/19. – usklađenje sa Zakonom),
35. Prostorni plan uređenja Općine Vrpolje („Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije“, br. 22/06., 09/10., 11/16. – usklađenje sa Zakonom, 08/21. i 14/21. – pročišćeni tekst),
36. Državni zavod za statistiku (DZS)
37. Hrvatske autoceste, siječanj 2018. godine,
38. HEP ODS d.o.o., siječanj 2018. godine,
39. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, siječanj 2018. godine,
40. JANAF d.d., siječanj 2018. godine,
41. Ina d.d., siječanj 2018. godine,
42. Vodovod d.o.o, siječanj 2018. godine,
43. HAKOM, siječanj 2018. godine,
44. Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Brodsko-posavske županije, siječanj 2018. godine,
45. Plin-projekt d.o.o., siječanj 2018. godine,
46. Hrvatske željeznice, siječanj 2018. godine,
47. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Slavonskom Brodu, veljača 2018. godine,
48. Hrvatske vode, veljača 2018. godine,
49. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo, veljača 2018. godine,
50. HAOP, veljača 2018. godine,
51. Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada, veljača 2018. godine,

52. Brod-plin d.o.o., veljača 2018. godine,
53. Županijska uprava za ceste Brodsko-posavske županije, veljača 2018. godine,
54. RCGO Šagulje d.o.o., veljača 2018. godine,
55. Hrvatske ceste, veljača 2018. godine,
56. Vodovod Zapadne Slavonije, veljača 2018. godine,
57. HOPS d.o.o, veljača 2018. godine,
58. Plinacro d.o.o., veljača 2018. godine,
59. Đakovački vodovod d.o.o., lipanj 2018. godine,
60. Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o, lipanj 2018. godine,
61. Odvjetnički zbor Brodsko-posavske županije, veljača 2020. godine,
62. Županije – razvojna raznolikost i gospodarski potencijali, Hrvatska gospodarska komora, 2020. godine,
63. Zavod za zaštitu okoliša i prirode, 2021. godine,
64. Ministarstvo pravosuđa i uprave, 2021. godine,
65. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, 2021. godine,
66. Hrvatska javnobilježnička komora, 2021. godine,
67. Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije do 2020. godine,
68. Hrvatska ljekarnička komora – Registar ljekarni RH,
69. Hrvatske šume,
70. Izvješće o stanju podzemnih voda u 2018. godini,
71. Sustav javnog navodnjavanja Biđ – predinvesticijska studija, listopad 2020. godine,
72. Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih građevina i građevina za melioracijske 2013.-2023.,
73. Plan upravljanja slivom rijeke Save, Međunarodna komisija za sliv rijeke Save,
74. Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.,
75. Geološka i inženjersko-geološka istraživanja područja Brodskog Brda, HGI, 2010. godine,
76. Analiza stanja Brodsko-posavske županije,

77. Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2019. godine,
78. Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama RH, ožujak 2008. godine,
79. Strateški marketinški plan turizma Slavonije s planom brendiranja za razdoblje 2019. - 2025.,
80. Prometni Master plan funkcionalne regije Istočna Hrvatska, prosinac 2020. godine,
81. Strateška studija utjecaja V. izmjena i dopuna PP BPŽ na okoliš, EKOINVEST, 2020. godine,
82. Europa 2020.: europska strategija rasta, ožujak 2010. godine,
83. Plan gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine, siječanj 2017. godine,
84. Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom za Brodsko-posavsku županiju, Prikaz stanja za 2019. godinu, svibanj 2020. godine,
85. JU Natura Slavonica
86. Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Brodsko-posavskoj županiji za razdoblje 2016.-2020. godine, listopad 2016.,
87. Izvješća o stanju kvalitete zraka na području Brodsko-posavske županije za 2017., 2018. i 2019. godinu,
88. Studija: evaluacija postojećeg i prijedlog novog modela za izračun indeksa te izračun novog indeksa razvijenosti jedinica lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj; Centar za lokalni ekonomski razvoj, Ekonomskog fakulteta u Rijeci, 2017. godine
89. Strategija razvoja urbanog područja Slavonskog Broda do 2020., Urbanex 2017 godine
90. Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine, analiza stanja, 2020. godine
91. Očevidnik reciklažnih dvorišta , Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoj, ožujak 2021.godine
92. WEB – GIS aplikacija Zavoda za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije,
93. Arhiva Zavoda za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije.